

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 45.—; za ino-
semstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica šte. 5/L
Telefon šte. 73, pomoči tudi
šte. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova

ulica št. 54. — Telefon št. 96

Inzeratni oddelček: Ljubljana, Prešernova

ulica št. 4. — Telefon št. 405

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica

št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri poštnem čez. zavodu: Ljubljana št. 11.845 - Praha št. 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Današnja številka obsega 24 strani in stane 3 Din. Prihodnja številka «Jutra» izide v sredo jutraj.

Ljubljana, 27. junija.

Rad sežem po rdeči knjižici, ki nosi ponosni naslov «Ustav kraljevine Srba, Hrvata in Slovenaca». V lepem prostem našem jeziku so utrjena načela svobode in demokracije, ki naj vodijo državno upravo.

Kritika je krivična ustavi, ki smo jo zglasovali na Vidovdan L. 1921. Pa saj to po večini ni kritika. To je sikanje onih, ki so bili ta dan poraženi. Za konstitucijski od L. 1869., 1888. in 1901. je vidovdanska ustava prvovrstno delo.

Malokdo se potrudi, da prouči ustavo. Postala je nekaj političen «prigelkna-be». Niti izvedena ni in je vendar vsega kriva. Centralistična, reakcionarna, nasilna, žandarska, tako jo označuje površna, a tembolj zlobna kritika. Pravkar čitam, da je kriva tudi gospodarske krize. Enako krizo so prebile in jo preživljajo druge države. Pri nas pa se z vsjo resnostjo piše, da je nerazmernost cen, višina davkov v zvezi z — ustavo!

Že ponovno sem dokazal in vsa državopravna literatura trdi isto, da naša ustava ni centralistična. Nikjer ni rečeno, da gleslo: En kralj, eno zakonodajno telo, ena vlada, ena vojska, pomeni upravni centralizem. Nikjer ustave ne predpisuje, naj se ministrstvom pridržijo več kompetence, oziroma, da se je ne sme izročiti nižjim instancam in samoupravam.

Nasprotno. Kdor zna čitati, mora priznati, da je ustava z ustanovitvijo oblasti in srezov, ki so obremenili državno-upravne instance, onemogočila osterjši centralizem, ki bi morda se pojavil v nekakem dvoinstančnem sistemu. Ustava je postavila velikega župana kot stebra uprave. Oblastim pa je dala tako ogromen delokrog, da se bodo, ako ga pravilno izgrade, razvile v nosilce gospodarskega pospeševanja, ki bodo močno tekmovali s centralo. Na to se bodo morali organizacijski zakoni vedno opirati.

Ustava torej ni centralistična. Kje pa je vzrok, da jo ravno oni tako sovražijo, ki tudi sicer toliko divljajo proti Beogradu? Na to ni težko odgovoriti.

Ustava jim je pogodila njihove plemenske in druge zastarele separatizme v srce. Ne bo nič niti z Srbijo, niti s Hrvatsko in logično tudi z državo Slovenijo ne, kjer bi se plemenski maliki kovali v nebesa in umetno redili. Demonstrirati bo treba staro šaro zgodovinskih tradicij in novečasnih domišljavosti. Potem, ko nas je stoletja vse vleklo narazen: vera, lokalni kulturni centri, tuji gospodarji, državne meje, slepo nahajnsko sovraštvo, je prišel čas sinteze, čas ujedinjenja.

Tudi v Sloveniji jih je še mnogo, ki ta prirodni proces na vso moč tiščijo nazaj, lučajo, kjer morejo, kamenje pod noge napredujoči konsolidaciji, pa pešek v stroj našega novega državnega življenja. Mnogi delajo to nevede, ker jim je vsaka novost žrtev. A ustava jamči, da so ta stremeljena obsojena, da so izgubljena, da bodo ostala brez uspeha. Zadržuje se njena izvedba, a kdor misli, da se da njen unitaristični temelj brez potokov krvi še omajati, se uda za iluzijam. In tako bo ona prej ali slej vso upravo uravnala v smer svojih neveljnih načel.

Vidovdanska ustava ima eno veliko pogrško. Ta pogrška je v tem, da ni bila proglašena in izvedena že takoj leta 1918. ali vsaj leta 1919. po našem osvoboženju. Druga njena napaka je, da še do danes ni izvedena. Prve napake se ne da več popraviti. V strahu za formo smo zakasnili najboljša leta. Druga pogrška pa se dala popraviti. In to bo morala biti glavna naloga vlade, ki nadomesti RR.

2

Naročnikom, ki jim poteče naročnina s koncem meseca, smo priložili te dni položnice. Prosimo jih, naj plačajo naročnino vsaj za mesec julij, po možnosti pa za tretje četrtletje ali za drugo polletje hkrati. Tako prihranijo skrb, čas in delo sebi in upravi lista. Razume se, da morajo biti poravnani tudi morebitni zaostanki iz prvega polletja. Plačila prosimo takoj za prve dni meseca julija.

Upravništvo «Jutra».

Ob zaključku prvega polletja vabimo vse prijatelje našega lista, ki niso še naročeni, da pristopijo med naše stalne naročnike. Naročniki imajo to prednost, da dobijo list iz prve roke, da ga lahko čitajo v vsakem času in da ga tudi lahko shranjujejo, ker nudi naš list toliko zanimivega čtiva, da seže vsakodnevno rad tudi v daljših presledkih znova po njem.

Upravništvo «Jutra».

Prvi del beograjskih konvencij ratificiran

Ob sramotni pasivnosti vladine večine. — Velik govor poslanca Grisogona in medel odgovor ministra Ninčiča. — Servilna ponovna obsodba posl. Buča. — Prihodnja seja Narodne skupščine v sredo.

Beograd, 26. junija. r. Med splošno pozornostjo vse politične javnosti se je danes v Narodni skupščini nadaljevala debata o beograjskih konvencijah. Seja je pričela nekoliko po 10. uri in je po opravljenih formalnostih prvi nastop na govorniškem odru hrvaški federalist dr. Ante Trumbić.

Govoril je poldrugo uro in vsa skupščina z napolnjenimi galerijami vred ga je ves čas mirno poslušala, le tuintam je od strani radikalov in radičevcev padel kak medel medklic. Govornik je svojo ost napeljal proti dr. Ninčičevi politiki, ki je namram Italiji servilnejša kakor češkoslovaška in rumunska, kar se je spoznalo tudi po tonu, v katerem so ministri na Bledu govorili o odnošajih napram Italiji. Konvencije, o katerih zdaj mora razpravljati Narodna skupščina, so členki v verigi naših odnošajev z Italijo, ki počenja s samomargheritskimi konvencijami. Rodile bodo lahko katastrofalne posledice, ker je po njih očito, da si Italija odpira vsestransko prodiranje v našo državo.

Minister dr. Ninčič zavrača dr. Trumbića, da je iztrlel fraze brez vsake strokovne kritike. V Mali antanti ni nikake razdvojenosti, ona vodi enotno politiko napram Italiji. Dr. Ninčič porablja ponovno priliko, da obsoja «neresno kritiko» ter zborovanja in resolucije proti konvencijam z Italijo.

Dr. Trumbić kratko replicira, a dr. Ninčič ponovno reagira v polemичnem tonu. Sledi oster incident med opozicijo in predsedujočim dr. Subotičem. Opozicija protestira zaradi izključitve poslanca dr. Zaničja. Dr. Ninčič obsoja zagrebške manifestacije proti konvencijam, ponavlja, da «ulica ne more voditi zunanje politike».

Vzklik opozicije: «Ulica je izvršila velika dejanja v svetovni zgodovini!» Sv. Pribečević: «Italija ni zabranila niti enega zborovanja proti nam, niti ene demonstracije, ki so tam vro česte.»

Dr. Ninčič kratko zaključuje, da je sedanja zunanja politika nadaljevanje prejšnje, a on ne more biti odgovoren za stare grehe — aludirajoč s tem na dr. Trumbićeve pogreške v zunanji politiki. Dr. Laza Marković vzklika, da smo po dr. Trumbićevim krivdi izgubili Snežnik. V najboljši borbeni razpoloženju se dopoldanska seja zaključuje nekoliko po 1. uri z napovedjo nadaljevanja ob 5. popoldne.

Ves dopoldan se je v javnosti nervozno diskutiralo, ali bodo beograjske konvencije je danes sprejete. Ze dopoldne se je vedelo, da je Stjepan Radić sporočil svojim poslancem, da vsekar konvencije glasovati za konvencije. Nekateri pa so se uprli in vodstvo radičevskega kluba jih je pred sejo Narodne skupščine skušalo pomirjevati. Na popoldanski seji je dobil besedo

posl. dr. Prvislav Grisogono (SDS).

Izjavil je: Minister Ninčič zahteva od zbornice stvarno debato. Toda pribiti je treba, da v prvi vrsti on sam ni strokovnjak. Strokovni minister, ki bi moral braniti to pogodbo z Italijo, je minister za trgovino in industrijo, ki ga pa ni v dvorani. Javna tajnost je, da njegova odsotnost ni slučajna, ampak nameravana, skoro bi se lahko reklo, demonstrativna. Netunske konvencije, ki vsebujejo težke angažmane, so tesno zvezane z beograjskimi in bi jih bilo treba proučiti skupaj. Govornik naglašja, da je prikrit, da za svojo osebo obžaluje, da je Dalmatince. Nikakor ne želi, da se tu kaže lokalni patriotizem, ker je nad vsem interes celote. Dalmacija je pripravljena žrtvovati se. Ali

te konvencije nam nalagajo težke žrtve in naravnost usodno posegajo v gospodarsko in narodno življenje vsega Primorja. Konvencije ustvarjajo nove konflikte, ki jih bo treba zopet reševati. (Tako jel)

Dr. Grisogono je potem navajal repertustje, ki jih bodo imele konvencije v prvi vrsti za Dalmacijo, ki je najbolj udarjena radi bližine Italije. Dalmacija je bila dolga stoletja izpostavljena najrazličnejšim udarcem in vsaki vrsti podjarmljenja, pa je vendar ohranila svoj čisti narodni značaj. Posebno se je trudila za časa Avstrije Italija, da bi razvila v Dalmaciji svojo delovanje, propagando in vpliv. Imeli smo priliko videti, kako je Italija uspešno uvajala gospodarsko odvisnost v naše pokrajine in svojo industrijo in s tem delala politiko. Na mirovni konferenci je bil eden najmočnejših italijanskih adutov, s katerim so zahtevali Dalmacijo zase, da je vsa industrija, ves kapital, vsa zemlja in veleposredstva v Dalmaciji v italijanskih rokah. Ako pogledamo danes gospodarsko strukturo Dalmacije, moramo ugotoviti, da so razmere niso spremenile na bolje, ampak skoro bi lahko rekli na slabše. Država ima ogromno škodo od italijanskih podjetij v Dalmaciji, ki so tam investirali milijone in milijone. To velja zlasti za naš cement, ki ga kupujejo Italijani in ga potem prodajajo v Egipt pod svojo etiketo. S tem

množe Italijani svoj izvoz in se izogibajo naših dajatev. V najnovejšem času so pričeli Italijani v ogromnem obsegu nakupovati zemljišča in druge nepremičnine v Dalmaciji. Celi kompleksni zemljišči prehajajo iz narodnih rok v italijanske. Italijanska politika je dosegla, da grede cele skupine jugoslovenskega blaga v Trst, mi pa nimamo možnosti, da bi eno ali drugo svojih luk napravili za središče izvoza in uvoza. Tako dobivamo danes vso kavo iz Trsta. Celo banatsko žito, ki ga potrebuje Dalmacija za prehrano, prihaja preko Trsta. S svojo tarifno politiko smo prišli tako daleč, da se cement iz okolice Dubrovnika danes prevaža s italijanskimi ladjami in po grških železnica v Srbijo! Boljša trgovinska organizacija, spretnost, zavzemanje italijanske vlade in raznovrstne ugodnosti, ki jih dajejo italijanska oblastva, to vse je vzrok, da naša industrija ne more konkurirati z inozemstvom in posebno ne z Italijo in da ni mogoče rešiti v Dalmaciji našega gospodarstva iz rok italijanskih trgovcev v Trstu.

Ni dvoma, da so potrebni v interesu obeh držav dobri odnošaji med Italijo in Jugoslavijo. To pa ne sme iti le v našo škodo. Ne more se dovolj podjarjati velika nevarnost, ki nam preti od italijanske penetracije.

Tip italijanskega osvajanja je v prvi vrsti gospodarski. Italijanski element prodira na vsako polje, kamor vrže oči. Ta penetracija se vrši polagoma, a stalno kot voda, postopoma ali gotovo. Izvaja se cela desetletja in izgleda čisto nedolžna. Toda svoj nevarni značaj zadobiva šele kasneje. Vedno moramo imeti pred očmi, kar piše italijanski časopisje, ki predstavlja politiko vodstva Italije. Ne smemo pozabiti, kaj je napisal «Impero», ki je dejal: «Ves narod čuti veliko potrebo, da se razširi preko svojih narodnih mej, in to s svojo produkcijo in izseljevanjem ter z industrijskimi koncesijami v inozemstvu.» Italija je vsa prežeta z imperijalističnim duhom. V Maroku prihaja v konflikt s Francijo in Španijo. Italijanska vlada naglašja, da je vprašanje Maroka tudi njeno vprašanje, ker se nahaja v severni Afriki nekaj tisoč italijanskih delavcev, čevljarjev in krojačev, ki so se tam naselili. Paralela leži na dani. Jutri bodo morda tako govorili o naši Dalmaciji! Na pariški konferenci so si že ustvarili precedens.

Z vso resnostjo je treba tudi opozarjati na sistematično italijansko naseljevanje.

Pred vojno so skoro vse države dovoljevale svobodno naseljevanje v svojih mejah inozemcem in priseljenci so imeli iste pravice, kakor domačini. Po vojni pa so se razmere zelo spremenile. Vse države so izdale glede priseljevanja prepovedi ali vsaj omejitve, začeti z Anglijo. Tudi mi imamo dovolj vzrokov, da ne dovolimo politike prostih rok. Ne moremo dovoliti, da se v Makedoniji svobodno naseljujejo Bolgari in Orki, na severni meji Madžari in Nemci, in tudi ne moremo dovoliti, da se brez vsake kontrole naseljujejo pri nas Italijani. To vprašanje je sploh tako važno, da se z njim bavijo po vojni vse države. Italija se trudi na vse kriplje, da bi izvažala v čim večji meri svoje delovne moči in obrtnike v druge države in ji je zato potrebna pogodba o naseljevanju. Mi smo država, ki mora zaposliti lastne ljudi in ne potrebujemo pogodbe, ki bi odpirala vrata tujim delavcem.

Govornik je naglašal oddvojenost naše delovne sile glede naseljevanja. Stališča, ki ga zavzema dr. Ninčič, ni nihče predlagal. Čudno je, da je bila ravno Italija ena prvih držav, ki je prepovedala naseljevanje inozemcev na svojem ozemlju. Res je, da tega naseljevanja Italijanov sedaj še ne občutimo. Toda Italija sklepa pogodbe za obdočnost, ko hoče vreči preko naše meje ogromno množice svojih delavskih sil. Tako se v okolici Splita nakupujejo velika zemljišča za neko italijansko tvornico. V tem se vidi italijanski sistem tih penetracij. Zanimivo je, da je napoved svetovne vojne zalotila samo v Zadru nad 3 tisoč regnicolov. Mi imamo določbo, da je prodajanje zemljišč inozemcem v pasu, širokem 50 km vzdolž državnih mej prepovedano. Toda to se glede Italijanov sedaj ne upošteva, ker smo privolili v gotove izjeme. In ravno te izjeme postanejo lahko zelo nevarne.

Rečnja in obrežna plovlja je povsod in vedno pridržana domačemu brodarstvu. Pri nas je drugače. Italijani imajo svojo plovljo ob naši obali in tudi deloma po obrežnih rekah. Italijani so že leta 1919 s favoriziranjem Trsta in Reke načeli

vprašanje železniških tarifov, to je nadaljevanje politike bivše Avstrije s favoriziranjem teh dveh mest. Vse države se takemu postopanju upirajo in tudi mi bi se morali. A mesto tega smo akceptirali italijanske zahteve in povrh smo se

še obvezali, da mora naša kraljevina pristopiti k vsem pogodbam, ki jih Italija sklepa ali bo sklenila z drugimi državami g'e-jadranskih tarifov. Mesto da smo si očuvali proste roke, smo se dali vezati na Italijo in njene interese. Vlada bi bila lahko urveljavila v prometu z Italijo avtonomne železniške tarife in bi s tem vodila interno avtonomno politiko. Zato ni razlogov, ki bi upravičevali, zakaj smo se morali odreči naši avtonomni železniški politiki in posegli po korakih, ki pomenjajo politiko vezanih rok.

Govornik je razpravljal za tem še o vprašanju zadruge Garibaldi, o železniški zvezi med Zadrom in Kninom ter o trgovski zbornici v Zadru. Svoj govor je zaključil s pozivom na Narodno skupščino, naj ne sprejme konvencije, ki imajo toliko za nas škodljivih klavzul in katerih posledice morejo postati usodopolne. Govornik obžaluje, da se je trg. minister dr. Krajač baš sedaj podal na turistične izlete v Južno Srbijo, ko se rešujejo življenjska vprašanja iz njegovega resorta. Konvencije je treba vrniti odboru. Narodna skupščina je dovolj dokumentirala svojo voljo in željo, da uređi prijateljskim potom razmerje do Italije, a nikdo od nas ne more terlati nemoznih žrtev. Samostojni demokratje bodo storili svojo dolžnost in bodo glasovali proti predloženim konvencijam.

Odgovor ministra Ninčiča

Dr. Ninčič zamera dr. Grisogonu, da se tako zelo boji konvencij o naseljevanju, ki nikakor niso tako strašne. Sicer pa smo pred temi konvencijami vezani z Italijo s konzularnimi konvencijami, ki veljajo še sedem let in novimi na pet let. Pa tudi ako teh ne bi imeli, bi tudi stare konvencije veljale še sedem let. Bojazen opozicije pred italijansko penetracijo je zelo pretirana. Avstrijcem in Madžarom nismo dovolili teh pravic, ki imajo največ delavcev pri nas. Kaj pa nam more nekaj stotin italijanskih delavcev v Dalmaciji sprito 600.000 po polnoma čistih in zavednih Dalmatincev? V vseh primorskih krajih so naseljeni tuji iz sosedstva. Vlada ne bo zanemarila Dalmacije, ki jo moramo vsi štiti kot punčico v očesu. Vlada ima voljo, da pomaga Dalmaciji in pospešuje železniško zvezo s Splitom. Italijani, ki so pri nas, so večinoma Hrvatje in Slovenci, ki so pobegnili iz Italije in ki so italijanski državljani, toda naše narodnosti. Drugih Italijanov je malo. V Italiji je veliko več naših. Treba računati, z desetstič naših delavcev, ki služijo svoj kruh v Italiji. Manifestacije proti predložnim konvencijam niso resne. Jadranske tarife favorizirajo Trst, toda tudi železniški tranzit preko naše države. Ako ne bi pristali na jadranske tarife, bi se zgodilo, da bi šel tranzit s severa, iz Avstrije in Češkoslovaške, izključno po italijanskih železnica, ki tečejo sporedno z našimi. Mi nismo prepričani, da se alimentirna Trst, prepričali pa smo, da ostane lužna železnica brez posla. Prekinjenje tranzita nam je nedavno v par mesecih napravilo 70 milijonov škode.

Zunanji minister je energično protestiral proti govoru posl. Buča, ki je dolžil vlado, da škoduje Hrvatom. Takega govora bi ne smelo biti. Minister je naglašal, veliko nevarnost takih demagoških govorov. Z Italijo imamo lahko politične spore, italijanski narod pa moramo spoštovati. Dr. Buč ne bi smel imenovati Italijane komedijante in muzikante. V imenu vlade in njene večine moram odklanjati take žaljive prijateljskega sosednega naroda. Kar se tiče opazk posl. Jovanovića, o italijanski nevarnosti, je treba naglašati, da je ta bojazen pretirana. Predložene konvencije urejujejo naše zasebno-pravne odnose in tvorijo podlago za poglobljene gospodarske razmerja med obema državama. Mi smo miloljubljen narod in zato polagamo veliko važnost na gospodarske odnose z Italijo. Govornik mora zanikati, da goji le najmanjši del našega naroda kakršnakoli pustolovska stremeljenja ali želje po razračunavanju. Minister je pozival zbornico naj konvencije sprejme.

Davidovičević ni muslimani ter klerikalci so podali nato kratke izjave, da bodo glasovali proti konvencijam.

S tem je bila debata o prvem delu konvencij končana. Pri načelnem glasovanju je vladna večina sprejela konvencije z 122 proti 29 glasovom. Z istimi razmerji glasov je bila prva serija konvencij z Italijo sprejeta tudi v poedinosti.

Predsednik dr. Subotić je naznanil, da je Narodna skupščina ratificirala konvencije o povrnitvi imovine, pravic in interesov, o fondih, o posestvih zalednic in javno-pravnih oseb, o zasebnem zavarovanju, o konkurzu, v pomoči onim osebam, ki so navezane na javno podporo, o industrijskih podjetjih, trgovinskih družbah in drugih udruženjih.

Pred sklepom se je predsednik dr. Subotić še enkrat obsoljal večerašnji govor dr. Buča o Italiji, italijanskemu narodu, njegovih predstavnikov in vojski. Na podlagi člena 128. poslovniika odreja, da se iz stečajnega zapisnika Narodne skupščine črtajo vse tozadevne žaljive besede, ki jih je izrekel poslanec dr. Buč. Med enunciacijo dr. Subotića je bilo mnogo ogorčenja. Klici: Na zahtevo g. Bodrera!

Seja je bila zaključena ob 9. zvečer. Prihodnja seja je v sredo dopoldne z nadaljevanjem današnjega dnevnega reda. Za razpravo ostaja še troje serij beograjskih konvencij.

Pisatelj Bevk ostane do septembra v ječi

Tržaški sodni dvor je zavrnil priziv in potrdil sodbo.

Trst, 26. junija. e. Danes se je pred tukajšnjim sodnim dvorom vršila razprava o prizivu pisatelja in urednika Franceta Bevka, ki je bil v aprilu radi nekega satiričnega članka v «Čuku na palci» obsojen na 4 mesece ječe in na 400 lir globe.

Karabinjerji so Bevka vklepanega prignali v sodno dvorano. Dosedanje dvomesečno trpljenje v ječi je Bevka že silno fizično izčrpal in je na jetniku opaziti značilne najgloblje poboitosti. Na predsednikova vprašanja je izjavil, da je tisti dan, ko je urejal dotično številko «Čuka na palci» bil utrujen od celodnevni naporov in je zato-rej inkriminirani dopis priobčil, ne da bi ga bil prečital do konca in proučil v podrobnostih, v katerih je državni pravduik našel žaljive italijanske armade.

Bevka je zagovarjal dr. Vinci, ki je povdarjal, da je Bevk jako miren človek in da je v veliki utrujenosti radi preobčilega dela proti svoji volji prežri pravi smisel inkriminiranega dopisa. Moralno je torej Bevk za svojo krivdo z dvomesečnim trpljenjem že davno prestal kazni in mu zatorej sodni dvor lahko izpregleda nadaljnjo kazni.

Razprava je trajala jedva pol ure. Po kratkem posvetovanju je sodni dvor potrdil prvotno sodbo in odklonil braniteljev predlog za izpustitev. Poleg tega pa je pisatelju Bevku naprtil še novo kazni s tem, da mora Bevk plačati tudi sodne stroške rati priziva. Materijalno, fizično in duševno ruhanin bo torej pisatelj Bevk radi malec-kostnega tiskovnega delakta še do septembra trehnel v smrdljivih tržaških zaporih.

Poslabšanje Pašičevega stanja?

Beograd, 6. junija. r. V radikalnih krogih je precej vznemirjena vzbudila vest iz Karlovih Var, da se je zdravstveno stanje gosp. Pašića nekoliko poslabšalo. Po svojem obisku pri prezidentu Masaryku je g. Pašić takoj legel v posteljo in temperatura so je zvišala na 39°. Čeprav se v Karlovih Varu to stanje strogo zatajuje, vendar vsa tamšnja publika opaža, da gosp. Pašić ne pride več iz svoje sobe.

V Karlovih Var se mudi Radomir Simić, ki je gosp. Pašiću kot kurir odnesel iz Beograda važna sporočila vodstva radikalne stranke in ožjih prijateljev gosp. Pašića. A gosp. Simić doslej še ni bil sprejet od g. Pašića, kar se tolmači kot znak poslabšane zdravstvenega stanja. Glasom raznih verzij ima gosp. Simić izročiti gosp. Pašiću tudi nekatera sporočila velikega kneza Nikolaja Nikolajevića, ki živi v Partzu. Baje se ta sporočila tičejo vprašanja ruskih emigrantov v naši državi ter njihovega vdrževanja. Verjetno je, da gosp. Simić zaenkrat odhiti v Pariz in da se vrne v Karlovo Var, čim se stanje gosp. Pašića izboljša. O važnosti njegovih sporočil se da sklepati iz tega, da je Radomir Simić zaupna osebnost gosp. Pašića in obremen delegat naše vlade za oskrbovanje ruskih emigrantov.

V par dneh pride v Karlovo Var tudi Pašičev sin Radomir. In to dejstvo ee še v prav posebni meri pripisuje istinskiosti vesti o poslabšanju Pašičevega stanja.

Angleško-ruski odnošaji

Vtis Chamberlainovih izjav.

London, 26. junija. brezž. Današnji listi živahno razpravljajo o večerašnjem Chamberlainovem govoru v spodnji zbornici. «Times» pišejo, da je bil njegov govor v glavnem vzgojnega pomena. Lekcija ni bila nova. Podobno je govoril že bivši zunanji minister lord Curzon. Tudi Macdonaldovo poročilo se ni mnogo razlikovalo od obeh izjav. Vsi trije državljani so povdarjali nekorektnost sovjetske politike do Anglije. «Daily News» pravijo, da priča objavljena korespondenca o klavernih uspehih komunistične propagande v Angliji. Delavski voditelji sami se dobro zavedajo, da bi zmaga komunistične ideje pomenila tudi njihov konec in konec vseh svetovnih delavskih organizacij. «Daily Telegraph» povdarja, da je Rusija v neštetihi slučajih kršila glavne točke trgovinske pogodbe. Le obzir do nestalnega političnega položaja v Evropi je odvrnil Anglijo od ostrega nastopa proti Rusiji. List pozdravlja Chamberlainov sklep, da se z Rusijo ne bodo sklepale nove pogodbe. Liberalni listi naglašajo, da dokazuje objavljena korespondenca nasprotstvo sovjetskih organizacij do oficijelne delavske stranke.

Pogajanja med Vatikanom in Mosko

Berlin, 26. junija. d. «Germania» poroča iz Moskve, da so se v zadnjem času prekinjena pogajanja med Vatikanom in sovjetsko vlado zopet obnovila. Sovjetska vlada je izjavila, da je pripravljena akreditirati vatikanskega diplomatskega zastopnika v Moskvi. Zastopstvo sovjetoj pri Vatikanu pa naj bi vodil istočasno tamkajšnji ruski poslanik. Ruski poslanik v Rimu se bo v kratkem osebno predstavil papežu.

Nova tajna pogajanja med Rimom in Londonom

Pariz, 26. junija brezž. Vlada se živahno zanima za italijansko-angleška pogajanja glede Abesinije. Listi zahtevajo natančno pojasnilo o smotrih teh pogajanj ter izražajo bojazen, da si hočeta Italija in Anglija v nasprotju s pogodbo iz L. 1906. razdeliti Abesinijo.

Zalosten dan v Narodni skupščini

Nove žrtve na predvečer Vidovega dne. — Zamujena dolžnost vladine večine. — Radikalni obtožujejo Joco Jovanovića.

Beograd, 26. junija, p. Po dvodnevni debati je danes vladna večina sprejela beograjske konvencije. Popoldansko se je izpolnil govor samostojnega demokrata dr. Grisogona in izvajanje zunanjega ministra dr. Ninčiča. Dr. Grisogonov izredno dokumentiran govor, kakršnega je redko kdaj čula Narodna skupščina, je napravil silno globok utis. Zbornica je poslušala govornika z največjo pozornostjo in napetostjo. Ninčičev odgovor je bil medel in ni mogel izpodbiti nobenega od tehtnih argumentov dr. Grisogona. Na koncu se je so zastopniki davidovičevcev, klerikalcev in muslimanov prečitali svoje izjave, s katerimi so se solidarizirali z izjavami dr. Grisogona in izjavili, da bodo glasovali proti konvencijam.

Obnašanje vladne večine je bilo skrajno mučno. Mnogi radikalni in radičevci so ostentativno kazali svoj desinterese in niti eden radikal ali radičevcevec se ni oglašil k besedi. Vladna večina je imela priložnost, a tudi proketo dolžnost pokazati, da se navzlic dejstvu, da akceptira beograjske konvencije, zaveda težke žrtve, ki jih s temi konvencijami sprejema nase naš narod. Ona je mogla na primeren način izraziti, da jugoslovanski parlament ni slep za usodo bratov v Italiji, kjer se haš v trenutku, ko jugoslovanski narod daje svoji sosedu nove dokaze svoje

miroljubnosti in svoje lojalnosti, vršijo najsmotnejša nasilja nad živim delom tega naroda. Nič od vsega tega. RR se je tudi tu pokazal v vsej svoji nagoti in današnji dan pomenja zanj pravo nacionalno sramoto.

Edino kar so mnogi vladni poslanci storili, je bilo to, da so pred glasovanjem odšli iz zbornice in je vladna večina težavo vzdrževala kvorum. Opozicija je svoj protest izrazila z abstinenco pri glasovanju.

Ves interes političnih krogov je bil danes koncentriran na dogodke v skupščini, zlasti ker se je dopoldne raznašala vest, da vlada nima večine.

Beograd, 26. junija, p. Ministrski predsednik Uzunović je bil popoldne na dvoru, kjer ga je sprejel kralj v avdienci.

Beograd, 26. junija, p. Svetozar Pribičević se je nočjo odpeljal na svoj 100. šod, ki ga ima jutri v Modriču v Bosni. V ponedeljek je njegovo 101. zborovanje v Kruševcu.

Beograd, 26. junija, p. Skupina radikalnih poslancev s Kosto Aleksićem na čelu je predložila danes skupščini interpelacijo na zunanjega ministra ali pravzaprav obtožbo proti zemljoradniškemu poslancu Jovanu Jovanoviću, češ, da ni obračunal glede fonda 2 milijonov Din, ki ga je imel na razpolago kot svojačasni poslanik v Londonu.

Politične beležke

Ustav ali ustava?

L. 1848 je bilo skovanih veliko novih besed. Kdor hoče imeti vpogleda v kovarstvo slovenščine, ki se je nahajala v uredništvu Bleiweisovih «Novic», naj pregleda prve letnike tega lista ali pa vsaj dr. J. Lokarjevo delo «Bleiweis in Novičariji» v Bleiweisovem Zborniku. V 14. številki «Novic» l. 1848 je oče Bleiweis otvoril debato: «Kako bomo konstitucijo po slovensko imenovali?» Bleiweis se ne dopadeta ni «ustava» in «ustav», češ, da sicer tako pravijo Čehi, Poljaki in Hrvatji, a da beseda ne pomeni nič gotovega, Slovenci pa da smo izbirnejši nego oni. Nato je začela debata. Korar Poklukar je predlagal «sovlado». Bleiweisu je ugajala ta beseda, a uodložijo naj Slovenci. Nekdo je bil za «konstitucijo», češ, da ni treba ob vsaki priliki kovati novih besed. «Občinstvo» se je izreklo za ustavo, «standrecht» pa se je reklo «stojna sodba». Zakaj se je tkzv. «občinstvo» recte omiziralo izreklo za žensko obliko in ne za moško, ki bi nas udružila s Hrvatji, ni možno dognati. Morda bi ne bilo odveč, da popravimo izid glasovanja.

Klerikalci in «slovenški dialekt»

Na ugotovitve, da je za Davidovičeve vlade, v kateri so imeli klerikalci štiri ministre, izdal tedanji notranji minister Nastas Petrović naredbo, v kateri je označil slovenski jezik za dialekt, zagovarja «Slovenec» klerikalne branitelje slovenščine, da se s pravilniki, ki jih je izdal notranji minister, ni bavila celokupna vlada in da zato tudi ne more biti odgovorna zanje. To pa je prazen izgovor. Res je, da je v prvi vrsti odgovoren vsak minister za ukrepe svoje vlade, vendar predvsem celotni sloj. Mi ugotavljamo, da se nihče iz med klerikalnih ministrov v Davidovičevi vladi niti spomnil ni, da bi zahteval v ministrskem svetu od notranjega ministra pravo pravilnika o nošenju orožja, v katerem je bil označen slovenski jezik za dialekt, zaradi česar so soodgovorni za ta pravilnik. Za to gre in vsa «Slovenčeva» zavijanja ne bodo nič pomagala, kakor ne morejo oprati dr. Kulovca očitka, da je objavil falfificirano pismo, v katerem so bile potvorbene besede o slovenskem pismenem jeziku v slovenski dialekt.

Odgovor učitelja Kmetijskemu listu

Daljš časa je opažati, da so glasilo ministru Pucija z vneto zaletavala v učiteljsko. Zadnji Kmetijski list je poln demagoških zavijanj in napadov na naš stan. Izbruh njegove onemogle jeze je tako nesramen, da mu ne moremo ostati dolžni odgovora.

V članku napada učiteljsvo radi njegovega političnega udejstvovanja, ki mu je po ustavi, ki bi jo moral poznati tudi Kmetijski list, zajamčen. Obenem daje učiteljsvu nauke za njegovo prosvetno delo med ljudstvom. Gotovo je, da se nobeden stan ne udejstvuje pri delu za narod toliko, kot ravno učiteljsvo. Le vprašajte kmeta, kdaj je zastojal pri nas pomoči in nasvetov. Krasnrtvi, lepa živina, higijenska poslopja so po mnogih krajih sad vztrajnega dela prizadetega učiteljsva. Namesto, da bi bil poljedelski minister zato učiteljsvu hvaležen, dopušča v svojem listu nesramne napade nanj. Pokažite nam šolo, na kateri zanemarljivo učiteljsvo svoje šolske dolžnosti! Če nam ostane poleg vsega kaj prostega časa, ga smemo porabiti za karkoli in tudi za «priganjanje k demokratskim shodom». Da je učiteljsvo po večini organizirano ravno v SDS je logična posledica naše šolske politike. Kako naj utrjujemo v mladini zavest narodnega in državnega edinstva, če bi bili sami pristaji separatističnih strank. Nobena stranka ni tako odkrito nastopala za naš edinstvo kot ravno SDS in mislimo, da smemo in da smo tudi dolžni jo v tem stremelju podpirati. Seveda želimo na tihem, da bi bilo učiteljsvo «priganjanje» za Vaše shode in sestanke. Potem nas morda ne bi napadali.

Se bolj gorostasna je druga točka, v ka-

teri poudarja dopisun, da bi se samo v Metliki lahko prihranilo pri učiteljsvu letno 250.000 Din. Dopisnik pravi, da je danes tam 15 učiteljev, kjer jih je bilo prej samo 5. Prav tako. Temu gospodu se zelo dobro pozna, da je hodil v šolo še takrat, ko jih je bilo samo 5. Vse države delajo nato, da se šolstvo povzdigne na najvišjo stopnjo, le pri nas tega ni treba. Če hočemo povzdigniti kmetijski stan, dajte mu šol in učiteljev, ne pa praznih strankarskih obljub. V svoji «veliki gorečnosti» za kmetijsko prebivalstvo ste mi slavni radičevci tudi nakazali cela 2 odst. državnega proračuna. Ne, gospoda, tako se ne dela. Če hočete ravno varčevati, poglejte, g. minister okrog sebe, morda bi se dalo pri ministrskih plačah tudi nekaj pridobiti. Kmetijski list sicer to ve, pa je mnenja, da je treba to ljudstvu povedati malo drugače.

Učiteljsvo je trpelo, a se ni uklonilo v Avstriji, ki je pritiskala nanj z vso silo, in ne bo tudi pred Kmetijskim listom padlo na kolena. Svobodni smo in bomo to svobodo ohranili kljub vsem pritiskom.

Vašim «prijateljem» pa povemo na uho, da nas podobni članki v Kmetijskem listu nikakor ne bodo pridobili zase. Učiteljsvo je in bo prijatelj kmeta, za katerega je storilo in bo še storilo več kakor SKS in Kmetijski list skupaj od svojega rojstva pa do smrti.

Klerikalno slovenstvo

Ko je ob polomu Avstrije šlo za to, da se rehabilitirajo pred slovensko javnostjo zaradi svoje sramotne vloge, ki so jo igrali pred vojno in pozneje z denunciranjem jugoslovensko mislečih ljudi, so bili naši klerikalci navdušeni Jugoslaveni in «Slovenec» je v svojem izpreobrnjenju odudeševano pisal o jugoslovenskem narodu in troimenem narodu. Svoje ustanove in zavode so hiteli klerikalci prekrštevati iz katoliških v jugoslovenske, da bi se vsaj nikdo ne spomnil na njihove prejšnje grehe. Takrat so se celo zganili škofje, ki so pooblastili zagrebškega nadškofa, naj jim prej v imenu vseh vložil na papeža prošnjo za dovolitev liturgije v narodnem jeziku, in sicer za maše v staroslovenskem jeziku, za ostale cerkvene obrede pa v živem narodnem jeziku. Kakor hitro so prišli klerikalci do spoznanja, da nikomur ne preti več nevarnost, se je njihovo jugoslovensko navdušenje takoj pleglo. Kot njegovi sledovi so ostala samo še imena na njihovih zavodih in ustanovah, sami pa so započeli najostrejšo separatistično gonjo. Najlepše je pri tem, da so ti branitelji slovenstva in slovenskega jezika, ki sta šele v Jugoslaviji prišla do polne veljave kot sestavna elementa jugoslovenskega naroda, popolnoma pozabili celo na svečane obljube škofov o uvedbi liturgije v slovenskem jeziku. Kdaj bi že lahko imeli to liturgijo, ako bi se zanje resno zavzeli pri Vatikanu! Danes je položaj tak, da je slovenščina priznana v Jugoslaviji kot državni narodni jezik, kar ni bila nikdar v katoliški Avstriji, tam pa, kjer nima država odločilnega vpliva in kjer imajo klerikalni vodilni krogi prvo besedo, pa prevladuje še vedno našemu ljudstvu povsem tuja latinščina. In ti ljudje si upajo prijavljati pravico nastopati v imenu slovenskega naroda kot branitelji slovenstva? Saj so vendar po svojem čustvovanju mnogo bližji romanskemu fašističnemu Rimu, kakor pa slovenskemu ljudstvu!

Minister Šuperina pojde v Prago?

Povodom vesti v beograjskih novinah, da bodo našo vladu zastopali na VIII. vseslovenskem zletu v Pragi ministri gen. Dušan Trifunović, Miša Trifunović in dr. Benjamin Šuperina, prinaša zagrebška «Riječ» članek z naslovom: Ali more dr. Šuperina v Prago? On je član tkz. Hrvatskega Sokolstva, ki se nima mesta v slovenskem Sokolstvu. On je bil v prvih vrstah proti jugoslovenskemu Sokolstvu, on je bil nekaj časa tudi «estarešina» hrvatskih Sokolov. Radi njega je moral jugosl. Sokol v Slavsku narsikaj pretrpeti v borbi za idejo narodnega in državnega edinstva. Zadnje čase je dr. Šuperina započet nekako akcijo, da bi tudi tzv. «Hrvatsko Sokolstvo» šlo v Prago. Verjetno je torej, da dr. Šuperina ne gre samo reprezentirati vlade, marveč ima bržčas tudi namero, da kakorkoli najde vratica, skozi katere bi pred slovensko javnost zrinil svoje separatistično «Hrvatsko Sokolstvo». A se lahko zaveda, da se bo osmislil. In z njim «Hrvatsko Sokolstvo» in vlada, ki ga pošilja v Prago.

Odgoditev češkoslovaškega parlamenta

Interesantno glasovanje za izročitev komunističnih izgreznikov. — Senat sprejel zakon o kongruu.

Praga, 26. junija, s. Poslanska zbornica je ob treh zjutraj končala debato o imunitetni zadevi poslancev, ki jih zasleduje državno pravdišтво radi zadnjih izgrediv v zbornici. Predlog imunitetnega odbora, naj se izročijo komunistični poslanci Harus, Kreibich, Safranko ter poslanec češkoslovaške socialistične stranke Knejzlik, je bil sprejet s 151 proti 108 glasovom. Za ta predlog so glasovali narodni demokrati, češkoslovaška ljudska stranka, slovaška ljudska stranka, republikanska stranka, obrtna stranka, nemški agrarci in nemškokrščanska stranka. Komuni-

sti so sprejeli izid glasovanja z velikim nemirom. To je bila zadnja seja spomladanskega zasedanja. Prihodnja seja bo sklicana pismenim potom.

Praga, 26. junija, s. Češkoslovaški socialistični senator dr. Vesely je izjavil na današnji seji senata, da so vse trditve senatorja Dyka proti češkoslovaški socialistični stranki neresnične. Stranka bo vedno odločno nastopala proti takim obrekovanjem. Nato je bil sprejet zakon o kongruu s 77 proti 56 glasovom v onem besedilu, kakor ga je sprejela zbornica.

Caillauxovi finančni načrti

Sprememba v vodstvu Francoske banke. — Sanacijski načrti bodo predloženi zbornici šele 6. julija.

Pariz, 26. junija. brež. Na dopoldanski seji ministrskega sveta je bil notranji minister Durand pooblaščen predložiti zakonski načrt o redukciji prefekturnih uradnikov.

Finančni minister Caillaux bo po predhodnem posvetovanju z odborom strokovnjakov predložil zbornici 6. julija svoje končnoveljavne sanacijske načrte. Vlada bo zahtevala, naj se vse interpelacije o finančnem položaju odgodi do tega dne. Med drugim namerava Caillaux prevelike davke, ki povzročajo odnašanje kapitala v inozemstvo, znižati na pravo višino ter bo omejil izvoz. Po njegovem mnenju je stabilizacija franka odvisna od ureditve mednarodnih dolgov ter od deležev reform v upravi državnega denarja. Vlada bo v kratkem sklepala o ratifikaciji washingtonskih dogovorov ter bo zmanjšala število čet v Maroku.

Pariz, 26. junija, s. Guverner Francoske banke Robineau je podal ostavko na svoje mesto. Kakor zatrjuje «Quotidien», je vzrok njegovega odstopa v tem, da je proti Caillauxovi zahtevi, naj bi se dala zlato rezerva Francoske banke za zaščito franka. Caillaux je energično odločen, odstraniti vse zapreke s strani Francoske banke.

Pariz, 26. junija. brež. Za guvernerja

Francoske banke bo imenovan ravnatelj Alžirske banke Moreau, ki bo prejel od vlade nalog, da mora trdno varovati gospodarsko neodvisnost Francoske banke, katere kredit mora ostati strogo ločen od državnega.

Pariz, 26. junija, s. Na seji današnjega ministrskega sveta je ministriški predsednik Briand obrazložil smernice vladne izjave, ki se bo pričela v tork. Natančno je orisal mednarodni položaj. Finančni minister Caillaux je ponovil svoj ekapozé o finančnem položaju. Poljedelski minister je razpravljal o problemu preskrbovanja z žitom in kruhom. Po seji je Briand izjavil novinarjem, da se je sicer razpravljalo o vprašanju dogovora glede dolgov z Zedinjenimi državami, vendar še ni prišlo do nikakih sklepov, ker parlamentarna komisija za proučevanje dogovora še ni končala svojega dela.

Popoldne se je vršila v finančnem ministrstvu daljša konferenca pod predsedstvom Caillauxa, katere sta se udeležila tudi podtajnik za proračun in za zaklad ter washingtonski poslanik Berenger. Caillaux je imel nadalje daljši razgovor z Robineauom ter z nekaterimi člani vodstva Francoske banke.

Vprašanje odškodnine za nemške kneze in kriza dr. Marxovega kabineta

f. Berlin, 24. junija.

Vse tri glavne zapadno-evropske sile stojijo v znamenju krize. Velika Britanija se bori s težkim gospodarskim in socialnim vprašanjem. Rudarska stavka še ni končana, vendar je treba priznati Baldwinovi vladi gotovo dozo energije na zakonodajnem polju v svrhu likvidacije industrijske borbe.

V Franciji je ministrska kriza trenutno sicer rešena s sestavo ministrstva Briand-Caillaux. S tem pa še ni izbojevana niti bitka za konsolidacijo franka niti notranja borba med levičarskim kartelom in zmernimi republikanci. Upati pa smemo, da bo deseti Briandov kabinet z uspehom nadaljeval svoje delo za ublažitev strankarskih nasprotij in da se energičnim in pogumnim ukrepom preizkušenegega finančnega ministra Caillauxa posreči stabilizirati in dvigniti francosko valuto.

Nemčija ima tudi svoje velike gospodarsko-socialne težave, saj mora podpirati država okoli dva milijona brezposelnih. Vendar današnja parlamentarna kriza, ki jo preživlja Nemčija, ni niti gospodarske niti socialne vrste, marveč je izrazito notranje politična.

Gre za vprašanje odškodnine bivšim nemškim vladarskim hišam. Kot je znano, zahtevajo ne samo Hohenzollerni, marveč tudi vse ostale bivše vladujoče rodbine v Nemčiji od države, oziroma od posameznih dežel povračilo celokupnega svojega premoženja ali pa horendno odškodnino. Nemški nacionalci in državni predsednik Hindenburg so tem pretenzijam v polni meri naklonjeni, ne oziraje se na dejstvo, da je v času inflacije doživel katastrofo ves nemški srednji sloj. Vladarji, ki so v prvi vrsti zakrivil štiriletni svetovni pokoli, imajo po mnenju nemške desnice pravico na celotno odškodnino, dočim so se vsa bremena inflacije, reparacij in povojnih težav zvrnila na ljudstvo.

Stresemannova ljudska stranka in bavarska ljudska stranka stojita prav blizu temu stališču. Vendar so prvi kot vladna stranka pripravljeni, da nekoliko popuste v smeri h kompromisu, dočim je stališče bavarske ljudske stranke še danes negotovo.

Centrum in demokrati tudi nasprotujejo popolni razlastitvi nemških knezov, ker gledajo v njej nevarnost za načelo privatne lastnine. Niso pa pripravljeni ugoditi vsem pretranim zahtevam vladarjev, marveč jim ponujajo kompromis.

Socialni demokrati in komunisti so nastopili za popolno, brezodškodninsko razlastitev. Zbrali so med volilci 12 in pol milijonov podpisov za referendum v tem smislu. Ker parlament ni pravočasno sprejel kompromisne rešitve, je prišlo v nedeljo do ljudskega glasovanja. Za predlog socialistov in komunistov je glasovalo 15 milijonov volilcev in volilk. Od 38 milijonov vpisanih volilcev Nemčije se je torej izreklo 40 odst. za popolno, brezodškodninsko razlastitev Hohenzollerncev in ostalih bivših nemških vladarskih rodbin. Pri tem številu je upoštevati, da je proti razlastitvi glasovalo samo 524.315 volilcev. Brezodškodninska razlastitev je sicer propadla (ustava zahteva namreč, da pritrdi predlogu referendumu polovica vseh vpisanih volilcev), vendar sledi iz nedeljskega glasovanja ta-le nauk: Des-

ničarske, monarhistične stranke so rešile Viljema in njegove tovariše brez razlastitve samo z neudeležbo pri volitvah. Večina politično aktivnega nemškega naroda je glasovalo proti vladarjem. Poleg skrajne levice se je pridružilo temu stališču tudi več milijonov demokratov in centristov. Nedeljsko glasovanje dokazuje, da se republika v Nemčiji vendarle opira na dokaj široke sloje naroda. Zanimivo je, da so se velika mesta dobro odrezala. V Berlinu je 63 odst. vpisanih volilcev glasovalo za brezodškodninsko razlastitev knezov, v Lipskem 54 odst., v Hannoveru 51 odst. Če ne bi cela državna uprava, velika večina mestnih županov, lastnikov industrijskih podjetij in veleposredstva ovirala svobodnega glasovanja, bi zadeva morda izpadla neugodno za Viljema in tovariše.

Z odklonitvijo brezodškodninske razlastitve pa vprašanje še ni rešeno. Celokupni problem se je vrnil pred parlament. Vlada je izdelala kompromisni načrt, ki predvideva še vedno visoko rekompenciacijo za vladarje. Ker se smatra, da ta zakonski načrt izpremičja ustavo, se mora zanj zbrati dvotretjinska večina v parlamentu. Ta večina se more doseči samo tedaj, če poleg vladnega bloka srednjih strank glasujejo za kompromis še socialni demokrati in gospodarska stranka ali pa del nemških nacionalcev.

Socialni demokrati kompromisa ne odklanjajo a priori, marveč zahtevajo, da se vladni načrt čimbolj približa njihovem načelu brezodškodninske razlastitve. Na četrtkovi (današnji) seji pravnega odseka so vladne stranke pritrdile socialdemokratskemu predlogu da se odkloni odškodninska zahteva vladarjev za fideikomise. S socialisti so glasovali centrum, demokrati in celo nemška ljudska stranka.

Iz tega znamenja bi bilo sklepati, da vlada želi doseči podporo socialne demokracije za svoj kompromisni predlog. Ni še gotovo, če pride do sporazuma med socialisti in dr. Marxovim kabinetom, ki brez socialistične podpore ne more živeti. In tudi v tem slučaju ostane nerešena grozeča uganka, kako se bo zadržala gospodarska stranka in onih 20 nacionalcev, ki jih rabi vlada. Brez teh ni dvotretjinske večine v parlamentu.

Tako stoji Nemčija radi neverjetno pretiranih naravnost ciničnih zahtev svojih bivših vladarjev v znamenju težke notranje krize. Če ne prodre vladni kompromisni načrt, je odstop dr. Marxove vlade neizbežen, ali pa pride do razpusta državnega zbora in novih volitev.

Obsodba v zagrebškem falzifikatorskem procesu

Zagreb, 26. junija. n. Danes je razglasilo sodišče sodo v procesu proti ponarejevalcem stodinarskih novčanic. Na tri leta je bila obsojena Ilonka Glogovčević, njen sin Josip pa na dve leti. Ostali obtoženci so bili obsojeni na tri do osem mesecev zapora.

Španska diktatura

Madrid, 26. junija. brež. Oblasti v Aragoni so aretirale bivšega vojnega ministra Aquileu, ki je bil prepeljan v Madrid, kjer pride kot iniciator odkrite zarote proti direktoriju pred vojno sodišče.

Georgijev pogreb

Dunaj, 26. junija. s. Danes popoldne se je z vojaškimi častni vrtil pogreb bivšega ministra za deželno brambo, generalnega polkovnika Georgija.

Slovanski svet

Poljska in Češkoslovaška

Ker je znenkrat Rusija izločena iz aktivnega sodelovanja v evropski politiki in ker sedanjim gospodarjem sami Rusije ne štejejo med slovanske države, je med štirimi ostalimi slovanskimi državami Poljska tako po svojem teritorialnem obsegu, kakor po številnosti svojega prebivalstva največja slovanska država. Število njenega prebivalstva znaša okrog 40 milijonov duš. Poljskana bi torej bila, da bi bila prva med slovanskimi državami in vodila njih kolo. Toda neurejene notranje razmere tako absorbirajo njene sile, da igra v zunanji politiki le podrejeno ulogo, takisto pa tudi aktivno ne sodeluje v slovanski politiki. V tem pogledu je visoko nadkriljuje Češkoslovaška, da si je skoraj trikrat manjša po svojem ozemlju in po številu svojega prebivalstva. Češkoslovaška se ima zahvaljevati za svojo odlično pozicijo v mednarodni in slovanski politiki v prvi vrsti trem okoliščinam: 1.) da se je Češkoslovaška med vsemi novimi državami najhitreje konsolidirala in da so bile v nji politične razmere zbog vlade takovane narodne koalicije, ki je bila do letos na krmilu, naravnost idealne; 2.) da je vodila njeno zunanjo politiko moč tako izrednih državnih in diplomatskih sposobnosti, kakor je dr. Edvard Beneš, ki ji je dal stalnost, smotrenost in sistematičnost, in 3.) da je na čelu te države tako prosvitljena in politično in diplomatsko tako izveščana glava, kakor je prezident dr. Masaryk.

Na čelu Poljske doslej ni bilo takih sposobnih državnikov, a tudi njeni politiki se doslej niso odlikovali po posebnih državnih močdrosti in dalekovidnosti. Zato so njene ogrode pretresale neprestano krize, ki ji niso dovoljevale niti uspešnega notranjega razvoja, kamoli udejstvovanja na zunanji. Ali bo najnovejši prevrat pod maršalom Piłsudskim spremenil doseganje stanje. Kakor bi si kot Slovani in prijatelji poljskega naroda želeli, da zavlada na Poljskem sedaj doba mirnega in uspešnega razvoja, ki bi državi dovoljevala tudi aktivno uveljavljanje v zunanji politiki, se vendar bojimo, da bo imel nastop maršala Piłsudskega preje slabe, kakor dobre posledice za poljsko državo. Ni bilo ne politično, ne državniško morda, da se je potegnulo v metež strankarskih strasti in politične borbe tudi posvečeno osebo državnega poglavarja, kakor so to storili Piłsudski in njegovi pristaši. Vzgladi vlečejo, pravi prislovica in kdo jamči, da ne bodo odšli na Poljskem prezidentske krize na dnevnem redu, kar bi pomenjalo pravcato katastrofo za državo. Veseli bi bili, ako bi se v tem pogledu motili, toda znenkrat še ni nobenih znakov, ki bi kazali na dejansko ozdravljenje poljskih razmer.

Vse torej kaže, da bo Češkoslovaška tudi v bodoče med vsemi slovanskimi državami zavzemala najuglednejšo in najvažnejšo pozicijo, razen da bi tudi v tej državi krenili vlečejo, pravi prislovica in kdo jamči, da ne bodo odšli na Poljskem prezidentske krize na dnevnem redu, kar bi pomenjalo pravcato katastrofo za državo. Veseli bi bili, ako bi se v tem pogledu motili, toda znenkrat še ni nobenih znakov, ki bi kazali na dejansko ozdravljenje poljskih razmer.

† Karel Vaníček, epikamek sokolskih, kakor so ga imenovali, je 24. t. m. v Pragi umrl. Bil je brat načelnika ČOS Jindře Vaníčka in kakor ta navdušen, idealen Sokol, kakršnih je danes malo. Živel je samo Sokolstvu. Rojen je bil v Pragi l. 1860. Po VI. zletu sokolskem l. 1912. je zaklical Nemcem: «Marki Gero, mi zmagamo!» Njegovo prerokovanje se je izpolnilo! Pogreb bo danes popoldne v Pragi. Upepele ga v krematoriju na Olšanské. Slava mu!

— «Slovanski Pheled». Izšla je 6. številka te edine slovanske revije a to-le vsebino: Dr. Milan Hysek: I. K. Tyl in slovanska vzajemnost; Evg. Vyrovyl: Praško izdanje Ševčenkovega «Kobzarja»; Dr. Ant. Hartl: Slovansko Frant. Paleškega; dr. Marjan Szykowski: Najnovejšje struje v sodasni poljski poeziji; Dr. Ivan Slavik: Studija k zgodovini ruske revolucije; Dr. Em. Janoušek: Poljska in svetovna vojna; dr. Drag. Prohaska: Srbohrvatska moderna drama. Razgled po slovanskem svetu: Jugoslavija, Bolgarska, Rusija, Poljska, Slovanski narodi v tuji državi in Slovanske manjšine. Knjige in zborniki. Casopisi. Slovanske akademije. Pisatelji. Jubileji. Slovanski grobovi, tu je tudi nekrológ pokojnemu dr. Karlu Trillerju. Trije portreti predstavljajo dr. Božo Lužiča, našega sodruka, Branislava Nušića in lužičkosrbskega književnika Mateja Urbana. «Slovanski Pheled» se spominja tudi 85letnice našega Ivana Franketa.

— Izloha legijonarkega dela je bila dne 23. t. m. otvorena v Pragi v šoli v Karmelitski ulici na Mali Strani v bližini Tyrševega doma. Namen te zanimive razstave je, podati sliko o delu češkoslovaških legijonarjev med vojno in po vrnitvi v domovino. Razstavo je otvoril min. svetnik Danilovsky, prisotni pa so bili poleg načelnika generalnega štaba Gejda zastopniki vseh ministrstev in mnogo odličnega občinstva. Razstava ostane otvorena tudi za časa sokolskega zleta. Ker je velezanimiva, naj si je nihče, ki pride v Prago, ne zamudi ogledati.

— Prevod srbskih pesmi na češki jezik. Češkoslovaška akademija znanosti in umetnosti v Pragi je pravkar izdala v zbirki «Svetska poezija» četrti del «Narodne srbske epike» v prevodu starine Josipa Holečka. Prevod je prav lep in se čita, kakor da bi bil izvirnik.

— Preslava Vidovega dne v Pragi. V proslavo Vidovega dne 28. junija uprizorili mesto gledališče na Kral. Vinohradih znano dramo Iva Vojnovića «Smrt majke Jugovica» kot slavnostno predstavo. Glavne vloge igrajo najboljši igralci in igralka. Naslovno ulogo igra Leopoldina Dostalova. Igra bo najslavnejše opremljena, dekoracije pa je napravil mojster Wenig.

Katastrofalna poplava v Mehiki

Mexiko, 26. junija, s. Kakor poročajo iz Villa de Leon, znaša število žrtv pri poplavi približno 1000 oseb. Ena četrtina prebivalstva je premoženje. Škoda se ceni na 4 milijone pezet. Na hribovje okoli mesta je pobešlo nebroj rodbin. Otroke so spravili na varno v cerkve. Na kraj nesreče je odšlo vojaštvo.

Owen Moore

svetski komik pride v

Kino «Dvor».

Naši kraji in ljudje

Na Vidov dan

Solnce je zanetilo danes nad našo južno zemljo ves svoj dolgotrajni, zlati sijaj. Zarko in zmagovito je proniclo v zgodnje jutranje zarje in bo v večni lepoti klonilo s poznim dnem. Ej, saj je Vidov dan.

Noč se je plaho umaknila njegovemu zmagoslavju in se skromno stisnila krog polnočnih ur.

In cvetje dehti v prve poletne dni, odpira čaše, srka luč in toploto, žari in rdi v barvi, krvi in ljubezni. Ej, saj je Vidov dan!

Po vrtovih gore žametni plameni vrtin in plapolajo živoreči zublji nageljnov, goreči mak se iskri v žitnem zlatu in vse Kosovo je rdeče, valovito morje čudotvorne rože božur, rože smrti, krvi in vstajenja.

Oj, Kosovo! Ti sveta Kalvarija, trpljenja in boleštni polna, vsa bičana in grozna!

Ranjeno — mrtvo Kosovo! Ti nedogledna žetev smrtnih kos, izpraženih kelih najtrpkerega ponižanja. Zarobljeno Kosovo! Ti najjačja bol svobodne duše, zrušeni križ ponosne svobode, pol tisočletni klic masčevanja in osvete.

In ko je triumfalni polumeseč nad ponižanim križem; ko je zaplakala v robstvu do smrti užaljena svobodeželna srbska duša, je Srb padel in vstal hkrati. Srb je padel in vstal. Trpel je, delal, čakal in ljubil. Ljubezen pa je zmagala in vstajenje.

Netil je čustvo pravične osvetnosti, iz domoljubja rojene iz roda v rod pol tisočletja in več!

Maščevano osvoboženo Kosovo! Ti najglasnejša, najslajnejša epopeja pravične zadostitve, ti mlada zarja naših novih sreč!

Rdeče zarjajo vrtovi v barvi krvi in ljubezni. Naj zaplame v njihji vred, v Vidov dan, kresovi naših src.

Ljubezen je zmagala in vstajenje!

M. Grošljeva

Odhod direktorja dr. Borka

Novi direktor inž. Knežević je prevzel vodstvo ljubljanske železniške direkcije. Direktor ljubljanske žel. direkcije dr. Borko je, kot smo poročali, premeščen v isti funkciji v Subotico, kjer prevzame vodstvo organizacijsko baje najbolj zaostale železniške direkcije. Od vseh najmerodajnejših strani se povdarja,

da je bil dr. Borko izbran za Subotico baš radi svojih velikih zmoglosti, in da ima njegovo premeščenje značaj največjega zaupanja v njegovo neumorno energijo in ustvarjajočo voljo, kakor jo je pokazal v Ljubljani. Subotička direkcija preživlja sedaj zelo kritične dneve. Preiskave, ki se že dalje časa vrše med uradnim vodstvom, so po malem porušile disciplino in zares je potreba, da zavzame vodstvo tako važne ustanove, ki mu more zaupati najvišja uprava kakor najnižji uslužbenec, predvsem pa tudi javnost. V dr. Borku dobi Vojvodina moža, ki bo vse svoje sile založil za veliko delo regeneracije tankokajšne železniške uprave. Za naše pokrajine pomeni odhod direktorja Borka, ki si je v kratkem času svojega uradovanja pridobil mnogo zaslug za naše železnice in tudi simpatij vseh krogov v Sloveniji, veliko izgubo in upravičeno bi se protivili njegovi prenešanosti. Tako pa mu želimo, da svoje velike skušnje, ki si jih je tukaj izpopolnil, uporabi na novem službenem mestu v prid upravi in v čast svoje ožje domovine.

Včeraj je izročil direktor Borko svoje posle svojemu nasledniku inž. Kneževiću, ki se je pripeljal iz Sarajeva. Ob tej priliki je novi direktor nasprotno zbranim načelnikom povdaril, da se šteje srečnega, da prevzame dedščino za direktorjem Borkom, ker mu je znano, da so železniške proge v Sloveniji prve in najboljše v državi, za kar si je tudi direktor Borko pridobil ne malo zaslug.

Radi malo časa se je poslovil odhajajoči direktor iz od načelnikov in šefov odsekov s kratkim nagovorom, zahvaljujoč se njim kakor vsemu uradništvu za krepko in vztrajno sodelovanje v prid organizaciji železniške uprave in domovini. Pozval jih je, naj nadaljujejo delo s svojimi izredno požrtvovalnostjo tudi pod novim direktorjem. Za bridkosti, ki so mu jih pripravljali tekom njegove tukajšnje službe nekateri malenkostni duhoviti izmed uradništva, pa izjavlja, da jih hoče pozabiti. Imel je vedno samo eno željo, delati

za državo in skrbeti za vse osebe po najboljši moči. V imenu vsega uradništva se mu je iskreno zahvalil inženjer Krick za vse njegovo delovanje v prid uradništva in osebja.

Pred odhodom je izdal direktor dr. Borko vsemu osebju še to okrožnico: Dolžnost me kliče na drugo službeno mesto ter predajam danes vodstvo direkcije svojemu nasledniku gospodu inž. Kneževiću.

Ob slovesu izrekam vsem in vsake-mu svoje polno priznanje in zahvalo za zvesto in požrtvovalno sodelovanje z iskreno željo, da služi vsakdo, tudi v naprej z isto vdanostjo ustavi, državi in kralju. — Direktor dr. Borko.

Šestdesetletnica Ane Podkrajšek - Harambaševe

Na srečo se moremo Slovenci ponašati z odličnim številom rodoljubnega žensstva, ki je v polpretekli dobi visoko dvigalo prapor narodne zavednosti in podžigalo ljubezen do prelepe rodne grude. Niti v dneh najbesnejšega sovražnega navala na vse, kar je nosilo pečat slovenstva, ni klonila vrla slovenska žena. S podrobnim in tihim delom, z bodrečo in zaupno besedo je netila iskro, v kateri je neomajno verovala, da vzbudne izpod pepela in se razžari v sijajen plamen odrešenja, ko dozorí čas, ki je že očitno nevarljiva znamenja. Da se domislamo samo zgodovinske majniške deklaracije, ki je bila v pretečni meri delo naših najboljših žen. Med temi in vsemi, ki so pripomogle, da so »vremena Kranicem se zjasnila«, je stala žena naših žen, Ana Podkrajšek - Harambaševa, ki obhaja danes v zelenem vencu Rogaške Slatine čestit jubilej: šest križev plodonosnega življenja.

Rojena pred Vidovom leta 1866. uglednemu kamnoseškemu mojstru Tomanu v Ljubljani, je posecala mala Nuška nunsko šolo, za tiste čase najboljšo odgajališče ljubljanskih deklet. V dvaindvajsetem letu jo je popeljal pred oltar šentpeterske župne cerkve železniški uradnik in znamenit rodoljub Fran Podkrajšek - Harambaša, ki mu je tako sreča naklonila idealno družico. V vzornem družinskem življenju sta izpolnjevala drug drugega do tistih najvišjih vršin, ki morejo odlikovati slovenskega moža in ženo. Odgojila sta v strogo narodnem duhu trojico dobrih otrok, vrhu tega pa sta se tudi bogato udeleževala na polju narodne prosvete, on s peresom, ona v društvih. In še več. Bila sta tudi prepričana slovanofila, česar nista prikrivala niti v najopasnejših prilikah. Pravcati čudež je bil, da jima je ostal prihranjen križev pot po zloglasnih taboriščih, če ne celo na Suhil bajer. Kakor v izvajajoč posmeh so vlačili avstrijski rablji mimo njunega doma na Resljevi cesti nesrečne žrtve s kolodvora na Grad in spet z Grada na kolodvor. Harambaša, ki je bil mož ravne črte in je že takrat glodala na njem težka bolezen, se ni megal ob teh jadnih karavanah premagati, da bi ne dajal celo pri odprtem oknu glasnega izraza užaljene narodne duše. Kolikokrat ga je morala ob takih prilikah brzdati današnja jubilančka in mu siloma zapreti okno, da se je zgnjevil med molčečimi zidovi. Ona je pač razumela, da mora zoreti ta žalostna žetev, kakor je že usojeno in ji je samo čas gospodar.

Med številnimi društvii, v katerih je delovala Ana Podkrajškova že davno pred vojno, naj omenimo samo šentpetersko CM. žensko podružnico, ki je že od vsega početka tesno zvezana z njenim imenom. Bila ji je dolgoletna predsednica ter jo umela dvigniti s svojo neugnano požrtvovalnostjo na najvzlednejše mesto. Lepše od vseh besed osvetluje njeno živo ljubezen do CMD dogodek, ki je vreden, da se zabeleži: Nekoč je potrkala naša jubilančka pri znanem ljubljanskem trgovcu, da bi posegel malo v denarnico za njeno podružnico. Našla pa ga je slabe volje, zato je zrobal nad njo v ne baš izbranih besedah. Ona je povsila glavo in mirno čakala, da se je »iztreskalo«, nato pa je prav tako mirno dejala: »To je bil moj delež, zdaj pa prosim še nekaj za Ciril-Metodo«. Osupel nad tako diplomatsko zašušnico, je odrinil trgovce še več nego je pričakovala.

Nepregledna je vrsta njene dobrovoljnosti med vojno. Od jutra do večera je bila na nogah, da pomore lajšati trpljenje ranjenecem. Znosila jim je, da je skoro sama trpela pomanjkanje. Najbolj pa so ji bili pri srcu zapuščenji in zaničevani ruski in srbski ujetniki. Na nek pravoslavni božič si je izposlovala dovoljenje, da je smela obiskati večjo skupino srbskih ranjencev. Stopila je mednje z veliko košaro raznovrstnih okrepčil, postavila jim na mizo drobne jaslce in prižgala nekaj lučic: »Hristos se rodi! Sretan božič!« Siromaki,

ki se jim niti sanjalo ni, da se jih bo kdo tako prijazno spomnil k badnjaku, so skoro jokali ganotja. »Povrni ti Bog, dobra žena!« so klicali za njo, ko je zopet izginila med vrati.

Mogli bi nanizati še celo vrsto takih ganljivih epizod iz medvojnega dela Ane Podkrajšek-Harambaševe. Še več bi jih znala povedati ona, pa jih najbrž nikoli ne bo, ker jo je vselej vodilo geslo, da naj ne ve levica, kaj dela desnica. Zato se bojimo, da jo bomo celo s to drobtino zalili v njeni preveliki skromnosti.

Ko so minile grozote vojne in je zopet vzniklo društveno življenje, je bila jubilančka prva med prvimi, ki so hoteli graditi naš svobodni dom. Kljub temu, da ji je za nameček vsega gorja iztrgala bela smrt v par kratkih mesecih nepozabnega moža, ljubljeno hčerko in oboževano mater, ter ji je bila še vedno neznana usoda edinega sina, ki je romal čez albansko Golgoto, ni klonila duhom. Vse to jo je sicer močno potrla, da je še sama opasno zbolela, a streti je ni moglo. Preselila se je k svojemu tastu tovarnarju Bizjaku v Rogaško Slatino, kjer se je v dobri oskrbi kmalu popravila. Tako ji je bilo namenjeno, da je mogla zapreti trudne oči našemu Borisu Miranu, ki ga je ves čas njegovega bivanja v Slatini upravljal materinsko negovala. V srcu pa ji je slej ko prej lebdela Ljubljana in posebno šentpeterska CM ženska podružnica. Ostala ji je zvesta in skrbna podpredsednica vse do danes in se je po možnosti udeleževala vseh njenih prireditvev. Zlasti pa ni zamudila njenega Jurjevanja na Gradu. Ob tej priliki je vedno pripeljala s sabo ogromen in zvrhan Jerbas Bizjakovih piškotov, ki jih je nudila otrokom cel klobuk za par dinarjev; baš toliko, da sta imela nekaj od tega tudi Ciril in Metod. Da ste videli dečad, kako se je prerivala okrog jerbasa! Kako bi se pa tudi ne; saj take prilike ni vsak dan.

Letos pa je ni bilo. Žalostno so spraševali otroci za staro »slatinsko teto« s piškoti. Saj jim je postala še tako domača in ljuba kakor pravljica mati iz devete dežele. Zato so jih zalile debele solze, ko so doznali, da je »slatinska teta« hudo bolna. Španska jo je položila v posteljo in zdravnik je že resno obupal, čeprav jo je prej že dvakrat rešil iz enake opasnosti. Kdo ve, ali ni morda pomagala prevesti tehtnice tudi nevidna moč tisočih hvaležnih spominov širom sveta? — Ana Podkrajšek - Harambaševa praznuje danes v dobrem zdravju svoj čestit jubilej. Goreča želja nas vseh, ki jo poznamo, vre k vsemožni Sili, naj nam ohrani vrljo jubilančko v najboljšem razpoloženju še na mnoga leta!

Z vsesokolskega zleta v Pragi

Preteklo nedeljo so nastopile na telovadišču vse sokolske župe praške. Nastopi so sijajno uspeli in so nudili v malem sliko velikega zleta, ki se prične dne 3. julija. — Gledalcev je bilo na tisoče, ki so pozorno sledili izvajanjem Sokolov in Sokolic ter jim prirejali navdušene ovacije.

Nastop Sokolic: Vaje na gredeh

Dan praških žup: Proste vaje s palicami

Velika zaloga

moške in deške konfekcije

in modni atelje

JOSIP ROJINA, Ljubljana, Aleksandrova 3

Za praznike

2 vefilma sveta: V nedeljo ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8., 9. uri in v ponedeljek samo ob pol 11., 3. in pol 5.

Črni angel

Vilma Banky — Ronald Colman.

V ponedeljek ob 6., pol 8. in 9. uri in v torek ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri

Grofica Marica

Harry Liedtke — Vivian Gibson.

KINO «LJUBLJANSKI DVOR»

Telefon šte. 730.

Pozor Sokoli pred odhodom v Prago!

Českoslovaška - jugoslovenska Liga v Pragi priredi lep in prirčen sprejem naši mladini v Pragi in ostalim svojim prijateljem med Sokoli. Zato je dolžnost vsakega Sokola, zlasti pa mladine, da se skuša na primeren način Ligi oddolžiti. Ker ima Liga svojo posebno knjižnico jugoslovenske literature, ki nosi dično Strossmayerjevo ime, bi bilo umetno, ako bi vsak Sokol prinesel tej biblioteki v dar vsaj eno knjigo. Knjiga, darovana biblioteki, je lahko stara in že odložena ali nova, namena, šolska, pesniške vsebine, povest ali roman. Nič ne škoduje, ako več oseb prinese isto knjigo, ker jo knjižnica lahko zamenja za drugo ali pa jo daruje enakim knjižnicam, ki delujejo po drugih mestih na Čehoslovskem. Naj nihče ne prečita te prošnje, ne da bi je ne sporočil svojim prijateljem in tovarišem in ne da bi jih pozval, da tudi oni vzemo seboj v Prago kakšno knjigo. Ako bi vsak Sokol prinesel vsaj eno knjigo, bi jih bilo več kakor 5000. s čimer bi se Strossmayerjeva knjižnica potrojila, ker ima že danes nad 2000 knjig. Knjige bo Liga sama prevzela tam, kjer bodo Sokoli imeli svoje stanovanje. Postavimo se s to pozornostjo pred česko - slovaškim narodom, ki se pripravlja, da nas gostoljubno sprejme kot svoje krvne brate. Tudi ostalo občinstvo prosimo, da daruje na kako slovensko, hrvaško ali srbsko knjižnico za jugoslov. Strossmayerjevo knjižnico v Pragi. Knjige sprejema Jugoslov. - českoslovaška Liga v Ljubljani v uradništvu »Jutra«, v Knafličevi ulici 5/II. Knjige se naj prinesejo sredo 30. junija.

Jeseničani! Gorenjci!

Vsi na sokolsko tombolo dne 29. junija 1926 na Jesenicih. — Dobitki vredni nad Din 30 000.— 4687-a

Pridite, da vidite,

kaj vse nudi tovarna „Mirim“ čokolade. Nanižane so na veselemu tako fine stvari, da bi človek kar sedel in jedel.

Razstava ročnih del v mariborski „Vesni“

Maribor, 26. junija.

Deloma mestna občina in deloma državna vzdržujeta v Mariboru enoletno gospodinjsko in triletno obrtno šolo v »Vesni«. Tiho in mirno vrši šola pod sedanjim vodstvom svojo nalogo. Zdi se včasih, da premalo slišimo in zvemo o zavodu, ki je bil nekdanj ustvarjen pač nalašč za meščanske hčerke, danes pa ga pozna le malokatera rodbina iz mesta. Ob zaključku tekočega šolskega leta je napravil tudi ta zavod svojo razstavo, ki je pokazala, koliko resnega stremjenja ima šola in do kako lepih uspehov lahko privede sistematsko navajanje pod vodstvom spretnih učiteljic in umetnic; da, tudi umetnic, kajti razstava kaže toliko finega okusa in zdravega umetniškega pojmovanja, da moramo to naglasiti v prvi vrsti. Isti se kaže tudi v prirčnem uporabljanju starih slovenskih narodnih motivov na ročnem delu.

Razstava je razvrščena v treh sobah. V prvi je delo gospodinjske šole, preprosto in fino perilo, bluze, krila, obleke in vmes ročna dela. V drugi sobi je razstavila obrtna šola predmete, ki kažejo razvoj spretnosti preko obeh letnikov obrtne šole in ateljeja, torej v treh letih: od vajenke preko otroškega, ženskega in moškega perila do dovršenih izdelkov, enako v šivanju oblek od preprostih šivov do gumbic, čepov, bluz in kril do krojaških kostumov. Ob stenah lastni osnutki učenk za vezenje perila, kroji za obleke v naravni velikosti, na mizah krojni zvezki za perilo in obleke. V tretji sobi so ročna dela in risbe, ki zastopajo razne tehnike. Tu vidimo poskuse oživetja stare slovenske, hrvaške, dalmatinske, srbske in česko-moravske narodne motive. Na žepnih robcih, zaveseh in podobnem se pojavljajo motivi s peč naših starih mater. V barvah se najdejo ti slovanski motivi na raznih modernih predmetih, kakor kasetah, podstavkih, knjižnih ovojih, blazinah, preprogah itd. Moderno ornametiko najdemo na šalih, robcih, kasetah in blazinah, celo lepe gobline kot slike in vstavke v zlati pletenici. Začeta preproga v okvirju nam kaže način domačega tkanja, na stenah pa vidimo razvrščene osnutke k omreženim ročnim delom. »Nožeznanstvo«, ki je poseben predmet ateljeja, predstavljajo tri zelo lepe risbe slovenskih avb.

Nujno bi bilo želeli, da bi si bile naše gospe in gospodične ogledale razstavo, da bi znale ceniti tudi domače delo in ne misle, da so samo izdelki, ki pridejo preko meje lepi in okusni. Soli pa moramo na uspehih le čestitati.

V torek ob pol 4. popoldne priredi na dirkališču Jugoslovanski Sokolski Savez

JAVNO TELOVADBO

za nastop v Pragi izbranih telovadcev vseh ljubljanskih sokolskih društev.

Odkritje spomenika juna-kom Karagjorgjeve vstaje

Iz Niša poročajo, da se bo 12. julija odkril na svečan način na Čegri pri Kamenici spomenik Stevanu Sindjeliću ter hrabrim Resavcem, ki so padli na tem mestu v boju za osvoboditev izpod turškega robstva dne 1. junija leta 1809 v Karagjorgjevi vstaji. Za postavitev spomenika na Čegri se je osnoval že tansko leto poseben odbor na inicijativo niškega episkopa Došiteja. V odboru so zastopniki civilnih in vojaških oblasti kakor tudi raznih drugih korporacij. Blagoslovitev temeljnega kamna se je izvršila že lani dne 1. junija. Spomenik je izdelan iz kamnja porušene rimske Sahat-kule, ki je bila zgrajena v Nisu še v času Rimljanov. Spomenik je visok 16 m. Podstavek je visok 10 m, na njem pa stoji 6 m visoka piramida z belim orlom na vrhu. Na spomeniku je tudi kip Stevana Sindjelića, ob strani pa dva topa. Največ prispevkov za spomenik je dala naša vojska. Sedaj se vrše zadnje priprave, da se odkritje spomenika izvrši na najbolj svečan način. Odbor bo poslal te dni v Beograd posebno delegacijo, da povabi na svečanost tudi dvor in vlado.

Danes — ponedeljek in torek

Pat in Patachon

v burki 5144

Ljubezen v snegu

Predstave dop. ob: pol 11., pop. ob: 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

Kino Ideal

Odgovor ljubljanske akademске omladine ministru dr. Ninčiču

»Svet slušatelj ljubljanske univerze« je poslal včeraj ministru dr. Ninčiču naslednje pismo:

Gospodu ministru zunanjih poslov dr. M. Ninčiču, Beograd

Ljubljanske novine so prinesle dne 25. junija t. l. naslednjo izjavo gospoda ministra, ki jo je izdal tiskovni oddelek zunanje ministristva:

»Povodom protesta dijakov ljubljanske univerze mi je žal, da ne morem direktno odgovoriti na brzojavko, ker nimam podpisnika. Konvencije z Italijo so bile sklenjene po dolgem in vsestranskem poučevanju. To so storiili naši najpristojnejši strokovnjaki, ki jim gotovo ni mogoče odrekati kompetence ali patriotizma. Spoznamo so bili sklenjeni v interesu ene in druge države. Bliznja bodočnost bo pokazala, kako zelo je neutemeljena in najbrž tudi škodljiva ta kampanja, ki jo so začeli popolnoma neinformirani ljudje ali pa jo narekujejo razlogi notranje politike.«

Nadalje ste po poročilih novih, gospod ministar, izjavili novinarjem, da se čudite ljubljanskim demonstracijam in da mislite, da izvirajo iz notranje-političnih spletk in da so jih pravzaprav izzvali klerikali. »Ti mladeniči niso poučeni. Nihče od njih ni prečital konvencij.«

Z ozirom na očitke »neutemeljene in najgospodu ministru odgovoriti sledeče:

Brzojavni protest ljubljanskih visokošolcev se zaključuje s podpisom »Svet slušatelj ljubljanske univerze«, ki je vrhovna reprezentanca ljubljanskih visokošolcev, javljajoča rektoratu, torej dovolj točen naslov. Čudimo se gospodu ministru, da ne ve za nas, ko ležimo na ministrstvu tudi druge naše vloge.

ozirom na očitke »neutemeljene in najbrž tudi škodljive kampanje, ki so jo začeli popolnoma neinformirani ljudje...«, izjavljamo, da nismo bili prvi, ki smo protestirali proti konvencijam, temveč so to storiili pred nami še mnogi občinski in mestni zastopi, važne gospodarske institucije brez razlike strank širom kraljevine ter zastopniki več parlamentarnih skupin v Narodni skupščini sami.

Ako so vsi navedeni faktorji neinformirani ljudje in nepoučeni mladeniči, sprejmemo te izjave gospoda ministra mirnim srcem na znanje.

Kar pa se tiče »demonstracij« nam je čast ugotoviti, da so se manifestacije spreminile v demonstracije šele radi brutnega dejanskega napada policije na manifestante.

Izvolite sprejeti, gospod ministar, izjave našega spoštovanja.

Svet slušatelj ljubljanske univerze, Viktor Maček, Miro Schenk, Ciril Golouh, preds. tajnik podpreds.

Ljubljana, 26. junija 1926.

Polet Jugoslov. akad. društva „Triglav“

Veliko delavnost in mladostno ognjevitost nam kaže svobodnodelna mladina, zbrana okoli častitljivega triglavanskega prapora. Ravno kar stoji tik pred dejanskim izvedbo velikopoteznega načrta, za katerega se je intenzivno pripravljala ves letni semester.

Idealni načrt je bil zamišljen tako: Triglav naj poleti na slovanski Balkan, poseti naše srbske brate in sosedne Bolgare. JAD. Triglav je oživil in ojačil svoj pevski zbor; slovenska pesem naj združi bratska srca v vzvišeni ideji pravega jugoslovenstva. Za črtana pot bi vodila Triglavane skozi severno Srbijo, kjer bi se ustavili v Šabcu, Beogradu, Kragujevcu in Nišu. Namen te ekskurzije ni samo ta, da si Triglav ogleda južni del naše širne domovine, njen pomen tiči zlasti v tem, da se razlega slovenska pesem nad srbskimi brdi v znamenju svobode, ujedinenja, kar bo gotovo le še utrjalo vezi, ki nas vežejo. To bo sploh prvi polet slovenske pesmi, pomečane med srbski del našega naroda od akademske omladine.

Nato pa bi naj bil »Triglav« nadaljeval pot v Sofijo in dalje do Črnega morja. Baš akademska omladina naj bi bila tista, ki bi pomagala premostiti one težave, ki se razdvajajo slovenske sosedne na Balkanu. Samo potom medsebojnega spoznavanja se moremo drug drugemu približati in že s tem bi samo po sebi odpadlo mnogo predsodkov. Pri tem posetu v Bolgariji bi se gotovo navezali tesni stiki s slovansko orijentiranimi bolgarskimi kulturnimi krogi oziroma bi se že obstoječi stiki poglobili. »Triglav« je hotel s tem tudi na zunanjo pot, da želi pospeševati zgodovinski razvoj, ki bo šel v bodočnosti nedvomno v smeri čim tesnejšega sodelovanja Jugoslovenov z ostalimi Slovani na Balkanu.

Sredi najintenzivnejših priprav za izvedbo načrta pa je »Triglav« zadel na nepredvidene in nepremostljive ovire, radi česar mora turneja po Bolgariji odpasti. Zato je »Triglav« drugi del svoje ekskurzije preokrenil tako, da bo šla pot sedaj do Niša po prvotnem načrtu, od tu pa preko Čačka v Sarajevo, Mostar in dalje v Dabnacijsko.

Uverjeni smo, da bo naša javnost pozdravila stremeljenje naprednega Triglava, ki že nad 50 let vrši veliko kulturno in nacionalno delo.

Dne 3. julija se vrši v veliki dvorani Kazine Triglavski večer, na katerega so vladno vabljene vsi gg. starešine in prijatelji društva. Pri tej priliki nastopi društveni pevski zbor z pestrim programom narodnih in umetnih pesmi; na sporedu so tudi pavske točke odličnih solistov. Po pevskih točkah se vrši ples.

Glede udeležbe gg. starešin pri društveni ekskurziji prosimo zainteresirane, da nam javijo event. lno udeležbo najkasneje do 1.

julija. Udeleženci uživajo ugodnost polovne vožnje. Jugosl. akad. dr. Triglav.

Zrakoplovi krožijo na veleselju, na stolpom „Mirim“ čokolade.

DANES - IGRALSKI DAN - V LJUBLJANI

Zamenjana mrliča

V beograjski vojni bolnici je pred dnevi umrl žandarmerijski kaplar Miloš Ilić, ki je vršil službo v notranjem ministristvu. Ker je rodbina v Predvorici želela, naj se pokoplje v domačem kraju, so krsto s pokojnikom naložili v Beogradu na vlak, da bi jo potem iz Smederevske Palanke prepešali v rojstno vas umrlega.

Slučajno so s istim vlakom transportirali še nekoga drugega mrtevca, ki je bil namenjen v Malo Plano. Na kolodvoru v Mali Plani so ga že pričakovali njegovi sorodniki, ker pa je vlak stal le par hipov, niso imeli dovolj časa, da bi pogledali na naslov, ki je bil na krsti, pa so namesto svojega pokojnika dvignili iz vagona nekoga sopotnika na poslednjem potu, žandarmerijskega kaplarja Ilića.

Že na kolodvoru je nastala takoj na to velika zmešnjava. Krsto so namreč otvorili, da bi videli sorodniki še zadnjič svojega dragega. Nastalo pa je veliko presenečenje, ko so v njej zagledali povsem tuje in neznanega človeka. »Kdo je to?« so začeli vpraševati in si otrli solze. »Ta vendar ni naš!«

Konduktier je med tem zažvižgal in vlak je že vozil iz postaje. Ko so sorodniki natanko ogledovali mrtevca in krsto, so odkrili na njej napis: Miloš Ilić, Predvorica, Smederevska Palanka.

»Sveda ni naš,« so vzklikali presenečeni sorodniki. »Kje pa je on?« — »Odpotoval je v Smederevsko Palanko,« so odgovarjali drugi. Vlak je med tem vozil že daleč izven kolodvora. »Kaj naj storimo? Oni boje našega pokojnika pokopali v Predvorici,« so se razburjali sorodniki.

V stiski se je kmalu pojavil tudi dober svet. Hitro so natovali krsto z neznanim mrtevцем na voz in oddirali po cesti v Predvorico. Pred vozom je jahalo v največji naglici nekoliko seljakov na konjih, ki so se pravočasno dospel na mesto, da so preprečili pogreb.

»Stojte, ni to vaš Miloš, to je naš pokojnik iz Male Plane!« so klicali pogrebem že od daleč. V kratkem je za njimi dospel tudi voz s krsto, obe rodbini sta izmenjali svoja pokojnika, ki sta po čudnem posmrtnem beganju in dirki končno vendarle našla mir vsak na pokopališču svojega rojstnega kraja.

Zlet Jugoslovanske gasilske zveze

11. julija 1926.

Modni salon in konfektija za gospode in deco

Ložar & Bizjak

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 20.

Prodaja vseh vrst oblek za čas veleselja po izdatno znižanih cenah.

Ljubljanski nabori

Ljubljana, 26. junija. Letošnji nabori so se vršili primeroma mimo in se naborniki menda niso ogledali po gostinah v toliki meri, kakor prejšnja leta. Na ulicah se je sicer nudila enaka sila kakor vedno ob takih prilikah. Fantje, okrašeni z nagelji in drugimi cvetkami, so se mitali v to ali ono smer, v večjih in manjših grupah, peli in vriskali ter vpili »čavlihi«, vmes pa so udarjali hreččaji glasovi harmonike. Vmes so tudi kakšno bri-pavo zapeli, da je bila pesem vseh le njih samim.

Po ulicah so se ustavljali ljudje, jih gledali in se smejali, pokimali z glavami, pa šli zopet naprej, dokler niso srečali za vogalom enake grupe. Med vsemi mirnimi in razposajenimi naborniki pa se jih je našlo vendarle nekaj, ki so izzvali hud incident.

Okrog pol 2. popoldne se je primajala po Sv. Petru cesti grupa 12 močno planih fantov, ki so prihajali iz Mestnega doma. Mimogrede so se ustavili v več gostinah, slednji pa obšli pred hišo št. 66 na Sv. Petra cesti, kjer so se vstopili v krog in zapeli. Naenkrat je eden izmed njih udaril z golo roko po šipi okna, da se je razdrobilo na drobne kose. Fant je roko seveda potegnil hitro nazaj, bilo pa je vendarle prepozno. Roka je bila vsa krvava. Fantje se za to niso mnogo zmenili, zapeli so še eno, nato pa se urni krič umaknili pred kričnimi ženskami ter stražnikom v bližnji Černetovo gostilno. Menili so že, da se bo izteklo vse dobro in da prevelika karajna ne bo imela drugih posledic razen nekaj curkov krvi, kar je prihitel z njimi zasledujoči stražnik. Ko je hotel izmed njih posesti najhujšega razvajajo, so se oglašili tudi drugi: Ne boš! Nekaj jih je sicer odletelo, zato pa so se tem bolj potegnili neki Dražek, Škrik, Marko Kastelic, France in Tone Tekave in Ivan Delavec, vsi iz Sela, ki so se zagugali v stražnika Jakoba Pavloviča, ga vrgli na tla, pretepali, suvali, da so ga močno poškodovali na glavi in po vsem telesu, mu raztrgali obleko, pohodili službeno pisalko in čepico in ga sploh poveljali po tleh, kakor pri pretepah na deželi. Slednji je prihitel Pavlovič na pomoč nadstražnik Ogrin z revolverjem v roki in šele tedaj se je posrečilo obema, da sta jih drotila. Pretepači so bili kmalu zvezani in povorka je odšla mesto dalje na »čiksanje« v policijski zapor.

Žrtev razbojniškega napada

V zagrebški bolnišnici je umrl 36letni seljak Mirko Poznanović, ki so ga na potu s seljima obstrčili razbojnik. Poznanović je bil s svojim očetom na selju, kjer sta prodala par manjših volov, da bi ob prihodnji priliki kupila par večjih.

Ko sta se vračala s selja domov, so ju na cesti med Kučinico in Mkleuškom napadli razbojnik, izmed katerih je eden ustrelil v sina z revolverjem ter mu prizadel navarno rano v trebuhu. Oče je v trenutku napada dvignil proti razbojnikom palico in zaklical: »Ubijte rajši mene, ne pa sina, ki ima pet otrok!«

Sin je postal žrtev razbojniškega napada, dasi ni imel pri sebi izkupilca za prodane volve, temveč oče. Ker so kmalu na to prišli po česti drugi ljudje, ki so se istotako vračali s selja, so razbojniki pobegnili, ne da bi odnesli s seboj kak plen, ker pri sinu Mirku niso ničesar našli.

Ljubljansko dno

Ljubljana, 25. junija. Črno in žalostno je to ljubljansko dno. Vsa bolna in tužna štrli iz njega ubija joča revščina.

Po mestnih ulicah se klasi redno vse polno polodraslih otročev, ki prihajajo v sredino mesta iz vseh predmestij in o katerih človek ne ve, kaj iščejo in kam hočejo. Suhejo se okrog že v zgodnjih dopoldanskih urah, sklepaajo znanstva s tem in onim, se pode od enega konca mesta na drugi konec, prenašajo na kolodvoru razne kockice, pa se zbirajo zopet pod kostanji v drevoredih in skupinah in ugišajo o vseh mogočih stvarih. Kmalu se znajdejo na trgu in oprezujejo okoli stojnic, da si prilaste na ta ali oni način, kar jih mika, čež pol ure pa so že zopet drugod v pogovoru s sladolezdarjem. Policija ima s takimi malimi izgubljenici velik križ, ker skoro ne mine dan, da bi jih ne polovila par radi manjših in večjih tatvin. To so večinoma otroci revnih delavskih stavev, ki v borbi za vsakdanji kruh ne morejo dovolj paziti na vzgojo naraščanja in ki se ne menijo, kje se otrek zadajojo čez dan. Iz takih paglavcev se večinoma rekrutira tudi ljubljanski apashi zarod, ki dela po nekaj letih svoji okoliščini ter oblastim vse mogoče neprijetnosti.

Iz vrst mladostnih pohajčev izhajajo tatovi, vlomniki, ki poznajo mesta do zadnjega kotička, po hišah vse mogoče luknje in v bližnji okolici vsa mogoča skrivališča. Potepajo se okrog tudi ponoči, noč pa ima svojo moč, na ulicah zadenejo na človeka z neposrednim nameni, ki jih včasih porabi za pomočni instrument, jih zapelje v to ali ono palatnost, in mladi logov — je narejen. Mladi pohajčevalci pridejo s starostnimi mojstri po prvca slučaj v ožje stike in tavajo hitro prede v navado. Zločinški instinkt je vzbujen po njihovem prvem dohu in poskusu, njihove tipke postavljajo občutljivost in nametnost tiče v blatu, iz katerega jih ne dvigne niti ena grožnja in nobena kazen. Apashi živijo nje jih zajame z neodoljivo silo in to silo služijo z vsemi naglasi, iznajdljivostjo in vsemi svojimi zmoglostmi. Tako rastejo počasi od slučaja do slučajev v grehu in apashi modrosti. Enako je s siromašnimi zapuščenimi dekletci. Kje se ne vidi? Komaj ledene, pol zele in že hitro grehu nasproti. Kot poldezelca ljubka padejo z drevesa, stojijo iz temnih zatohlih stanovanj, kjer diši po alkoholu, na ulice. Iz busbe se razraste ličinka, postane po zaslugi razmer in ljubezni plačupnega moškega elementa lep pisan metulj, ki pa zabledi po letih v ognjeno ponočno večjo s polomljenimi krili. Bto, in prične se posedanje po beznicih, od tam potovanje v noč, na policijo in zapore in frtovanje iz kralja v kraj, dokler ne obliči v Begunjah. Konec, ne kakega je konec...?

„Mali šteditelj“, r. z. z o. z.

Rosni gospodarski položaj in pa splošna želja vseh faktorjev, naj se tudi pri nas prične s malim štedenjem, so dali pred kratkim povod za ustanovitev nove zadrge pod imenom »Mali šteditelj«. Posebne prednosti, ki jih nudi »Mali šteditelj« so v prvi vrsti zbiranje štednih listov in nagrada, ki jih zadruga deli vsem onim članom — štediteljem, ki se zanimajo za njene cilje s tem, da propagirajo štedenje.

»Mali šteditelj« sprejema mesečna vplačila po 25 Din, za katere vrača štediteljem po preteku petih let znesek 1600 Din. Kot posebno nagrado pridnim štediteljem pa je uvedla zadruga zbiranje štednih listov tako, da izžreba letno vsak 250. štedni list. Srednemu dobitniku izda nato zadruga brez plačila še en štedni list, na katerega mu izplača ob zapadlosti njegovega štednega lista še 1600 Din Torej namesto 1600 Din prejme šteditelj 3200 Din. Vsem onim štediteljem pa, ki pokažejo svoje zanimanje za zadrugine cilje s propagando za štedenje in pridobivanje novih članov, daje zadruga nagrade na podlagi posebnega sistema.

Vsled te obširne propagande ne potrebuje zadruga nobenih agentov in akviziterjev ter razdeljuje med svoje šteditelje propagatorje zneske, ki jih združa društva s podobnimi cilji trošijo za provizije. Te materijalne prednosti pa so lahko zelo znatne in morejo tvoriti postarinski zaslužek za vsakogar, ki se potrudil pridobiti nekaj novih štediteljev. Organizaciji, kakor je »Mali šteditelj«, je na Francoskem že vse polno. Največja izmed teh organizacij šteje že 106.000 članov. Naglasiti je treba še, da »Mali šteditelj«, ki so ga ustanovili spojud navedenih gospodje, nima ničesar skupnega s organizacijami za zavarovalno štednjo, ki so se ustanovile v zadnjem času in ki se od naše zadruge bistveno razlikujejo po obliki in po namenu.

Člani prvega načelstva so: načelnik dr. Janko Zirovnik, podnačelnik Milan Bogady, člani: Josip Costaparija, Milan Dular, Stanko Jesenko in inž. Veljko Nedoljković v Ljubljani ter Vinko Vabič v Zalcu. 472 n

Darujte za sokolski Tabor!

Gledališki repertoarji

Ljubljanska opera

Nedelja, 27.: »Grofica Marica«. Ljudska predstava po znanih cenah. Izv. Pondeljek, 28.: »Boris Godunov«. D. Torek, 29.: ob 15.: »Grofica Marica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. Sreda, 30.: »Tosca«. A. Četrtek, 1.: Zaprti radi oratorijskega koncerta Glasbene Matice.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 27.: »Marija Stuart«. V korist »Udruženja gledaliških igralcev«. Pondeljek, 28.: »Ojdisus«. V proslavo Vi. dovega dne. B. (Kuponi.) Torek, 29.: »Fra Diavolo«. A. Premijera. Sreda, 30.: »Fra Diavolo«. C. (Kuponi.) Četrtek, 1.: »Fra Diavolo«. B. (Kuponi.) Zadržite v sezoni.

Kemica opera »Fra Diavolo« na mariborskem odru. Dejanje te zabavne opere je zelo pestra, živahno polna avantur. V glavnem se suče zadeva okoli proslulega poglavarja razbojnikov Fra Diavola, ki nastopa pod krinko de S. Marco in kot tak meša vsem ženskam glave in ropa vseprek. Končno ga zasadijo in ubijejo.

Predstave v korist »Udruženja gledaliških igralcev« na mariborskem odru: »Marija Stuart« in »Ojdisus«. Pododbori »Udruženja gledaliških igralcev« vseh gledališč v Jugoslaviji priredijo vsako leto dve predstavi, katerih inkaso gre v korist »Udruženja gledaliških igralcev« t. j.: ves čisti dobiček je namenjen v organizacijske svrhe. Ni še dolgo, odkar si je tudi igralski stan cele Jugoslavije ustanovil svojo prepotrebno organizacijo. Mlada je še ta organizacija, a baš zato je treba, da ji prisložitimo na pomoč, da jo podpremo s tem, da posetimo obe predstavi, ki se vršita v prid »Udruženja«. Gledališko »Udruženje« si je izbralo za ti dve predstavi dve izmed najpriljubljenejših in najprivlačnejših dramskih komedov, in sicer Schillerjevo prelesljivo, od srca segajočo žalostno »Marijo Stuart« in pa veselejšo Fuldovo veseligr »Ojdisus«. »Marija Stuart« bo že v nedeljo 27. t. m. ob 8. zvečer, »Ojdisus« pa okoli 1. julija.

V četrtek, dne 1. julija 1926

koncert Glasbene Matice

Izvajajo se oratoriji za zbor, soli in orkester »Abrahamova žrtev«

Predprodaja vstopnic v Matici knjigarni.

Sejmske vesti

— Jubilejna razstava tehnične srednje šole na veleselju vzbuja splošno pozornost in občinstvo ne more verjeti, da so vsi ti razstavljeni predmeti lastni šolski izdelki, izvršeni po učnih programih v šolskih delavnicah in ateljejih. Tako n. pr. so razstavljeni strojnice in vrtni stroji, ki so izdelani za tehnično srednjo šolo v Beogradu. Poleg tega vidimo lovsko omaro, stojno svetilko, vezene in drugo. Veliko pozornost vzbujajo tudi izdelki keramične šole, ki je zaključila šele svoj prvi letnik.

— Poskušnja s »Flamentodom«. V torek, dne 29. t. m. se bo vršila gasilna poskušnja z gasilnim aparatom »Flamentod« na prostoru veleselja ob 4. popoldne.

— Jugoslovanski Zerkovič, d. d. Maribor. Splošna pozornost vzbuja na Ljubljanskem veleselju razstavi prostor H 435—457, kjer je prirejena vzorčna razstava dražestnih stvari. Oko se naslaja na pestrih barvah in mnogovrstnosti proizvodov čipk, trakov, tres, okrasov v svili, volni pavoli itd., skoro vse le za nežni spol, za delavske žene in mestne gospe, pisanih okrasov za naše barve ljubše kmetsko hruvco, obšivov za perilo in obleke, povlejev za otroke, blušče nakit za tuzske žene, stenja, trakov za čevlje, perteljeve, franž in mnogo drugega. Lepa, velika tovarna na Ternu pri Mariboru deluje od leta 1924. Težko je bilo to mnogostrojno fabričarstvo, ki je doma na Dunaju, Welperu in Barmenu, preseliti k nam. Težave pa so premagane in naši veletrgovci krateke robe lahke krateke svoje potrebe tehi predmetov pri domači industriji. Tovarna zaposluje 200 delavcev in uradnikov v 2 slihtah in ne zaostaja za inozemskimi podjetji te stroje. Imu lasno barvano, apreturo, belilnico in izdelovalnico železnega sukanca. Brezovnoje je razstavni prostor Jugoslovanske Zerkovič, d. d., med najzanimivejšimi in najlepšimi veleselja, kakor pravijo obiskovalci. Ob tej priliki opozarjamo na oglas te trdnice v današnji številki.

— Domača trdnica Chemotechna, družba z o. z. v Ljubljani, Mestni trg 10, razstavlja že drugič v litem lastnem paviljonu razne preparate za desinfekcijo in sredstva za pokončevanje sadnih škodljivcev. Sadržaji poznajo trdnico po Arbinu, ki prekaša vsa do sedaj znana konkurenčna sredstva. Tam dobite navodila za uporabo zaščitnih desinfekcijskih sredstev Sankol in Sankolin ter splošno posebno pri damah priljubljenega desinfekcijskega in toaletnega sredstva Sankoform. Priporočamo cenje-nim obiskovalcem, da si razstavljeni sredstva ogledajo.

Tapetni kreppapir v največji izbiri in dekoriranju SEIMSKIH PROSTOROV IN IZLOŽB PRIPOROČA M.TICAR LJUBLJANA

Berndorf-pribor v kasetah

F. ČUDEN, Prešernova ulica šte. 1

Največja izbira

Covercoat oblek in raglanov za gospode kakor damske kostume, obleke in plašče tudi na odplačila pri trdnici

O. Bernatović LJUBLJANA.

Vsak

ki pride v Ljubljano, naj si ogleda

razstavo blaga

na Krekovem trgu št. 10, pri Tekstilbazarju, v pritličju in prvem nadstropju.

Da dokažemo nizke cene, navedemo tu cene nekaterega blaga:

Modni batist . . . po Din 5 mtr. prav dobra kotenina „ 8 „ fino belo platno po „ 10 „ močni kambrik „ „ 10 „ močni cefir „ „ 10 „

Štofi, kamgarni in drugo blago cenejše kakor povsod.

Tekstilbazar

v Ljubljani

Krekov trg šte. 10. 5133

Ob priliki

LJUBLJANSKEGA VELESEJMA

posetite trdnico

I. PREMELČ LJUBLJANA, DALMATINOVA ULICA ŠTEV. 13.

Specijalna veletrgovina volnenih in svilenih robcev, šerp in modnega blaga. 4772

Žarnice

Osram — vsakovrstne najceneje

J. Gorec, palača Kreditne banke.

1000 glav — eno prepičanje

namreč to, da pravi trdnica DRAGO SCHWAB v Ljubljani glede kakovosti, elegantnosti obličja, kakor tudi v nizkih cenah na čelu oblačilne industrije. Ogledati v I, prva koja, desno

Pisalni stroj „Continental“

na Ljubljanskem veleselju, paviljon E 24, 26. IVAN LEGAT, specialist pisarniških strojev 4890

Maribor, Vetrinjska ulica 30, telefon 434.

Canadian Pacific

Zedinjene Države in Canado

Hitra in udobna vožnja v Canado in Ameriko

Canadian Pacific

Tedenski odhodi parnikov iz Hamburga, Antwerpena, Cherbourga, Havre, Liverpoola.

Vse informacije daje zastopstvo za Slovenijo:

Josip Zidar

Ljubljana, Dunajska c. 31.

Veleseljem, paviljon H-452

Domače vesti

V 8. letu edinstva
(1918 — 1926)

V enoto nas zvezala čvrsta zanka: osemnaestletni je leta. In v ozel nov sedaj nas je zapleta: osmaka skupna našega obstanaka.

Kaj novega prinaša stara znanost? Skoz pentlji nje načelnic nam obeta modrost odličnega se zdaj nasveta, ki v njem leži uspehov vseh uganka:

Da bodi Sindjelič, junaški borec, da bodi Tesla, bistri bliskotvorec, učeni Miklošič, okretni Sumi,

karkoli — primi pa se te resnice: »Žrtvuj se ves!« in gosti ko kresnice med nami zažare se velemil!

Niko:

* **Volni minister se je vrnil v Beograd.** Z Inspecijskega potovanja po Dalmaciji je volni minister general Dušan Trifunović predvčeršnjim z admiralsko ladjo prispel v Split ter se zvečer z vlakom vrnil v Beograd.

* **Promocija.** G. Peter Zavrtanik iz Solkana pri Gorici bo v sredo, dne 30. t. m. ob pol 1. popoldne na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja filozofije.

* **Z ljubljanske univerze.** Na tehniški fakulteti ljubljanske univerze je dosedaj kontraktualni profesor Teodor Grudinski imenovan za rednega profesorja v 3. skupini I. kategorije.

* **Inženjski izpit** je napravil prošli teden na visoki šoli za šumarstvo na Dunaju g. Franjo Virnik iz Jezerskega nad Kranjem. Čestitamo!

* **Diplomiral je za gozdarskega inženjerja** g. Milan Šter iz Tržica na Gorenjskem dne 24. t. m. na gozdarsko-šumarski fakulteti v Zagrebu. Čestitamo!

* **Novi železniški direktor ljubljanski inž.** Knežević je včeraj dopoldne pripeljal z državnim podtajnikom v prometnem ministertvu inž. Košutičem v Ljubljano in prevzel vodstvo direkcije. Novi direktor je rodom iz Pančeva in star okoli 43 let. Služboval je okoli 16 let kot železniški inženjer mašinske stroke v Bosni ter bil zadnje 4 leta pomočnik direktorja pri direkciji v Sarajevu. Osebe sarajevske direkcije ga je zelo čislalo.

* **Rout ljubljanskega velesejca.** Uprava ljubljanskega velesejca je pridela povodom njegove otvoritve snoči v krasnih prostorih ljubljanskega kluba v Kazini rout, na katerega je povabila predstavnike oblasti ter kulturnih in gospodarskih korporacij. Goste med njimi ministra Pacija, je pozdravil predsednik Bonač, povdarjal pomen ljubljanskega velesejca za naše nacionalno gospodarstvo. Večer je potekel izredno prijetno.

* **Izpremembe v državni službi.** Na predlog prometnega ministra je kralj podpisal ukaz, s katerim se imenuje Friderik Schmidinger za šefa arhitektskega oddelka, Maks Sardelič pa za šefa administrativno-komercialnega oddelka v gradbenem oddelku omenjenega ministertva. — Dr. Vikt. Peterlin, profesor realne v Ljubljani, je pomaknjen v 6. skupino I. kategorije, Adrijan Plečnik, profesor gimnazije v Kočevju, pa je trajno upokojen. Poštni pripravnik Adolf Pipan pri glavni pošti v Beogradu je imenovan za uradnika v 4. skupini II. kategorije.

* **Minister za socialno politiko** in novinarji. Delegati jugoslovenskega novinarskega združenja so predvčeršnjim posetili ministra za socialno politiko g. Simonovića ter zaprosili, naj se novinarji ne izvzamejo od zaščite po stanovanjskem zakonu. Minister jim je odgovoril, da so po novem načrtu stanovanjskega zakona izzeti od zaščite vsi razen državnih uradnikov, a od maja 1927. ne bo nikdo več zaščiten po stanovanjskem zakonu. V ostalem je minister obljubil, da ne bo težav naproti, če jo sprejme skupščinski odbor. Delegati JNU so nato posetili predsednika odbora za stanovanjski zakon ter nekatere članke vladne večine in opozicije, ki so obljubili, da bodo delovali na to, da se novinarji zaščitijo v stanovanjskem zakonu.

* **Meštovski zopet v Jugoslaviji.** Sloviti jugoslovanski kipar Ivan Meštrovič, ki se je nedavno iz Amerike vrnil v Jugoslavijo, je predvčeršnjim prispel v Beograd. Pri tej priliki je stopil v stik z umetniškimi krogi naše prestolnice in z nekaterimi člani vlade, da uredi neka vprašanja, ki so v zvezi z udeležbo naših umetnikov na svetovni razstavi v Filadelfiji. Včeraj je Meštrovič odpotoval v Zagreb.

* **Ostavka beogradskega rektorja odklonjena.** Akademski svet beogradske univerze je na svoji sedji v petek po živahni diskusiji o ostavki rektorja g. Pavla Popovića sprejel naslednjo resolucijo: »Akademski svet po doznanih rektorjeve izjave popolnoma odobrava rektorjevo delo ter mu soglasno izraža prirčno hvaležnost, da se je zastavil za pravice univerze. Akademski svet obžaluje, da kompetentni činitelji niso upoštevali avtonomije, ki jo je beogradska univerza dobila z zakonom leta 1905. In katere univerza dolgo vrsto let ni z ničemer oskrnila. Akademski svet ne uvaža rektorjeve ostavke, marveč ga toplo prosi, naj nadaljuje svoje započeto delo za obrambo doseženih pravic beogradske univerze. Te pravice univerze smatra Akademski senat za eno najdragocenejših pridobitev, dobile so z delom in borbo mnogih naraščalcev stare Velike šole in današnje univerze, — pridobitev, v katerih je beogradska univerza odgojena in v katero se je vživela ter bi brez nje bil njen pravi učni napredek v bodoče nemogoče.

* **Napredovanje v šolski službi.** Na predlog ministra prosvete je profesor na moškem učiteljskem v Mariboru Ivan Prijatelj pomaknjen v 6. skupino I. kategorije. Na osnovnih šolah so napredovali: v 1. skupino II. kategorije Olga Tavčar-Cvach, učiteljica na Krki; Terezija Jurvanec, učiteljica v Škofji Loki in Ana Pajdja, učiteljica na Ježici; v 2. skupino II. kategorije: Ivana Runovc, učiteljica v Grižah; Antonija Mauke-Rebela, učiteljica pri St. Tomažu; Antonija Rijavec, učiteljica v Mariboru; Angela Schalda-Lebar, učiteljica pri Sv. Lovrencu v Slovenskih Gorah; Emilija Azman, učiteljica v Beltinju; Jerica Visenjak, učiteljica v Pobrežju; Franja Passek-Verhunc, učiteljica v Podzemlju; Lovro Lovšin, učitelj v Sodražici; Angela Znidaršič-Nežima, učiteljica v Moravčah; Berta Lapajne, učiteljica v Sodražici; Matilda Weber, učiteljica v Zireh, in Amalija Erker, učiteljica v Stari Cerkvi.

* **Iz zagrebškega občinskega sveta** Zagrebški občinski svet je na svoji zadnji sedji pristojbino za tuje posetnike v prvovrstnih hotelih znižal na 5 dinarjev, v drugovrstnih hotelih pa na 3 dinarje dnevno.

* **Srežka uprava finančne kontrole v Brežicah ukinjena.** S 1. julijem bo prenehala po slovaški navedena uprava, ker se njen delokrog razdeli. Oddelki Brežice, Rajhenburg, in Pišce pripadajo srezi uprave finančne kontrole v Krškem, oddelka Kozle in Sv. Peter pod Sv. gorami pa srezi uprave v Šmarju pri Jelšah. Iz sreze uprave finančne kontrole v Krškem se izloči oddelki Radeče in prideli srezi uprave v Laškem.

* **Konferenca z družbo Južnih železnic.** Šef tarifnega oddelka v prometnem ministertvu g. Cugmus je predvčeršnjim kot zastopnik ministertva odpotoval na Dunaj, kjer se bodo vršile konference z zastopniki družbe Južnih železnic v svrhu, da se doseže sporazum glede tarifnih medsebojnih postavk v potniškem prometu in pomnožitve tovornih vagonov ob priliki sezone izvoza in uvoza.

* **Sežiganje naših bankovcev.** Pred komisijo, sestavljeno iz članov Narodne banke, glavne kontrole in finančnega ministertva je bilo prošli četrtek v Beogradu sežiganj starih bankovcev za 47.255.000 dinarjev in sicer: bankovcev po 10 Din (ameriških) za 690.000 Din, bankovcev po 10 Din tretje izdaje za 2.600.000 Din, bankovcev po 5 Din za 365.000 Din, bankovcev po 100 Din (banke no izdane) za 16.200.000 Din, bankovcev po 100 Din (državno izdane) za 8.400.000 Din, bankovcev po 1000 Din za 19.000.000 Din. Sežiganje se je vršilo v pečen Narodne banke, ki so bile v to svrhu zgrajene.

JAVNO PRIZNANJE VILFANOVEMU ČAJU. Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, lica 204. Po uporabi Vašega izvanrednega čaja izgubila sem v 8 mesecih 12 kilogramov na svoji težini, ter sem se prepričala o njegovem izjemnem delovanju in ga vsakemu toplo priporočam. — Gertr. Smičklas, Zagreb, Lipna c. 40.

* **Posebni vlak z Bleda.** Z Bleda nam poročajo: Po slavnostni razsvetljavi na Bledu v proslavo Vidovega dne vozi z Bleda ob 1. jutraj v Ljubljano poseben vlak, na kar opozarjamo vse izletnike. V informacijo občinstva navajamo cene za vožnjo po jezzeru: vožnja v plitvicah (velikih čolnih) stane za 1—10 oseb 100 Din, za vsako nadaljno osebo 10 Din več, vožnja v malih čolnih za 1—3 osebe 50 Din, za 4—6 oseb 80 Din.

* **Osrednji odbor Slov. planin. društva v Ljubljani** zaznana, da so od sobote 26. t. m. naprej otvorjene vse njegove kočice v Kamniških in Juljskih Alpah razen obeh koč na Črni prsti. »Triglavska doma« na Kredarici bo odprti le v slučaju lepega vremena. V Juljskih Alpah je zapadlo te dni precej snega, potrebna je torej zimska oprema.

* **Zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu** se prične dne 6. julija t. l. za vse invalide ljubljanske in mariborske oblasti. Zdravljenje obsega radioemanacijske kopelji, po potrebi mehanoterapijo, za ves čas zdravljenja pa brezplačno popolno oskrbo (hrano in stanovanje) v invalidskem domu v Toplicah. Pravico do brezplačnega zdravljenja ima vsak vojni invalid po določenih čl. 10. invalidskega zakona: 1.) on, ki je radi revmatičnih in sorodnih boleznih oglašen za vojnega invalida, brezpogojno, 2.) vsak drugi le pod pogojem, če predloži potrjeno pristojnega davčnega urada, da ne plača nad 20 Din neposrednega davka in če predloži zdravniško izpovedno uradnega zdravnika, da je radi revmatičnih bolezni zdravljenja v Toplicah neobhodno potreben. Prošnje opremljene z navedenimi dokazili, je predložiti velikemu županu ljubljanske oblasti neposredno. Invalidi, ki so prošnje že vložili, jih niso opremili v gornjem smislu, naj nemudoma naknadno predložijo potrebna dokazila. Dobo zdravljenja določi v vsakem posameznem primeru kopališčni zdravnik povodom prve preiskave. Opozarja se končno na to, da je nastanitev le v invalidskem domu, ker dosedaj ločeni prostori (v baraki) niso več na razpolago.

* **Na državni gimnaziji v Kranju** je bilo koncem tekočega šolskega leta 330 učencev med njimi 75 deklic. Uspešno je razred absolviralo 268 učencev in sicer odlično 15, prav dobro 46, dobro 117, zadostno 90, zaostalo pa jih je 11. Ponavljalni izpit iz enega predmeta sme delati 34, iz dveh predmetov 16 učencev. Po bivališču staršev jih je bilo 148 iz mesta Kranj, iz kranjskega sreza izvezmiš mesto Kranj 103, iz radovljanskega sreza 54 in iz drugih krajev 25. Iz okoliških vasi je hodilo v šolo 50, po železnici se je pa vozilo 30 učencev. Nad 18 let je bilo starih 32. Starši od 123 dijakov so bili intelektualci, 103 trgovci in obrtniki, 52 kmečki posestniki in 72 drugih stanov. Zrelostni iz-

Krasne damske poletne plašče najnovejše bluze, ter velika izbira dežnih plaščev najbolje in najceneje samo pri

Fran Lukič
Pred Školijo št. 19.

Trgovina F. Mersol nasl.
se nahaja sedaj
Wolfova ulica 5.

Priporočamo veliko zalogo ženskih ročnih del, vseh vrst volne, svile, D. M. C. preje in bombaža, rokavic, nogavic, pletenin, čipk in vezenin. Podpisane ročnih del. — Ustanovljeno 1887

Koncert

v nedeljo, Vidov dan in Petrovo
od 20. do 24. ure

v gostilni in kavarni

Mahnič, Novi Vodmat
Točijo se pristna in pitna vina.

plit v poletnem roku je delalo 14 abiturientov. 1 je napravil izpit z odliko, 5 s prav dobrim, 5 z dobrim in 1 z zadostnim uspehom, 2 pa sta bila reprobirana za 3 mesece. Izpit so položili: Balj Franc iz Kranja, Balj Franc iz Trsta, Brilly Hinko iz Kranja, Fortuna Franc iz Kranja, Majdič Kornelj iz Kranja, Nadič Albert iz Zabrda pri Gorici, Opeka Anton iz Kranja, Pintar Karol iz Sv. Duha, Prosen Boris iz Grahovega, Skrt Ljubivoj iz Sv. Lucije, Wilfan Jože iz Trsta (oprosen ustnega izpita) in Zmerlekar Franc iz Sp. Bernika. 9 abiturientov se namerava posvetiti študiju na vseučilišču in sicer študiju prava 1, filozofiji 2, medicini 2, tehniki 4, 2 vojaškemu stanu, 1 pa uradniški službi.

* **Pomorski tečaj.** »Jadranska Straža« pri redi v času od 15. julija do 15. avgusta t. l. v Splitu pomorski tečaj, v katerega sprejme 20 kandidatov: učitelji, duhovni, dijaki itd. V tečaju bodo predavali priznani strokovnjaki iz Primorja. Udeleženci bodo obiskali različne ustanove in potovali po morju. Stroške nosi centrala »Jadranske Straže« v Splitu, tako tudi za potovanje do Splita. Za ta tečaj ima glavni odbor »Jadranske Straže« v Ljubljani oddati 2 mesti, oni v Mariboru pa eno mesto. Udeležence mora obvezati, da bo prirejal predavanja in delal propagando za cilje »Jadranske Straže«. Prijave sprejema do 6. julija glavni odbor »Jadranske Straže« v Ljubljani, odnosno v Mariboru.

* **Sprejem golencev v pomorsko vojno akademijo.** V prvi tečaj pomorske vojne akademije v Dubrovniku se sprejme letos do 40 golencev. Pouk se prične dne 1. oktobra in traja tri leta. Kandidati morajo biti jugoslovenski državljani, popolnoma zdravi in dobro razviti, v starosti od 17 do 20 let, z zrelostnim izpitom na srednji šoli (gimnaziji, realni ali realni gimnaziji) ali maturo na navtični akademiji. Opraviti pa morajo tudi sprejemni izpit. Prošnje se pošljejo po pošti komandi pomorske vojne akademije v Dubrovniku, najkasneje do 15. avgusta. Interesente opozarjamo na razpis v 58. številki »Uradnega lista«, ki obsega pogoje za sprejem v akademijo in določbe o sprejemnem izpitu.

Otvoritev
nove trgovine
modno blago, manufaktura

A. Potokar, Ljubljana,
Vođnikov trg št. 2

Podružnica: Šolski drevored 8

Novo blago, nove najnižje cene!

542 a

* **Tudi oficirji ogroženi po novem stanovanjskem zakonu.** Med projektiranimi izpremembami v stanovanjskem zakonu se nahaja tudi določba, ki bi sprejeta težko zadela oficirje. Po tej izpremembi zamoorejo premešeni uradniki, dosledno torej tudi oficirji obdržati stanovanje v starem kraju službovanja samo tri mesece po razrešenju od službe v starem kraju bivališča. Iz prakse je znano, da se v mnogih kraljih mora čakati na stanovanje po pet do šest mesecev. Kaj naj oficirji store v tem času s svojo rodbino? V novo hišo se ne morejo vseliti, ker bi za tako stanovanje morali dati po 60 do 80% svojih dohodkov. Ker je znano, da se morajo oficirji iz službenih ozirlov pogosto seliti, bi jih taka odredba težko zadela. Oficirji in beogradske uradniki so vsled tega apelirali na Narodno skupščino, naj se nameravana določba primerno izpremeni.

* **Razstav fotografij** priredi od 15. julija do 15. avgusta v Splitu »Primorska zveza za pospeševanje turizma«. Obiskovalci te razstave imajo 50% popust na železnici in na ladji. Legitimacije za obisk razstave se daje v Tourist-Office v Ljubljani.

* **Težke kazni proti pijancem** in pobotnežem. Parlamentarna sekcija odbora za kazenski zakon je predvčeršnjim razpravljala o 22. poglavju, ki govori o kaznivih dejanjih proti splošnemu zdravju, javni morali in časti. Poglavje obsega težke odredbe proti pijancem. Tako odreja zakon, da se more pijanec kazniti na ta način, da se mu ne sme dati plačje; kaznovati pa se sme tudi oseba, ki pijancu daje alkoholno plačje. Precej stroge so odredbe za zaščito časti žena in deklet. Sprejeti je bil predlog, da se kaznuje vsak čim proti ženski časti, ki ga kdo zažreši, da zadovolji svoj pohot.

* **Upravo slovenske revije** »Razgled«, razpošiljanje in zbiranje naročnikov po vseh državah razen Čehoslovaške, je prevzela knjižarna »Vera«. Vsa naročila in vprašanja upravnega značaja je naslavljati torej v bodoče na knjižarno »Vera«, Ljubljana, Aleksandrova cesta. Zastopstvo glavnega ured-

ništva »Razgleda« za kraljevino SHS pa je v Ljubljani, Križevniška ulica 6-1. 929
* **Naša planinska flora.** Z Vrhnike nam pišejo: Na malem hričku, 560 m morske višine sem našel med travo poleg njive, na kateri raste krompir, lepo planinko v polnem cvetju. Meni ni čas dopuščati, da bi dožgal, ali ima ta planinka kaj tovarišic. Lastnik posestva mi je povedal, da že deset let opazuje tamkaj rastočo planinko. Planinka je oddaljena 1½ ure od Vrhnike v bližini stare idrijske ceste, ki pelje iz Vrhnike v Zaplano. Planinko sem zavaroval, kolikor sem mogel, da bo še za naprej v miru cvetela in da morebiti še kakemu drugemu prijatelju narave napravi toliko veselja, kakor za me ni.

* **Novo postajališče na železniški progi Ormož-Ljutomer-Murska Sobota.** V torek, na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija se odprl na novo zgrajeni železniški progi Ormož-Ljutomer ob 10.35 v Pušceni pri Ormožu postajališče. Vlak, ki se prvič ustavi v Pušceni, odhaja iz Ormoža ob 10.28. K otvoritvi so povabljeni g. veliki župan mariborske oblasti in g. direktor državnih železnic v Ljubljani ter mnogo drugih zastopnikov državno-politične in železniške uprave. Otvoritev se bo izvršila na kolikor mogoče slovesen način ter bo združena z veliko ljudsko veselico na vrtu Jak. Vrhovščakove gostilne ne daleč od postajališča. Pripravljalna dela vodi tamkajšnji župan M. Skolber in so porazdeljena na več odsekov. Okoliške občine se udeležijo otvoritvene slavnosti v čim večjem številu. To postajališče bo najbližja izhodna točka za izlete na vinogradi Hum, odkoder imaš lep razgled na Medjimurje, Varaždin in Ivančico.

* **Slovenci na Ruskem.** V našem včeršnjem članku o Slovencih na Ruskem je omenjena naselbina »italijanski hutor« ob Vladikavkazu. Med tamkajšnjimi Rezijani je bil glavni posestnik Rutar. To naselbino je posetil leta 1899 gosp. Lj. Stiasny in jo opisal v koledarju družbe sv. Mohorja leta 1900. Potem je bil v tej naselbini dr. Knific in je opisana v »Dom in Svetu« menda leta 1906 ali 1907. Neki slovenski oficir je pripovedoval, da je bil v Vladikavkazu pri Rutarju, ki mu je pripovedoval, kako je bila naselbina izropana od sosedov.

Bisernobel sijaj Vaših zob, razkuženje dlesne in ustne votline, prijeten vonj, odprava sobnega kamna, ta svojstva ima zobna pasta in ustna voda.

Tuba zobne paste DR PIERRE.

* **Slovenski skavti v inozemstvu.** Danes v nedeljo dne 27. junija oziroma dne 12. julija priredi skupina slovenskih skavtov poučni izlet v inozemstvo. Prva skupina odide že danes po noči na Dunaj in v zlato Prago, kjer bodo stopili v stik s tamošnjimi skavti. V Pragi si bodo tudi ogledali velike sokolske svečanosti in druge važne znamenitosti. Dne 12. julija pa se odpeljejo preko Pizna, Mariborskih Lazni, Heba na Hof, kjer se snidejo s slovenskimi skavti, ki odidejo iz Ljubljane 12. julija. Na postaji Hof bodo čakali nemški skavti pod vodstvom brata Helmuta Haubalda naše, s katerimi bodo potovali po južni Nemčiji in v Jeni, kjer si bodo ogledali Zeissovo tvornico, Weimar, kjer bodo prisostvovali slavnostnim Schillerovim igram, v Erfurt, Gotha, Eisenach, Würzburg, Nürnberg, München, odkoder se povrnejo dne 1. avgusta v Ljubljano. V Nemčiji bodo Slovenci gostje tamošnjih skavtov, kajti lansko poletje so bili nemški skavti gostje ljubljanskih skavtov; bili so na našem lepem taboru ob Bohinjskem jezeru kjer jih je očarala lepota naših krajev. Zato so se revanzirali ter povabili naše skavte iz Slovenije. Med udeleženci izleta bodo skavti tudi iz Maribora in Kočevja. Vodja ekskurzije bo tov. »Previdni Pingvin« tajnik ljubljanskega stega. Želimo vrlim skavtom obilo sreče v Nemčiji in upamo, da bodo častno zastopali v inozemstvu jugoslovenske skavte.

* **Narščanje Save.** Kakor poročajo iz Zagreba, je Sava začela zopet naglo narščati. Včeraj dopoldne je bila že 95 cm nad normalo. To se seveda še vedno mnogo pod 2,50 m nad normalo, ko Sava pri Zagrebu prestopi Bregove, ker pa prihajajo znatne vode iz Slovenije, ni izključeno, da bo narastla še bolj. Močno narščajo tudi Drava in druge reke.

* **Velika eksplozija v Splitu.** Kakor nam javljajo iz Splita, je predvčeršnjim popoldne pogorela tamkajšnja ladjedelnica »Just« vsled eksplozije motorja. Ladjedelnica je popolnoma pogorela. Škoda znaša več milijonov dinarjev. Velika nevarnost je pretela ne samo sosedni palači Katalinčević, marveč tudi velikemu delu mesta vsled tega, ker se je v neki mali barki poleg ladjedelnice nahajalo 45 cilindrov s komprimiranim plinom. Da se ni pripetila še večja nesreča, se je zahvaliti samo požitrovalnosti gasilcev, ki so vkljub nevarnosti za lastno življenje odstranili cilindre in tako preprečili eksplozijo, ki bi lahko imela nedogledne posledice.

* **Evharistična procesija v Chicagu razbita.** Iz Newyorka prihaja brzoljavno poročilo, da je ob zaključku evharističnega kongresa, ki se ga udeležilo tudi mnogo Slovencev, nastal silen orkan. Po kongresu se je vršila procesija, katere se je udeležilo približno 800.000 oseb. Naftu je sledila gostota toča. Udeleženci procesije so bili do kož

KONCERT se vrši za čas velesejca v restavraciji »Pod Skalco«, Mestni trg 11. — Igra prvo vstava godba od 20. do 1. ure ponoči.

Vabijo se tudi vsi obiskovalci velesejca. Dobra pijača in jedila na razpolago.

Se priporoča za obilen obisk restavrat

Jos. Uran.

premočeni. Mnogo udeležencev se je onesvestilo. Procesijo so morali zaradi splošne zmešnjave prekiniti. Vse je oblegalo kolodvor. Ker je bil prekinjen tudi električni tok, železnica ni mogla voziti. Med silnim navalom k blaginjam je bilo poškodovanih več sto oseb, zlasti žensk in otrok.

* **Pri tatvini ponesrečil.** Kakor poročajo iz Rogatice v Bosni, je tamkaj pri neki tatvini ponesrečil zloglasni Stevan Zoranović. Oborožen z ročno granato je Zoranović prišel v hlev seljaka Mehmedovića ter mu ukradel kozo. Ko je ukraden žival vlekel skozi vrata, je z granato zadell ob vrata: granata je eksplodirala ter na kosce raztrgala Zoranovića in ukraden kozo.

* **Nezgod a aeroplani.** V četrtek jutraj so iz Novega Sada poleteli štirje avijoni proti Sarajevu. Eden se moral zaradi defekta na motorju spustiti v Sremski Mitrovici, drugi je padel pri Bosovu; pri tej priliki sta bila težko ranjena oba pilota, zlasti pa pilot kapetan Gutman, ki se je nabodel na mašinerijo. Dvomi, da bi okreval. Ostala dva aeroplana pa sta srečno prispela v Rajlovac pri Sarajevu.

* **Tatvine na pošti v Mostarju.** Na pošti v Mostarju so prišli te dni na sled mnogim tatvinam, ki kompromitirajo mnoge pošne uslužbence. Kakor doznava beogradska »Poštika«, znaša poverljiva vsota nad 100 tisoč dinarjev. Poštni uslužbenec so nosili pisma domov, jih odpirali in jemali iz njih denar in čete ter črtali vsa poročila, ki so se nanašala na pošiljke denarja. V Mostar je prispel poštni inspektor Ivančič iz sarajevske direkcije, ki je odkril nepravilnosti tudi v oddelku za manipulacijo. Trije uradniki so bili takoj suspendirani.

* **Singer.** Brezplačen učni tečaj za šivanje in umetno vezenje. Tukajšnja podružnica imenovane tvrdke bo priredila v Ljubljani, Sp. Šiška, Gasilska ulica, v mestni deklinski šoli od 5. julija t. l. dalje svojim cenj. odjemalcem tečaj za šivanje in umetno vezenje, ker je tvrdki mnogo na tem, da bi njeni odjemalci spoznali čim točneje uporabo vseh aparatov, pridejanih obiteljskim Singerjevim šivalnim strojem. Smatramo, da je omenjeni tečaj za vsakega potreben, ker največji del lastnikov Singerjevih šivalnih strojev za domačo uporabo, posebno oni, ki posedujejo nove izume, ne poznajo vsestransko uporabljane aparatov in rabijo šivalni stroj v glavnem samo za običajno šivanje perila in obleke, ne da bi izkoristili aparate. Singerjevi šivalni stroji so danes že tako popolni, da se morejo uporabiti razen za šivanje tudi za vezenje ter za mnoga druga dela, ki se mnogo lažje in lažje ter točneje delajo kakor z ročnim delom, s katerim se zamudi mnogo draga časa. Tečaj je brezplačen ter se ga lahko udeležijo vsi lastniki Singerjevih šivalnih strojev, kakor tudi oni, ki reflektirajo na Singerjev šivalni stroj. Prijave za tečaj se sprejemajo v prodajalni v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 3. Vsakdo naj izkoristi to priliko! 290

* **Sredstva za desinfekcijo in za pokončavanje sadnih in vrtnih zajedalcev,** kakor tudi zoper drug mrčes proizvajala tvrdka Chemotehna d. z o. z. Ljubljana, Mestni trg 10. Oglejte si na veleselnu paviljon št. 711. 921

* **Zlatnike so našli v Zlatorog-terpen** tinovem milu: Karolina Glazar, Ljubljana Hrenova ulica, Martin Luzar, Ljubljana Gruberjevo nabrežje 16, Miti Sitar, Stozice št. 6 pri Ljubljani, Angela Belec, Stozice pri Ljubljani, Ivanka Belič, perica Koseze pri Ljubljani, Marija Piliš, Bresterica pri Kamnici, J. Mautner, gostilničar Radvanje, J. Dolenc, Studenci pri Mariboru, M. Ibšek, Marija Lurd, pri Rimskih Toplicah, Just Uratnik, St. Andraž pri Velelju, Klara Šmilgovc, Slatina Radenci, Nežika Šusteršič, Stanežice pri St. Vidu, Ivanka Radšel, Šmartno pri Slov. gradu, Marija Breuer, Zagreb Kustošja 114, Ana Hegol, Zagreb Ilica 207, Danica Jović, Banjaluka, Stelica Brozović, Varaždin, Biskupačka ul. br. 20.

* **Radioemanacijsko termalno kopališče Dolenjske Toplice (38° C)** postaja Straža-Toplice, zdravi z izvrstnim uspehom reuma tizem, neuralgije, ischias, ženske bolezni, eksudate, posledice zlomljenih kosti, zakasnole rekonvalescencijo po težkih boleznih in operacijah, kron. kožne bolezni itd. Vsaka tukajšnja kura je tudi okrepčevalna in omajevalna. Električna razsvetljava, tekoča voda v sobah, sploh moderni komfort Hrana a la carte ali v penzionu. Cene znizane. Prospekte na zahtevo.

* **Razmnoževanje cenikov, okrožnic, jedilnih listov, not, risb, naprava tiskovin** itd. se zgodi najbolje z razmnoževalnim aparatom »Opalograph« s stekleno ploščo. — Samoprodaja originalnih razmnoževalnih aparatov »Opalograph« in originalnih potrebščin Ant. Rud. Legat & Komp., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

* **V zaščito zoper okuženje rabimo Sanoform.** Izvrstno desinfekcijsko in toaletno sredstvo za dajati Sanoform odstranjuje ne prijeten vonj in učinkuje zoper premočno znojenje. Zahtevajte je steklenice z originalno zaščitno znamko! Prodaja se v vseh trgovinah in drogerijah. 158

* **Zobni atele Ivana Radovana** se nahaja odslej v Ljubljani, Selenburgova ulica 4, I. nadstropje (preje dr. Prossnagga), zobni atele Ivana Radovana pa se nahaja še vedno v Ljubljani VII, Celovška cesta 14., nasproti velesejca. 932

* **Penzion Vila Lucia v Aleksandrovu** na otoku Krku z vsem komfortom tik ob kopališču, vabi cenjene goste.

* **Valovanje krvi, tiščanje pri srcu, tesnoba, razdraženost živcev, migrena, nespečnost** se dajo lahko kmalu odpraviti z uporabo naravne »Franz-Jozefove« gredice.

Okrajanje stanovanja so

ročna dela v reliefnem vezivu. Velesejem paviljon „J“ št. 590. 494

Znanstvene ugotovitve potrjujejo, da se upo-
rablja »Franz-Jozefova« voda pri vsakor-
šnih zapakah z najboljšim uspehom. Dobi-
se v lekarnah in drogerijah. 65

* Vojni invalidi in člani Zveze slovenskih
vojakov. Pojdimo vsi v nedeljo 27. t. m. v
Kamnik s posebnim vlakom, ki odhaja ob
11.47, z gl. kolodvora in se vrača ob 22. uri.
Odob. Z. S. V.

* Tkanina »Eternum« nedosegljiva! 178
* Oglejte si paviljon G 284—290. O. Žužek
kjer so razstavljeni najnovejši modeli avto-
mobilov »Peugeot«, »Bugatti«, »Amilcar mo-
tocikli« »Harley-Davidson«, »Peugeot bicikli«
zanimke Lev s pušico. 945

* Za društvene prireditve potrebne okra-
ske, konfeti, serpentine, srečolov, šaljitvo
pošto, krožnice, papirnate serviete itd. ku-
pite pri Iv. Bonač. Pri takojšnjem plačilu
znaten popust.

* Najboljša štajerska in dolenska vina
se tujijo na veselilnem prostoru velesejma
paviljon Fr. Kham, delikatese, špecerija in
vinarna. Miklošičeva cesta 8. 890

* »Cajanka!« Zahtevajte povsod najzdat-
nejše čajne mešanice »Cajanka«. Glavna za-
loga pri tvrdki Franc Kovač v Ljubljani,
Hrenova ulica 19.

* V najrazličnejši obliki in najboljši kaka-
vosti boste videli »PEKATETE« na leto-
šnjem velesejmu v paviljonu H. 940

* Pozor izletniki na Šmarno goro! V
Mednem je prevoz čez Savo po prihodni
vsakega vlaka. 945

* Vsem varčnim! »Voika« čevlje so garan-
tirani elegantni in najcenejši. Zato naj se
nihče ne pusti premetiti po še nižjih cenah,
ker malovredno blago je vedno dražje od
dobrega. 946

Posebno Vas opozarjamo

na današnji obširni oglas
Elitnega Kina Matica
najlepšega kina v Sloveniji!

Iz Ljubljane

u— Trgovine na Vidovdan. Z ozirom na
notico mestnega magistrata o praznovanju
Vidovdana dle sporoča načelstvo Gremija tr-
govcev v Ljubljani, da velja za ta praznik
že objavljeni sklep načelstva po katerem
morajo biti trgovine v ponedeljek, na Vidov-
dan, ves dan zaprte, dočim so v torek na
praznik sv. Petra in Pavla lahko odprte sa-
mo v dopoldanskih urah. — Načelstvo.

u— Groharjevo razstavo v Jakopičevem
paviljonu so obiskali včeraj, v soboto, ugled
ni gosti. V večji družbi parlamentarcev, di-
plomatov in zastopnikov trgovskih zbornic
so se nahajali m. dr. minister Pucelj, poljski
poslanik Okenski, poljski konzul v Zagrebu
dr. Maywalt, češkoslov. konzul v Ljubljani
dr. Resl, podpredsednik Nar. skupščine Pa-
sarič, vel. župan dr. V. Baltič, predsednika
g. Bonač in A. Praprotnik ter mnogo dru-
gih odličnikov in dam. Gosposode je sprejel
predsednik Narodne galerije Ivan Zorman
ter ji razložil pomen razstave. Gostje so
si z velikim zanimanjem ogledali umetnine
prerano umrlega slovenskega slikarja ter iz-
razili svoje občudovanje.

u— V slovo. Ker nama ni bilo mogoče se
osebno posloviti od vseh naših ljubljanih pri-
jateljev in znancev, se zahvaljujemo tem
potom vsem za vsjo prijaznost in naklonje-
nost in ključa iz dna srca: »Z Bogom!«
Na mnogostranske želje še naznanjamo, da
se odpeljeva v torek dne 29. ob 12. opoldne.
Ljubljana, 26. junija 1926. — Evangelijski
župnik Herbert Lange s soprogom.

u— Proslava Vidovega dne. Dodatno k
zadnji notici o praznovanju Vidovega dne
se objavlja, da se vrši svečan pravoslavni
obred za Vidovdanske junake dne 20. junija
ob 8.30 dopoldne na garnizijskem vežbališču
severovzhodno od Ljubljane. Po obredu se
bo vršila revija in parada vojaških čet ljub-
ljanske garnizije.

u— Vidovdanska proslava III. drž. gimna-
zije v Ljubljani se bo vršila v ponedeljek,
dne 28. junija ob devetih dopoldne v dvo-
rni kina Matice na Kongresnem trgu. Na
sporedu so trije kratki govori (en član učiteljskega zbora, en abiturient in en nižje-
gimnazijec), tri deklamacije in nekaj glasbe-
nih in pevskih točk. Ves spored bo trajal z
razdelitvijo nagrad in spričeval vred
približno eno uro. Vabljeni so starši in sorod-
niki učencev, prav tako tudi bivši učenci
in učence tega zavoda in prijatelji šolske
mladine. Za kritike stroškov se bodo pri vho-
du pobirali prostovoljni prispevki.

u— Mestna ženska realna gimnazija v
Ljubljani. Na mestni ženski realni gimnaziji
je vpisovanje gojenk za I. razred in za one,
ki želijo na novo vstopiti v ostale višje
razrede dne 30. junija ob 9. Sprejemni izpiti
se vrše dne 1. julija ob 8. Na gospodinski
šoli »Mladika« se vrši vpisovanje gojenk za
šolsko leto 1926-27 dne 30. junija ob 10.

u— Vpisovanja na VI. deški osnovni šoli
v Ljubljani, VII., se vrši za šolsko leto 1926
in 1927 dne 30. junija ob 8.—12. in od 14.—
17., dne 1. julija pa od 8.—12. Novinci naj
prinese s seboj rojstni list ali kak izpisec
iz rojstne knjige ter izpolnjen o cepilni list
koz.

u— VI. deška osnovna šola v Ljubljani,
VII., priredi na Vidov dan ob sklepu šolske-
ga leta za šolsko mladino, starše in prija-
telje mladine proslavo s petjem, prizori in
igro »Šola v nebesih«. Proslava se vrši dne
29. junija ob 15. v šolski telovadnici na Ga-
soliški cesti.

u— Zagrebški Sokoli v Ljubljani. Na jav-
ni telovadbi, ki jo priredi Sokolski Savez
v torek popoldne ob pol 4. na dirkališču
nastopi tudi deveterica telovadcev zagreb-
skega Sokola pri točki »U boj!« V Pragi bo
to reprezentančno točko našega Sokolstva
izvajalo 27 Sokolov in sicer po 9 iz Ljub-
ljane, Zagreba in Beograda.

u— Poziv Primorkam. Danes je semkaj
prispela hazena družina slovenskega sport-
nega društva Adrije iz Trsta in igra ob
16.45 proti družini ASK Primorje (igrišče
Dunajska cesta). Vljudo pozivamo vse Pri-

V TOREK od 9. do 11. ure

bo sprejemal oglasni oddelek »Jutra« v Prešernovi ulici
št. 4 oglase za ostale sejsmske številke »Jutra«.

Na VELESEJMU

pa sprejema oglase redno vsak dan ekspozitura oglasnega
oddelka »Jutra«.

Glavni vhod, desno.

morjanke in ostalo žensstvo, da v počast
prihoda slovenskih sportašev prisostvujejo
tekmi polnoštevilo. — Odbor ASK Pri-
morje.

u— Mestni delavci pri magistratu so si
ustanovili »Podporno društvo magistratnih
delavcev«. Za predsednika je bil izvoljen
Martin Orehek, za tajnika J. Munda, za bla-
gajnika pa J. Gorkič.

u— Nabavljala zadruga drž. nameščen-
cev v Ljubljani vabi svoje člane k nadalje-
vanju rednega občnega zbora, ki bo v sredo
30. junija 1926 ob pol 20. uri v Mestnem
domu v Ljubljani.

u— Ljubljanska opera v praznikih. V
dneh 27., 28. in 29. junija so v ljubljanski
operi sledeče predstave. V nedeljo zvečer
ob pol 20. se poje priljubljena Kalmanova
opereta »Grafica Marica« z gospo Poličovo
v naslovni vlogi. Ista opereta se ponovi
zadnjikrat v tej sezoni na praznik sv. Pe-
tra in Pavla (v torek) ob 15. popoldne.

Uprava je določila poslednjo uprizaritev
»Grafice Marice« kot popoldansko pred-
stavo radi tega, da omogoči obisk tudi izven-
ljubljanskemu občinstvu. Predstava bo kon-
čana ob pol sedmih, tako da je zunanjim
gostom omogočen odhod z večernimi vlač-
ki. Obe predstavi »Grafice Marice« sta ljud-
ski in veljajo za nje znižane cene. Na na-
rodni praznik, na Vidovdan, pa se poje po-
slednjikrat v sezoni velika slovenska opera,
delo skladatelja Mursorškega »Boris Go-
dunov«, koje dejanje je vzelo iz ruske zgo-
dovine in ki nam plastično slika rusko
življenje pred dobrimi 300 leti. Predstava
»Boris Godunov« se poje za abonente
reda D. V sredo 30. t. m. pa se poje opera
»Tosca« z gostom v vlogi Scarpije.

u— Rihard Wagner: »Tannhäuser«. V
nedeljo 4. julija se poje na našem odru
Wagnerjeva velika opera »Tannhäuser« pod
vodstvom ravnatelja g. Mirka Poliča. V
operi sodelujejo vse naše operne moči; de-
lo je popolnoma na novo naštudirano in
tudi inscenirano. Režijo vodi g. Zdenko
Knittl. Z uprizoritvijo »Tannhäuserja« za-
ključki Narodno gledališče v Ljubljani gle-
dališko sezono 1925—1926.

u— III. javna produkcija gojencev konser-
vatorija Glasbene Matice. Za sklep šolskega
leta 1925-26. priredi tukajšnji konservatorij
lutri v ponedeljek, na Vidovdan, ob 20. uri
v Filharmonični dvorani javno produkcijo
svojih najboljših gojencev, med njimi 4 le-
tošnjih absolventov. Spored te javne pro-
dukcije, katero bi z vso pravico imenovali
lahko tudi komorni večer je zelo pester.
Ravnateljstvo vabi vse občinstvo, da se te
sklepne produkcije konservatoristov udeleži
v največjem številu. Eno uro pred pri-
četkom produkcije, se dobivajo v veži Fil-
harmonične družbe sporedi po 5 Din, ki ve-
ljajo tudi kot vstopnica.

u— Krasni češki film, ki so ga predvajali
v četrtki v Kino Matici, kaže v naravnost
dovršeni sliki, kako izborni srbi Če-
škoslovaška republika za svojo obrambo in
kako na višku je izvežbanost češkoslova-
ške vojske. Posebno zanimive so slike aéro-
droma avijonov, pred vsem pa tankov, ka-
terih porazno delovanje si človek težko
more predstavljati, ako ne vidi teh nazornih
slik. Film je živa priča, kako ogromna mo-
ralna in fizična moč je v češkoslovaški drž-
avi. Predvajal se bo v Ljubljani in drugih
mestih in večjih krajih meseca oktobra. Na-
menjen je predvsem Sokolstvu, doraščajoči
mladini in vojaštvu. Vsi, ki so imeli priliko
videti ta izredno dovršeni film so polni nav-
dušenja in občudovanja zapuščali predsta-
vo.

u— Otroško igrišče »Atena« pod Tivoli-
jem naznanja, da se dne 30. junija prične
vpisovanje za počitnice. Otroci bodo pod
nadzorstvom odbornikov učiteljice, ki nam je
porok, da bo igrišče odgovarjalo njega ci-
ljem. Sprejemajo se otroci obojega spola do
12 let. Mesečni prispevek je 20 Din, tako,
da je igrišče pristopno vsem slojem. Prija-
ve se sprejemajo na igrišču.

u— Danes vsi v Hribarjev gaj na veseli-
co pevskega društva »Kraško-Trnovo«. Začetek
ob 15. V slučaju slabega vremena
se prelože veselica na Petrovo dne 29. ju-
nija.

u— Veliko ljudsko veselico priredi olep-
ševalno društvo v Rožni dolini v nedeljo
4. julija na Strelišču pod Rožnikom. Ze-
lo zanimiv in bogat spored. Godba ples in
prosta zabava. Začetek ob 15. (3.) uri Ker
je čisti dobilek namenjen za olepšavo po-
tov v Rožni dolini in na Rožnik, se priporo-
čamo za mnogobrojni obisk. 947

u— Splošnoznana tvečka Julio Melni,
uvoz kave priredi v svoji podružnici v Ljub-
ljani, Selenburgova ulica 3 v sredo 20. ju-
nija, v četrtki 1. julija, v petek 2. julija in
v soboto 3. julija t. l. brezplačno poskusno
kuhanje kave. Tvrda vabi najviljudneje k
posesti vse ter prosi naj pripeljejo seboj tu-
di znanec. 933

u— Triglavski družabni večer priredi
dne 3. julija ob 8. zvečer v veliki dvorani
Kazine JAD Triglav v Ljubljani. Na spore-
du je nastop triglavskega pevskega zho-
ra, ki mu sledi prosta zabava s plesom Po
sebna vabila se ne razpošiljajo. Vljudo se
vabijo vsi gg. starejši in ostali prijatelji
društva. — Odbor. 949

u— Napredno polit. in gospodarsko dru-
štvo za Vodmatski okraj se ne straši dežja
in vztraja pri napovedi svoje veselice na
»Petrovo« v gostilni go. Flegarjeve, Zalo-

ška cesta 7. Če ne bo moč na vrtu, jo pa
udarimo v notranjih prostorih. Pritoja nam
ta dan po vsotni pravici par veselih uric, zato
ne odjenjamo. Godbe, petja, plesa, smeha
bo dovolj, dobre ledače izvrstne plaže tudi
ne bo zmanjkalo razne pravice so podaljša-
ne. Vsak, kdor pride dobi še en štrklji po
vrhu. Ne zanudite lepe prilike! Se priporo-
čamo. Zdravo! — Odbor. 950

u— Koncert v restavraciji na glavnem
kolodvoru prvovrstnega salonskega orke-
stra priredim v nedeljo in torek. — Se pri-
poročam Jos. Majdič. 948

Na Vidovdan dne 28. junija vsi na telovadišče ljubljanskega Sokola v Tivoliju na prireditvi

Društva za zgradbo So- kolskega doma v Šiški

u— Trčenje tramvaja z avtomobilom. V
petek zjutraj se je pripetila v Florijanski
ulici nezgoda, ki bi lahko postala usodna za
več človeških življenj. Okrog četrta na 9.
je privozil po Karlovski cesti v Florijansko
ulico voz cestne železnice, v istem času pa
je pridrvel nasproti vojaški osebnosti avtomobi-
l, ki ga je šofiral redov Adolff Kriznar in
v katerem je bilo več višjih oficirjev. V
Florijanski ulici pred hišo št. 40, kjer je ulica
naložila, se je hotel šofer umakniti kar
se mu pa ni posrečilo in je zadel v tram-
vaj. K sreči sta voznik električnega voza
Franc Glavan ter šofer oboja hkrati svoji vo-
zli močno zavrla tako da sunek ni bil pre-
močan. Kljub temu se je avto precej pokvaril,
nekoliko poškodovan pa je bil tudi elektri-
čni voz. Ta je mogel odpeljati naprej šele
ko je šofer s pomočjo pasantov dvignil avto
na nožnik ob ulici. Pasazirji razen nekaj
strahu niso utrpeli pri nezgodi nikake škode.

u— Zaklal ga bom. Do stražnika na Sv.
Petra cesti je pridrvel v petek ponoči nez-
nan človek, močno pijan in ga v naglici
vprašal, če je šel morda malo prej mimo
nekaj velik človek, ki ga mora kar brž
»fentati«. Nato je hotel oddirjati naprej,
vendar ga je stražnik zavrnil in nagnal v preč
no Znamensko ulico, skozi katero mu je
mislil uteči. Vsiel pianosti pa se je spotak-
nil ter padel in ga je stražnik nato s lahko-
to ukrotil. Na stražnici je izpovedal, da mu
je malo prej v Zvezdi na klopi neznan mo-
čan človek grozil, da ga ubije. V pianosti
pa ga je hotel on prehiteti in ker oni ni bil
ravno najbolj pogumen ter je pobežnil se je
pridelo zasledovanje po ulicah. Hudega mo-
ža, hlapca Alojzja T. so pridržali nato v
zaporu, iščejo pa še njegovega nasprotnika,
ki je pianost bržkone prespal v svoji po-
steli.

u— Slabo ga je potegnil. 20 letni delavec
Franc Č. iz Šiške je popival v petek zve-
čer po raznih gostilnah, domov grede pa se
je spomnil, da si lahko privošči ceno za-
bavo. Na Celovski cesti je naenkrat zavpil
po stari navadi »Auf blisk!« in stekel v dru-
go ulico. Čim je stražnik prišel blizu se mu
je zopet umaknil in ponovil klic. Doraženje
čuvarja reda in miru se mu je čimdalje bolj
dopadlo in lov za izsiljačem se je zavleklo
pozno v noč. Slednjic se je Č. umaknil na
Bizjanovo dvorišče na Sv. Jerneja cesti,
pograbil tamkaj neke vile in zagrozil straž-
niku, da ga takoj prode, če stopi blizu in
ga ne pusti v miru, ker se je naveličal »spa-
sa«. Zatem pa je odšel na hlev spat, moral
pa je zgodaj vstati, kajti naenkrat je začu-
til na rokah »strune«. Odpeljali so ga v luk-
njo.

u— Smolo sta imela. Med delom na ko-
lodvoru je padlo delavcem Ivanu P. ter
Josipu S. na um, da se lahko ob priliki oko-
ristita z železniškim premogom. Dolgo ča-
sa nista hotela odlašati, marveč sta si v
petek napolnila ob kurilnici s premogom
dve vreči in lu iztihilotapila v mesto na dom
prvega, ki stanuje na Dunajski cesti. Imela
pa sta smolo. Komaj sta odklenila hišna
vrata, je že pristopil iz teme oprezujoči
stražnik, ki sta se mu zdela oboja sumljiva,
ter jima odvzel breme.

u— Potrjen in okrađen. Klepar progovne
sekcije Maks Remžgar, stanujoč v Sp. Šiški
je šel v petek dopoldne na vojaški nabor v
Mestni dom, kjer je odložil svojo obleko v
garderobo kakor ostali naborniki. Potem,
ko je Remžgar izvedel, da je sposoben slu-
žiti vojske, si je hotel na veselje privoščiti
razne dobrote, pa je razočaran zapazil, da
mu je zmanjkala listnica z vso gotovino in
raznimi dokumenti.

Iz Maribora

u— Še trgovine na Vidov dan. Končno
smo na jasmem. V ponedeljek bodo namreč
ves dopoldan zaprte, ker imamo v Mari-
boru 3 vrste oficijelnih maš, ki se bodo
ravno od jutra do popoldne razvrstile.

u— Rezervni oficirji! Pozivam tova-
riše, da prisostvujejo vidovdanskim in pa-
radnim svečanostim polnoštevilo — po
možnosti v uniformi, sicer pa v civilni oble-
ki z znakom. Predsednik pododborja Udr.
rez. ofic. i rat.

u— Vojaška prisega. Dne 30. junija t. l.
se vrši vojaška prisega za vse obveznike
roj. let. 1876 do 1901, ki iz kateregakoli
vzroka niso do danes položili te prisige ter
so pristojni v mesto Maribor, kakor tudi

za one, ki bivajo v mestu, a niso semkaj
pristojni. Istotako morajo položiti prisego
vsi hranilci, ki so oproščeni službe v ka-
dru. Prisegalo se bo na imenovan dan ob
7. jutraj na dvorišču kasarne kralja Ale-
ksandra I., Meljska cesta 36, ter se po-
zivajo vsi obvezniki, da se zberejo točno
ob napovedani uri na mestu.

u— Šahovski dvoboj med Ljubljano in
Mariborom. Danes dopoldne odigrajo v
Zadružni banki modrestno šahovsko tek-
mo na 6 deskah med Mariborom in Ljub-
ljano.

u— Večerni promenadni koncert se vrši
na Vidov dan ob 20. uri v mestnem parku.
u— Izpembe voznega reda. Pričleniš-
s 1. julijem vozi na progi Maribor gl. k. —
St. Ilj. dnevno redno nov par mešanil vlač-
kov in sicer odhod iz Maribora gl. k. ob
8.10, prihod v St. Ilj ob 8.42, povratek iz
St. Ilja ob 9.7 in prihod v Maribor gl. k.
ob 9.30. Od istega dne naprej odhaja iz
Maribora gl. k. v St. Ilj jutranji mešani
vlak namesto ob 6.10 šele ob 6.40 in pri-
haja v St. Ilj namesto ob 6.42 šele ob 7.3.
Nada se bo od 1. julija do vključno 30.
sept. t. l. prevajal med Slatino-Radenci
in Zagrebom preko Maribora, Ormoža in
Ljutomera kurzni voz II. razreda in sicer
med Zagrebom in Mariborom z dnevnim
brzim vlakom ter med Mariborom in Sla-
tino-Radenci s priključnimi potniškimi vlač-
ki. Odhod kurznega voza iz Zagreba gl. k.
ob 11., prihod v Maribor gl. k. ob 14.45,
odhod iz Maribora gl. k. ob 15.43 in pri-
hod v Slatino-Radenci ob 19.45 ter v obrat-
ni smeri odhod iz Slatine-Radenci ob 6.16,
prihod v Maribor gl. k. ob 10.30, odhod iz
Maribora gl. k. ob 14.38 in prihod v Za-
greb gl. k. ob 18.25.

u— Danes vsi v Rušeti Danes ob 15. po-
poldne bo priredil aglani ruski Sokol jav-
ven telovadni nastop. Po prihodu vlaka ob
14. se bo formirala na kolodvoru povorka
z godbo skozi vas na telovadišče poleg
Judske šole.

u— Novi tečaj za strojepisje, slovensko
in nemško stenografijo, knjigovodstvo, slo-
venščino ter nemščino se začnejo na za-
sebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v
Mariboru dne 1. julija in trajajo štiri me-
sece. Poljnska in vpisovanja dnevno v
prodajalni trgovini Ant. Rud. Legat & Co.,
Maribor, Slovenska ulica 7., telefon 100.

u— Harold Lloyd in ukrajinski kvartet
Zlatagoras pridelo 1. na kratko gostovanje
v Klub har. 951

u— Zahvala. Pogrebno društvo v Rad-
vanju izreka vsem podpornikom in daro-
valcem za izkazano dobroto najsrčnejšo
zahvalo. Odbor. 952

u— Zopet samomor. Mariborska kronika
beleži v zadnjih treh dneh že drugi samo-
mor. V četrtki je poskusila izvršiti samo-
mor neka kuharica, ki je spila litol, vče-
ral pa je skočila neka ženska v Dravo.
Ob pol 6. jutraj je našel lastnik dravsko-
ga prevoza v Melju Ivan Merdos na obrež-
ju blizu svoje hiše ženski površnik, dežnik,
denarnico z 9.75 Din gotovine in poselesko
knjižico, g'asečo se na ime Marije Puhi,
pristojne v Lipnico v Avstriji. Sumilo, da
je skočila v Dravo. Nekateri ljudje celo
trdijo, da so jo videli skočiti v reko, da
pa ji ni bilo mogoče več pomagati, ker je
tako izginila v deročih valovih Drave, ki
je baš prejšnjo noč narasla za pol drugi
meter. Utopljenke do sedaj niso našli.
Običajna je bila v temnozeleno krilo in
rmenkast žemper. Samomorilka, ki je 36-
letna vdova, je pred kratkim prišla iz bol-
nice in je tavalja okrog brez stanovanja in
posla.

u— Smrt starega Mariborčana. Včeraj
je nenadoma umrl mariborski trgovec in
hišni posestnik g. Josip Ullaga na srčni
kapi.

u— Prosta stanovanja. Stanovanjsko so-
dišje je razpisalo zopet dvoje prostih sta-
novanj, eno 5sobno v Gosposki ulici 5/1 in
1sobno v Smetanovi ulici 50. Prošnje do 2.
julija.

Iz Celja

u— Besede in dejanja. Celjski radikali,
pri katerih sicer ni mčesar radikalnega kot
svojaštvo napram demokratom, so v zad-
njem času napačali vse sile, da pomozijo
svoje vrste in dokažejo številčno upra-
vičenost obstoja svojih mandatorov v občins-
kem svetu. Spravili so res v radikalno
organizacijo nekaj ljudi, katerim so obljubi-
li vse mogoče dobrote. Njihovo geslo je:
»Le vkup, le vkup uboga gmalna; kdor
pristopi k nam, doseže vse, kar želi.« Ču-
dimo se le kratkovidnosti nekaterih pri-
morskih rojakov, ki so bili vedno zavedni
narodnjaki, da se pustijo voditi od lju-
di, o katerih nismo slišali nikdar, da bi
stali na braniku nacionalne misli. Ljudje,
ki podpirajo stranko, katera izdaja najno-
vejšje jezikovne naredbes v prid Nemcev,
nimajo pravice, da se štejejo med nacio-
naliste. Mesto izpolnitve obljub prinašajo
radikali zlasti državnim nameščencem po-
daljšanje nastanosti in štiridesetletno služ-
beno dobo. Vprašamo vse, ki so se dali
zapeljati, ali so zgubili vsako razsodnost,
da nasledajo osebam, ki hočejo le obdržati

svoje mandate v občinskem svetu vzlic
popolnoma jasno podani in s podpisom po-
trjeni jasni besedi. Premisljajte in sodite
moralo, ki ni morala.

u— Zadušnica za boritelje. Na Vidovdan,
dne 28. t. m. se bo darovala v župni cerk-
vi Sv. Danijela ob 9. dopoldne slovesna
zadušnica. Mestni magistrat celjski vabi ob-
činstvo, da se udeleži žalne službe božje,
hišne lastnike pa poziva, da okrasijo svoje
hiše z državnimi in narodnimi zastavami.

u— Protestni shod stanovanjskih najem-
nikov. Opozarjamo ponovno na protestno
zborovanje stanovanjskih najemnikov, ki se
vrši danes ob 9. dopoldne v restavraciji
Narodnega doma.

u— Sestanek Narodno-strokovne organi-
zacije se vrši v torek, dne 29. t. m. ob 2.
popoldne v klubovi sobi Celjskega doma.

u— V. izlet umetnostno - zgodovinskega
društva v Ljubljani se bo vršil v torek,
dne 29. julija pod vodstvom g. dr. Fr. Ste-
leta v Celje. Gostje, ki pridejo v Celje z
vlakom ob desetih dopoldne, si bodo ogleda-
li vse važne zgodovinske znamenitosti
mesta.

Iz Trbovelj

u— Smrtna kosa. V preteklem tednu so
umrli: Ivan Korošec, sin rudarja, 13 dni,
Loka 334; Berta Kajtna, hči paznika, 18 let,
Loka 148; Marija Okrogar, vdova posestni-
ka, 57 let, Loka 355; Mira Urbanc, hči ru-
darja, 5 mesecev, Sv. Lenart 125; Jože Sor-
ko, rudar, 35 let, oženjen, Loka 358; Franc
Pospeh, sin rudarja, 5 mesecev, Retje 36;
Leopold Suln, sin rudarja, 5 mesecev, Loka
187.

u— Sokolsko društvo v Trbovljah se za-
hvaljuje vsem darovalcem peciva ali de-
narnih zneskov ob priliki župnega izleta.
Prav tako se zahvaljuje g. Milosu Mrvar-
ju, posestniku in gostilničarju v Trbovljah,
ki mu je daroval te dni znesek 500 Din.
Naj najde mnogo posnemalcev!

u— O razsvetli ženskih ročnih del v Tr-
bovljah smo v včerajšnjem »Jutru« priob-
čili zelo zanimive podatke. Tiskarski škrat
je zakrivil, da je prišlo poročilo namesto
v trboveljsko rubriko med »Naše kraje in
ljudi« pod članek »Fantazije o zlatem rud-
niku Ivanj planine«, na kar opozarjamo na-
še čitatelje.

u— Občni zbor sreške organizacije SDS.
Danes dopoldne se bo vršil občni zbor sre-
ške organizacije SDS v Laškem. Iz Trbo-
velj, ki predstavljajo najmočnejšo organi-
zacijo v srezi, se udeležijo občnega zbora
več delegatov s predsednikom vred.
ad Ptuj.

u— Volitev delegatov za glavni občni
zbor Kmetijske družbe. Preteklo nedeljo se
je vršil občni zbor tukajšnje Kmetijske po-
družnice v svrhu volitev delegatov za glav-
ni občni zbor Kmetijske družbe. Predlaga-<

Slovesna otvoritev VI. Ljubljanskega velesejma

Ob številni prisotnosti odličnih osebnosti iz vse države.

Ljubljana, 26. junija. Ze včeraj, posebno pa danes je začela dobivati Ljubljana živahniji izraz. Številni velesejmski gostje, ki so pričeli prihajati, so oživili poulično vrvenje. Vreme je z ozirom na svojo dosedanjo krmežljivost za začetek bilo ugodno. Da bi le ostalo pri tem za ves čas trajanja sejma.

Okrog pol 10. ure, ko je bila napovedana otvoritev, so se začeli zbirati ob vhodu na sejmšče in pred paviljonom velesejmskega urada povabljeni zastop-

odlični gosti omenjamo generalnega ravnatelja carin g. dr. Šmida in generalnega ravnatelja za zaščito industrijske svojine g. dr. Šumana.

Veliko pozornost gledalcev so vzbujale med drugim razstava »Slovenska žena«, razstava izdelkov tehnične srednje šole v Ljubljani, Higijenska razstava in drugo.

Kupčije se prvega dne seveda niso še sklepale v večjem obsegu, ker si interesi šele ogledujejo blago, kar gotovo ni lahko ob tako številni izbiri.

Prizor z včerajšnje otvoritve VI. ljubljanskega velesejma

niki domačih oblastev, tujih držav in raznih gospodarskih organizacij. Med njimi smo videli ministra za kmetijstvo in vode g. Pucija, zastopnika ministra vojske in mornarice generala g. Živkoviča, poljskega poslanika Okenška, avstrijskega poslanika g. Hoffingerja, polnoštevno zastopnik ljubljanski konzularni zbor, podpredsednika Narodne skupščine g. Pasariča, bivšega ministra g. dr. Kramerja, velikega župana ljubljanske oblasti g. dr. Baltiča in mariborske oblasti g. dr. Pirkmayerja, zastopnika vseučilišča rektorja prof. dr. Pita-mica, zastopnike ljubljanske občine gerente gg. dr. Puca, Likozarja in Turka, celjskega župana g. dr. Jura Hrašovca, mariborskega župana g. dr. Leskovarja, udeležence konference gospodarskih zbornic pod vodstvom g. S. Alexandra, častno dvorno damo naše kraljice go. Tavčarjevo, zastopnico Kola srpskih sestara go. Pešičevo in številne druge. Okrog 10. ure je nagovoril zbrane goste predsednik ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač, ki je predvsem pozdravil zastopnika vlade ministra za kmetijstvo in vode g. Pucija, zastopnika ministra vojske in mornarice generala Živkoviča, velikega župana ljubljanske in mariborske oblasti, zastopnike naših mest in reprezentante inozemskih držav. V svojem nagovoru je omenil, da je bil ljubljanski velesejem kakor prejšnja leta tudi letos deležen najintenzivnejše podpore od strani našega časopisa, za kar mu izreka najtoplejšo zahvalo. Šesto leto ljubljanskega velesejma je zadosten dokaz njegove življenske sile, pa tudi dokaz, kako nujno nam je potreben zlasti v današnji dobi svetovne gospodarske krize, ki grozi upropasti tudi našo industrijo in obrt. Vemo, da bi deindustrijalizacija naše lepe pokrajine bila istovetna z njenim popolnim uboženjem. Zgodnja leta se razvija ljubljanski velesejem v institucijo, ki dobiva čimdalje bolj samonikel pristno narodni značaj. Porodile so se bile že v okrilju velesejma razstave za specialne panoge, kakor za živinorejo, tujski promet, sport, lov in higijeno. Na novo je letos prirastla kulturno-zgodovinska razstava »Slovenska žena«, razstava izdelkov Tehnične srednje šole v Ljubljani in Puškarske šole v Kranju ter jako zanimiva razstava male obrti, ki jo je organiziral tukajšnji Urad za pospeševanje obrti.

Koncem nagovora je predsednik ljubljanskega sejma pozval goste, naj zaključijo najvišjemu protektorju ljubljanskega velesejma Nj. Vel. kralju Aleksandru trikratni »Živio!«, čemur so se navzoči odzvali odzvali. Godba je zaigrala našo narodno himno.

Za tem je minister za kmetijstvo in vode gospod Ivan Pucelj sporočil pozdrave min. predsednika Uzunoviča in ministra Krajača ter v imenu »centralne vlade« otvoril velesejem.

Pod vodstvom obeh predsednikov gg. J. Bonača in A. Praprotnika ter ravnatelja Dularja so si gostje nato ogledali posamezne paviljone, medtem ko je zunaj koncertirala godba Dravske divizije pod vodstvom viš. kapelnika dr. Cerina.

Prvi utis pregleda razstavljenih predmetov je bil, da je v primeri s prejšnjimi leti letos na velesejmu znatno pretežja in raznovrstnejša izbira blaga. Odlični gostje so bili polni priznanja in so izjavljali, da je razstava blaga ne samo zelo pestra, temveč tudi prav okusno prirejena.

Otvoritev velesejma je pozdravil brzojavno ministrski predsednik g. Nikola Uzunović, ki želi velesejmu najlepši uspeh.

Obisk velesejma je bil že prvi dan precejšen, vendar se obeta glavni naval posetnikov jutri v nedeljo in naslednja dva praznika. Velesejem je obiskalo tudi več zastopnikov beograjskega in zagrebskega časopisa. Med

ce klekljane robe, ki jo izvršujejo naše žene v poljansko-žirovski dolini ter sploh po Gorenjskem.

Folklorno zanimiva je popolnoma pristno staroslovensko opremljena slovenska kmetijska hiša s kamro in kuhinjo; polno častljivih starin in drobnjav v teh prostorih zbujajo vseobče občudovanje. Dva oddeka obsegata življenske velike figurine, oblečene v originalne narodne noše: gorenjske, zilijske, goriške in tržaško okoličanske raznih dob. Ljubljanske in škofojloške uršulinke, so spekle slavnostne »male kruhe«, ki se prodajajo. Tu je tudi model kmetijske štajerske hiše, ki jo žene same belijo in slikajo.

Skoraj četrtno razstave obsega umetniški del s 74 slikami naših umetnic. Slike so velikih in srednjih formatov v olju, pastelu, akvarelu i. dr. ter so zbrane deloma iz dežel. muzeja in mest. galerije, deloma pa iz zasebne posesti, oziroma od umetnic. Tudi uršulinski samostani so dali na razpolago umetnine svojih članic. Tu so slike H. Langusove, J. Štrusove, A. Oblakove, Ide Künlove, Mar. grof. Auerspergove, Skedlove, Zupanove, Kobilčeve, Strnove, Avg. Šantlove, Henr. Šantlove (ta razstavlja tudi dva umetniško poslikana servisa), Avg. Šantlove ml., Anice Sodnikove-Zupančeve, Helene Vurnikove, Špelce Mladičeve (ki ima še posebno mizo z načrti za prapore v narodnih motivih ter s fotografijami mnogih, za razne jugoslovenske, tudi srbske kraje izvršenih praporov).

Zanimanje vzbujajo tudi minijaturni umetnoobrti kipi, izrezani z noškom

iz sveč in mila, samoukinje Franje Brišnikove iz St. Jurja ob Taboru, roj. 1884, živeče v Ljubljani.

Zveza delavskih žen in deklet za Slovenijo predstavlja svoje delovanje in stremeljenje s svojim ženskim listom, fotografijami svojih glavnih reprezentantov (Ešbin Kristan) in reprezentantk, statistikami, resolucijo v interesu delavk in ženstva sploh itd.

Vse slovenske ženske organizacije se udeležujejo s tabelarnimi poročili o svojem delovanju, pravili, tiskovinami, lepaki i. dr. V oddelku slovstvo so zbrane vse knjige (beletristične, gospodinjske, znanstvene, praktično vzgojne) in vse novine, ki so jih od početka naše kulture doslej spisale ali urejale Slovenke. Na steni vse fotografije, oziroma slike naših poetk, novelistk, pedagog, filoz., med., gospodinjskih i. dr. pisateljic, dramskih, opernih in koncertnih umetnic, glasbenic, organizatork, velikih dobrotnic, prvih poštaric, zdravnic itd. Žensko šolstvo in njih razvoj od početka doslej je razvidno z velikih preglednih tabel po stenah.

Kuratorijsko društvo slepcev, ki mu stoji na čelu učiteljica Minka Skabernetova z dolgo vrsto sotrudnic, razstavlja nad sto knjig naših pisateljev, prepisanih v Braillovmem črkopisu za slepce. Vse te knjige so spisale Slovenke.

Razstava »Slovenska žena« odkriva vestnemu opazovalcu veččaku ogromno dokazov ženskega talenta, marljivosti in vztrajnosti ter mora po svoji resnosti, solidnosti in premnogi lepoti imponirati.

Glavna skupščina Zveze za tujski promet v Sloveniji

Ob priliki otvoritve velesejma se je vršila včeraj popoldne v sejni dvorani Zveze trgovskih gremijev v palači ljubljanske kreditne banke glavna skupščina Zveze za tujski promet v Sloveniji.

Skupščina, ki jo je otvoril ob obilni udeležbi predsednik, dvorni svetnik dr. Rudolf Marn, so se udeležili med drugimi predsednik Saveza kopališč dr. Radičević iz Zagreba, g. Dragomanović, ravnatelj »Putnika« v Zagrebu, predsednik Trgovske zbornice g. Jelačin ml. in tajnik dr. Pless, šef šumske direkcije Zirnfeld, gerent g. Likozar, zastopnik mariborske občine g. Stabel, blejski župan g. Kenda, predsednik Zveze gostilničarskih združenj g. Fran Kavčič, zastopnik Prometnega društva iz Moistrane g. Rabič, predsednik SPD dr. Tomišek, pisatelj Badiura in drugi.

Po pozdravu predsednika je poročal o poslovanju Zveze njen ravnatelj g. Pintar. Leto 1925 je bilo za Zvezo doba intenzivne propagande doma in v inozemstvu. Takoj v početku leta je odposlala Zveza »Putnika«, odseku za tujski promet v ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu ter vsem zastopnikom Društva spalnih vozov v državi znatne količine plakatov in drugega reklamnega ter propagandnega materiala, da ga čim smotnejše porazdeli doma in v inozemstvu. Praktični pregledi naših letovišč ter zdravilišč v francoskem jeziku so gotovo imeli najugodnejši vpliv in so dosegli svoj namen. Prihodnje leto izidejo enaki pregledi še v angleščini in italijanščini, dočim so bili v srbohrvatskem, češkem in nemškem jeziku izdani že prejšnja leta.

Za propagando so izbornu služile razne mednarodne razstave, kamor je Zveza vedno pošiljala propagandni in reklamni material, kakor plakate, lepe slike, razne brošure, narodne izdelke itd. Zveza se je udeležila tudi knjižnega sejma v Firenci, na katerega je poslala naše najmoderneje publikacije in cele fotografije. V svrhu propagande se je Zveza znala uspešno poslužiti domačih ter inozemskih časopisov in revij, med drugimi posebno čeških, nemških, švicarskih, francoskih listov in revij »The Cunarder«, ki jo izdaja za svoje boljše potnike ladijska družba »Cunard Line«. Ministrstvo trgovine in industrije je forslalo posebno izdajo revije »European Central Review«, ki jo izdaja na Dunaju angleški sindikat RPC. Naša Zveza se je odzvala pozivu ministrstva ter je poslala slike, kišje in obširen članek v angleškem jeziku izpod peresa ravnatelja Zveze g.

Pintarja. Lepote naših krajev so bile posnete tudi v filmu. Meseca julija je posestil ljubljano zastopnik slovite francoske filmske tvrdke »Pathé freres« v Parizu. V spremstvu ravnatelja Pintarja je posestil Gorenjsko, Bled, Bohinj in Kranjsko goru. Po zaslugi sreskega poglavarja v Radovljici in župana Lavtžarja v Kranjski gori se je posrečilo aranžirati interesantno skupino narodnih noš, ki je bila večkrat filmovana. Zveza si je poskrbela letos več obširnih serijskih diaporitov in pomnožila svojo knjiško zbirko. Kljišjski in fotografirani material bo porabljen v veliki večini za male vodnike v svetovnih jeziki.

Važen korak naprej v razvoju našega tujskega prometa tvori tudi ustanovitev Jugoslovenskega Touring kluba v Beogradu, kateremu je glavni namen privabiti k nam čim več tujcev s tem, da se jim nudi na potovanju čim največ ugodnosti. Kar se tiče organizatoričnega dela, je naglasiti, da združuje Zveza sedaj že 52 društev in korporacij, interesiranih na procvitu našega tujskega prometa, poleg njih so vključena vsa avtonomna mesta, vsa večja zdravilišča, kopališča in letovišča in skoro vsa pomembnejša turistična, tujsko prometna in olepševalna društva.

Za pospeševanje zimskega sporta je bila uvedena stalna zimskosportna informacijska služba. Tekom leta so bile na iniciativno Zveze popravljene razne ceste in dohodi do raznih lepih izletnih točk.

Zveza je leta 1925 praznovala svojo 20-letnico na svečan način ob priliki otvoritve lanskega velesejma ter se je slavnostnega zborovanja udeležil tudi minister za trgovino in industrijo dr. Krajač. Notranje delo je bilo vsekoli intenzivno. Tourist-Office v Ljubljani je močno napredoval in posloval v popolno zadovoljstvo tujcev in domačinov.

Kar se tiče finančnega stanja Zveze, je povdariti, da je bilo preteklo leto prvo od ustanovitve, v katerem je pisarna lahko poslovala popolnoma neodvisno od različnih subvencij. Vsled izostanka sleherne državne ter privame podpore (razen članski prispevkov) pa se mora Zveza stalno boriti s fin. zadregami, vendar je doslej še vedno izkazala aktivum, to pa je zato, ker je morala v marsikaterih zelo važnih akcijah omejiti izdatke. Zveza apelira zato zlasti na naša avtonomna mesta, na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da jo v izdatni meri podpirajo, ker tu gre za gospodarsko povzdigo Slovenije.

Zaključek konference gospodarskih zbornic

Resolucije soglasno sprejete. — Program gospodarskega kongresa v Beogradu.

Danes zjutraj se je vršila zaključna seja konference gospodarskih zbornic z dnevnim redom: Odobritev resolucij, ki jih je včeraj dopolnila redigiral poseben odbor. Resolucije je prebral tajnik ljubljanske zbornice gosp. Ivan Mohorič. Iz njih povzemamo nekatere točke:

Pomorska uprava.

Naša pomorska uprava ne odgovarja potrebam, zato se opozarja vlada, naj ji posveča večjo pažnjo. Resolucija priporoča do brozamišljeni načrt za izkoriščanje morja, izgradnjo naših luk, pospeševanje brodarstva in donešenje potrebnih zakonov.

Subvencije.

Vprašanje subvencioniranja pomorskega brodarstva naj se reši zakonskim potom po ekonomskih in komercialnih kriterijih, ker se samo na ta način more zajamčiti dovoljen razvoj naše trgovinske mornarice. Konferenca predlaga vladi, da se čim prej obrazuje komisija, sestavljena iz delegatov vlade, gospodarskih zbornic, pomorskih interesentov in pomorskih strokovnjakov, ki naj zbere potrebne podatke za izdelavo zakonskega predloga o subvencioniranju trgovinske mornarice.

Ladjedelstvo.

Nujna potreba je, da se tudi v naši državi ustanovi ladjedelnica, ki bi odgovarjala vsem potrebam naše mornarice. V svrhu pospeševanja že obstoječih ladjedelnic naj bi se odredila stalna letna subvencija in bi se moral oprostiti plačevanja carine ladijski material, kolikor domača produkcija ni v stanju pokriti zadevno potrebo.

Izgradnja pristanišč.

Priporoča se vladi, da pospeši popravila pomorskih luk ob Jadranu in da nabavi vsaj eno ladjo za reševanje. Zahteva se ureditev svobodnih carinskih con v naših glavnih lukah. Za nemoteno obavljanje trgovskih operacij in carinskega nadzorstva je potrebno, da je v naših lukah promet s carinskim blagom ločen od ostalega blagovnega prometa, a oba zopet od potniškega prometa. Posebno pažnjo je treba posvetiti izvozu preko naših luk ter dovoliti carinske in tarifne pogodnosti za blago, ki prihaja direktno iz kraja produkcije v našo državo preko naših luk. Poleg drugega zahteva resolucija tudi olajšave za železniški prevoz do pristanišč.

Pospeševanje morske plovbe.

Vlada naj nemudoma odredi sestavo komisije strokovnih in interesiranih oseb, ki bodo s sodelovanjem gospodarskih zbornic proučile potrebe naše izvozne in uvozne trgovine in ugotovile potrebo glede prog. Ista komisija naj prouči vprašanje prometne službe ob naši obali. Resolucija priporoča vladi, da posveti pažnjo obnovitvi vzdrževanja in povečanja tonaže, ki služi plovbi. Dalje zahteva davčne in druge olajšave za pomorsko plovbo.

Pomorski pouk.

Vlada naj posveti posebno pažnjo daljni praktični nabozabi absolventov naših navtičnih akademij.

Pomorsko sodstvo.

Konferenca prosi ministrstvo pravde, da se ob priliki kodifikacije sodnega postopnika, odnosno organizacije sodišč, prizadeva, da se pristojnost za pomorsko trgovinsko sodstvo podeli po možnosti samo dvema trgovinskima sodiščima na Jadranu.

Promet preko Soluna.

Solun predstavlja priroden in edini izhod na svetovna tržišča za ves južni del naše države. Potrebno je, da se v posebnem sporazumu z grško vlado regulira vprašanje razširjenja naše solunske cone, da se administrativna organizacija cone postavi na komercialno osnovo, da se pri finančnem ministrstvu obrazuje poseben urad, ki bi se bavil z vprašanjem naše solunske cone. Dalje zahteva resolucija, da se visoka železniška tarifa, ki velja za promet preko Soluna, po zaslišanju tarifnega odbora revidira in primerno reducira ter da se čim prej doseže z grško vlado sporazum o direktnem prometu in o računanju vozarine na progi Gjevječija - Solun brez preloma. Z Grško naj se sklenejo potrebne trgovinske in ostale gospodarske pogodbe.

Resolucije so bile soglasno sprejete.

Zatem je izpregovoril zastopnik beograjske Industrijske zbornice gosp. dr. Gjorgjević in se v imenu udeležencev zahvalil predsedništvu in tajništvu za uspešno delo. V imenu zborničnih tajnikov je izjavil tajnik splitske zbornice gosp. Bošković zahvalo tajništvu ljubljanske zbornice, zlasti gg. dr. Windischerju, Mohoriču in dr. Plessu kakor tudi ostalemu osebju, za dolgo pripravo za konferenco.

Podpredsednik beograjske Trgovske zbornice gosp. Stanojević je obrazložil program gospodarskega kongresa, ki se bo vršil v septembru v Beogradu. Dejal je, da je sedaj po končanem lepem delu naša naloga, da se skrbno pripravimo za ta važen kongres. Po mnenjih in izjavah iz gospodarskih krogov smatra, da govori v imenu vseh, ako predlaga za prvo točko dnevnega reda na gospodarskem kongresu vprašanje regulacije rek in plovnih kanalov, za drugo točko pa vprašanje naše lesne industrije, ki naj bi vsebovalo tako vprašanje eksploatacije kakor tudi vprašanje kulture gozdov. Za vprašanje eksploatacije naj bi pripravila referat sarajevska zbornica, za pogodovanje pa splitska. Tajnik zagrebske zbornice g. dr. Cuvaj je bil mnenja, da bi bilo na tem kongresu treba spraviti na dnevni red tudi vprašanje prisilne poravnave. G. Stanojević je menil, da bi posamezne zbornice o vprašanju programa še razpravljale in storile eventualne predloge beograjski posestrimi. Predlagal je, da bi se moralo na kongresu razpravljati tudi o odstranitvi neprilike pri državnih dobavah.

V svojem in svojih tovaršev imenu se je tajnik ljubljanske zbornice g. dr. Windischer zahvalil za laskave besede priznanja in povdarjal, da se je pravilnik o konferenci zbornic dobro obnesel in da se bodo vršile sedaj vsako leto konference, od katerih je pričakovali najboljše uspehe. Zletel bi pa bilo, da bi se uvedle poleg tega tudi redne letne konference zborničnih tajnikov. To idejo so prisotni delegati pozdravili.

Po izpraznjenem dnevnem redu je predsednik g. Jelačin zaključil sejo, nakar so se zborovalci podali korporativno k otvoritvi ljubljanskega velesejma.

Omenjamo še, da so včeraj popoldne napravili udeleženci konference izlet v Tržič, kjer so si ogledali industrijske naprave. V toliko popravljamo našo včerajšnjo zadevno vest.

Razstava „Slovenska žena“

Nedvomno eden najlepših paviljonov je veliki paviljon K s prvo razstavo »Slovenske žene«, ki se je priredila na inicijativno gospe Minke Govekarjevo po ljubljanskem Splošnem ženskem društvu za društveno 25 letnico. Razstava se odlikuje s prav posebno okusnim aranžmanom, ki je zasluga akad. slikarice ge. Hel. Vurnikove. Vsa razdelitev prostorov in materiala, slikoviti vhod s cvetlično živo preprogo, dekorativnim prestolom s sliko Nj. Velikanstva kraljice Marije, pod katero prodaja Slovenka v narodni noši prvi veliki ženski zbornik »Slovenska žena« (18 tiskanih pol z okoli 40 slikami) ter s perzijskimi in domačimi, od Slovencek izdelanimi čilimi, napravlja takoj najboljši vtis.

Za danes podajamo le površen pregled razstave.

Tu so vzorni modni izdelki ateljejev Marije Šarčeve, Rodičeve, Ane Rustja, Sarkove i. dr., dežnarske tvrdke Jos. Vidmarjeve, perilo I. Aleševčeve, pletenine tvrdk T. Gnejzda, Osana, M. S. Franzl, lasničarice Podkrajšek, cvetličarice Korsikove, pohištarice Jelke Naglasove stilsko izredno okusna jedilna soba, kuhinjska oprema in krasna spalnica, čevljarice J. Brajer iz Ljubljane in čevljarice iz Kranja.

Kuhinjo in jedilno slrambo razstavljajo mestna plinarica, Florijančič Stanok in Jelka Naglasova; s konserviranim sadjem, sočivjem in zelenjavo pa sta ju napolnili ljubljanska meščanska gospodinjstva šola »Mladika« in kmetijska gospodinjstva šola »Marijanišča«. V kopalnici razstavlja vse potrebščine tvrdka Adrija (Slavka Marčanova), ki ima še poseben, okusno sortiran oddelek za drogerijske utenzilije.

Odlično so zastopane mariborske Slovenke, na čelu jim Mariborsko žensko društvo, odsek za pospeševanje domače obrti, ki ima posebno krasno, po motivih s starih štajerskih peč umetniško izvršene bele vezene in tkanine iz pohorske volne; dalje mariborska obrtna in gospodinjstva šola »Vesna« z izredno lepimi, večinoma po narodnih motivih izvršenimi ročnimi deli, dalje mariborsko žensko učiteljstvo, ki razstavlja apartne vezene, blazine in drugo.

Slovenske uršulinke iz Ljubljane in Škofje Loke so poslale mojstrska, idealno izvršena ročna dela vseh vrst in stilov, prapore, stara mašna oblačila i. dr.

Ljubljansko žensko društvo za telesno kulturo »Atena« se udeležuje razstave s slikami svojih lokalov, telovadbe, hazene, statistikami, orodjem i. dr. Svoj oddelek ima Kolo jugoslovenskih sester iz Ljubljane z ročnimi izdelki, vezeninami, suho robo i. dr.

Kolo J. S. v Kranju ima zlasti krasne stare vezene in praktične oblačilne izdelke iz svojih tečajev.

Žensko dobrodelno združenje v Trstu se udeležuje z usnatimi in kovinskimi izdelki ter finimi vezeninami, stariimi pečami, nošami, albumi itd.

Ker ima žensktvo največ zasluge za ustanovitev Dečjega in materinskega doma kraljice Marije v Ljubljani, je na razstavi oddelek o higijenski zaščiti dece s slikami, tabelami, otroško posteljico in vsemi potrebščinami. Ljubljanska ženska bolnišnica izkazuje statistično svoj delokrog in zasluge našega žensktva za to najlepšo žen. bolnišnico. Tudi delovanje ženske bolniške strežbe je opazorjeno s tabelami.

Ženski sport razstavlja skupno z »Ateno« (planinke, telovadke i. dr.).

Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt ima poseben oddelek s krasnimi klekljanimi, filetskimi in toledskimi čipkami in drugimi ročnimi izdelki. Štiri dekleta na licu mesta klekljajo, zankajo, šivajo i. dr. Žirovski Drag. Lapajne razstavlja najlepše vzor-

ELITNI · KINO · MATICA.

8 velikih dejanj šale in smeha

Sv. Janez in kanarček

28., 29. in 30. junija

ELITNI KINO MATICA

Sport

S. D. Adria (Trst) : A. S. K. Primorje

Danes ob 16.45 na igrišču Primorje.

Danes gostuje v Ljubljani najmočnejša hazena družina Italije S. D. Adria iz Trsta, ki igra z družino našega A. S. K. Primorje. Zadnja tekma med obema družinama, ki se je vršila pred enim mesecem v Trstu, je končala neodločeno 3 : 3. Mlade in nadvse simpatične igralce Adrie tvorijo dobro vigrano celoto. Igra Adrie je nekoliko svojvrstna, pri nas neobičajna zlasti v nizki kombinaciji pred golom, zato pa zelo efektivna in koristna. Najbolj opasna napadalka Adrie je desno krilo, v obrambi pa je najmočnejša v branilki. V splošnem pa je najboljša lastnost vseh Adriščan hitrost in gibčnost ter fairnost. Tekma, ki se vrši na prostoru ASK Primorja, Dunajska cesta, prične ob 16.45. Pred in za to tekmo se vršijo razne nogometne tekme, od katerih bo zanimiva zlasti tekma za juniorski pokal ASK Primorja.

Juniorske pokalne tekme

Danes, v nedeljo, se odigra II. kolo pok. juniorskih tekem, s čimer je dana možnost tudi našemu nogometnemu naraščaju, da pokaže svoje zmoglosti.

Ze I. kolo teh tekem je prinesel lep sport, da so bile te tekme tudi za one, ki so navajeni na prva moštva, zanimive. Brez dvoma bodo tudi semifinale tekme zanimive. V tem kolu nastopijo jun. ASK Primorje proti SK Reka, v predtekmi pa SK Jadran jun. : SK Mladica. Ta tekma ima prijateljski značaj. Pričetek tekem ob 14.15. Tekme trajajo 2 x 35 min. in se vršijo na igrišču ASK Primorje.

V torek, na praznik, dne 29. t. m. se odigra finale jun. tekem, kar bo značilno višek tega tekmovalstva. Za I. darilo nastopi zmagovalec v tekmi ASK Primorje : SK Reka proti SK Krakovo, za II. darilo pa premagane v tekmi ASK Primorje : SK Reka proti SK Jadranu. Tekme se odigrajo na igrišču ASK Primorje, Dunajska cesta, in sicer s pričetkom ob 15.15. Z ozirom na propagandni značaj tekem so se določile zelo nizke vstopninske cene.

Za odkritje nagrobnega spomenika Francetu Učaku v Križah pri Trzinu, ki se vrši v nedeljo dne 11. julija t. l., je polovično na vožnja odobrena in stane tja in nazaj III. razred 16 Din. Udeleženci kupijo pri odhodni postaji cel vozni listek, ki velja tudi za povratek. Potrebna potrdila za polovično vožnjo bo izdajal «S. K. Ilirija» vsem udeležencem v Križah pri prihodu v la ka ob 13. uri. Sportni klubi, člani društva «Grafika», turisti in drugi udeleženci naj javijo udeležbo do 8. VII. na naslov: Anton Sireci, Ljubljana, Prisojna ulica 1/II. Odhod vlaka je določen 11. julija ob 11.40. Natančnejši program objavimo pravočasno. — Sportni klub Ilirija.

Velike košarske dirke priredi v ponedeljek 28. t. m. ASK Primorje, košarska sekcija, in sicer s sledečim sporedom: Zjutraj ob 8. na Kongresnem trgu štart «I. med klubsko košarske stafetne dirke» za «Pokal — Ljubljana 1926» na progi: Ljubljana — Višnja gora : Ljubljana — Vrhnika : Ljubljana — Kranj : Ljubljana — Kamnik : Ljubljana (km 194). Predaje se izvrše na Kongresnem trgu približno ob sledečem času: 9.30, 11. in 12.40. Cilj je na igrišču Primorja približno ob 14.30. Popoldne ob 15. se vrše istotam zanimive košarske dirke. Za dirkaške dirke so sosedaj prijavljeni množični znani dirkači iz Zagreba, Celja, aMribora in Ljubljane in se bodo s to prireditvijo nudilo občinstvu mnogo zanimivih borb. Nikdo naj ne zamudi te izvanredne prilike. Stafetna cestna dirka se vrši ob vsakem vremenu, dočim ko se dirkašične v slučaju skrajno neugodnega vremena, prelože na poznejši čas. Zvečer ob 20. uri se vrši v restavraciji «Zvezda» košmetr v proslavi zmagovalcem in znanim udeležencem in obenem razdelitev daril.

LLAP. (Službene objave.) Izbrani mitink LLAP za match Julij. Krajina : Ljubljana se v zmlisu sklepa LLAP-a vrši v torek 29. t. m. ob 14.45 na igrišču ASK Primorje v sledečih disciplinah, pri katerih morajo nastopiti sledeči tekmovalci: Skok v višino z zacetom: Cimperman, Medica, Korde (Primorje), Borštner (II.). Troskok: Kalčič (II.), Vukmanović, dr. Perpar (Pr.). Hoja 5 km: Jenko, Režek I. (II.), Trost, Slamič H. (Pr.). Tek 800 m: Janovsky, Zorja, Cimperman (Pr.), Zupančič L. (II.). Tek 1500 m: Zorja, Cimperman (Pr.), Deržaj, Zupančič L., Gabersek (II.). Tek 100 m: Zivanović (II.), Weibl (Pr.). Met kopja: Cimperman, Zupančič L., Gruntar Danilo. Tekmovalci, ki bi bili tehno zadržani, naj javijo najpozneje do torka, 29. t. m. ob 12. Savu Sincin, Tavčarjeva ul. 1/III. Razven imenovanih tekmovalcev smejo klubi prijaviti k temu izbirnemu mitingu še druge atletičane, in sicer najpozneje pol ure pred pričetkom mitinga. — Juryja: Vrhovni sodi: gg. Rybač, Windisch, Sincin D., Vodišek, Balesar, Kandar B., Sincin S., sodniki za ostale discipline: gg. Brumat, Ludvik, Slamič, Gnidovec; sodniški zbor bo sestavljen na licu mesta. Naprošajo se gg. sodniki, da bodo na igrišču najpozneje točno ob 14.45, tekmovalci pa najpozneje ob 14.30.

ASK Primorje komb. : SK Slovan komb. Danes odigrata navedena kluba prijateljsko tekmo, in sicer ob 18. (po hazenski tekmi) na igrišču ASK Primorje. Tekma bo zanimiva že vsled tega, ker si bosta stali moštvi nasproti teden dni pozneje v pokalni podsestveni tekmi.

Internacionalna hazenska tekma v Mariboru. Na praznik, v torek dne 29. junija se bo odigrala v Mariboru prva mednarodna tekma med hazenskima družinama SD Adria iz Trsta in domačega ISSK Maribora. — Prvo srečanje domače družine z tržaško velikoga slovesa obeta velik sporni dogodek in užitek. Pričetek tekme ob 15. na Mariborovem igrišču v Ljudskem vrtu. Tržaščanec prispeje v ponedeljek dne 28. t. m. s popoldanskim osebnim vlakom iz Ljubljane ob 16.20 uri, kjer jim pripravijo domači sportni krogi svečan srojem.

Gostovanje Primorja v Mariboru. Na torek dne 29. t. m. gostuje v Mariboru prvo nogometno moštvo ljubljanskega kluba Primorje v prijateljski tekmi proti ISSK Mariboru. Tretji nastop Primorjašev na mariborskih tleh se pričakuje z ozirom na nedavni visoki poraz Maribora v Ljubljani z veliko napetostjo. Pričetek ob 16. uri v Ljudskem vrtu.

Sokol

Odhod jugoslovenskega sokolskega naraščaja v Prago

Ko je obiskal leta 1922. naraščaj Českoslovaške Obce Sokolske naš I. jugoslovenski vsesokolski zlet, je že tedaj sklenilo starešinstvo JSS, da bo naš naraščaj vrnil svojim severnim bratom in setram na obisk ob prvi prikladni priliki. Letos, ko se vrši VIII. vsesokolski zlet v Pragi, je v petek odšel iz Ljubljane tjakaj prvi sokolski posebni vlak, poln samega naraščaja, da vidi matičko Prago, da prisostvuje zletu českoslovaškega sokolskega dorosta, da se pokloni spominu naših ustanoviteljev Tyrša in Fügnerja. Boljše prilike za tako odpravo v stolinah ni bilo. V dar donajajo naši dečki in deklice svojim bratom in sestram krasen prapor — darilo celokupnega jugoslovenskega naraščaja in dece, ki je sama prispevala po dinarju za njegovo izdelavo. Iz Skopja in Jesenice, od Raketa do Vrha — vse mlade duše so z veseljem in navdušenjem dala majhen prispevek za ta praporek. Z ponosom ga nesejo v slovaško Meko, v zlato Prago.

In ko pridete nazaj, polni navdušenja, polni veselja do nadaljnjega dela nam bodele gotovo vsi z žarečimi lici pripovedovali o vsem, kar ste videli in občutili na tem prvem vašem pohodu v slovanski svet. Zdravstvujte!

Dne 24. in 25. zjutraj rano so se pripeljali naraščajniki v Ljubljano, da jih pregledajo savezni zdravniki in da pokažejo pred kompetentnim saveznim tehničnim forumom svojo pripravljenost v prostih vajah, v potovalni opremi itd. Nekateri so prenočili že v Ljubljani, gostoljubni br. Fran Krapež pa jim je v »Zvezdici« postregel prav bratski. Ob 8. zjutraj dne 25. t. m. je bila ob sodelovanju dravske divizijske muzike generalna smotra mlade vojske, ki je nad vse dobro izpadla. Nato pa je prišel čas odhoda. Ob 12.40 je odpeljal vlak prve sokolske čete v Prago.

Naraščajskemu transportu načeljuje v tehničnem vodstvu brat Rudolf Ryška za moški naraščaj, sestra Mica Varogova pa je vodnica ženskega naraščaja. Strokovno železniško vodstvo ima br. Ludvik, zdravstveno službo pa br. dr. Šavnik in dr. Ropas. Ob enem potuje za naraščajskim vlakom tudi starosta Saveza brat E. Gangl z mnogimi ostalimi brati in sestrami, ki se že udeležijo naraščajkega zleta v Pragi.

Železniška uprava je šla Sokolstvu zelo na roko. Posebni vlak je bil sestavljen iz samih velikih in suznih vozov, tako da tudi v tem oziru ne preostaja kot izreč priznanje naši železniški direkciji. Naraščaj ostane v Pragi, kamor je došel 26. t. m. ob 10.40, do 1. julija popoldne in pride v Ljubljano okrog polnočnega 2. julija.

Sokol Šiška obvešča, da bo »Vidovdanska prireditve« društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški, ki se bo vršila na tednovišču Ljubljanskega Sokola dne 28. junija, prav gotovo privlačna sila vseh sokolskih mislečih ljubljancem, kakor tudi obiskovalcem vselej. Na sporedu so izbrane telovadne in zabavne točke. Nastopijo vsa ljubljanska in deloma tudi okoliška sokolska društva. Tudi mladina bo prišla na svoj račun, ker je pripravljeno izborna plesišče. Na razpolago bodo najboljše vina in jedila, tako da ne bo vzroka pritožb s strani obiskovalcev. Zato naj bo splošna parola vseh: »Na Vidovdan vsi na telovadišče Ljubljanskega Sokola v Tivoliju!« Zbirališče telovadcev ob 4. popoldne pred Narodnim domom. Zdravo! Odbor.

Društvo za zgradbo Sokolskega doma v Šiški opozarja svojo javnost, da so razstavljene glavni efektivni dobroti loterije, ki se imajo izžrebati nepreklicno dne 1. novembra 1926. na ljubljanskem vselejmu paviljon H, koja št. 534, 535, 536. Segajte po srečkah, ki se razprodajajo po vseh važnejših križiščih cest v Ljubljani. 942

Jugoslovenski Sokolski Savez priredi v torek 29. junija 1926. ob pol 4. popoldne na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola (poleg vselejma) javno telovadbo izbranih telovadcev ljubljanskih društev s sledečim sporedom: 1. Hkratne vaje in skupine na štirih bradljah. 2. Dr. V. Murnik: «Turška korčevica», telovadni ples na Beethovenovo skladbo iz »Atenskih razvalin«. 3. Vaje na drogu. Izvajajo telovadci lyonske vrste. 4. Vaje na krogih. Izvajajo »U boja«, telovadni ples na Zajčovo skladbo. Pri telovadbi sodeluje vojaška godba pod vodstvom g. dr. Čerina.

»Sokol na Jadranu« glasilo sokolskih žup v Splitu in Šibeniku pripaša v svoj 3. številki ognjevit protest dalmatinskih naših bratov proti nettunskim konvencijam.

»Ruski Sokole« v Pragi je praznoval te dneve svoje petletnice z javno telovadbo in akademijo. Ruski Sokol je združenje ruskih emigrantov Sokolov v Pragi ter vodilno društvo Ruskega sokolskega saveza za granicami sovjetske Rusije. Starostuje mu br. dr. Dimitrij Nikolajevič Vergun, odlični sodelavec pa so br. Todt, Jefanov, Klich, Kostučenko in drugi. Savez je član združenja »Slovaško Sokolstvo«.

Citroen automobili

10/22 HP 4—5 sedežni v posebno fini luksuzni izdelavi. Vsi ugodnega kursa franka po nizki ceni takoj dobavljivi iz skladišča pri

Jugo-Auto

d. o. z.

LIUBLJANA, Dunajska cesta št. 36. Telefon int. št. 236. 4985

Navodila za fotografe amaterje izšla

Cena Din 16.—

Drogerija A. Kanc sinova, Lidoška ul.

Potovanja po Švici.

Vsakovrstna pojasnila in znanje vozovnice pri Amlichsch Schweizer Verkehrs-bureau. Wien 1., Schwarzenbergplatz 18. 172a

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zasebni papirji brez zanimanja. — Vojna škoda čvrsta. — Na deviznem tržišču mirno.

Zagreb, 26. junija.

Zasebne vrednote so bile mirne brez posebnih nakupov. Državne vrednote, ki so bile v začetku tedna mirne, so se v četrtki pod vplivom beograjske čvrstoše okrepile. Vojna škoda je precej porasla. Povpraševanje po njej se je tako povečalo, da je večerjal znašal promet v njej okrog 5 milijonov nominala. Verjetno je, da bo tečaj Vojne škode dalje čvrst. Investicijsko in agrarne se niso mnogo trgovale.

Na deviznem tržišču je bilo ta teden precej mirno. Dinar se je v Curihu gibal okrog 9.1325. V Zagrebu so se devize večinoma ravnale po tem tečaju. Narodna banka je morala ta teden precej intervenirati. Dnevni promet je znašal okrog 7 do 8 milijonov dinarjev. Na mednarodnem tržišču sta tudi ta teden najbolj valovala francoski frank in italijanska lira. Lira je koncem tedna bila malo čvrstje.

V današnjem svobodnem prometu je bila v devizah tendenca nespremenjena. Promet minimalen. Mednarodno je malo popustil Pariz. Za posamezne devize so v Zagrebu zabeležili naslednje taksacije: Dunaj 800.5 denar, Berlin 1349 denar, Italija 205.5, London 275.65, Pariz 165, Praga 167.8 denar, Svica 1096 blago. Tendence za Vojo škodo dalje čvrsta. Promptna se je trgovala po 311.

Ljubljanski trg

Položaj na ljubljanskem trgu ni ta teden zabeležil posebnih sprememb. Cene so bile naslednje:

Meso in mast: goveje meso 15—19, teletje 17—20, svinjsko 22—25, slanina trebušna 20, salo 22, slanina mešana 21, mast 25, šunka 35, koščurje meso 13—14, kozličevina 20, konjsko meso 6—8, hrenovke 35, tlačenke 30, sveže kranjske 30—40, polprekajane kranjske 32—35, suhe kranjske 67 Din za 1 kg. Perutnina: piščanci 12—22, kokoši 25—35, petelin 30—40, race 20—25, Din za komad. Ribe: karpi 25—30, šuke 26, postvri 55—60, klini 15 Din za kg. Mlečni proizvodi: mleko 2.50—3 Din liter, sirovo maslo 40—45, čajno maslo 50—55, kuhano 45, bohinski sir 38 Din kg. Jajca: 1.75—2 Din par. Sadje: luskaste hruške 8—12, orehi 10—12, luščeni 30—32, češnje 4—10, suhe češnje 10—11, breskve 20, marelice 10—16 Din kg, jagode 5, borovnice 2 Din liter. Specerjstvo in kolonialne blago: kava 48—60, pražena 56—100, sladkor 13.50—15.50, riž 8—12, testenine 10—12, pralni hug 3.75, čaj 75 Din kg. Mleški proizvodi: moka »C« 6.25, »L« 5.75, koša 6—7, ješprenj 6—8, ješprenjski 10—12, turški moka 3.50—4, turški zdrob 4—5, pšeninski zdrob 7, ajdova moka 8—9, ržena moka 5 Din za kg. Žito in spetice: pšenica 370 do 385, rž 350—380, ječmen 280—290, oves 225—300, proso 275—300, nova sušena turščica 195—205, ajda 280.300, fižol 350, grah 400—500, leča 600 Din za 100 kg. Kurjava: premog trboveljski 43.80 Din za 100 kg, trda drva 150, mehka 75 Din ljubljani meter. Krma: seno, sladko 75—80, polsladko 60, kieno 50, slama 50 Din za 100 kg. Zelenjava in sečvirje: glavna solata 5—6, štruncata solata 5, ajersica 5—6, kieno zelje 2.50—3, ohrovt 6—8, karfiola 18—20, šparglje 20—25, kolerabe 3, kolerabe podzemljice 1—1.50, špinata 7.50, paradižniki 14, kumare 13—14, grah v stroču 3.50—5, fižol v stroču 10—14, čebula 5, česen 10, krompir 1.50—1.75, krompir novi 4, kisa repa 2—2.50 Din kg.

Mariborski trg

Na večeršnjem trgu je bilo posebno mnogo zelenjave. Cene breskav so od zadnjega tržnega dneva padle za 10 Din pri kg. Slaninariji so pripeljali 23 voz s 45 zaklanih svinjami, ki so se prodajale v celih komadih po 15—17 Din za kg, na drobno pa po 10.50—27 Din za kg. Krompirja je bilo 10 voz po 0.75—1 Din kg.

Ostale cene: perotina: kokoši 30 do 45, piščanci 10—27.50, race 20—30, gosi 50 do 67 Din komad. Zelenjava in sečvirje: čebula 3—5, fižol v stroču 8—10, grah v stroču 8—10, novi krompir 1.50—2, kumare 3—5, karfiola 2—6, česen 10 do 18 Din kg, glavna solata 0.10—1 Din glav. Sadje: borovnice 2.50—3, breskve 12, breskve 20, marelice 10, češnje 4—8 Din kilogram (2—3 Din liter). Mlečni proizvodi: mleko 2—3, smetana 12—16 Din liter, sirovo maslo 36—40, čajno 50—65, kuhano 50 Din kg. Jajca: 0.75—1.25 Din komad.

Dalje so pripeljali kmetje 3 voze sena in 2 voza ikopov. Cene: seno 75—80 Din za 100 kg, škopi 2 Din komad.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (26. t. m.). Pšenica: baška, 1 vagon 320. Moka: »C« kombinirana, 1 vagon 530; baška »C«, Sisek, 5 vagonov 425; baška »C«, 2 vagona 320; slavonska »C«, 1 vagon 132.50. Otrobi: baški, v novih jutastih vrečah, 1 vagon 130. Tendence mirna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (25. t. m.). Iz Amerike ni bilo javljenih posebnih sprememb v tečajih. Na dunajskem tržišču majhna kupčija. Jugoslovensko blago najde zaradi visokih cen malo odjemalcev. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šillingih: pšenica: domača 47.50—48; rž: 26—27.75; turščica: 24—25; oves: domači 31.50 do 32.50.

— Oddaja tobačne zaloge s podzaloge v Kostanjevi. Uprava državnih monopolov je odredila ponovno licitacijo, s katero se bo dala v zakup gori omenjena prodaja tobaka za dobo do 31. decembra 1927. Licitacija se bo vršila 6. julija 1926 ob 11. do polodne pri upravi monopolov v Beogradu. Podrobne informacije dobe zainteresirani pri arezi upravnih finančnih kontrol v Krškem.

— Veliki živalski in kramarski sejem v St. Janžu na Dolenjskem se bo vršil v ponedeljek 28. t. m. Ker je bil zadnji sejem prav dobro obiskan in je bila živahna kupčija z živino in drugim blagom, je pričakovati tudi sedaj, da bo prišlo mnogo kupcev in prodajalcev na sejem. Pomnilnica se, da si je šentjanžsko županstvo nabavilo novo mostno tehniko, ki jo je izdelala in postavila trdka Ran iz Sevnice.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo 3 železnih oken za postajno blagajno; do 2. julija pa za dobavo 1000 kg bar-

vaste čistilne volne. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državne rudnika v Kakanju sprejema do 30. t. m. ponudbe za dobavo 2000 kg karbida ter 2000 kg bencina. — Vršile se bodo naslednje oteralne licitacije: 16. julija pri Glavnem sanitnem slagišču v Zemunu glede dobave 2000 m platna za nosilnice, šir. 140 cm; 21. julija pri Intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 224.500 kg ovsu za garnizije v Banjaluki, Sisku, Petrinji, Bihaču, Otočacu in Gospiču. — Predmetni oglasi so v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

— Trgovinski promet Slovenije z inozemstvom je v zadnjem času precejšen. Največ se izvažajo les, in sicer večinoma v Italijo, kamor gredo med drugim rezan mehki les, oblikovci, rezana hrastovina, bukovni železniški pragi, drva za kurjavo in precejšnje količine oglja. Jajca pa se letos izvažajo iz Slovenije v znatno manjši meri kakor lani. Deloma je temu kriv manjši konzum v Svi-ci in tudi Angliji, deloma pa močna konkurenca rumunskega in bolgarskega blaga. V prvi polovici t. m. je bil močan izvoz naše živine preko Raketa v Italijo, sedaj pa so živalski transporti skoro popolnoma prenehali. V Italijo se iz Slovenije in preko Slovenije vobče izvažajo zelo mnogo raznega blaga, tako med drugim kostna moka, mast od kosti, prešene barve iz Hraštika, lončena posoda iz Kamnika, žito iz Vojvodine (v začetku t. m.), evkaliptusni papir kot Trsta dalje, svileni kokoni iz Srbije in drugo. Daje je zabeležil naš izvoz: partijo izdelanih stolov iz Maribora za Egipt, zobotrebece za Dunaj, železne verige iz Lesc za Rumunijo in pokrajine ob Sredozemskem morju. Uvažajo se sedaj v Slovenijo poleg običajnih potrebnih zlasti modra galica, sirovo in kovano železo, stroji, lanena preja. Kolikor se da presoditi, izvoz iz Slovenije po količini vsaj za 100 % presega uvoz.

Borze

CURIH. Beograd 9.1325, Berlin 122.975, New York 516.50, London 25.135, Pariz 14.90, Milan 18.775, Praga 15.30, Budimpešta 0.007235, Bukarešta 2.30, Sofija 3.7125, Dunaj 78.025.

TRST. Devize: Beograd 48.50—49, Dunaj 390—395, Praga 81.50—82, Pariz 79.50 do 80.25, London 183.80—183.25, New York 27.40—27.70, Curih 530—536, Budimpešta 0.0385—0.0392, Bukarešta 11.25—12.25; valute: dinarji 48.25—48.75, dolarji 27.85 do 27.50, 20 zlatih frankov 104.50—105.50, zlata lira 530.16.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Berlinu 7.41, v Londonu (popoldne) 275.

Zvezdarnica v Neuchatel (Švicarska) 84 prvih nagrad, 4196 a Mednarodno tekmovalje A. L. Breguet 1823—1923 2 prvi nagradi.

Movado

Zvezdarnica v Kewu (Angleska) For Superior Merit „Especially Good“

Vodeča znamka ur v zlatu in platini.

Izjava

Ker se širijo od gotovih nestrokovnjakov popolnoma neosnovane trditve, da sem kot zaprišeženi cenilec v pravni stvari pri sodišču v Novem mestu vrednost vidrove kože, nepravilno t. j. premalo cenil, prosim gg. B. G. in K., da se ob poslovnih urah zglašijo v mojem lokalu, kjer dobe od mojih uslužbenecov, kakor tudi iz mojega dopisa z tu in inozemskimi tvrdkami, ki trgujejo s kožuhovino natančne podatke o cenah vsakovrstnih kož divjačine.

IVAN SMALC

trgovina klobukov, čevljev export in import kožuhovine. 947

ZASTONJI v Ljubljano in domov

se pelje vsak, kdor kupi čevlje v naši detajlni prodaji na Dunajski cesti 28 (dvorišče), ker so cene toliko nižje.

ZASTONJ Auto-vožnja od Sejma v detajlno prodajo

vsem, ki kupijo čevlje v naši detajlni prodaji,

Razen tega pa še NAGRADE v vrednosti do 10.000 dinarjev, katere se bodo razdelile na kupone po določeni kombinaciji. Shranite kupone! Berite časopis!

Cene izredno nizke!

Od 20 do 100 dinarjev sandale vsake velikosti. Čevlji najmodernejših modelov — razen tega najcenejši. Ženske spange Standard od 120 Din naprej. Moški boks čevlji od 160 Din naprej.

Poglejte najprvo cene pri konkurenci in potem pridite k nam. — Odprto od 6. zjutraj do 9. zvečer.

5030a

KOPALIŠČE LIPIK

Pomladanska sezona otvorena. — Nenadkriljivi uspehi zdravljenja. — Moderne uredbe svetovnega kopališča. — Zelo nizke cene. — Popolni penzion vključno dobro oskrbo a la carte, uporabo kamenih stane za čas do glavne sezone 65 - 75 Din za osebo na dan. Vse točnejše informacije daje naškulantneje

117 a

Uprava kopališča Lipik.

Vremensko poročilo

(Meteorološki zavod v Ljubljani, 26. junija 1926)

Višina barometra 308,5 m

Kraj	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn. %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnosti 0-10	Vrsta padavine	
							od opazovanja	mm ro / ure
opazovanja								
Ljubljana (dvorec)	7.	762.1	12.6	68	N 3	10		50.4
	8.	762.3	12.5	68	NNE 1.5	10		
	14.	763.0	16.3	60	mirno	10		
	21.	764.7	15.8	66	ENE 0.5	10		
Maribor . . .	8.	762.9	12.0	88	NW 7	10		
Zagreb . . .	8.	762.0	15.0	92	SSE 5	10		21.0
Beograd . . .	8.	758.8	19.0	90	N 1.5	10		9.0
Sarajevo . . .	8.	758.6	18.0	84	mirno	10		
Skoplje . . .	7.	758.2	24.0	48	N 3	10		
Dubrovnik . .	7.	000.0	00.0	00	0	00		
Praga	7.	765.6	00.0	—	NW 1.5	10	dež	7.0

Fr. Ž.

Moj namen je bil blag. Hotel sem abecednik, ki je podlaga vsaj državljanški modrosti, prilagoditi razmeram, kakršne so dejanski bile v petem letu vojne, pa sem sestavil novega. Pokazal sem ga založništvu. Založništvo mi je svetlo izrazilo bojazn, da oblasti tega mojega abecednika ne bodo odobrile, in se ne je potem ogibalo na cesti. Zato mi je obšel v mislih in ga skoraj sam več ne razumem. — Naj bo sedaj objavljen za spomin!

MALI ABECEDNIK za veliko deco

i i i i i!

Bahnamt
Klagenfurt

e e e e e!

a a a a a!

uš u-je-da, ju-nak, u-bij uš! uš je ur-na, ra-da u-i-de, u-ra je na-vi-ta u-ra gre, zla-ta u-ra gre ra-da v tuj žep.

Mali abecednik za veliko deco

o sel
o sel

o-sel ri-ga, ob-last je od bo-ga, spo-štuj ob-last, ko-ru-za je draž-ja ka-kor pše-nič-na mo-ka, o-če, od-pu-sti jim, ne ve-do, kaj de-la-jo.

ba-ra-ka be-da, bo-le-zen, be-gu-nec se bo-ji ba-ra-ke, ba-ron i-ma ob-last, ba-ron bla-gru-je ba-ra-ko, ba-ron ne bi-va v ba-ra-ki, ba-ron bi-va v bo-ga-ti pa-la-či.

de te
de te

de-te, de-ca na-ša na-da, de-ca stra-da, da-ma je de-be-la in do-bro-delna, da-ma da-je de-ci dobrih sve-tov, dr-ža-va si pri-za-de-va za de-co z na-red-ba-mi, na-re-deb je do-sti in so dol-ge, re-dil-ne ni-so, kdor u-mre, ne stra-da.

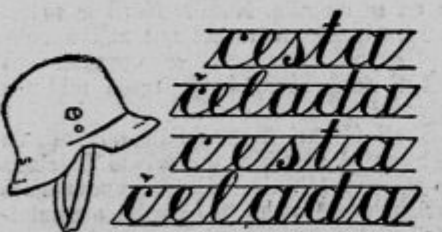
ža ga
ža ga

ne-ža ža-ga, ma-žar stra-ži, ma-žar bo-ža ne-žo, ne-ža le-ži bol-na, de-te ve-ka, ne-ža toži ma-ža-ra, ma-žar pri-se-že, ma-žar se iz-ma-že.

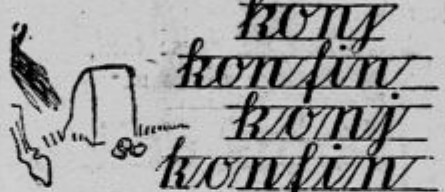
top
top

top tres-ka, tro-ben-ta po-je ta-ta-ta, ta-ljan-ska če-ta je po-bi-ta, na stre-hah so za-sta-ve, mast je po pet-in-šest-de-set.

ce sta
ce sta
ce sta

če-to-vod-ja či-sla 'hra-bro če-to, če-ta či-s-la cik, cik je dra-go-ce-no ze-li-šče, vo-jak i-ma čel-do, cik cve-te v cest-nem bla-tu, star vo-jak po ce-sti gre, cik po-be-re, do-ber je.

konj
kon fin
konj
kon fin

kon-fin je iz ka-me-na, be-se-da ni konj, konj ska-če, kra-va mu-ka, ko-mi-sar kon-fi-ni-ra, konj in kra-va sta ko-rist-na.

mač ka
mis
mač ka
mis

mač-ka mi-jav-ka, mač-ka i-šče mi-ši, mi-ši ni, mož je sne-del miš, mač-ke ni, mož je sne-del mač-ko, mo-ža ni, meč je sne-del mo-ža, mir bo sne-del meč.

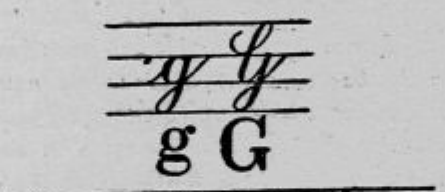
past
past

po-sta-va, pa-ra-graf pa-zi, past! po-sta-va i-ma pet-sto-pet-in-pet-de-set-ti-šot-pet-sto-pet-in-pet-de-set pa-ra-gra-fov in pol, po-ko-ri se pa-ra-gra-fom, kdor pre-sto-pi pa-ra-graf, ga za-pro, če ga pri-me-jo, po-sta-va je paj-če-vi-na, ve-li-ke mu-he jo pre-dro, majh-ne se va-njo u-je-mo.

vrv
vrat
vrv
vrat

vr-v, vrat, vi-diš ve-ša-la, ve-ša-la so vzgoj-ni za-vod, vzgo-ja je po-treb-na, vel-mož-je vztraj-no po-stav-lja-jo vzga-jal-ne za-vo-de.

g
g
g G

Gorazd, Grozdana

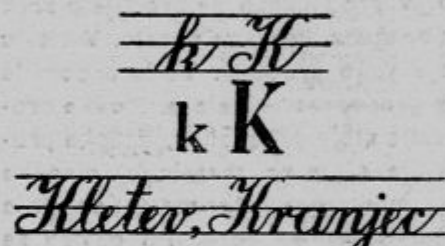
Gorazd in Grozdana gresta v gozd. Grozdana pravi: «Glej, Gorazd, pre-lepe gobe! Gospodinja jih nama opra-ži, gostila se bova z njimi.» Gorazd odgovori: «Gobe te so sumljive. Gorje, če so strupene!» Grozdana pravi: «Gro-ba nama ne želim. Saj nisva snedena. Gobe ne bova jedla. Gospodi jih pro-dam.» Grozdana je gobe prodala in si kupila svileni ruto. Ne bodite snedenil!

j
j
j J

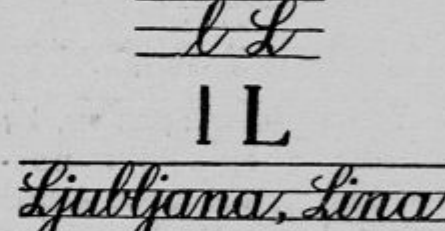
Janko, Jelica

Jesen je. Janko in Jelica gresta na vrt. Janko spleza na jablano. Jablana je polna rdečih jabolok. Janko jih trga in meče Jelici v jermas. Jelica zakriči: «Janko, beži, gospodar gre!» Janko in Jelica zbežita z jermasom in z ja-bolki. — Jabolka so zdrava jed, kdor jih ima. Jedo jih surova in kuhana, če jih imajo. Jako ugajajo onemu, kateri jih ima.

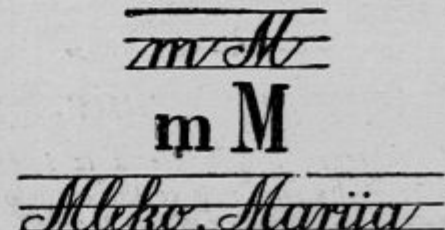
Kletev, Kranjec

Kletev je greh. Lah grdo kolne. Lah kolne laški. Kranjec kolne slovenski, pa tudi laški in mažarski. Kranjec je bistro glave. Jaz sem Kranjec.

Ljubljana, Lina

Ljubljana je veliko mesto. Leži ob Ljubljanici. Ljubljana je vodena. Okoli Ljubljane leži mnogo prijaznih gostilen. Ljubljancem ljubijo lepo okolico. Liter vina stane deset kron. Lani je bilo vino ceneje. Letos je draž-je, zato bodo zvišali podpore. Lina le-ži v luži. Leopoldina, pij vodo, če ni maš vina!

Mleko, Marija

Š * T * I * V * O

Bog.

Bog je vsegamogočen. Bog je ne-skončno moder in pravičen. K Bogu molijo vse vojne stranke za uspeh svoje pravične stvari in za dosego svojih upravičenih vojnih ciljev.

Kdor ne pospešuje vojnih ciljev, je nevaren državi. Takega konfinirajo ali internirajo ali ga celo obsodijo.

Ljubi Bog, pospešuj naše vojne cilje in ne daj, da Te zadenejo kakrš-nekoli neprimlik, če ne bi pospeševal.

Človek.

Človek ima dve očesi, nekateri ima le eno oko, nekateri nima nobenega očesa. Človek ima dve roki ali ima le eno roko, ali pa nima nobene. Človek ima dve nogi ali le eno ali nobene. Nekateri ljudje so brez glave. Za take mislijo drugi.

Človek ima oči, da ne vidi, ušesa, da ne sliši, jezik, da molči. Kdor ne molči, sedi. Človek ima sedalo, da sedi.

Človeka je ustvaril Bog.

Prsti.

Ta pravi: «Pijmo!»
Ta pravi: «Jejmo!»
Ta pravi: «Kje bomo vzeli?»
Ta pravi: «Šipe pobijmo, vrata ulo-mimo, police izpraznimo!»
Ta pravi: «Pa pride babbav s svetlim rogom na glavi, s svetlim repom ob strani, vse bo pobral.»
Vsi razen zadnjega: «Špec, špec, špec!»

Družina.

Oče je bil vojak in je odlikovan z lesenim križcem na zeleni ruši. Mati je umrla za aprotizacijo. Brat je zaprt. Sestra služi v vojaški de-lavnici, ima svileni spodnje krilo in bolezen. Jaz ji nosim drobna pisem-ca. Vsi se žrtvujemo za domovino. Domovina, mili kraj!

Priredil
DAVORIN GRIZA
1918
V petem letu
vojnega blaga
Vse pravice in
krivice pridržane

Mleko nam daje krava. Mlekarica ima dekle Marijo. Marija molze krave. Mlekarica molze meščane. Kravi je ime Muflja. Muflja daje mleko po ma-kimalnih cenah. Muflja je krava. Mle-karica ni krava in ne daje mleka po maksimalnih cenah. Marveč zahteva povrhu še mila in marmelade zase, to-baka za moža Miho, hlače za sina Mar-tina in še za pot in še darila in še in se.

P
P
P P
Poslanec, Peter

Peter je priden poslanec. Mirno sedi v zbornici. Pazljivo gleda na gospoda ministra. Postrežno se pokori njegovim željam. Vljudno ga pozdravlja. Petra ljubijo vsi. Podelijo mu plemstvo. Poslanci, posnemajte Petra!

V
V
V u U
Visok Urh

Urh je priden učenec. Vsi součenci ga ljubijo. Vsled svoje pridnosti po-stane kmalu učitelj. Učitelji so visoki gospodje. Učitelji nosijo na glavi klo-buke. Vsi otroci jih pozdravljajo. Učitelji imajo velike plače, prve tri dni meseca niso lačni. Učenec, uči se marljivo, da postaneš učitelj!

Pred jedjo.

O Bog, vse to si dal nam Ti, Kar zdaj na mizi tu stoji: Pet dek krompirja, tri mesa in suha še korenčka dva. O Bog, če hotel več bi dat', Obrt bi vzel Ti magistrat.

Po jedi.

O Bog, kar Tvoja roka dala, Za to pobožna gre Ti hvala! Obilno vsega ni bilo, Tem bolj bilo je pa slabó.

Kruh.

Kruh je naše glavno živilo. Kruh se peče iz mekin, lesa, sla-me, iz mletih storžev, suhih hrušk, gvozdje kruh, iz krede, boba in peska. «Kamen do kamena po-gača.» Včasih je o kruhu tudi ko-ruza. Kruh se dobiva na karie. Tečen kruh je zdrav. Vojni dobil-karji jedo tečen kruh, toda brez karí.

Daj nam Bog naš usakdanji kruh in h kruhu železne železce!

Milo.

Umivamo se z milom. Prej se je mlo izdelovalo iz loja. Zdaj ga izdelujejo iz ilovice in peska. Tako mlo je zelo koristno za izdelovalca. Neka-teri izdelujejo mlo iz mrličev. Mlo iz tolstega mesarja je boljše nego mlo iz suhe učiteljice. Mlo pravijo po doma-če žajfa. Ves svet je zdaj mlo ali žajfa.

Oporoka.

Janka so pozvali v vojake. Nje-gova sestra Milica je bila gospodič-na. Ob slovesu je točila grenke sol-ze. Brat ji reče: «Ljuba sestra, ne toči grenkih solza! Bog bode dal.

da se spet vidiva zdrava in vesela.» Sestra je odgovorila: «Ljubi brat, jaz točim grenke solze, ker nimam mila finega, dehtečega, da si ž njim umivam nežno lice.»

Lepo sta se poslovila.

Bitka je bila vroča. Janko je bil zadet v glavo. Na smrtni postelji je napisal oporoko: «Svojo neumrjočo dušo volim Bogu. Svoje mrtvo telo pa volim ljubi sestri Milici, da ga prekuha v milo.»

Potem je umrl.

Zdaj je bila Milica preskrbljena z milom finim, dehtečim, da si je ž njim umivala nežno lice.

Vrt.

Za hišo je vrt. Sredi vrta stoji ulnjak. Čebele pridno polnijo panje z medom. Njih obrat je pod vojaško zaščito. Okoli vrta je plot. Ob plotu raste troje kopriv. Spoštuj koprivo in jo neguj! Kopriva je uradna rastlina in v prid državi zaplenjena. Jeseni pride pet hrabrih mož z dvovprežnim vozom. Eden neumorno žanje troje kopriv, eden klati jabolka, eden klati hruške, eden klati češplje. Eden je četovodja in jih nadzoruje. Iz kopriv, pravijo, delajo obleke.

Domača žival.

1. Kužek zvesti havhavhav
Nam kaže ravno prav,
Ker ni drugega mesa,
Kužek svojega nam da.
2. Mišna muca mjav mjav mjav,
Naš želodec je še zdrav,
In kriči, jedi zahteva,
Muc, smilši se mi, reval!
3. Ino vrbci ino vrane
Ino miši in podgane,
Vse gre ročno v naš trebuš.
Žal, predobna da je uš!

Na kmetih.

Na kmetih je vse leto dovolj dela. Spomladi popisuje marljiva komisija obdelana polja. Njena poročila so jako ugodna. Poleti opazuje komisija v potu svojega lica mlatiče, ko mlatijo. Potem poroča. Njena poročila so jako ugodna. Jeseni popisuje komisija zaloge pridelkov. Komisija ima dijete ali dnevsčine. Njene dijete ali dnevsčine so jako ugodne. Popisi zalog niso ugodni. Kmet bi bil rajši komisija nego kmet.

V cerkvi.

Včeraj je bila nedelja. Zvonovi v cerkvenem stolpu bi bili svečano vabili ljudi v cerkev, toda ni zvonov. Kakšna krasota v cerkvi! Vsi lestenci bi bili v lučicah, toda ni lestencev in ni lučic. Zabučale bi bile orgle, toda ni orgel, in zapeli bi bili pevci na koru, toda ni pevcev. V cerkvi je skladišče.

Iz cerkve grede sva z očetom še mnogo govorila o ljubem Bogu in o hiši božji.

V mestu.

V mestu je mnogo ulic z visokimi hišami. Hiše imajo okna iz stekla, zakrpana s papirjem. V mestu je mnogo menjalnic in nekoliko prodajalen. V menialnicah zamenjajo sladkor, tobak, petrolej in svilene rute za moko, mast, krompir in maslo. V prodajalnah pa prodajajo zrak in dolgčas, drugega nimajo. V mestu je mnogo procesij. Toda procesije ne gredo, marveč stoje. Moške procesije stoje pri opalnih, ženske procesije stoje pri mesnicah, otroške pri mlekarah. Po mestu se goje mnogoštevilne obrti. Po cestah se na debelo izdelujejo prah in blato. Nekatere obrti so nečiste. Po ulicah švigajo kočije in ženske. Po zraku brne letala in delé listke in bombe. Zelo živahno je v mestu.

Obrti v vojni.

V vojni mora vsak znati vse, kar ukaže gospod poveljnik. Profesor je sluga in snaž častniku črevlje. Državni pravdnik si je za most. Praporščak je cenzor. Pisatelj nakupuje živino. Odvetnik prenaša ponočno posodo. Admiral sodi pravde. Sodnik preiskuje črevlje. Črevljar popravlja vozove. Kolar izdeluje klobase. Gospodične rodé deco. Gospe so gospodične. Korporal je Bog. Bog je vojnopomožni uslužbenec. Vrag je državni tajnik.

Najdeni denar.

Jakec in Tonček gresta iz šole. Jakec zagleda na tleh svetlo okroglo stvar in jo pobere: «Kaj je to?»

Tonček pravi: «Glej, cesarjeva podoba! Kolajna je, izgubil jo je hraber junak.»

Jakec odgovori: «Kolajna ni, nima ušesca.»

Doma jo pokažeta očetu. Oče jo suče med prsti in se močno čudi. Potem reče: «Srebrn dvokronski tolar je. Tak je bil njega dni denar. Svoj čas so kovati denar iz zlata, iz srebra, iz nikla, iz bakra. Zdaj ga kujejo iz papirja in iz rejne ali starega železa. Nekateri ljudje menijo, da je bil stari denar več vreden nego novi.»

Popoldne ni bilo šole. Mati je praznično oblekla oba dečka in očeta in vsi trije so nesli tolar na policljo.

Stražnik se je takisto čuail in je rekel: «Tako je prav! Najdene stvari je treba vrniti. Okličemo tolar po listih, izgubitelj se zglaši in ga dobi.»

Zglasila se je uboga vdova, ki je bila izgubila tolar iz krilnega roba, kjer ga je imela všitega za najhujšo silo. Vrnili so ji ga, toda se je bil medtem izpremenil v papir.

Kar najdeš, vrni!

Kdor malega ne časti, večjega vreden ni.

Luka in Andrej sta bila kmavalca. Po storjenem delu sta sedela z očer pri kaplji vina. Luki pade dvokronski bankovec pod mizo. Andrej reče: «Poberi ga!» Luka odgovori: «Ni vredno ga pobrati, pod mizo je tma.» Andreju ta odgovor ni godil. Vse iz svoje listnice bankovec za dvajset kron, ga zgenil in ga prižgal. S prižganim bankovcem je posvetil pod mizo in pobral dvokronski bankovec. «Škoda bi ga bilo!» je rekel.

«Kdor malega ne časti, večjega vreden ni.»

Varčna dečka.

Cveto in Damjan sta bila varčna dečka. Imela sta skupen hranilnik, vanj sta metala sleherni vinar, ki jima ga je podaril oče ali stric. Ko sta si nahanila 40 vinarjev, nista potratila denarja za podobice niti ne za sladoled niti ne za «mačke v žaklju.» Kupila sta marveč zavoj užigalic. Užigalice sta prodala hrabremu vojaku za eno krono in za par vojaških črevljev. Stric je bil ravnatelj mogočne banke, pohvalil je dečka in rekel: «Le tako naprej!» Z njegovo pomočjo sta kupila vagon čokolade. Toda čokolade nista snedla, še videla je nista. Ampak sta jo prodala banki. Banka jo je prodala svoji stari materi, stara mati spet banki, banka dečkoma, dečka banki, banka vojaški Intendanci.

Bog je blagoslovil njuno delo in varčnost in dečka sta obogatela. Ali v svojem bogastvu nista pozabila revežev, rada sta podpirala uboge, toda marljive deklice s svilnimi nogavicami, za slepe vojake pa sta darovala vsak 100 vinarjev ali eno krono,

Bahača.

Blažek in Božidar sta se bahačala. Blažek je rekel: «Mene ne potrdijo v vojake, ker na obe očesi škilim, na desni nogi pa imam šest prstov, enega preveč.»

Božidar je rekel: «Kaj to! Jaz imam desno roko suho, na jeziku bradavico, na vratu krof; mene ne vzemo, pa če bi sovražnik grozil samemu prestolnemu mestu.»

Žalosten ju je poslušal Hrabroslav, bil je zdrav in krepak dečko.

Toda oče ga je potožalil. «Pusti strahopetca! Ponošen bodi, da bodeš junaško tvegal kri, dim te pokliče očelnjava! Na Dunaju imam strica, skrbel bo, da prideš v zaledje k poveljstvu v pisarno.»

Vestni vojak.

Armin Smok je bil vrl častnikar in hraber vojak. Prekipeval je neugnane volje, premagati in streči sovražnika. Bil je pa tudi vesten in pošten.

Pred bitko reže poveljnik: Naj-hrabrejšim svoje čete sem namenil posebno odlikovanje. V prvo vrsto jih postavimo, da se prvi spopadejo s sovražnikom. Med njimi bodi tudi ti, moj hrabri Armini!

Usi so zaklicali: «Hurra!»

Armin Smok pa je rekel: «O gospod poveljnik! Visoka je čast, ki mi je namenjena. Toda vest mi ne dopušča, da jo sprejemem. Kajti je nisem vreden. Moje male tele suka suka, je p. v. in zato sem p. v. tudi jaz in ne sodim v prvo vrsto.»

Vestnost in ponižnost hrabrega Armina Smoka je zelo ugajala gospodu poveljniku in vsem, kateri so o njej svedeli.

Krepostni Ivan.

Ivan je bil hraber, pa je bil tudi kreposten. Imel je prelepo navado, da je pri vsaki priliki pobožno vzdihnil. Vsi so ga ljubili.

Nekega dne se z vlakom napoti v staro mesto Trst, da si prebere nevesto. Vse so ga ljubile. Za darilo jim je namenil 20 kil moke, kajti je vojake služil pri pekih.

Bile so pa takrat stroge postave, da ni smel nikdo prevažati moke. Kogar so zalotili, tega so zadele strahovite kazni. Ali Ivan se ni kaj bal, zatpal je v nebo in kovčeg z moko oddal kot potno prtljago.

Zgodi se pa, ko pride v Trst in s kolodvora nese kovčeg, ga ustavi stražnik. «Odprite kovčeg!»

Ivan se prestraši. Zgubljen sem, si je mislil. Vendar ni pozabil prelepe svoje navade in je pobožno vzdihnil: «Krucafuks aleluja!»

Vdan v višjo voljo odpre kovčeg. Glej, pobožni vzdih ga je rešil: na mestu moke so bili v kovčegu kamni!

Kako vesel je bil Ivan!

Prosil je stražnika, da gre ž njim za pričo na kolodvor. Tam se je pritožil, da so mu železničarji med vožnjo oplenili kovčeg: notri da je bila dragocena obleka, vredna 600 kron.

Resnično so mu plačali odškodnine 600 kron.

Ivan je ostal še naprej hraber in kreposten.

Nagrajena zasluga.

Gospodu županu daje vojna obilno potov in pisanja. Za svoje zasluge je bil odlikovan. Na slavnostni pojedini mu je sam gospod okrajni predstojnik izročil odlikovanje.

Tudi gospod župnik je jako vnet in delaven in je bil takisto odlikovan. — Svečane pojedine se je udeležil gospod okrajni predstojnik osebno, da je gospodu župniku izročil odlikovanje.

Nadvse sijajno pojedino pa je priredil gospod graščak, da je bil gospod okrajni predstojnik izredno zadovoljen, in ni dolgo trajalo, da je tudi gospod graščak prejel visoko odlikovanje.

Najnovejše knjige Tiskovne zadruge v Ljubljani:

Boccaccio: Dekameron. Druga knjiga.

Strani 250 in 39 celostranskih slik.
Broš. Din 56.—, v celu platno vezana Din 72.—, boljša izdaja v polfrancoski vezavi Din 100.—, poštnina Din 3 več.
(Prva knjiga Dekameronu ima v istih izdajah enake cene).

Mirko Pretnar: V pristanu.

Broš. Din 24.—, v celu platno vezana Din 32.—, poštnina Din 150 več.

Ivan Lah: Pepelnih.

Narodna pravljica v šestih dejanjih. Zbirke „Oder“ 14. zvezek.
Broš. Din 18.—, poštnina 75 para.

H. Sienkiewicz: Potop. I. del

Zgodovinski roman.
Iz poljščine prevl dr. R. Mole 1926. Strani 598.
Broš. Din 110.—, v celu platno vezana Din 124.—, v celu platno Din 134.—, poštnina Din 6.— več.

Kmetova M.: Večerna pisma.

Broš. Din 16.—, celu platno Din 24.—, poštnina Din 150 več.

Thoma L.: Lotkin rojstni dan.

Broš. Din 12.—, poštnina 75 para več.

Br. Nušič: Naša deca. (Oder 15. zv.)

Naročila sprejema knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Anatole France:

Črni kruhki

(Iz zbirke zgodovinskih novel: »Vodnjak svete Klare«.)

V tistih časih je bil Nikolaj Nerli bankir v zlahtnem mestu florentinskem. Ko je bila zgodnja jutranja ura, je že sedel za svojim pisalnikom in pozno zvečer je sedel še vedno tam. Ves dan je pisal številke na svoje ploščice. Posojal je denar cesarju in papežu. In da ga ni posojeval tudi hudiču, je bil vzrok ta, ker se je bal, da ga opehari on, ki ga imenujejo Hudoba in ki je prepoln zvijač. Nikolaj Nerli je bil drzen in nezaupljiv. Pridobil si je bil silno bogastvo in odli mnogo ljudi. Zato so ga častili v mestu Florenci. Stanoval je v dvorcu, kamor je od Boga ustvarjena svetloba prodirala samo skozi ozka okna. Bila pa je to zgolj previdnost, kajti dom bogatinov mora biti kakor trdnjava in vsi, ki so lastniki velikega premoženja, store pametno, če branijo s silo, kar so si z zvijačo pridobili.

Dvorec Nikolaja Nerlija, je bil torej opremljen z omrežji in verigami. Znotraj so stene poslikali večji slikarski mojstri, ki so na njih upodobili kreposti v podobi žensk, potem očake, preroke in izraelske kralje. Stenske preproge, razpete po sobanah, so razkazovale očem zgodbe Aleksandra in Tristana, takšne, kakor jih pripovedujejo romani. Bogastvo Nikolaja Nerlija se je po mestu javno razkazovalo v njegovih pobožnih usta-

novah. Izven mestnega obzidja je dal zgraditi bolnico, čije klesano in slikano nakitje na pročelju je predstavljalo najbolj častivredna dejanja njegovega življenja; v zahvalo za silne denarje, ki jih je dal za dovršitev cerkve svete Marije Nove, je bila v cerkvenem koru obešana njegova lastna podoba. Tam ga je vsak lahko videl klečečega, s sklenjenimi rokami, pri nogah presvete Device. In lahko ga je bilo spoznati po njegovih rdečih suknjenih čepcih, po podloženi vrhnji suknji, po obrazu, zalitem z žoltostjo mastio, in po njegovih malih živih očeh. Njegova vrla žena, mona Blsman-tova, poštenega in žalostnega obraza in taka, da ne bi nihče pomislil, da je sploh mogla kdaj v kom zbujati poželjenje, je bila na drugi strani Device, vsa ponižna in zatopljena v molitve. Ta mož je bil eden izmed prvih državljanskih ljudovlade, ker ni nikdar zabavljil nad zakon in ker se ni brigal za reveže in vse tiste, ki jih močnejši dneva obsojajo na globo in v prognanstvo, ni nič moglo zmanjšati v mnenju oblastnikov ugleda, ki si ga je pri njih pridobil s svojim silnim bogastvom.

Ko se je nekega zimskega večera kesneje kakor običajno, vračal v svoj dvorec, ga je na pragu večnih vrat obkolila kruča napol nagihi prosjakov, ki so iztežali roke.

Zavrnil jih je s trdimi besedami. Toda od lakote so bili vsi divji in predzniki kakor volkovi. Sklenili so okrog njega krog in z jokajočim in hrupavim glasom so ga prosili kruha. Že se je sklonil, da

bi pobral kamenje in jih napodil, ko zagleda enega svojih služabnikov, prihajajočega s košaro na glavi, polno hlebov črne kruha, namenjenega hlevskemu, kuhinjskemu in vrtnarskemu osebju.

Pomignil je kuharju, naj stopi bližje in oberoč zajemaje iz košare, je metal hlebec nesrečnikom. Nato je, vrnivši se domov, legel v posteljo in zaspal. V spanju ga je zadela kap in umrl je tako nanaglo, da je mislil, da se nahaja še v postelji, ko je v prostoru čisto brez svetlobe zagledal svetega Mihaela, vsega ožarjenega od nekega sijaja. Prihajajočega iz njegovega telesa.

Nadangel je, svojo tehtnico v rokah drže, obteževal skodelici. Spoznavši na težji strani dragulje vdov, ki jih je zadrževal v zastavo, množico zlatih drobcev, ki jih je neupravičeno porezal na zlatnikih, in neke cekine, zelo lepe novce, ki jih je imel on edini in ki jih je pridobil z oduševstvom ali sprevarjo, je Nikolaj Nerli sprevidel, da sv. Mihael tehta v tem trenutku njegovo, poslej končano življenje. Postal je pozoren in poln skrbli.

«Gospod sveti Mihael,» je dejal, »če že stavljaš na eno stran ves dobiček, kolikor sem si ga nabral v svojem življenju, izvoli na drugo stran položiti tudi lepe ustanove, s katerimi sem sijajno dokazal svojo pobožnost. Ne pozabi niti stolice svete Marije Nove, za katero sem prispeval dobro tretjino; niti moje bolnice izven mesta, ki sem jo zgradil povsem na svoje stroške.»

«Nikar se ne boj, Nikolaj Nerli,» je

odgovoril nadangel, »ničesar ne pozabim.»

In s svojimi poveličanimi rokami je dejal v lažjo skledico stolnico svete Marije in bolnico s klesanim in slikanim pročeljem. Toda skodelica se ni povesila.

Bankirja se je polastil silen nemir.

«Gospod sveti Mihael,» je povzel, »le še poišči. Na to plat tehtnice nisi še dejal niti mojega lepega škropilnega kamna pri svetem Janezu, niti prižnice iz cerkve Svetege Andreja, kjer je krst našega gospoda Jezusa Kristusa čisto naravno upodobljen. To delo me je veljalo ogromno vsoto denarja.»

Nadangel je položil škropilnik in popovednico povrh bolnice v skodelico, ki se pa ni nagnila. Nikolaj Nerli je pričel čutiti, kako mu mrzel pot zaliva čelo.

«Gospod nadangel,» je vprašal, »pa več ti zanesljivo, da je tvoja tehtnica točna?»

Sveti Mihael je smehljaje odvrnil, da nikakor ni netočna, čeprav ni izdelana po vzorcu tehtnic, kakršne uporabljajo pariški posojevalci in beneški menjalniki.

«Kaj!» je zavzdihnil Nikolaj Nerli smrtnobled, »ta velika cerkev, ta prižnica, ta škropilnik, ta bolnica z vsemi njenimi posteljami, vse to ne tehta več, kakor prgišče slame, kakor tičji puh?»

«Sam vidiš Nikolaj,» je rekel nadangel, »in peza tvojih krivic je doslej mnogo večja, nego lahko breme tvojih dobrih del.»

«Šel bom torej v pekel,» je dejal

Florentinec. In šklepetal je z zobmi od groze.

«Potrpi, Nikolaj Nerli,» je povzel nebeški vagalec, »potrpi malo, nisva še končala. Še tole nama ostane.»

In poveličani Mihael je prijel črne hlebečke, ki jih je dan poprej bogatin metal siromakom. Položil jih je v skodelico dobrih del, ki se je naglo spustila navzdol, dočim se je ona druga dvignila in sta obe skodelici ostali v isti višini. Vzvod se ni več nagibal ne na levo, ne na desno in jeziček je kazal, da sta obe teži natančno enaki.

Bankir ni mogel verjeti svojim očem. Blaženi nadangel mu tedaj pravi: »Vidiš, Nikolaj Nerli, nisi zrel niti za nebesa, niti za pekel. Pojdi! Vrni se v Florencio! Pomnoži tam število teh hlebcov, ki si jih bil dal sam, s svojo lastno roko vbo-gajme, ponoči, ne da bi kdo videl — in odrešen boš. Kajti ni dosti, da se nebesa odpirajo razbojniku, ki se je pokesal, in vlačugi, ki se je izjokala. Božje usmiljenje je neskončno: rešilo bo celo bogatino. Bodi ti le-ta! Množi kruhe, čijih teži vidiš zdaj na tej moji tehtnici! Pojdi!»

Nikolaj Nerli se je prebudit v svoji postelji. Sklenil je slediti nasvetu nadangel in radodarno množiti kruh siromakov, da bi mogel vstopiti v nebeško kraljestvo.

Tekom treh let, ki jih je še preživel na zemlji, po svoji prvi smrti, je bil usmiljen napram nesrečnikom in velik miloščinar.

Pri kiparju Ivanu Napotniku

Kipar Ivan Napotnik

Najlepša je Šaleška dolina rano v jeseni, ko se med temnozeleno barvo jelovih gozdov začne pojavljati rumenkaste in rjavkaste lise, ko zore jabolka in hruške, ko se suši hmelj po njivah, ko v višjih legah počrne rožnate ajdove njive.

Cesta, ki drži iz Soštanja, katerega vedno pokriva lahen dim iz vrste sajastih tovarniških dimnikov, se brž razcepi: na levo vodi pot v Topolšico, desno pelje državna cesta v Črno in Prevalje. Po tej krene popotnik, ki hoče v Zavodnje. Med njivami in travniki, ob gozdu in preko potokov se vije cesta, mimo prijazne krčme, kjer vabi senčnica, ob starem znamenju z dvema okroglimi stebričkama iz zelenega peščenca in z baročnim svetniškim kipom v njem. Pri Rumeljevi domačiji zaviješ na levo, če hočeš po bližnji presekati dolg ovinek, ki ga v lokih speljana cesta dela po strmem bregu. Sprva je kolovoz, ki pelje med njivami in po ilovnatih obronkih, mimo samotne kmetije prav v ozko dolinico za strmim Lomom. Kolikokrat sem že hodil po tej zapuščeni in odjudni druzi, kjer je redko srečaš človeka in če ne bi solnce tako prijazno sijalo na vedrem nebu, skoro bi se me nehote polastil neprijeten občutek osamljenosti in celo strahu. Ves ta hriboviti, od voda razriti svet, je preprežen z nešteti dolinami, bolj rečeno: z ozkimi in pustimi grapami, kjer strmo teko ponižni potočki in gonijo nebroj malih, povsem pritlikavskih mlinov. Ob takem kmečkem milnu se obrne steza na desno in po strmem, suhem koritu, ki ga vsak naliiv spremeni v divji hudournik, prispe popotnik na lepo, prostorno senošet, ponekod posejano z ajdo. Sredi planjave, v sedlu pozdravlja spet znamenje z Madono, vso zlato in rdečo in modro. Na obeh vzvišinah stoji precej narazen dve kmetijski selišči, Hrastnikovo in Globačnikovo, vsako zase sredi svojega posestva. Ta način samotnih, ločenih naselbin je tu povsod opaziti: vasi skoro ni, vsak gospodar si je svoje bivališče postavil sam zase, sredi svoje kmetije, kjer strnjeno leže polja, travniki in gozd. Pravi kralj v svojem malem kraljestvu. So pa ta posestva večinoma precej obsežna, kmetije trdni in dovolj premožni. Odtod je razumljiv tudi značaj teh malobesednih gorjancev, ki so ponosni, svobodoljubni, sami zase zaprti, krepi in samosvoji ljudje, a vsi pomale nagnjeni k vražam, k misticizmu ter so nezaupljivi in lokavi.

S te odprte planjave je čudovit pogled daleč naokoli. Vidiš v daljavi romarsko cerkev na stožčasti Gori Ojki, celo vrsto valovitih, v meglici izginjajočih hribov prav tja do hrvaške meje, do Drave in Mure in že na Koroškem. Goro Urško. Vsenaokoli po teh hribih in dolinah nepregledne smrekove gošče. Se navzdol po travniku in preko lese, pa smo spet v gostem smrekovju. Tu se prične Zdovčevo posestvo in kamor nese oko, je vse njihovo. To sicer ni posebno daleč, ker iz globeli in drevja ne vidiš prav mnogo, toda lep košček zemlje je to. Pri zapuščeni apnenici preskočimo potoček in kmalu smo iz gozda. Se nekaj časa precej strmo navkreber, pa zagledamo na ovinku skozi goste vejave obranih črešenj skupino belih poslopj, z živo rdečo opeko kritih. Tam gori, to je dom kiparja Ivana Napotnika.

Sredi sadnega drevja stoji domačija, ki obstoji iz dveh zidanih, prostornih hiš, kjer prebiva številna rodbina, iz hleva in gospodarskih poslopj. Do najbližjega sosedja je dobrih deset minut strme poti od tega samotnega naselja »pri Zdovcu«. Poleg hiš stoji ob poti majhna, podzidana, zgoraj lesena kočica. Pod napuščem skladovnice drevesnih debel razne velikosti: breze, lipove klade, hrušve in češnjeve grede, javorovi in hrastovi hloidi, ki se suše. Na trkanje se lesena vrata ne odpro, precej, čujem na nekak šum, hojo in ropotanje v koči. Ne trkam več, temveč mirno sedem na lipov štor. Menda pospravljaj in prireja vse za sprejem redkega gosta; gotovo me je opazil, ko sem lezel navkreber. Čez nekaj časa se vrata odpro in Napotnik, visokorasel in slok, mi ponuja smehljaje se svojo krepko, od dleta in kladiva trdo, pravo kiparsko dlan v pozdrav. Pozdravlja me, opravičuje se zaradi nereda in mi očita, zakaj nisem prej nič sporočil.

Stopim v ozko vežo, ki je bila nekdanj kuhinja v ti koči, nekdanjem kotu starih, sedaj je pa vsa nabasana z nedokončanimi sohami, s kosi kamna, kupi ilovice in lesenimi debli. Vrata v znano mi nizko in precej mračno sobo so od-

prta. V kotu stoji velika lončena, zelena peč, dvoje okenc komaj razsvetljuje to intimno, tako toplo, in domačo kmečko izbo z lesenim stropom in pobeljenimi stenami. Tako varnega in skritega sem vselej počutil v ti sobi, kjer se mi je bilo, kot da sem daleč proč od vseh ljudi in vsega vrvenja. Kamor pogledam, povsod vse polno kiparskih skic, študij, napol dovršenih del, po stenah mavčeve plakete, risbe, po tleh ob zidu lesene figure, komaj začete in dovršene in žgane gline. Na polici ob prečnem vmes, na peči zbirka modelov iz mavca tramu pod stropom stoji vrsta knjig: vidim Shakespearea, več zvezkov Klassiker der Kunst, nekaj Goethejevih del, anatomski atlant Prešernove Poezije, laško slovnico in nekaj snopičev reklamke, pa stare revije in časopisi...

Ko me je prijazni gospodar posadil na naslonjač lastnega izdeka, ter se je ponovno opravičil radi dozdevnega nereda, — češ, »saj nisem bil pripravljen in sam veš, kako je na kmetih in v siromaški koči« — prične vlačiti na dan svoje zaklade in prav po staroslovansko gostiti prišleca. Postreže mi s prejem svinjino (nadevani žolodec je vreden), s slastnim črnim kruhom, z dišečimi jabolki, velikimi kot otroška glavica, ponuja mi sadje in domače,

«Plodovitost»
(Zgana glina.)

maice kislo vino, ki »ga je Bog dal«, a ga je kipar sam okopal, obiral, stiskal in pretakal — kot mi s ponosom pripoveduje. Od nekdaj prinese suho grozdje in slive in orehe, naliiva mi domače žganje »samo za poskušnjo«, med tem pa ponuja, sili me jesti in piti, vprašuje me to in ono. Dolgo se že nisva videla. Bilo je pred šestimi leti, ko sem ga prvič obiskal tu na njegovem domu. Dobro se še spominjam tistega dneva, bilo je tako lepo in solčno, kot je danes, samo da je bilo malo bolj zgodaj poleti. Prav nič se ni spremenil moj prijatelj. Isti je še v mišljenju, govorici in kretnjah. Tudi na zunaj je ostal isti: še vedno enak, živo, prijazno in skoro detinsko zaupljivo me gledajo njegove črne, velike oči.

Če bi ga danes spet vprašal, naj mi pove kaj iz svojega življenja, kaj bi mi neki povedal?

»Rojen sem bil v hiši tam preko, vidiš. Pisali so takrat leto 1888. Krstno ime sem dobil po očetu, mati je bila Helena. Umrla sta mi oba že davno. Prekmalu. Kot otrok sem bil menda vedno bolj sam zase in nekam čuden. Ko so se drugi igrali in podili na paši, sem sedel kje sam in z neokretnim pipcem rezljal lipov les. Rad sem že takrat gnetel ilovico in delal iz nje živali in človeške podobe. Tam spodaj, mal, vstran v grapi, je ležišče mastne, skoro bele in čiste ilovice, ki sem jo pozneje večkrat uporabljal za terakote. Vedel sem pa zanjo že kot otrok.

Iz ljudske šole gori v vasi, kjer sem iz prsi Učenosti sesal prve nauke, so me poslali kmalu v ljubli. strokovno-znanje v modeliranju, risanju in obdelovanju raznih snovi. Kiparske predmete je poučeval kipar Fr. Repič. Imel sem še več drugih profesorjev, med njimi kiparja Misa in druge. Na svoja dela (kopije) sem bil tačas sila ponosen in nekaj sem jih spravil, tako da so mi ostala do današnjega dne. Če jih ni že kdo podkuril, morala biti še nekje pod streho. Ampak tu na peči imam še putta iz lipovine. Saj ga gotovo poznaš: od slavnega Raf. Donnerjevega vodnjaka z Novega trga na Dunaju je.

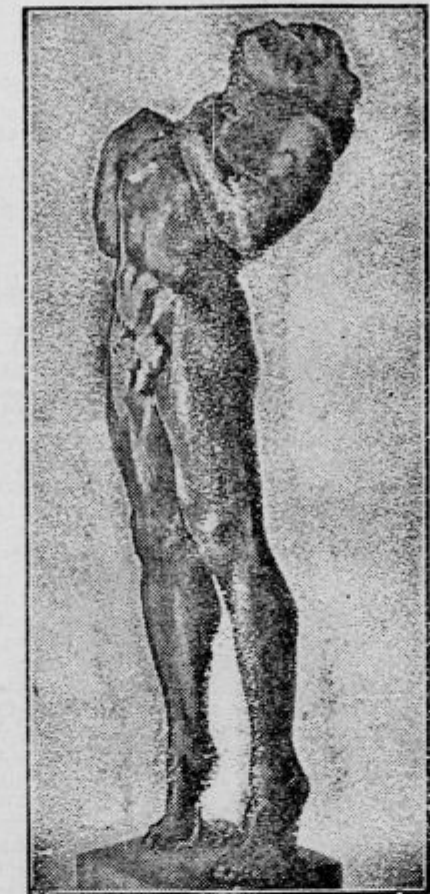
No, kasneje sem se obiskoval realko, kjer sem se prav rad učil risanja, nato sem pa odšel na dunajsko akademijo. V splošnem oddelku sta bila moja učitelja kiparja J. Bitterlich in Josef Müller, oba zelo znana in mnogo zaposlena. Od slednjega menda baš zdaj postavljajo veliki Luegerjev spomenik na koncu dunajske Wollzeile. Kasneje obrtno šolo. Kai je očeta pravzaprav napotilo k temu, danes ne vem več prav natanko, pravtako tudi ne, kakšen je bil njegov namen pri tem. Dvomim pa zelo, da bi me bil ta blagi človek vedno hotel napotiti na trnjevo pot sloven-

skega umetnika. Najbrž je dobričina na tistem želez, da postanem pošten obrtnik, čestit rokodelce, podobar ali kaj podobnega in se s tem rešim težke in bridke usode kmeta. Strokovnoobratna šola je bila tedaj še na Šentjakobskem trgu in tam sem si pridobil v Stiškem dvorcu v Virantovi hiši svoje osnovno sem prestopil v specialno šolo, profesorja Ed. pl. Hellmerja, avtorja pre-

«Vrtnar»
Soha za pročelje nove skupščinske palače v Beogradu. (Napotnik je razen tega dela izvršil še »Pastirja« in skupino »Industrija«). Vsi ti tipi bodo izklesani iz kamna.)

mnogih dunajskih javnih spomenikov (Goethe, Joh. Strauss, kip Modrosti na univerzitetnem dvorišču itd.). Večkrat sem slišal, da je na nekatera moja dela močno vplival ta umetnik, posebno v času, ko sem živel na Dunaju. Morda je to deloma res, tega sam ne morem presoditi. Vem pa zase, da nikdar nisem

«Volja»
(Moški akt iz hruševine.)

imel namena kopirati ali slepo posnemati kogarkoli, temveč delal sem vselej kot mi je veleval notranji čut. Da pa vsak mlad človek od starejših, izkušenejših sprejme sto in sto pobud in idej, bi bilo pa smešno zanikati. Vendar se mi zdi, da sem tudi že tačas bil vedno bližji naravi in življenju, dočim je bil Hellmer predvsem stilist.

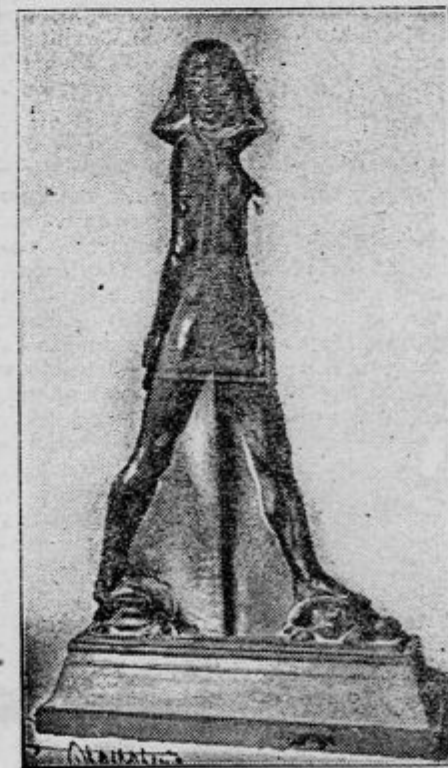
Delal sem pa v tistih letih v vseh mogočih tvarinah. Utlval sem v mavcu, celo v bronu posamezne manjše stvari, klesal sem marmor, a najraje sem obdeloval les. Od vseh tistih stvari se ni ohranilo, skoro nič. Kar sem pustil na Dunaju, so mi raznesli, mnogo sem ob odhodu razdal znancom in znankam, nekaj so mi tudi nepozvani pobrali. Se fotografski posnetki so se mi porazgubili. Da sem se lažje preživljal, sem delal za razne kiparje in podjetnike. Mnogo dekorativnih plastik sem napravil za novi rumunski kraljevski dvor v Bukarešti, delal sem pa tudi na ogromnem Lincolnovem spomeniku. Tudi v novem, takozvanem Ferdinandovskem traktu cesarskega dvora sem izgotovil precej dekorativnih stvari.

Od mojih sošolcev so postali kasneje bolj znani: gluhonemi Gustino Ambrosi, ki je delal tudi pri Rodinu, Kripl, ki je nedavno izvršil orjaški, čisto moderni

spomenik Kemal - paše za carigradsko pristanišče, Geles in in Fr. Zelezny, ki se je omejil izključno na leseno plastiko. Seznanil sem se tudi z arhitektom Orleyem. Vsega skupaj sem bil na Dunaju nekaj nad sedem let.

K vojakom sem moral leta 1915. Več nego dve leti sem delal tlako na laški fronti. Kot hribovca so me poslali visoko v Alpe. Bil sem na Colbriconu in drugod, a za spomin na ta prelepa leta sem dobil strel v nogo. Zdravili so me na kliniki v Pragi, kjer sem se samo svoji kiparski umetnosti imel zahvaliti, da me niso spet poslali nazaj v topovski ogenj. Delal sem namreč — mavčeve modele za umetne noge in slično plastiko. Nekaj časa pred razsulo monarhije sem dobil dopust, ki sem si ga samovoljno, podaljšal. Kot mi je sicer spomin na moja vojna leta mučen in zoprn, saj so mi prekrizala toliko lepih in danes neizvedljivih načrtov in uničila toliko nad, ena misel me le tolaži, zavest, da nisem umoril nobenega človeka, tudi ne živali. Razruvano zdravje, uničena eksistenca, bolna pljuča in prestreljena noga, ki mi zdaj služi kot vremenski napovedovalec, to je bil moj delež iz svetovnega klanja. Nekateri so bili bolj srečni. Ne mislim samo vojnih dobičkarjev in oderuhov.

Se predno so me potegnili k vojakom, sem pa odšel v Budimpešto k znamenitemu madžarskemu kiparju Jánosu Hórvaiu. Njegov, delo je med drugim monument Kossutha Lájosa pred peštanskim parlamentom in pa spomenik

«Egipcanka»
Sohica iz bronu, podstavek marmornat. Delo je last mestne občine ljubljanske, nahaja se v Narodni galeriji.

»Nepoznamim vojakom«. Na teh delih sem tudi jaz delal in modeliral ter izvrševal dekorativne detaje. Hórvai je moderen kipar in ima mnogo naročil; ko sem ga ostavil, je imel v delu sedem naročenih spomenikov.

Razstavljal sem večkrat in na raznih krajih, da že sam ne vem več, kje. Nekajkrat sem razstavil v Künstlerhausu na Dunaju, razen tega v Monakovem in v Gradcu. Zakaj so me v domovini pred vojno komaj poznali? Živel sem zunaj in se le redko udeleževal naših razstav. Prvič sem mer ja razstavil pri Jakopiču leta 1912. Poslal sem bronast kipec »Egipcanka«, predstavljajoč egipčevsko dekle v arhaični pozi na dveh želvah. Del, je kupila mestna občina ljubljanska in je danes v Narodni galeriji. Leto kasneje, 1913, sem poslal lesono plastiko: »Deček s kačo«. Pozneje sem razstavil spet šele po prevratu in sicer v Jakopičevem paviljonu. Parkrat sem se udeležil razstav v Mariboru kot član umetniškega društva »Grohar«. S »Klubom Mladih« sem večkrat razstavil v Ljubljani, v Mariboru, v Beogradu, v Hodošinu na Moravskem in letos v Sarajevu. Leta 1921. sem poslal več del na razstav, »Proletnega salona« v Zagreb.

Na zavodenskem pokopališču stojita nagrobnik, ki sem ga postavil očetu in pa grobni spomenik za rodbino Ročnikovo. Par takih mojih osnutkov za nagrobne monumente je izvršenih na ljub-

ljanskem pokopališču in drugod. Velikih javnih naročil v domovini nisem dobil. Vzrok? Menda ga ni treba mnogo iskati: nisem znal dovolj tiščati svoje osebe v ospredje, kot mi je sploh vsak

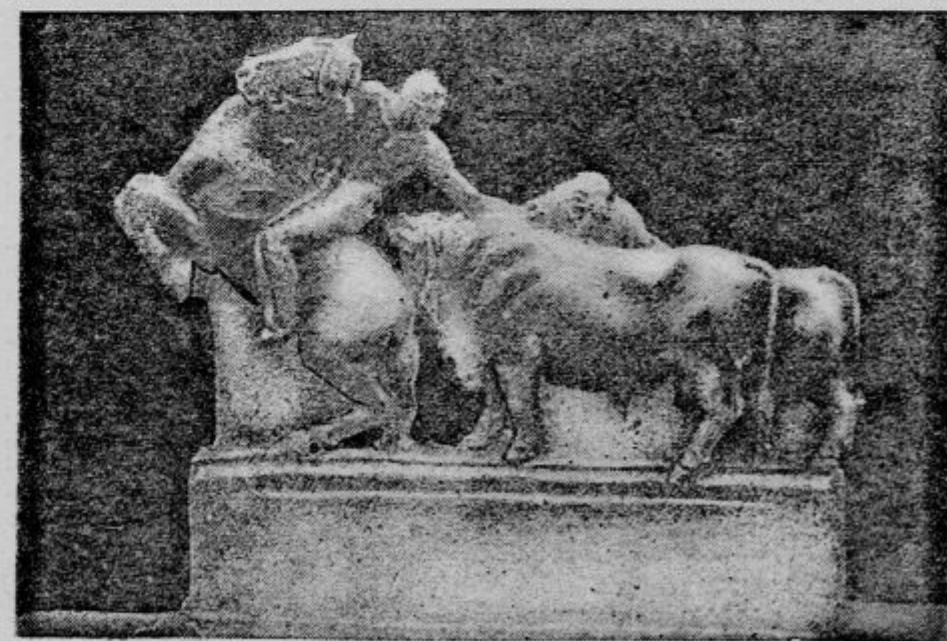
«Pritlikovček»
(Mavec.)

trgovski zmisel povsem tuj in neznan. Pred leti sem sicer dobil eno izmed nagrad za svoje osnutke projektiranih kipov na pročelju trboveljske palače v Ljubljani, ki pa jih »iz ozirov varčevanja« kasneje niso dali postaviti. Šele v zadnjem času sem napravil eno skupino in dve posamezni sohi za pročelje nove beograjske skupščinske palače. Saj sem morda res sam tudi precej kriv, da me ne poznajo ljudje, ker tičim tu v tem gorskem zatišju, toda bi li bilo v mestu bolje...?

Kje so raztresena vsa moja dela, kdo ve? Za večino, njih se ne spominim več. Mnogo stvari je ostalo na Dunaju, precej naročil sem izvršil tudi v Budimpešti, največ je pa mojih plastik v Ljubljani, Mariboru in v Soštanju, tudi v Beogradu jih je nekaj. Od domačih javnih zbirk ima ljubljanska Narodna Galerija dve skulpturi: Egipcanko v bronu in večji lesen kip »Mati z detom«, izsekani iz hrušvega debla. To delo sem izvršil, kot sploh večino svojih aktov, brez modela, čisto prosto na pamet. Samo za noge od kolen navzdol in lakti sem našel model. Pomanjkanje modelov, posebno ženskih, mi je glavna zapreka, da ne morem vedno delati kot bi hotel. V naših hribih ni mogoče niti misliti, da bi dobil žensko, ki bi bila pripravljena stati mi kot model. Kaj hočemo? Taka je pač morala pri nas. Tudi pravega ateljeja nimam. Poleti delam, posebno velike kose, kar na prostem, pozimi v hiši ob mizarski delovni mizi. Manjše stvari tudi v moji koči, kjer pa nimam dovolj luči, kot sam vidiš.

Napravil sem doslej precej portretov v mavcu, kamnu in lesu, kipov in plaket. Vendar portretiranje ni po mojem okusu. Jaz cenim bolj svobodno kompozicijo, če le mogoče po živem modelu, vendar tako, da nisem v ničemer vezan in omejen. Ljubim lepoto človeškega telesa, njegovo harmonično ravnotežje, plemenite linije, zadržano silo in spečo strast. Nadvse rad upodabljam telesa v gibanju, v ekstazi utripajočega mesa. Zato mi je tako drago vse, kar živi in se giblje. Zato opazujem človeka pri hoji, pri delu na polju, v trenutku ganotja in vshičenja, zledam žitje in kretanje živali, motrim let ptic in šumenje drevov. V vseh vidim eno in isto veliko gibalno silo, praznino vsega: življensko radost.

Že od mladega sem najraje uporabljal les za svoje tvorbe. Ta material se mi je iz davna zdel najbolj živ, njegove letnice me spominjajo na njegovo rast in mi vzbujajo predstavo živega stvora. In vsaka vrsta je tako različna in ima svoj značaj, primeren samo za posebne svrhe. Lipovino uporabljam za velike, enostavne (oblečene) figure, dočim golo človeško telo z njegovo mehko kožo dobro predočuje rdečkasta, gosta in gladka sliva. Hrušev les je trd, nekam surov in zelo primeren za resne, grobne, obesane moške sohe, rumenkasto progiasti nagnoj s fino strukturo letnic in grčevin pa daje izborn material za male, elegantne kipe, za putte, figurine in slično. Zlahtnega lesa danes ne uporabljam več, predrag je in dobiti ga ni pri nas. Svočas sem imel vedno pri rokah mahagoni, cedrovino in indijsko železnato drevo. Imam še ostanek braziljskega kačjega lesu. Pogled ta košček in potehtaj ga v roki — misliš boš,

«Sila»
Osutek za monumentalno skupino pred javno zgradbo. (Zgana glina.)

da je kovina. Prej sem rezal iz njega z velikim trudom medaljone, plakette, pečatnike in slične igrčke. Rad sem rezbaril slonovo kost in rezal iz plemenitega kamena kaméje. Žal nisem imel mnogo prilike vlivati v bron svoje kipe, več sem jih klesal iz marmorja. Se nedavno sem vžil par reliefnih portretov iz — svinca, ker druge kovine nimam na razpolago. Najbližja in še vedno najcenejša snov mi je in ostane les. Poznam tu v okolici malone vsako drevo, ki bi moglo dati lepe, primerno velike in nepoškodovane kladé. Kmetje to vedó in kolikokrat mi pride kdo ponudit v nakup veliko lipo ali staro, že podivjano hrusko ali črešnje, predno jo podere in razžaga v kose.

Kaj predstavljajo moji kipi? Mislim, da ga ni motiva, ki se da kiparsko obdelati, da ga ne bi bil upodobil. Vendar nisem nikdar delal programatično. Vselej mi je notranji nagon in trenutno občutje pokazalo smer in cilj. Če vidim lepo drevesno deblo, vem, da se v njem skriva čudovit lik »Plesalke« ali »Venere«, morda »Madone« ali »Eve«. Tako se, nastala vsa moja dela, moja »Saloma«, »Ženska s pavom«, »Prebujenje«, »Satira«, »Dušice«, »Prt Veronikine«, vsa različna »Križanja«, »Job« in »Ženska pri toaleti«, pa vsi neshetni otroški kipi. Marsikatero delo sem obelasal samo v grobih obrisih, nato pustil: čez leto ali dalj časa ga šele vzamem v roko in dovršim.

Če bi me kdo vprašal, katera svojca dela smatram za najboljša, mu menda ne bi niti vedel prav odgovoriti. Izmed najljubših so mi »Žive sence«, »Goreča žena«, »Krist«, »Slepa pevka« in »Prebujenje«. Od drugih kiparjev mi je ljub vsak, ki v njem vidim duha, čustva, in ljubezen do sveta in vsega živčega, pa naj bo to Fidija, Michelangelo, Peter Vischer ali Arhipenko, Bramante ali pa Fischer von Erlach ali Egon Schiele, ki sem ga osebno poznal in ga visoko cenim. Za bodočnost nimam posebnih načrtov, odvisno je vse od življenja. Želel bi pa, da bi imel vedno priliko in možnost delati in ustvarjati po svoji volji. Pripravljam se na kompozicije večjih dimenzij: nekaj lepših debel sem si že pripravil, videl si jih pod kapom.

Morda misliš, da sem posebnost nesrečen v tej puščavi in zapuščen, tako daleč od ljudi, mesta in civilizacije. Včasih se mi sicer res stoji po vsem tem vabečem življenju, po šumnih ulicah velikega mesta s svojimi milijoni ljudi, po vrvenju gledališč in elegantnih kavarn, po prijateljski družbi in intimnem razgovoru. Včasih, ko sem vsega tega imel v izobilju, sem mislil, da ne bi mogel pogrešati takega načina življenja. Danes čutim drugače. Pogosti so trenutki, ko se celo bojim vsega tega nemira in hrupa in sem vesel in zadovoljen, da sem tu v tej prostovoljni puščavi sam ob svoji delavnici mizi z dlesom v roki, misli in očeh vprte v ta kos lesa, ki naj pod mojimi prsti postane nežno tle plesalke ali kmečke Venere. Kaj hočem še več od življenja? Pa to je le včasih: navadno sploh ne premišljam takih reči, ker imam dela preko glave. Nekaj s svojim kiparstvom, potem je pa v naši samotni vedno potreba krepke roke, da pomaga tu ali tam. Tako mine dan za dnem. Moji kritiki so hlapci in pastirji. A v mestu bi se čutil tujeja, kot da sem samo Statist. Tu živi Bog, v mestu pa mnogo ljudi in bacilov. Vprašaj, če sem srečen tu med temi oglatimi značajmi. Kaj pa je sreča? Če je v sebi ne najdeš, okolica ti je ne more dati.

Toda kaj bi modrovala! Ura beži in če hočeš, da stopiva še gori v vas in pogledava, kakšno kapljico ima krčmar na pipi, se morava podvzati.

Zadaj nad Zdobčovo domačijo vodi strma steza ob njivi, zorani v loku na močno nagnjenem pobočju. Na malem obronku stoji zidana kapelica z navrnimi svetniškimi sohami, obdana od venca mladih lipic. Razgled je od tu edinstven: vsa Šaleška dolina leži kot na dlanj gledalčevi. Soštanj, Velenje in Slovenjgradec, onstran hribovje in daleč na severu in vzhodu gore, izginjajoče v vijoličasti kopreni. Do vsaj Zdobčevne je še dobre četr ure hoda. Pot pelje mimo kostanjev in macesnov. Ko prideva okrog malega hribočka, kjer se na vrhu skrivajo razvaline srednjeveškega gradu, zagledava vasico. Na desno prijazna baročna cerkva s čebulastim zvonikom in idilično ležečim pokopališčem. Župnišče je vse v rdečih in belih vrtnicah, ob stenah pa zlahotno sadje. Mimo prijazne šole in lepega znamenja zavijava v vas, ki pa šteje komaj tucat hiš, od teh iz treh »Bog ven roko moji«.

Vasica leži ob državni cesti amfiteatrično na pobočju hriba, ki jo varuje pred ostrimi vetrovi. Lepšega in mirnejšega kotička si težko želiš. Naokoli travniki, tudi njive, potem pa gozdovi, gosti smrekovi gozdovi, segajoči notri na Koroško...

Nazaj sva šla po drugi poti. Spustila sva se iz vasi naravnost v grapo navzdol, potem na desno čez sleme, spet v sosednjo dolinico in čez greben v romantično drágo za Lomom. Ob zadnjem milnu, kjer sem davi krenil na desno, greva v nasproti breg in sva kmalu v zdravilišču Topolšici, kjer naju sprejme in okrepča prijetna kopel v naravnih toplicah. Od topoliškega sanatorija je še dobro, uro hoje do Štani.

K. D.

Ognili se je bolje kot zdraviti. Spraviti s pota bolezen je lažje in dražje ker s pravočasno zaščito ohranili sebe in svoje organe zdrave. Vsakdo mora zabraniti, da ne postanejo njegovi zobje slabi. Zamoreš pa dobro zobovje ohraniti dobro, in lepo zobovje lepo: ako dosledno uporabljaš Odol. "Odol uporabljati" se pravi temeljito ispirati usta in zobe z Odol-om grgrati, izplakovati, snažiti. To je osveženje ust brez primere

Kako se naučim tujih jezikov?

(Nekaj za naše samouke.)

«Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš.» Ta pregovor je čisto slovenski. Vsi, od razumnika, do preprostega seljaka, smo vedno cenili jezikovno znanje in stremeli po njem. Ker šole niso bile vsakomur dostopne, je postala naša zemlja v tem pogledu prava dežela samoukov. Ta trditve ni samo pohvala inteligenci. Narobe. Ali naj povem, da je bila prva izdaja Puškinovih del, ki sem jo dobil v roke, iz knjižnice porskega kmeta? In da je imel vrli mož na svoji polici knjige v štirih ali petih evropskih jezikih? Vprašujem se, koliko bi mi našli takih čudakov drugod...

Odkar nas je postavilo leto 1918 v prilike, ki odpirajo na vse strani širje možnosti, je mnogojezičnost našemu človeku še veliko potrebnejša za uspeh. Javno udejstvovanje, zaslužek, nabazba, kakršne hoče današnji čas, vse je navezano na spoznanje širokega sveta in na znanje njegovih jezikov. Potov k temu dragocenemu znanju je čedalje več. Tuji jeziki se poučujejo v šolah, v krožkih, v društvi in zasebno. Vse to pa še ni dovolj. Dobiček šolskih ur ni neposredno uporaben za praktično življenje in ne ustreza osebnim nagajenjem vsakega poedince. Pouk v krožkih in tečajih je prepočasen za tistega, komur se muči. Metode zasebnih učiteljev in učiteljic so malokdaj najboljše; do naglega uspeha jim iz umevnih razlogov ni. In končno, koliko je ukazeljnih, ki ne utegnejo posesti tečajev; koliko je tistih, ki bi jih radi posekali, ako ne bi živeli v samotah, kjer nimajo ne tečaja, ne učitelja, ne svetovalca!

Ostane samopomoč. Ker domačih del za samouke nimamo, so razne nemške metode pri nas zelo razširjene. Veru- joč obetom piscev, da te nauče »perfektno« čitati, pisati in govoriti, jih kupujejo naši ljudje za drag denar; po mnogo mesecev, po leto dni in delj se ubijajo z njimi, polneč si glavo s slovniškimi pravili, brezkončnimi vrstami besed in drugo jalovo šaro, dokler ne omagajo. Časih se tudi kdo prerije do konca in je seveda vesel: »naučil« se je — recimo, francoski. Dobro, si misli v prvem navdušenju, poizkusimo! In vzame knjigo, da bi »perfektno« čital, in ne zmore brez slovarja niti pol strani. Vzame list papirja, da bi napisal pisemce, in vidi, da o »perfektnem« pisanju ni govora, ker mu tiskani učitelj ni zbudil jezikovnega čuta. Pride med tuje in odpre usta; z žalostjo se uveri, da »perfektno govoriti« ne more, kdor v tujem jeziku misli ne umě... Ko sem l. 1906 štrbunknil iz Ljubljane v Pariz, sem imel vso Langenscheidtovo metodo v mezinju — in sem se komaj, komaj pobotal za svojo mansardo v ulici Royer Collard...

Najlaglje prebrišoli to razočaranje v tuji deželi. Ostani tam mesec ali dva in začutiš boš, kako postaja jezik, za katerega si se tolikanj potil, brez slovnične in brez guljenja tvoja živa last. Ne posamezne besede, ampak vsa gibčna, prelivajoča se celota govornice ti zveni od dne do dne bolj domače; prilagaja si tvoje možgane in jih uči misliti po svojih zakonih, dokler se ne ulije tuj beseda pristno in neprisiljeno iz tvojih ust. Tako se uveriš, da je pot do obvladavanja jezika za odraslega tista kakor za otroka; skočiti moraš v vodo in boš splaval, da sam ne boš vedel kdaj.

Podobno se nam godi, ako smo ostali doma in smo vztrajali pri knjigi, ki je v zvezi Langenscheidtu in še komu ne moremo »perfektno« čitati. S slovarjem v roki bomo vrtali za vsebino tujih stavkov, čuteč, kako se nam jezik od poglavlja do poglavlja približuje in razodeva. Druga knjiga nam bo že lažja od prve; pri deseti, morda šele pri dvajseti, pri eni pa gotovo, nam bo postal slovar odveč. Od tod pa do »svojnega« razgovora je kratek skok, za katerega je treba samo poguma.

«Mar bi že od kraja tak začel!» se kesa tak samouk. »Že prvi dan bi vzel knjigo in bi čital...«

Ta misel je pri vsej svoji razumnosti neizvedljiva. Kdor bi hotel čitati tuje knjige brez vsake priprave, bi naletel na težkoče, v katerih mu ne bi pomagal niti najboljši slovar. Pač pa lahko rečemo samouku iz srca:

«Če bi bila na svetu knjiga, ki bi mi prizanesla z vsem ostalim in bi mi nudila samo primerno izbrano štivo, raztolmačeno od besede do besede! Po taki knjigi bi se najlaglje in najhitreje učil.»

Zelja po taki knjigi je izpolnjena;

taka metoda se dobi in namen teh vrstic bi bil dosežen, ako bi si jo ogledal vsak čitatelj, ki se hoče naglo in brez težav naučiti kakega jezika. Ne priporočam je v korist založništva, ker terega mi ni mar, ampak v odrešenje naših samoukov, zato, ker jim obeta lahak in resničen uspeh. Mertner jeva metoda* je izšla doslej za francoski, angleški, italijanski in španski jezik, napovedani pa sta tudi že ruščina in češčina. Kakor priča naslov, sloni Mertnerjev pouk na novih znanstvenih dognanjih; ni mi jih treba premlevati, ker se do pičice strinjajo s tem, kar sem zgoraj povedal.

Vzemimo francosko izdajo Pet zvezkov velike osmerke, vsega 480 strani; 116 strani časopisnih vesti o politiki, o boljševikih in Abd el Krimu, o dramah iz ljubosumnosti in nepredvidnih soferjih, o draguljih Karla Habsburškega in o cenah zelenjave na pariškem trgu. Ostalo: novele in igrokazi s podpisi: Villiers de l'Isle Adam, Voltaire, Stendhal, Musset, Gautier, Mérimée, Augier, Labiche, de Najac i. dr. Levi del strani: francosko besedilo, pri vsaki besedi številka; na desni stolpec, v katerem najdeš pod enako številko izgovor in pomen tiste besede v tisti zvezi. Vmes, na petih krajih knjige, po pet strani najvažnejših slovniških pravil, v francoskem jeziku, to se ve, in takisto raztolmačenih od besede do besede. Ko prideš do njih, vidiš z začudenjem, da ti je vse to že jasno in znano, čeprav se nisi nikoli učil... Coprnja, jelite? In kar je najbolj veselo: Mertner vam strogo prepoveduje vsako prevajanje in guljenje besedi. »Čitaj,« veli, »in umej, kar ti gre v glavo, za ostalo pa potpi. Znanstveno dognana resnica je, da ti ostane vsaka beseda, ako jo srečaš pri desetih raznih prilikah v zmiselnih zvezih, veliko trdnje v spominu, kakor če bi jo ponovil stokrat zaporedoma.« Genijalno Kolumbovo jajce, kaj?

Genijalno, pravim, zakaj Mertner

Naše ljube muhe

Levi in tigri, krokodili in požeruni, medvedje in volkovi veljajo kot silovite roparice, ki se tudi človeka ne boje in mu ne prizanašajo. Nič manj nevarne mu niso strupene kače, ki so ga neredkokrat že pregalele celo iz izbranih naselbin, neprestano ogrožajo njegovo zdravje in njegovo življenje. S tem je bilo pa misliti, da je izžepana vrsta tistih živali, katerih se je človeku bati in proti katerim se mu je resno boriti. Znanost je pa v zadnjih desetletjih odkrila, da je še celo kraljestvo drugih živali, to je žuželk, proti katerim se mu je treba boriti z dokaj večjo vno in doslednostjo, kot proti onim velikim roparicam, ali omenjeni strupeni golazni. Nimamo v mislih strupenih pajkov, hroščev in druge nadlegé te vrste, ki ogrožajo vedno samo zdravje in življenje posameznika, in katerih se skoro vedno lahko ubranimo. Danes vemo, da razne žuželke prenašajo kralj najnevarnejših, življenju stotisočev ogrožajočih infekcijskih bolezni na človeka, ga ž njimi okužijo in ga izroče prezgodnji smrti. Tako nam je odkrila znanost, da zloglasna čede-muha veepi kralj grozne afrikanke spalne bolezni, da podganja bolha prenaša kugo; da je uš, ki te inficira s pegavico; da o neke vrste mušice, ki zanese vate malarijo; da druge povzročé na podoben način popedačico itd., itd. In nobenega dvoma ni, da bodo naša daljnja raziskovanja odkrila, da marsikatera naših domačih živalic ni tako nedolžna, kot se je to mislilo svoj čas, in da ni samo nadležna, ampak tudi jako nevarna žival.

Med insekte, katere smo dali pod medicinsko-policijsko nadzorstvo, ker je bila že davno vsakojakih zločinov skrajno sumljiva, spada v prvi vrsti naša domača muha. Ta vlačugarica se vlačí vsepovsod, nikjer je ne manjka, ne v borni koči, ne v kmečji palači. Največ jo je pa tam, kjer je mnogo nesnaga, umazanosti, odpadkov in gnoja. Nemirna, kakor je, se prelevata neprestano, oblega govno na cesti, in sede koj na to na ustni spečemu detetu, vsrkava izpljunke v bolnici in onesnaži s svojimi ekskrementmi pecivo na mizi. Skratka, je ostanina žival.

Če si ta dejstva predložimo, nam postane takoj jasno, da mora muha v izdatni meri prenašati bakterije. Pa če to že lahko dela katerikoli predmet, od lasu na glavi pa do živčanske konice, velja tim bolj za muho, ki je, če je natanko pogledaš, nekaka živa krtača ali ščetka, s katero vse v preki moli ščetin in ščetinice, na katerih se lovi prah in neanaga. Da je to resnica, lahko vsak čas dokazemo tako z uporabo mikroskopa, kakor tudi z napravo bakterijskih kultur.

Kar so za kmeta nagnojeni in razorene njive, na katere naseje žito, to so za bakteriologa vzrejne, t. j. redilne snovi, trde ali tekoče, v katere naseje svoje bakterije, koke, bacile itd. Take snovi so sokrvice, mleko, želatina, azar, kurja jaja in še mnogo drugih takih snovi in sestavin. Seveda vse

drži, kar obeta. Primer? Evo ga: moj znanec L..., ki nima posebnega daru za jezike, si je o mislil na moje priporočilo angleško izdajo. V dveh mesecih jo je predelal dvakrat z »poredoma. V železniškem vozu, v kavarni, po kosilu, v uradu med dvema aktoma — z eno besedo, kadar je utegnil. Zdaj, po dveh mesecih, čita z največjim užitkom angleške knjige! Drugi primer: preprost človek, ki niti nemški ne zna, čita francoski kurz s pomočjo prijatelja, ki mu sproti prevaja opazke; vzlic tej neprikladi se je naučil v poldrugem mesecu toliko, da razgovarja dnevne vesti v »Matinu«.

Nova metoda vodi do cilja in to po najkrajši poti, brez posebnega umstvenega napora. Z vso pravico bi jo lahko imenovali metodo za lenuhe. Kdor išče koristnega in zabavnega posla za počitnice, kdor želi čim preje čitati tuja dela v izvirniku, kdor hoče dobiti podlago za rabo jezika v razgovoru, naj seže po njej. Izvrstno bi služila dijakom kot pospešilo za domačo rabo ali pa odraslim, ki bi radi spravili svoj dobiček izza šolskih let v plodonosno stanje.

Da ne pozabim: ista založba izdaja bogato knjižnico »Fremdsprachliche Lektüre ohne Wörterbuch«: novele najboljših piscev z označbo izgovora in dobesednim prevodom, v »snopcih« po 160 strani. Tudi tu so napovedani zvezki v slovniških jezikih.

Prodajni uspeh takih del je obenem dokaz njihove uporabnosti. Zato naj omenim, da je doživel Mertnerjev francoski kurz od konca vojne do današnje dne 48, angleški 63, španski 18, italijanski 11 izdaj. Zaradi ogromne važnosti znanja tujih jezikov je treba razumeti te številke in pospešiti »mertonizem« tudi pri nas — dokler nam domači strokovnjaki ne ustvarijo podobnih, enako praktičnih del.

Vladimir Levstik.

* Methode Mertner. Psychotechnischer Spracherwerb auf mechanisch-suggestiver Grundlage. Verlag für zeitgemäße Sprachmethodik, München. Cena 12 mark za vsak jezik.

vzrejne vsebujejo že več ali manj bakterijskih kralj in sebi; če hočemo, da se ne bodo moglo razviti, jih moramo uničiti, kar navadno storimo s prekuhanjem. Če sem n. pr. v prekuhani steklenici prevrel par kubičnih centimetrov sokrvice ali v vodi raztopljen drobce želatine ali mleka, sem zamoril vse kralje v vreli tekočini, ki je s tem postala, kot pravimo, sterilna. Seveda treba to steklenico tudi dobro zamažiti s prekuhanim ali kakor že koli steriliziranim zamaškom, da se ne natrese vanjo novih kralj, padajočih iz zraka. Prav tako previdno in točno moram ravnati z vsemi posodicami, skledicami, noži, cevmi itd., ki prihajajo v dotik s sterilizirano tekočino, na kateri hočem napraviti bakterijske nasevke.

Tako sterilizirana vzrejna je, da ostanem pri primeri, njiva, v kateri ni nobenega živčega žitnega zrna. Mislimo si sedaj, da jo kmet naseje sedaj, grabeč v mernik, v kratek čas vrste. Grabi in meče in seje. Iz nasevka pa po preteku gotove dobe vzkljeje, se razvije in vzraste vsakovrstno žito in drugo rastlino, čegar seme se je nasejalo: rž, proso, pšenica, koruza, konoplja, lan, ajda, itd. itd. Na tej njivi raste sicer vsevprek in pomešano drugo z drugim. Toda sedaj po obliki rastline ločim konopljo od ajde, koruza od pšenice itd. Seveda se loči

bi; ne pa bakterij, ki so za tako razlikovanje mnogokrat tudi pod mikroskopom radi svoje neznanosti nelodljive. Pač pa se ločijo na svojih nasevkih, kakor se že od daleč loči n. pr. koruza od pšenice. Na las in še bolj si podobnih bacilov ali kokov je na tisoče vrst. Prvi so palčke, drugi kroglice. Noben instrument, nobeno oko jih ne more razbrati in določiti same na sebi. Pač pa se razlikujejo med seboj po nasevkih. Tako n. pr. izmed treh povsem enakih kokov kaže eden na strnjeni sokrvice rjav, širok madež, ostala dva pa tenek belkast lišaj, ki pri enem prodira v globlino snovi, pri drugem pa se širijo po površini, dočim pa vsi trije želatino, ki je bila poprej čista, zakale; na rumečkastu sploh ne rasto, ali se pokažejo etoprav tretji dan na njem itd. itd. Možnih kombinacij je seveda vse polno; različne v rasti, v obliki, v barvi itd. posameznih nasevkih vzrastlih bakterijskih skupin pa omogočajo spoznavanje in določanje posameznih rodov.

Bakterijolog dela slično, kakor kmetovalec. Če hoče preiskovati, kake bakterije so n. pr. v kapljici gnoja, vzetega iz kake rane, vrže to kapljico v sterilizirano vzrejno, jo v nji raztepe ali jo razmaže po nji, in posodice varno zapre. Mnogokrat tudi vrže kapljico v steklenico s prekuhanjo vodo, jo zameša dobro s to in potem vse vkup polije na svojo njivico, n. pr. na skledico, na kateri se nahaja strjena sterilizirana želatina, in jo skrbno pokrije ter jo postavi v

omarico, v kateri je s posebnimi kurilnimi pripravami skrbjeno za stalno temperaturo, navadno krog 37° C, t. j. našo normalno telesno toploto. Ko pogleda drugi in tretji dan svoj nasevek, vidi na raznih krajih poganjati skupine enakih kralj v raznih oblikah. Od vsake take posebno se razlikujejo skupinice vzame s sterilizirano iglo malo mrvico in jo precepi na tak način, kot je to storil večeraj s kapljico gnoja, kar dela toliko časa vedno zopet in zopet, da dobi na vsaki njivčici samo ene vrste »bakterijelno žito«. Iz tega potem sklepa n. pr., da je imel v merniku, t. j. kapljici gnoja, rž, koruza, konopljo, ajdo in ljujiko. Druhih semen ni bilo. Izmed teh so, kot uči izkušnja, rž, koruza in ajda za človeka užitna, konoplja koristna, ljujika pa je strupena. Ali da prenesemo to na bakteriologijo: v gnoju smo našli par vrst bacilov, ki niso pravi škodljivci, nekaj kokov, ki vzdržujejo gnojenje, in nevaren bacil, ki povzroča to in to bolezen itd.

Po teh pojasnilih bomo sedaj lahko umeli, če se vrnemo k naši muhi, kako moremo določiti kralj in kake vrste bakterije muha prenaša. Procedura je enostavna. Ujeto juho vržemo enostavno n. pr. v steklenico s steriliziranim mlekom, ali jo zapremo v drugo, katera je namazana s strjeno sokrvice ali želatino itd. Te vzrejne muha prebri ali se koplje v njih, in zanese tako kralj vanje, katere preiskujemo, kakor smo opisali.

Taki poskusi so dognali, da muha prenaša nevarnejšo veliko množico bakterij od predmeta na predmet; muha, vzeta iz gnojnice, je, kakor so preučevali, prinesla malo do 7 milijonov kralj v posodico. To pa je dala samo površina muhe. Ko so pa preiskovali še njeno želodec in črevo, so našli od 18.000.000 do 28.000.000 bakterij v njih. V posameznih slučajih so jih našli in preračunali celo na pol milijarde! V mestih, kjer vlada snaga, so tudi muhe bile relativno snažne. V zanemarjenih stanovanjih in v kmetijskih hišah ob odprtih gnojnicah se je zvišalo tudi število bakterij. Izredno veliko jih je bilo v mlekarinah, ker je mleko izborna vzrejna za bakterije, ki se dá izdatno okužiti in ki seveda kužilke okužuje v še izdatnejši meri naprej.

Doslej smo govorili vedno o bakterijah v obče. Težje vprašanja pa leži v tem, ali muha prenaša nam škodljive bakterije.

Na to vprašanje znanost odgovarja z obojestrano »da«. Izkušni so namreč dokazali, da muha osobito ob časih epidemij in ob nezadostnih higijenskih odnosih raznaša bacile raznih težkih infekcijskih bolezni, posebno legarja, griže, kolere in poletnih diarej, na katerih vsako leto oboli in umre cela vrsta otrok, največ pa dojenčkov, katerim oblezejo muhe ustnice in jih okužijo na ta način. V špansko-ameriški vojni je legar vedel, da muha prenaša kralj okrožje. V taboriških so bile odprte latrine z okužljivimi izločki že obolenih, po katerih so se pasli neverjetni roji muh in se potem spretalevali ob hrani in jo oblikovali. Tudi v vojni z Buri ni bilo dosti boljše. Ko so jeli polivati iztrebke v straniščih z apnom, je bilo neredkokrat videti muhe v belih nogavicah promenirati po — menaji.

Na muhah in v njih po so našli tudi bacile tuberkuloze, vraničnega prisada in kuge. Kot so dokazali poskusi, ostanje bakterije prisade v mrtvih muhah okužljive do treh let. Prav tako pa smemo s pravico sklepati, da muha zanašajo kralj tudi drugih bolezni od človeka na človeka, kjer so jim izpuščaji, zagnolki, tvorci, gnojilne in rane v obče pristopne. Kdor je videl ranjene, v omedlevici ležeče vojake, ki se niso mogli braniti v polju, tudi ne pozabi onih groznih, ostudnih slik, ko so se mogočne črne skorje, s katerimi je bila rana obložena, pred teboj razkadile v breščah oblak in presedle na drugo žrtev v bližini.

Precej verjetno je tudi, da muhe prenašajo trahom, bolezen, ki nosi po pravici ime egiptovske očesne bolezni. Seveda so tudi druga okuženja mogoča. Kdor pa ve, kake neverjetne množice muh ogrožajo Egipt, se temu ne bo čudil. Zanemarjeni in neobdelani otročaji, katerim se niti več ne ljubi poditi muh od sebe, letajo odlično naravnost z obroči muh krog zagnanih oči po seliških. In dosti boljše tudi ni n. pr. v Perziji, deželi, ki tudi izredno trpi na muhi nadlogi, in v celem orientu sploh.

Končno naj še povemo, da zanašajo muhe še druge vrste bolezenskih provzročiteljev, kot bakterije. Kakor so opazovali, se muhe izredno radi goste z jajčeci raznih glist, katera, dasi zanje pogosto prevelika, skušajo pogoltniti in jih tudi mnogokrat pogoltno. Teh jajčec je seveda največ v glistavih ekskrementih, tako človeških kot živalskih, osobito pa pasjih, od koder jih s svojimi izločki zanašajo muhe na hrano, ki ostane takok okužena nad 14 dni.

Če uvažujemo vse to, bomo umeli, da muh v Ameriki, kjer bljuje neizprosen boj proti njim, ne nazivljejo v agitacijskih spisih in letakih zaman »sela smrti«. Da so jo kulturni narodi do zadnjih desetletij kot eno najusodnejših kužilk omalovaževali in mnogokrat iskali vsepovsod drugod infekcijske prenašalce, se je mnogokrat kruto nad njimi maščevalo. Znanost pa je sedaj z nepobitnimi dokazi govorila tam, kjer je molčal, dejali bi, nekaj instinkt, temelječ na nedokaznih slutnjah. Zato menda ni »samo slučaj, da so že stari Fenicijski svojo boga bolezni, kug in smrti: velemožnega Beelezebuba, imenovali tudi kralja muh, ki razpošila širom ljudstev krilate svoje vračice — kužno amo truseče ljubljenske muhe.

100.000 Din za 10 Din

lahko zadene, kdor kupi srečko loterije društva "Trgovska akademija" v Ljubljani 100a 835 dobitkov od 50 do 100.000 Din

Kulturni pregled

Miran Jarc:

Pesniki samote

(Pirandellovost v francoski književnosti.)

Ob Edouardu Estantu je sem prvič postal pozoren na takozvano »romantičnost osamljenosti«, kot se izraža o tem čisto svojevrednostno doživljanju človeka in sveta Benjamin Crémieux. Estantu je pisnik samotnih, zapuščenih, molčečih. Flaubertski stilizem z razpallenostjo Dostojevskega se družijo v delih »Skrito življenje«, »Odtis«, »Cesta klič«, posebno pa v »Samotah« (1924). Osnovni ton tega nastopa je: vsakdo živi sam, nikoli poznan; najsi živijo ljudje še toliko let drug poleg drugega, najsi žive v zmoti, da so si blizu, da se dobro poznajo — pride trenutek usodnega doživljanja in tedaj bo vsak od njih spregledal: sam sem, neskončno samotna...

Baš zdaj zaslediš vedno večje število leposlovnih del, ki jih preveva odtis tega tragičnega spoznanja. V italijansko književnost je zanesel to »romantičnost« L. Pirandello že v svojih romanih in ji dal v svojih dramah (»Sest oseb išče avtorja« in drugod) tako svojevrednost izraz, v francosko literaturo pa Marcel Proust, pod čigar vplivom se je močno razširila ta smer. Vzporedno z Estantu moram omeniti v tej vrsti vsaj še Mauricia (»Puščava ljubezni«), A. Erlanda (»Tragedija tolažnika«, »Božji ukaz«) in dramatika Denysa Amicla (»Café-tabac«).

Vsi ti pisatelji si sličejo v tem, da osebo podčrtavajo tustvo, ki navdaja človeka do človeka, do pokrajine, do sleherne stvari. Vse osebe njihovih romanov in dram žive vsaka zase kakor v dosmrtni leči, nikoli ne seže njen krik do druge, da bi došla odziv. V dosmrtnem ujetništvu duš je baš bistvo nove tragičnosti. Dočim se v Balzacovih romanih poti vseh oseb zblizujejo proti nekemu skupnemu pokojišču, ki je kakor otok razumevanja in bratstva, se junaki »romantičnega osamljenosti« baš ob tej skupni točki odbijejo daleč proč drug od druge in tako v romanu Estantu, Mauricia... ne najdemo več samo ene ravnine, na kateri se odigrava dejanje in nehanje delujočih oseb (kakor pri Zolaju, Balzacu in vseh prejšnjih), temveč imamo toliko »ravnin«, kolikor je oseb, in te ravnine se med sabo sekajo, križajo, lomijo, nikoli pa se ne uravnotežijo vodoravno. To sekanje in križanje ravnin se konkretno odigrava tako: pisatelj se povrne v življenje v posameznega junaka in pripoveduje dejanje tolikrat, kolikor je glavnih oseb, življajoč se vsakokrat v drugo čutenje in mišljenje. Tako dobimo več »povesti« iste povesti in zavzeti spoznamo, kako malo je resnična tkz. objektivnost, kajti izpovedi vsake delujoče osebe so »objektivne«, a vendar si včasih dočela diametralno nasprotujejo. Ob tej filozofiji izgubita antitezi subjektivnost — objektivnost vso svojo ostrino in mesto njih nastopi relativizem kot nova dinamična nota v umetnosti.

Ta relativizem je prav posebno očiten v Pirandellovih dramah, ki so jim zelo po krivici nekateri očitali umovanje in geometričnost, pri čemer so pokazali svojo ozko srčnost, ki ni zmogla doživljati čisto življenjskih resnic (ki so se odprle seveda šele »novim« očem). Tak roman seveda ne vsebuje dosti »dejanja«, kajti življenja tu ne bilijo drugo od druge, temveč teko vzporedno; baš ta vzporednost pa je vzrok občutju dosmrtnosti osamljenosti, doživljanja tesnobe, ki se včasih stopnjuje do groze, kar vpliva spet dinamično in najmanj prav tako močno kakor drame, ki se vse odigravajo na isti duhovni ravni. Omenjeno »medelastnost« so prečesto očitali velikemu novotarcu Proustu, ki je znal tako točno spremljati vsak vzgib sleherne misli, slehernega čustva svojega »junaka«. Toda ne samo, da drug drugega sploh ne poznamo, ne samo, da moramo vsak zase skrivati to, kar je najbolj svojstvenega v nas in hoditi med svetom zakrknani (primerjal izpovedi Ivana Cankarja!), tudi v nas samih so prvine, ki jih niti ne slutimo in baš te prvinske sile vplivajo usodno na potek našega dejanja in nehanja, te odločijo našo usodo. Če upoštevamo tudi to razodetje, bomo videli, kako se v nazorih »pesnikov samote« prepletata relativizem in na izsledki psihoanalitika S. Freuda. Od tod izvira tudi neki pesimizem, ki je jasno izražen n. pr. v naslednjih stavkih (izpisal sem si jih iz Estantuovega romana »L' appel de la zont«).

»Človek je podzavesten tvorec trpljenja. ki niti zanj ne ve. — Tisto je velika bolesta, ko se nenadoma zaveš, da si popolnoma

sam na svetu, tako neskončno sam, da celo, kadar boš umrl, ne bo morda nikdo vedel, kak napis naj vzdene na tvojo grobilo. — Pred strahotno osamljenostjo človeka ugasne celo lepota vsega vesoljstva«. In tudi omenjena Estantuova umetnina očituje to usodno odločnost. Ob njej se ti zdi, da prodiraš vsevidi in neznano. Osebe preminevajo v sence in se spet zgoščujejo (Dostojevskij!), čas zavzema grozečo pomembnost, prostor je pozornica, kjer se križa toliko ravnin. Stalen prirep pa je: trpljenje, trpljenje, ki ga ne ugonobi noben upor, noben napor, ampak samo vdanost, ki prekvaša pomirja in navaša na »pot k božanstvu«.

Prav zanimiva je v tem oziru tudi Amiclova enodejanka »Café tabac«. Avtor je napisal v uvodu: »V tej igri sem skušal podati tragedijo hermentičnosti bitij. Vidim jih neprodušno zaprte vsakega v dosmrtni leči svoje duševnosti...«

Včasih pa »puščavce« zvihari trenoten tresljaj simulantstva in celo unanimitizma.

Crémieux, ki je napisal v tej smeri literaturo vsebinsko zaletno študijo, sklenc: »Ta nova oblika realizma osamljenosti nam je dala Prousta z mikroskopično podrobnim razkrajanjem doživljanja, zdajša-

Pushkin na odru

Državno dramsko gledališče v Leningradu je pred kratkim vpriporilo novo dramo pisatelja Kamenskaja, naslovljeno »Pushkin in D' Antessa«. Drama je koncipirana prosto po zgodovinskem dogboju, ki se je vršil med obema nasprotnikoma in v katerem je bilo v 37. letu tako tragično zaključeno Pushkinovo kipeče življenje. Pisatelj je hotel na podlagi nataničnih zgodovinskih ugotovitev podati novo razlago dogodkov ob Pushkinovem duetu, a ni imel posebne sreče. Kljub temu pa je doživelo delo velikanski uspeh na gledališkem odru. Glavna zasluga, da je drama sijajno izpadla, gre, igralcu

Pevcovu, ki je kreiral lik Pushkina. Pevcov je imel krasno masko po načrtu slikarja Kiprenskega in je žel viharno odobravanje zlasti v prvem dejanju drame, ki predstavlja Pushkina, kako deklamira v proganjanosti na vasi. Na naši sliki vidimo (od leve proti desni): Pushkinovega prijatelja Puščina, njegovega nasprotnika, morilca D' Antessa, Pushkinovo ženo, znano krasotico in Pushkina samega. Kdaj bomo pri nas gledali na domačem odru Prešerna, Primčeve Julijo, brata Andreja Smoljšta in ostali Prešernov krog?

Iz glasbenega življenja

Zbori št. 5 in 6.

Pravkar sta izšli peta in šesta številka »Zborov«, publikacije pevskega društva »Ljubljanski Zvon«, prva s književno prilogom. Pesem peto številke, »Stalans sam tvojo skladatelja Rista Savina op. 28, št. 2, je prosta kompozicija na narodno besedilo, povzeto iz Kuhačeve zbirke, in v narodnem duhu. Posebnih težkoč ne bo nudila tem bo že vsled tega gotovo prav dobrodošla našim podeželskim zborom. Obogatitve naše muzikalne literature pa ne predstavlja in nekatere harmonične prostosti moram pri tako prirobnih skladbah smatrati za napake. Glasbeno književna priloga vsebuje kot uvod posmrtnico Antona Foersterja in priobčuje lepo statistiko njegovih del. Dalje članek Karla Pahorja iz Banjaluke o delu pevovodje, nadaljevanje Adamičevega zelo umestnega članka »Prireditelj koncertov v premisljevanje«, nekoliko površno sestavljeno poročilo o jugoslovanski glasbeni izložbi v Beogradu, spomenico uredništva dnevnika, društvene vesti in drugo. Glasbeno-književna priloga »Zborov« naliči bivši prilogi »Novih akordov«, ki pa je seveda že po svojem namenu bila širše osnova in izvedena; vendar moremo naša pevka društva vsa zanje važna poročila črpati iz priloge »Zborov«, ki se bo gotovo še izpopolnila in razširila.

Šesta številka prinaša nagrado Ukmarjevo skladbo »Motto« za mešani zbor. Mladski skladatelj in gojenec konservatorija Glasbene Maticice, ki je se topot prvič drznil v javnost, hodi modernizma, a še dokaj zmerna pota, ter zaide marsikrat v staro, izhrojeno stezo, posebno pri številnem in ne upravičenem kadenciranju. Harmonično in

melodično je skladba dokaj zanimiva in bržkone tudi zvočna; preprosta ponavljanja teksta pa jemlje besedilo zanos in vzlet ki ga tudi brzi tempo ne bo ujel. Pri kritični okrajšavi in izgladitvi prehodov bi pesem mnogo pridobila in mladi skladatelj kakor tudi poslušalci bi imeli lahko še več selje z njo. V isti številki priobčuje Adamič eno svojih uspešnih prirobnih pesmi na narodno besedilo »Pred spanjem« z virtuoznostjo v zborovskem slogu, ki je njemu postala že lastna. O prireditvah narodnih pesmi za naše zore sem že pisal in ponavljam, da se mi zdi vsaka notacija narodne glasbe, ki ni popolnoma verna reprodukcija v narodu pete pesmi, nepravilna in cela kvarna. Pri homofonih narodnih pesmih ima seveda prireditelj prosto roko pri izdelavi kakršnekoli spremljave; naše pesmi pa, ki se pojejo po večini večglasno, izgube svojo karakteristiko, ako jih prirediš v šolski harmonski izpeljavi z raznimi zastavami in neokusnimi poltonskimi zadržki ali menjalnimi toni; na ta način korumpirana pesem ni niti narodna, niti umetna in je godna le za »veselo družbo« — namen, ki zares ni vreden, da bi mu vsa publika, cija, kot so »Zbori«, posvečala pažnjo. To velja v tem slučaju za Maroltovo »Kukavico«, kajti glede Pavličeve pesmi si nisem na jasnem, jeli imam opraviti z narodno pesmijo ali z umetniško skladbo v narodnem duhu — tako frapantna je njena priprostopost. Upati je, da so se »Zbori« že tolikanj uveljavili, da bodo sčasoma skušali dvigniti nivo našega zborovskega petja za nekoliko stopinj višje — remediura, katere potrebo je uvidela bojda tudi že širša publika.

dal takorekoč obraz, hrbet in bok predmeta. V vsakem bitju iščem namena in pomena, kajti stara civilizacija, dragocen plod tolikih naporov, je v nevarnosti. V trenutku, ko je dosegla svoj višek, je krolež izbrancev spoznal, da preti temu okamenelemu svetu visoko pognanega človeškega duha razkroj, pogin, razpad. Vse sile moramo zbrati, da preprečimo to smrt. Spoznavati se moramo — zato potujem. Poleg tega posebam muzeje in se ustavljam ob starih spomenikih ali pa se razgledujem z višine na novo pokrajino. Ljubim človeka v njegovi domačiji, v njegovi prošlosti, ljubim vsakega duha v njegovem kraljestvu in razdobju. Sodobni pisatelj mora utrjevati take duševne vezi med narodi. Porečete mi: še važnejše je, da opazuje in popisuje običaje svojega naroda. O, zdaj eva skupaj. Baš ob tej točki morava za hip obstati. Dobro veste, da ima naša najslajša umetnina XIX. veka, roman »Gospa Bovyaryjeva« podnaslov »slika običajev in življenja na kmetih«. Resnično: delo kol stoletja so se francoski pisatelji bavili s proučevanjem in opisovanjem običajev in navade določenega kraja ali dežele. To je bilo široko, pošteno delo opazovanja in razkrajanja in opredeljevanja. Kaj pa naj stori pisatelj, ki je vstopil v novo, prej tuje mo obsežje? Prav tako naj

beleži samo važne lastnosti in posebnosti pokrajine, prebivalcev in ovdotnega življenja? Res je: preje so delovali v tej smeri in sestavili ogromno razpredelbo, znanstveno točno in podrobno, vzorno in skladno z vsemi metodami analize. A zdaj? Danes pa se zanimajo pisatelji za vse druge, bolj važne naloge. Ne iščejo več ločljivih posebnosti in znamenj, temveč, nasprotno: najti skušajo vse one podobnosti, po katerih so si različni narodi sorodni in slični, — skratka iščejo vezi človeštva. Res je, da očitujejo osebe, ki jih slikajo v povestih in romanah, svojstvene lastnosti, posebnosti in se izživljajo na svoj način, toda te osebe vsebujejo tudi in predvsem povsem občečlovečansko bitnost in vsakdo najde v njih nekaj domačega, nekaj, kar je tudi njemu blizu in pojmljivo, nekaj kar je bistveno — človeško. Tako je baš iz tega vidika za naš XX. vek najbolj značilen in pomemben pisatelj Marcel Proust, ki združuje v sebi slikarja običajev in navad po vzorcu romansopiscev prejšnjega stoletja, pa tudi psihologa naše dobe.

Ali naj vam še tolmachi pomen potovanja? Napisal bi debelo knjigo o tem, če bi se hotel do konca zgovoriti. Ne utegnem, kajti jutri že spet sedem v vlak...

Devove koroške narodne pesmi

Peti zvezek 1926, samozaložba. Cena? Naš mariborski skladatelj in folklorist Oskar Dev je pred kratkim izdal lepo zbirko četrdesetih koroških slovenskih narodnih pesmi, ki jih je bil sam nabral in notiral med narodom. Zbirka obsega 30 pesmi v pestri izbiri, le škoda, da nabiralci ni notiral kraja izvora posameznih naprevov, s čimer bi zbirka pridobila na avtentičnosti. 17 pesmi je prirejenih za moški, ena za ženski in ostale za mešani zbor. Pesmi so harmonizirane (kjer je bil prvotni naprev enoglasen) dokaj priprosto in se mi zdi, da je pri notiranju pesmi nabiralci tudi upošteval ljudsko mnogoglasje. Semtertja pa je seveda tudi Devu zašel korak v običajno zborovsko harmonizacijo, o kateri sem govoril zgoraj. V ostalem pa je zbirka prav vestno pripravljena, ter bo zbog teh vrlin gotovo dobrodošla našim zborom. Besedilo pesmi je povsod točno notirano v koroškem narečju in tozadevna tolmčenja pod črto so prav umestna. V 4. taktu 29. pesmi se ima glasi tretja četrtina prvega basa prejkone »eis«, kajti notirani »eis« nima nobene upravičenosti.

Novi uspehi skladatelja Stolcerja-Slavenskega

Letošnje komorne glasbene svečanosti so bodo vršile v Donauerschingu dne 24. in 25. julija. Poleg drugih del, ki se bodo ob tej priložnosti izvajale, se nahaja tudi nekaj mešanih zborov skladatelja Stolcerja-Slavenskega. Njegova »Slovenska simfonija« je dosegla v istem mestu pred dvema letoma velikanski uspeh.

Stolcer-Slavenski je rodom iz Prekmurja. Izšel je iz bednih in primitivnih razmer tu ko se je pojavil v glasbeni produkciji, je takoj opozoril nase. Sedaj je profesor na beograjski glasbeni šoli, vlada pa ga je podprla s štipendijo ter ga poslala letos v Pariz, kjer nadaljuje študije na tamošnjem konservatoriju.

Stolcer-Slavenski je danes priznana in ugledna umetniška potencia ne samo pri nas v Jugoslaviji, ampak tudi v inozemstvu. Svetovno založništvo za muzikalije Schott je izdalo enajst Stolcerjevih kompozicij, skladb za zore, klavir in violino, njegov kvartet in kvintet. Treba je pripomniti, da izdaja Schott samo dela najmodernejših avtorjev, ki so si stekli svetovno priznanje. Med njegovimi edicijami nahajamo dela Stravinskega, Maliptera, Casella in drugih modernistov.

Stolcer očituje v svojih kompozicijah rasno silo našega naroda in v tujni ga splošno imenuje »balkanskega Smetanec«. Letošnji komorni glasbeni festival v Donauerschingu prinese poleg Stolcerjevih zborovskih skladb še sledeča dela: Fr. W. Lothar: Godalni kvartet; H. Krasa: Godalni kvartet; G. Münch: Koncert za klavir in komorni orkester; E. Pepping: Suita za trobento in pozavno; E. Schulhoff: Mali koncert za flavto, violo in kontrabas; H. Rathaus: Mešani zbori brez besedila. To je program prvih dveh koncertov. Tretji prinese originalna dela za mehanične instrumente od Pavla Hindemitha, G. Müncha, E. Tocha in »Abstraktni balet« Oskarja Schlemmbergerja z muzikalno spremljavo Pavla Hindemitha. Ta glasba je pisana za takozvane mehanične orgle. Na otvoritvenem večeru svečanosti pa se bodo izvajale kompozicije za pihala, skladbe Pavla Dessauza, Hansa Gala, Pavla Hindemitha, Ernesta Kreneka, E. Peppinga in E. Tocha.

»Ljubljanski Zvon« za junij in julij

»Ljubljanski Zvon« za junij in julij 1926 je izšel v skupnem zvezku. Na uvodnem mestu razmotriva skladatelj Anton Lajovic vprašanje: »Ali je narodna umetnost lahko socialno škodljiva?« V sestavku odgovarja dr. St. Vurniku, ki je v letošnjem »Zvonu« načel ta problem ter ga enostransko obdelal. Lajovic replicira najprej načelno na Vurnikova izvajanja, potem razmotriva vprašanja: Umetnost in potrebe družbe. Ideja vplivnih sfer in Narodne umetnosti niso socialno dosti koristne in utegnejo celo biti škodljive. Ta članek velja posebno prečitati, kajti vprašanje, o katerem se vodi diskusija, je eminentne važnosti za naše kulturno življenje.

Vladimir Levstik nadaljuje svojo prozo »Hilarij Pernate«, ki je odlična posebno po svoji stilistični strani. Radivoj Rehar priobčuje pesem »V Lendavskih Gorah«, Slavko Grum objavlja drobno črtico »Spomladine«, Janko Glaser pa nadaljuje s publikacijo interesantne Cankarjeve korespondence pod naslovom »Iz pisma Ivana Cankarja Anici Lušinovic«. Tone Seliskar prispeva pesem »Solčna rožica«, Bratko Kreft pa črtico »Ciganec«, Pavel Golia se oglaš s pesmico »Najtišji zvok«.

Pesnike Nove Rusije prikazuje univ. lektor dr. Nikolaj Preobraženski, to pot v »Vsevolodu Ivanovu«. France Bevk nadaljuje roman »Beg pred senec«. Književna poročila govore o Polčevi »Iliriji«, o Molliro-rem »Namišljenem bolniku« v slovenskem prevodu prof. Juvančiča ter o Pečjakovi »Kraljici z mrtvim sreem«. Med poročili o srbohrvatskih delih beremo recenzijo knjige »Generacija pred stvaranjem«, v Kroniki pa referira Ferdo Kozak o beograjski drami v letu 1925—1926, K. D. poroča o razstavi francoske grafike v XVII. in XVIII. stoletju, o razstavi grafike Božidarja Jaka in Jos. M. Gorupa ter o odkritju Smetlove spominske plošče na Dunajski cesti.

»Ljubljanski Zvon« spada v vsako našo omikano hišo in stane celotno 120 Din, za inozemstvo 150 Din, posamezne številke so po 15 Din. Naročila se pošiljajo Tiskovni zadrugi v Ljubljano, Prešernova ulica 54.

Slovenska številka zagrebškega »Svijeta«. Zagrebški ilustrirani list »Svijet« je posvetil svojo 21. številko, ki je izšla 26. junija, Sloveniji, specialno kranski deželi. Na naslovni strani vidimo Slovenko v narodni noši, na zadnji strani pa je vris Triglava. Ta slika je reproducirana v petih barvah. V notranjosti lista prinaša »Svijet« pet strani vrlo lepih in čisto izdelanih fotografij. Fotografije posnetki predstavljajo najlepše partije Slovenije: planine in planinske koč, jezera, izvir naših rek ter znana letovišča. Ljubljana je naslikana dvakrat. V tekstu se nahaja tudi dober članek o Sloveniji, dalje slika Prešernovega spomenika itd. V celotni obsega ta številka zagrebške lista 32 slik iz Slovenije. Tudi leposloven spis, ki ima obliko novele, je zajet iz planinskega življenja pod Triglavom. Naše čitatelje opozarjamo na to številko »Svijeta« ter jim list priporočamo.

Filmska križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9
	10			11				
12	13		14					15
16				17		18		
19		20		21			22	
	23	24		25	26	27		
28		29		30		31		
32		33					34	
	35			36		37		
38	39	40	41		42		43	
44				45		46		
47					48			

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. moderno gledališče; 10. žensko krstno ime; 11. Sillsve partnerice v filmu »Morski vrag«; 12. ime glavne igralca v filmu »Človek, ki dobi v klofute«; 14. začetnici tragično umrle nemške filmske igralke; 15. samó; 16. moško krstno ime; 18. Del naslova znanega Fairbankovega filma; 19. nikalnica; 20. ime ameriške igralke Wilson; 22. osebni zaimek; 23. glavna igralca iz filma »Madona s ceste«; 25. ime slovitega filmskega komika; 29. znani nemški igralec; 31. začetnici glavne igralca v filmu »Pokojni Matija Pascal«; 32. začetnici imena filmskega akrobata; 33. moško krstno ime; 34. začetnici imena največjega filmskega igralca in

režiserja; 35. ime Lloydove žene in partnerice; 38. začetnici imena ameriškega filmskega cowboja; 40. žensko krstno ime; 42. ime ene izmed najstarejših nemških filmskih igralk; 44. predlog; 45. začetnici imena glavne igralke v filmu »Ujetnik v Zendi«; 46. pesnitev; 47. angleško univerzitetno mesto; 48. ime filmske igralke Bennett.

Navpično: 1. rusko - francoski komik; 2. naslov nedavno ufilmenega Zolajevskega romana; 3. številka; 4. ime igralke Busch; 5. osebni zaimek; 6. osebni zaimek; 7. glavna igralca v »Beli sestri«; 8. začetnici glavne igralca v filmu »Hura, Kalifornija!«; 9. glavna igralca v filmu »Če ljubi 40letna žena«; 13. Rimski pesnik; 15. igralca iz »Izgubljene svetla«; 17. ameriški filmski režiser; 20. reka na Češkem in v Nemčiji; 21. SU; 24. igralca iz »Desetih zapovedi«; 26. glavni junak v »Otoku izgubljenih brodov«; 27. začetnici ameriškega filmskega igralca; 28. projekcijska ploskev; 30. ime Menjoujeve partnerice v »Pariški metresi«; 36. očka; 37. nedeljiv delec materije; 39. ime tragično umrlega filmskega komika; 41. darilo; 43. žensko krstno ime.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Svetozar Pribičević; 2. Re; Platon, žima, Prilep; 4. ei, rž li; 5. mm, kosa, le, komet; 6. ep, od, aa; 7. Lotar, te, Ezav, zg; 8. opora, in, Lahl, av; 9. po, S. J., RR; 10. Java, paž, Baku; 11. keks, vi, Tell; 12. doktor Gregor Zerjav.

Navpično: A. Penelopa; B. Limpopo, ko; C. era, to, lek; D. ar., akt, E. oho, Ra, vso; G. as, fantom, mg; I. pri, Loti, ave; J. Rem, Eden, žig; K. ar, si; L. br., žebeli, dr.; M. za; N. čer, ah, ate; 6. vi, ker; P. vol, ulj; R. Eliazar, la, S. Pitagora.

Za nakup vsa vrstne železnine, orodja in strojev se priporoča trdka

Schneider & Verovšek

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16.

Provorsnega „Jeruzalema“

sedem vagonov bo na Ljubljanskem velesejmu na razpolago gostilničarjem in restavracijem. — Cena 7—8½ Din. — Interesni vabljani na pokušjo. Firma: ALOJZIJ ZAVRATNIK, vinogradiški posestnik, Svetinje-Jeruzalem, pošta Ivanjkoec pri Ljutomeru.

USNJENA OBLAČILA NA VELESEJMU

Trdka Alojzij Pregled, podjetje za izdelovanje usnjatih sukenj v Rušah, bo razstavila svoje slovite izdelke kakor: moške usnjene suknje iz telečjega boksa, damske jope, auto raglane, usnjate ovratnike (kravate) (za kravate patent priavljen), telovnike iz usnja, za športnike in lovce usnjene klobuke, čepice, damske ročne torbice in autošube. Obiskovalce vabimo, da si ogledajo in slovite domače izdelke.

Georges Duhamel — Miran Jarc:

O mojih potovanjih

In tedaj, ko sem zapustil Tunis, sem prejel pomlad s svojimi prijatelji na Holandskem. Poletje me je žgalo na Grškem in v bližnjem Vzhodu. Danes sem se vrnil iz Finske. Bilo je bogato, široko in pestro potovanje. In zdaj? In poje? In prej? O, že mnogo romanj je za mano! Italija, ... večina evropskih dežel.

Čemu vata ta potovanja? Da bi videl in doživel kaj novega? O, nikakor ne! Če hočem doživeti kaj novega, mi je treba samo stopiti na ulico med množico, ali pa obiskati znanca in prijatelja. Čemu torej dolga vrta vseh teh romanj? Da bi se odpeljal? Ne, saj nisem utrujen? Da bi se utrudil? Saj nisem naveličan. Nikoli se ne dolgočasim, razven morda kedaj v gledališču. Da, izvršim kako važno naročilo? Ne, nihče me ne pošilja po svetu. Da, bi proučeval tuje življenje, navade in običaje neznanih mi narodov? Še manj.

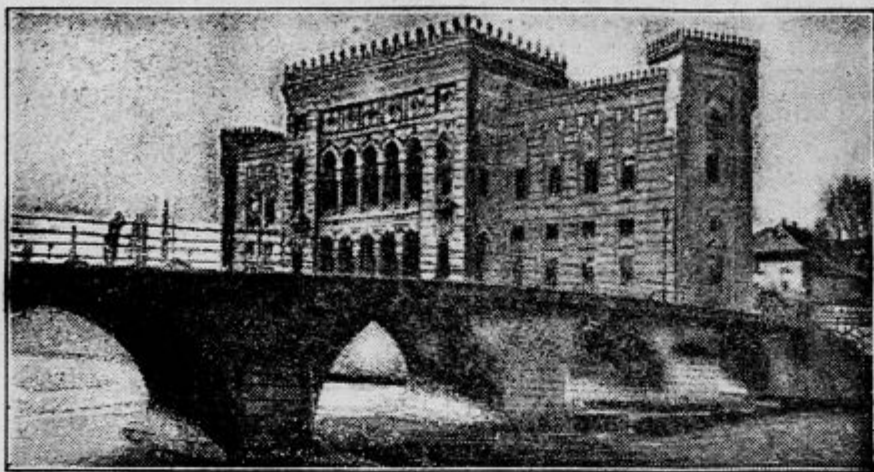
O, potujem, da bi bolj razumel sebe samega, da bi srečal ljudi, da bi našel — človeka! Potujem predvsem, da bi se naučil spoznati ne samo to, kar sem našel, temveč tudi to, kar sem zapustil, da bi si ogledal

Danilo Dimović:

Sarajevski Vidovdan leta 1914

Slike iz Sarajeva po fotografijah S. Kunaverja.

Sarajevska mestna hiša

Zofija Hohenberška je umrla že med potom in že mrtvo so jo dvignili iz avtomobila grofica Lanus in zdravniki. Tako je meni pripovedoval in v službenem poročilu opisal dr. Bardoli, prvi Ferdinandov pobočnik.

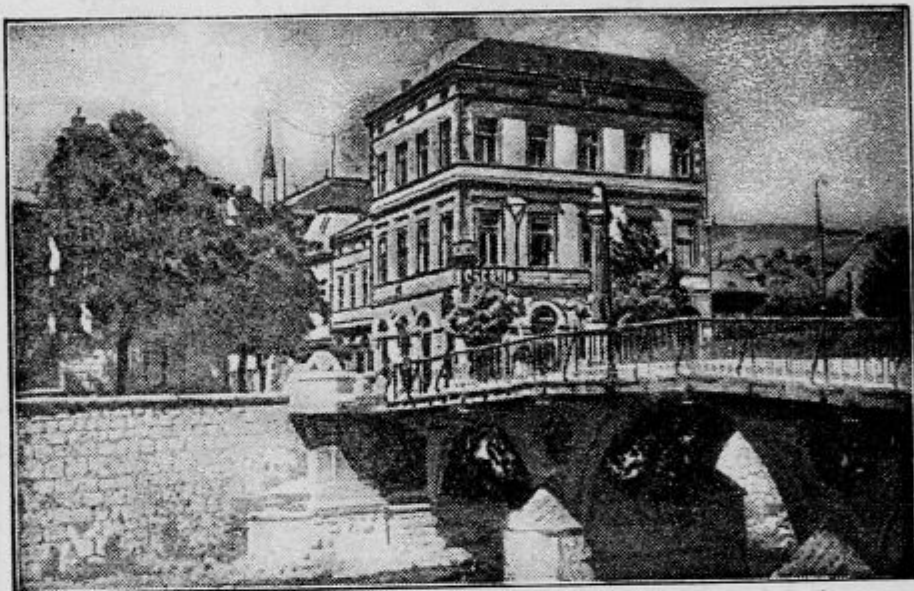
Množica začenja divljati. — »Neizgovorna vojna.« — Afera z brzovjavo za cesarja.

Vse to se je zgodilo do 11. ure dopoldne. Okoli poldvanajstih se je že vedelo v Sarajevu, da sta prestolonaslednik in njegova žena mrtva.

Množice so v prvem hipu podivjale. Kdor ni videl od besnosti in od strahu spačenih obrazov, ne ve, kaj je divjanje mas, kadar se poraja. Najprej pobitost, potem pa strah pred nečim neopredeljenim, velikim, strašnim. Potem treptanje, pa divji bes. Spominjam se, dve učiteljici, Hrvatici, od katerih je bila ena zelo inteligentna, sta me prvi srečali ter mi dejali: »Obadva sta mrtva.« Teh obrazov, polnih obupa, strahu in gneva, ne bom nikdar pozabil. Stutil sem, da se pripravljajo strašen vihar, najprej lokalni, potem pa še krvava tragedija, dolga, težka in velika. Nekoliko Srbov se nas je takoj sestalo v Privredni banki. Spogledovali smo se, molčali in se vpraševali, kaj sedaj? Načrtali so se, da bodo moji živci najbolj mirni, moja sodba najbolj hladna in razborita, čakali so, kaj bom znil. Jaz pa sem izgubil svoj navadni mir. Ponačljaj sem le venomer: »Strašno! To pomeni neizbežno vojno!«

Nato so me pozvali v predsedništvo bosanskega sabora. Bilo je že preko poldneva. Čutil sem, da sem lačen in so mi prinesli kosilo. Pokušal sem, toda jesti nisem mogel. V grlu me je stiskalo. Pil sem kavo za kavo in konjak za konjakom. Če bi bil ob kateri drugi priložnosti popil toliko konjaka, bi bil gotovo padel v nezavest, a tega dne sploh nisem čutil, da pijem alkohol. Sklenili smo, da se skliče seja sabora v

bodo popoldne vržene bombe baš na predsedniško estrado. Zato je bil dostop na galerijo omejen. Ko sem stopil na estrado in sedel na stol, je zavladal v celi moji notranjosti nekakšen mir, prelom v duši. Videl sem jasno, da se bližajo strašni dogodki, a neka notranja sila je z neodoljivo elementarnostjo zlomila moj dotedanji idejni pravec.

Mesto Vidovdanskega atentata

Princip je stal na vogalu hiše in streljal na avto, ki se je nahajal pri začetku desne ograje mosta. Sredi mosta so stali pozneje porušeni spominski steber.

Silen občutek me je vlekel na strma pota, ki jih je zgodovina z železno logiko predpisala mojemu narodu. Čutil sem, da leži na meni veliko breme, čutil sem, da mi je izvršiti težko dolžnost. Vršil sem jo kot zaščitnik in branitelj, kjer sem le mogel. To delovanje med vojno smatrajo za mojo zaslugo. Toda verujte, jaz te zasluge nimam. Jaz nisem mogel drugače postopati.

nedeljo, na Vidov dan, so se začele zbirati množice. Slišali so se klici: »Osveta! Kri za kri! Dol s Srbi! Dol s Srbijo! Dol s kraljem Petrom! Vse Srbe treba pobiti!« Od klicev so kmalu prešli k dejanjem. Začelo se je naskakovanje na srbske hiše, trgovine in prodajalne, razbijanje gostin, šol in cerkva. Te gusne in odvratne demonstracije, v katerih je bila mnogim nedolžnim in siromašnim srbskim družinam uničena vsa imovina, je inscenirala oblast. Na sestanku v neki hiši, kjer so sodelovale mnoge odlične osebnosti iz muslimanskih in hrvatskih krogov, je bil skovan načrt za te demonstracije, oblasti pa so prispevale popis vseh srbskih hiš, katere je treba napasti, uničiti in opleniti. Ponoči so hodili po mestu različni tipi in so po mračnih sarajevskih mahalah zbirali tolpe banditov, ki so imele drugi dan stopiti v akcijo. Člani takih tolp so dobili sekire, krampe, motike in kije. Za voditelja vsake take čete je bil izbran kakšen »boljši« človek iz družbe, ki je poznal razmere v dotičnem delu mesta, kjer je bilo treba uničevati. Te tolpe so začele pustošiti med strahovitim tulenjem in kričanjem. Pred seboj so nosile cesarjevo sliko, misle, da jim je pod zaščito te slike dovoljeno vse. Ze ponoči, posebno pa zgodaj zjutraj so jeli padati udarci po vratih srbskih hiš. Žene so vreščale, otroci plakali, tolpe pa so vdirale v stanovanja in razbijale vse, kar jim je prišlo pod roke. Skozi okna so letele slike, stoli, ogledala, blazine, posoda. Drobne vrednostne predmete so raz-

Sprevod Franca Ferdinanda in vojvodinje Sofije.

Popoldne je bil sprevod. Iz konaka so prinesli krste, obe enaki. Množica sveta, venci, duhovščina, sveče, vonj kadila, a v zraku kakor da se širi zadušljiv, krvav mrtvaški duh. Hodniki v konaku so bili črno drapirani, topovi pred konakom so bili oviti v črno. V prvem nadstropju sta ležala oba mrtliča. On je bil kakor živ, na nji pa so bile še vidne smrtne muke. Nos se je stanjšal, od nosa proti ustom se je začrtala ostrga guba...

Spalir je tvorila vojska od konaka do kolodvora na Bistrici. Govorilo se je, da je v Sarajevu še 50 atentatorjev, ki bodo vržili bombe na mrtvaški sprevod. Domisljiva in strah sta delovala. Širile so se vsakojake vesti in vse, kar so ljudje čuli, so verovali. Oblastniki so se bali in so verovali, da postanejo sami žrtve bomb. Srbi pa so trepetali pred novimi pogromi in pokolji. Videl sem, da v tem hipu človek lahko postane vse, kajti nihče ni normalno mislil. Bal sem se tudi, da Potiorek v svoji razdraženosti dovolj ponovne demonstracije, in sklenil sem, takoj odpotovati na Dunaj, da zahtevam zaščite za Srbe. Z menoj je potoval tudi dr. Vlado Andrić, ki je tudi pozneje med vojno z menoj vred vodil notranjo defenzivo za naše preganjano ljudstvo.

Pustošenje in uničevanje srbske imovine se je vršilo po vsej deželi, kasneje tudi po Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji. Uničenih je bilo mnogo vrednosti. V tem času je poslal srbski obmejni major svojega zaupnika, bistrega Srba, kmeta Bosanca Tošo Staničica na izvid, da mu poroča, kaj je bilo. Zaupnik je poslal obširno poročilo, katero so Avstrijci našli leta 1914. v vojašnici v Loznici. V tem poročilu piše Stanič med drugim: »Ponavljaj zapirajo tiste Srbe, ki so kazali svoje srbstvo v hotelu ob čaši vina. Do danes ni prišlo še nič na dan. Srbi strašno trpijo, vse jih prezira, uradniki, izvezniki Srbe, niti nečejo pogledati Srbov, katere mrzijo tako, kakor bi bili vsi Srbi atentatorji.«

Izjave Danila Dimovića v dunajskem tisku in njegova akcija za preganjanje. — Tendenciozna Potiorekova poročila.

Ko sem prišel na Dunaj, sem dal dunajskim listom kratek prikaz dogodkov in položaja. Potiorek je že poslal predlog, naj se razpuste vsa srbska društva, naj se zapro ljudje, naj se ukine cerkveno - šolska avtonomija, razpusti sabor, proglasi izjemno stanje ter zapro vse srbske banke. Proti vsemu temu se je bilo treba bantati. Min. Bilinski ni maral Potioreka in je bil zelo vesel, ko sem mu pojasnil zadevo ter se izjavil proti Potiorekovim nameram. Pozval je vse člane saborskega predsedništva, naj podajo svoje mnenje in predloge, kaj je bilo storiti. Obljubil je tudi, da bo predložil te predloge cesarju. Jaz sem zastopal stališče, da mora sabor delati.

Potiorek pa je med tem neprestano pošiljal poročila na Dunaj ter je zahteval akcijo proti Srbiji in proti Srbom in Hercegovini. Z rezervatom številka 5012, 29. junija ob 4. popoldne je javil sledeče: »V Sarajevu so se začele demonstracije proti Srbom, toda tudi Srbi nastopajo proti katoličanom. (To je očitna neresnica, ker nobenemu Srbu niti na misel ni prišlo, da bi demonstriral.) Radi tega sem ukazal močno vojaško asistenco. Nekateri zunanje postaje poročajo o ofenzivnem obnašanju Srbov ter opozarjajo, da bi lahko nastali nemiri. Takoj sem poklical vse čete z vojaških vaj v garnizijo. Vsa vojaška krajevna poveljstva, orožniške postaje in obmejne čete imajo naročilo, da budno pazijo, ter po potrebi brezobzirno nastopajo. Te odredbe so bile potrebne, ker so atentatorji že priznali, da so dobili orožje, bombe in revolverje v Beogradu. Globoko sem uverjen, da ima ta nesrečni dogodek, ki je samo začetek nadaljnjih uporov, svoj izvor v Srbiji in mislim, da je mogoče vzpostaviti red in normalne razmere v Bosni samo z energično akcijo na mednarodnem področju.«

Potiorek in drugi za vojno, Tisza proti vojni. — Dvomi cesarja Franca Jožefa.

Potiorek je bil za vojno, Konrad Hötendorff, šef generalnega štaba, ga je podpiral, samo Tisza je bil proti vojni.

V avdienci pri cesarju dne 5. julija v Schönbrunnu je tekel razgovor med Francem Jožefom in Konradom takole: (Konradovi memoari):

Cesar: »Dobro, dobro, to je prav, toda če hočete imeti vojno, kako jo hočete voditi, ko nas bodo potem vendar vsi napadli, posebno pa Rusija?«

Konrad: »Nas vendar ščiti Nemčija.«
Cesar: »Ali ste sigurni za Nemčijo? Naročil sem pokojnemu Francu Ferdinandu, naj v Konopištu vpraša, če moremo i v bodoče računati na Nemčijo. Nemški cesar pa se je otreseł tega vprašanja in ni nič odgovoril.«

Konrad: »Mi moramo vedeti pri čem smo.«

Cesar: »Sinoči smo poslali noto Nemčiji. V tej noti zahtevamo jasen odgovor.«

Konrad: »Če se bo odgovor glasil, da stoji Nemčija za nami, bomo potem napovedali vojno Srbiji?«

Cesar: »Tedad da.« (Po kratkem premisleku): »A če Nemčija ne odgovori povoljno, kaj tedaj?«

Konrad: »Tedad smo osamljeni, toda odgovor mora priti takoj.«

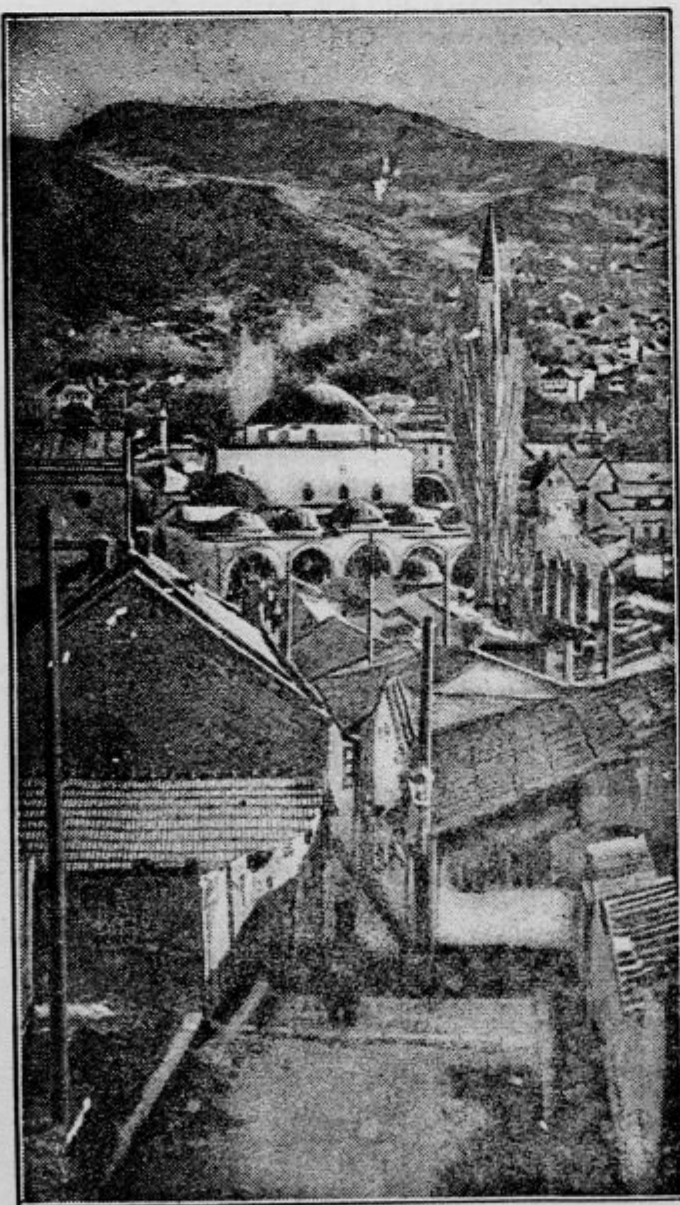
Konrad je nato predlagal cesarju, naj se v celi monarhiji proglasi preki sod,

Nesporazum s šoferjem. — Principov atentat. — Poslednje minute in smrt Franca Ferdinanda ter vojvodinje Zofije.

V mestni hiši se je vršilo posvetovanje, ali se naj voznja nadaljuje skozi mesto, kjer so bili zbrani ljudje, ali se naj vrnejo vsi skupaj v konak. Potiorek je zadrževal, da se ne bo zgodilo nič več, predlagal pa je, da se mesto kaznuje s tem, da se ne bo vozil Franc Ferdinand po glavnih ulicah, temveč vzdolž obrežja proti muzeju. Franc Ferdinand je izjavil, da hoče brezpogojno obiskati ranjenega Merizzinija. Zofija je tudi hotela v bolnico. Sklenjeno je bilo, da se odpeljejo avtomobili vzdolž obrežja Milačke. To pa so bili pozabili povedati šoferju prvega avtomobila in mesto, da bi bil vozil ravno čez Kej, je šofer zavil v ulico Franca Jožefa. Potiorek je ustavil avtomobil in kričal: »Wir fahren falsch!« V tej zmešnjavi je Princip dvignil svoj browning in ne da bi meril, izstrelil dve krogli. Po prvem strelu je omahnila nadvojvodinja Zofija na grudi soproga, drugi je zadel Franca Ferdinanda. On je še sedel pokoncu, toda kri mu je brž udarila na usta. Hotel je nekaj reči, pa se je onesvestil. Nadvojvodinja je bila zadeta v trebuh, njemu pa je bila pre-streljena žila na vratu.

Videl sem, ne da bi vedel, kaj se je govorilo, da se avtomobil vrača, da leži nadvojvodinja na prsih Franca Ferdinanda, da gleda on nemo in topo, sijajna perjanica pa je vihrala na njegovi in na Potiorekovi glavi. Nastal je krič, zmeda, vriščanje, tulenje množice. Ljudje so se vrgli na Principa ter so ga vsega krvavega tolkli in tirali v ječo. Svet je bil podivjal. Še vedno ni bilo znano, kaj se je prav za prav zgodilo. Vedelo se je samo, da je bil izvršen atentat.

Avtomobil se je vrnil v konak s Ferdinandom, njegovo ženo, in s Potiorekom. Takoj so bili poklicani zdravniki. Pri vstopu v konak je bil Franc Ferdinand še živ, toda v globoki nezavesti. Dihal je le še slabo, pupile skoro niso več reagirale, srce je le slabotno utripalo. Iz ust in iz žile na vratu je brizgalo kri. Čez deset minut je nastopila

Pogled z višine na Sarajevo z Begovo džamijo

znak žalosti. Poslali smo brzovjavo cesarju na Dunaj. Prezidijalni urad deželne vlade je bil poslal nekakšne koncepte za naše deklaracije. Bile so porazne in strašne. Oddal sem jih ter sem v dogovoru s Sumarićem in Bašagićem sestavil telegram, ki je bil poslan cesarju. O tej brzovjavki se je izjavilo tudi beograjsko časopisje, da je mirna in dostojanstvena.

Med tem ko smo se mi posvetovali v predsedništvu sabora, so nam javili, da

Vse moje delovanje je vodila neka velika sila, kateri sem se moral pokoriti in šele metode v izvrševanju te dolžnosti je izbrislala pamet.

Organizacija pustošenja in divjaško pustošenje. — Patrijičen ponos pljačkarskih kolovodij.

V Sarajevu je naraščalo ogorčenje med masami. Posebno razburjeni so bili katoličani, med muslimani pa so razdraženost umetno podpihovali. Ze v

Polpretekli čas

To je bilo še po zimi. Pospravljali smo v podstrešje in izpod nekih stopnic izmed kupa razbitih opek privleče služkinja zaboj poln papirja, korespondence in starih rokopisov. Med vojno so nas obiskovali cesarsko-avstrijski detektivi in so nam stikali po pisalnih mizah in omarah, pa se je skrivalo, kar se je moglo in kjer se je moglo.

Med raznimi drugimi papirji so bili tudi ostanki uredništva »Domačega Prijatelja«, ki sem ga urejevala deset let, ravno do vojne. Izdajal ga je češki tovarnar Vydra, ki ga je Avstrija, notabene, tudi pestila na vse načine, da je siromaka, še razmeroma mladega, udarila kap, še preden so minili težki dnevi trpljenja za svobodo.

Prinesli smo tisti zaboj doli v sobo in s svojo najmlajšo hčerko vse začeli pregledovati pisma in rokopise. Ona je v tistih blaženih letih, ko bi bila rada že gospodična a še ni. Vesela je, poskočna, smeje se in vrti, ves svet je njen in še nekaj povrh, vse za njo cvete, zlatih ciljev ima milijon in misli: samo roko iztegnem in bodo moji! Jasnó, da jo imenujemo »Sunčana« — »Solnčna«.

Solnčna ima ves svet rada in želi, da bi bilo vse, kar živi, srečno, kakor ona. Umljivo, da ji je bilo strašno žal vsakega rokopisa, ki sem ga v zakasneli uredniški gorljivosti, raztrgala. — To je tako lepo, kakor od samega Zupaniča. — »Dobro zna slovenski.« — je zastokala, če sem obsodila kakšno pesem.

»To je ono,« sem rekla. »Kopira in še stihji so za nič, ritma nima.«

»Nič zato, lepo je pa vendar,« je protestirala. »Saj so pevci o ljubezni zvr-goleli.«

Tako je ona branila stare petošolske pesmi, jaz pa sem trdosrčno obsojala. Potem so se pa tudi meni zasmilili ti fantje, ki so pred dvanajstimi in več leti ljubili in pesmi zlagali in črtice in novele pisali. Spomnila sem se nekega starega svojega sotrudnika, ki sem ga našla kot kaplana v nekem kopališču in mi je rekel: »V krožku, v katerem smo bili vaši sotrudniki, nas je bilo šest in samo jaz sem še ostal, vsi drugi so padli v vojni.«

Spustila sem rokopise v naročje in zamislila sem se in vduhu sem jih iskala tiste nadobudne mladeniče. Kje so? Kje so? —

»Majka, majčice, kod hodijo tvoje mi-sli?« me je prekinila Solnčna.

»Koliko mladosti, Sunčana, koliko mladosti! In kje so?! Kje jih je Usoda pogazila in strla? In kje so tisti, ki so še živi?!« Pogladila sem stare rokopise, in glej, iz prekrasno jasnih oči Solnčne so kanile solze, čiste kakor jutranja rosa, na stare papirje.

»Meni jih je tako silno žal, majka,« so govorile rdeče ustnice, prvi nedotaknjen cvet, in zlati kodri so zableskali tako mlado, tako lepo, ko je Sunčana skočila k mneni in me objela.

»Nobenega rokopisa ne pustim več raztrgati, majčica, pisali bova na vse strani in kdor se oglasi dobi rokopis nazaj. Vesel bo, da ga spomni mladih časov.«

Pa sva začeli zlagati rokopise spoštljivo na kup, dobro in slabo. Pisma pa, ta, dvanajst in več let stara pisma, so bila vsa ginljiva, vsa lepa.

»Majka, to je krasno, vsi ti pravijo samo »gospa Zofka« in celo »draga gospa Zofka,« opazi moje dekletce, ki bi bila rada gospodična, pa še ni.

Nasmehnila sem se: »Da to je bilo lepo, zelo lepo, moja draga Sunčana. Imela sem cele filijalke takih mladih poetnih idealistov na vseh koncih in krajih Slovenije: v Ljubljani, v Novem mestu, v Gorici in na Sušaku. Na Sušaku so bili, več, naši »puntarji«. Fantje boli smelih nazorov, a v Gorici cvet naše slovenske mladine, ki so se zanimali za vse. Dobri nacionalisti in vendar ne zasunkanci. Sunčana, oni so mi dali najlepši priimek, kar ga more dobit javni delavec: »naša Zofka« sem jim bila. In pisem sem jim napisala, o, na tisoče in tisoče! Kaj naj čitajo, kako naj živijo, kakšen stan naj si izberajo. Pisarili so mi o svojih očetih, materah in sestrah, o svojih skrbih in boleznih in v kakšno dekle so zaljubljeni, kaj in kako delajo v počitnicah in kam pojdejo študirat jeseni. No, Sunčana, niso me poznali, niti jaz njih, a rada sem imela jaz nje in oni mene, kakor da sem jim starejša sestra. Nekako lepo duhovno sorodstvo je bilo med nami. — Kam jih je vojna razpršila, kje so prerano umirali, težke smrti?! Koliko jih je ostalo in kako živijo?!«

Začele sva čitati pisma in rokopise, drugače kakor prej. In večkrat me je zabelelo okrog srca. — Vsi uredniki poznajo morda ta neprijetni in grenki oči-tek vesti. Pride rokopis, založiš ga kam, včasih celo prirediš za tisk in pozabiš nanj. Potem pa čez dolgo let izveš, da si storil krivico pisatelju, da je bil takrat potreben duhovne pomoči ali da je bil celo kruha lačen, a ti bi mu bil lahko dal jesti teden dni, če bi bil o opravi časa objavil njegov rokopis.

Ni bilo mnogo dobrih stvari med staro šaro, a bilo jih je.

»Majka,« me je pokarala Solnčna: »Greh je, da mu nisi priobčila teh črtic; glej, kako mi loži! In čitaj le: Prosim Vas priobčite takoj poslano črtico; zelo vam bom hvaležen. Hudo mi je dijaku revnemu za denar. Posebno zdaj se mu je pripetila nesreča; starši zaradi dolgov ne morejo poslati mesečne plače za hrano in stanovanje. od drugod pa ne morem dobiti denarja. Če bi vsaj za stanovanje imel!«

Res, to je bil greh storjen, ker stvari so bile dobre! Zakaj nisem čitala njego-

vih rokopisov? Neroden, težko čitljiv rokopis — vsak urednik ima takih grehov na vesti...

Tu sva nabrali drugi kup, kakih osem črtic, pesmi, izrekov. Rokopis prekrasen, a vsebina banalna brez umetniške strune. In vendar žaliva pisatelja. Kolika vztrajnost! In še iz vojne piše črtico »Na straži« in pesem:

Mnoge boje bijejo
kri v potokih lijejo.
Puške pokajo
in junaki padajo.
Grom topov buči,
zamljo stresa in bobni...

Ali je mrtev obležal, kdo ve kje, ali še živ po zeraldji hodi?

Tretji piše, da je bolan in polega okrog siromašne domače vasice in se zdravi z domačimi zelišči. Četrty mora v bogoslovje in žalostno jemlje od sveta slovo, — a Sunčana s polotročnimi, poldekliskimi solzami, tistimi lepimi solzami, ki so tako odkritosrčne, a se tako hitro umaknejo nasmehu, kakor črn oblak solncu pomladi, — joka nad njegovo usodo.

Pa tako dalje prebirava pesmi in črtice in novele naših mladih fantov iz polpreteklega časa. Potem napišem za poskušno deset dopisnic in Solnčna jih odnese na pošto.

Mesec dni časa sva odločile za odgovore. In prihajajo karte nazaj: »Neznan v tem kraju.« »V vojski izginil.« »Umrli.« Od desetih en sam srečen odgovor! Pri-srčen, poln vedre radosti:

»Gospa Zofka, naša gospa Zofka! Tako lepo in mehko je zadišalo po moji mladosti, ko sem prejel Vašo karto. Po tisti prelestni mladosti, ki je mislila, da je ognjena v same črne skrbi in da nosi na plečih pretežkih problemov sto in sto — a je bila samo cvetel in radost in brezbrižnost! Kakšni časi so prišli potem, kakšni strašni časi! Vsako leto za tri leta in več! Neizmerno trpljenje; pravo krvavo, ne-

usmiljeno trpljenje! Izmučen in križan sem se vrnil iz vojne z ubito dušo. Nikdar ne bom dohitel izgubljenih let, sem mislil. A je šlo; težko, pa vendar! In zdaj sem koncipient in oženjen sem in dvoje otrok imam, punčko in fantka. Zelo sem srečen. Pa vse eno iz te moje moške sreče pozdravljam solznih oči tisto moje lepo prvo mladost in Vas, gospa Zofka, naša gospa Zofka, ki je osebnó nismo poznali in je še zdaj ne poznamo, pa nam je vseeno kazala pot k luči. Pozdravljena!«

Vidite — zakaj bi se sramovala priznati — s solznimi očmi sem čitala to pismo. Človek seje in ne vidi kam in ne ve, če je kaj vzkliklo. Pa vzprejme vsako jako svojega dela, jeko, ki doni tako iz davnih let in potov, sprejme jo, kakor poseben dar božji. Oživi ga, prebudi in da moči za novo delo. Četudi skromno delo, vseeno! Luči daj, po svojih sposobnostih!

Pozdravljeni, ki ste mi kdaj pisali, pozdravljeni, če še živite. In naj Vam rože cveto na grobeh, če ste mrtvi! Po davnih prijateljicah se mi toži, po davnih prijateljih. Po slovenskih naših pesmih ki tako prekrasno done in po naših domačih smrekovih gozdovih in po naših visokih gorah. Pozdravljeni, pozdravljeni! — Prišla bom, da mi razveselite srce in telo okrepite in dušo dvignete v višine, k solncu, zlatim ciljem nasproti, ki se, oh, še vedno, še vedno bleščijo visoko pred menoj v daljni lepoti!

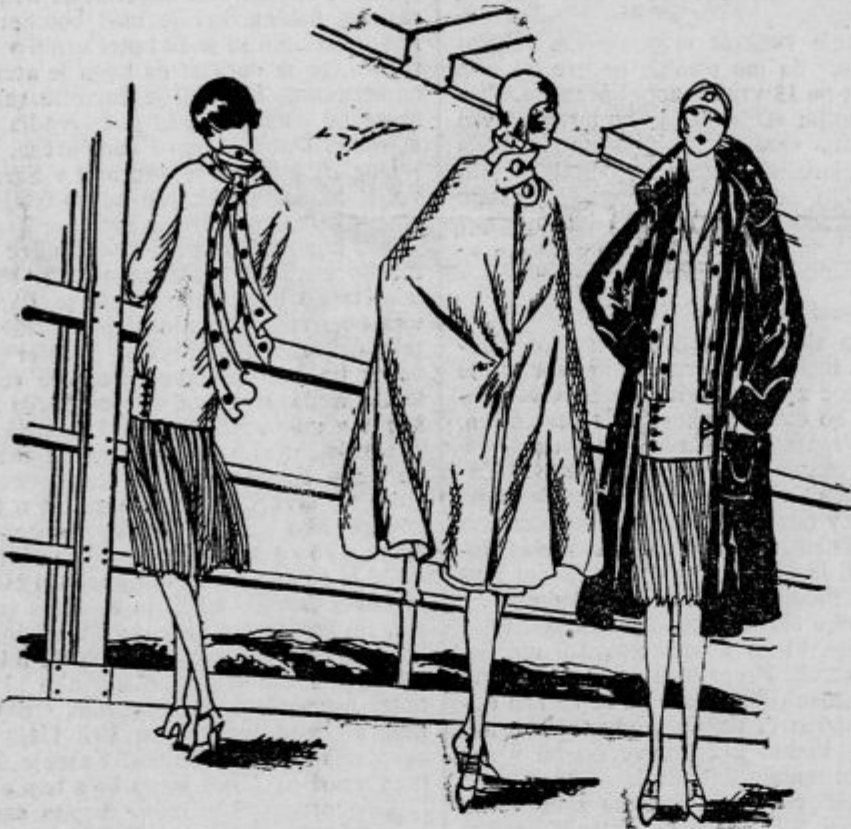
Pozdravljeni

od Vaše

gospo Zofke.

(NB. Če mi pa hoče kdo pisati, naj mi piše na moj naslov: Zofka Kveder, Zagreb, Pantovčak br. 1 S. — In če morete, mi dajte prvič mnogo luči, radosti in veselja. Odgovarjala Vam bom pa na tem mestu. Saj ni res, kaj ne, da so današnjim ljudem samo kinematografi potrebni, radio, operete, šale. Saj je še nekaj starinskih med nami in tudi mladež ni vsa samo za goli šport. Dajte telesu, kar je telesu koristno, dajte pa tudi duši malo hrane!)

Kraljestvo mode

Potovanje po morju

V novi dobi, ko se je tudi naših dam lotilo veselje do morskih potovanj, ne bo odveč nekoliko aktualnih pripomb in nasvetov.

Mnoge dame zagrešijo ob odhodu na morsko potovanje to napako, da svojo garderobo oskrbijo samo za lepo vreme. Kvečjemu še pomišljajo na to, da tu in tam utegne rositi z neba ali da tako za šalo zaveje bora. Nikakor pa ne računajo, da lepe poletne in jesenske tedne lahko prekine naravnost mrazljivo vreme, kakor se to dogaja ravno letos. In če se to zgodi, tedaj se morske potovalke z vsemi svojimi dražestnimi oblačili iz krepke ali foularda, in z vsemi svilenimi ogrtači ali lahimi volnenimi paletoji nankrat znajdejo v mučnem položaju.

Gotovo se lahko vsaka dama postavi na stališče, da se za par nesrečnih hladnih dni na morju ne izplača izgovarjati posebne garderobe. Toda to niti ni potrebno, ker se potreba oblačil lahko prevarno krije s tem, da izbereš take modele, ki jih po končanem potovanju ne boš vtaknila v omaro k večjemu počitku, marveč jih uporablja za različne prilike.

Čemu si n. pr. za potovanje po morju ne bi nabavila prikopnega pull-overja, ki služi tudi na planinah in pri te-nisu, pozimi pa pri drsanju in smučanju? In ni nikako modno pravilo, da bi paletot moral biti krojen ravno iz lahkega volnenega blaga. Pleteni plašči z originalnimi vzorci so mestoma mnogo ljubkejši in imajo to prednost, da jih lahko nosiš pozno v jesen in celo še pozimi. Treba upoštevati samo to: v vročih dneh je plašč itak odveč in lahko celo najtanjši rips postane neznošen. Ker torej te stvari služijo samo ob hladnem vremenu, je nedvomno boljše voliti neobčutljivo volneno blago ali pa pletenino. Glede obleke pa je na mestu, ako pri potovanju s parnikom razpolagaš vsaj z eno s sportno krojeno obleko iz mehkega

voljnega blaga.

Prvi model na naši sliki predločuje jumperjevo obleko s svilenim, zadaj zavezanim šalom. Originalna je sprednja partija, ki je povsem enaka kakor pri zadnjem (desnem) modelu. Širok passé, iz katerega se dviguje gornji del v obliki bluze, je spet s štirimi orehastimi gumbi. Mala vezana zastavica na nasprotni strani simbolizira insignije mornarstva in s tem ustreza novi modi (ki za tenis zahteva emblem v obliki raketa, za jadranje vezan čolnč itd.).

Izmed ogrtačev je za hladno vreme priporočljiv impregniran kèp iz zelenkaste ali lilaste svile, kakor ga predstavlja srednja skica. Njemu je pri-krojena apartna čepica. Te vrste ogrtači so že zato vrlo porabni, ker dobro služijo tudi v planinskih hotelih, lažjih turah, deloma pa tudi v mestu in pri avtomobilskih izletih.

Morda še bolj praktičen pa je zelen usnjen plašč z malim istobarnim klobučkom. Ovratnik je velik in zavrt, manjši grobi in žepi moški. Podložen s primernim volnenim materijalom lahko služi za jesenske avtomobilske vožnje in železniška potovanja, prav tako pa tudi za hladno ali deževno vreme v mestu. In uslužen bo tudi pozimi, ako ga opremiš s primerno podlogo, na ovratniku in manšeta pa namestiš opusum.

To naj skratka upošteva vsaka dama, ki se poda na morje: na primer-no oblačilo za negotovo vreme moraš misliti že zato, ker si sicer z nedostatno adjustacijo pokvariš ves užitek potovanja in zaman izvršiš tisočake.

Oglejte si

na velesejmu paviljon „14“ štev. 590
novost v prekrasnem ročnem delu.

Najlepše pariske bluze.

Petelinje peresje

si je v minuli zimi naglo priborilo pri-ljubljenost damske publike. In ka-kor so nekoč naše stare mamec nosi-le cele opreme novejega peresja, tako se v današnjih težjih časih uveljavlja petelinje peresje v sličnih in drugač-nih aranžmanih, kakor to predločuje naša slika.

Ovratna pentlja

Ker se za nastopno sezono napove-dujejo globoko izrezane toalete, dočim je zdaj v modi kakršen koli ovok vratu, forsira moda — posebno k oble-kam mladih dam — fin in učinkovit ovratni okras: to je pentlja iz moiréja, zavozljana in speta z dvema rožama.

Radio

Izvleček iz večernih programov

DUNAJ (531 m. 7 KW), BERLIN (504 m. 10 KW in Königswusterhausen 1300 m. 20 KW), BRESLAU (418 m. 10 KW), LEIPZIG (452 m. 10 KW), RIM (425 m. 12 KW), BRNO (521 m. 2.4 KW).

Nedelja, 27. VI.

DUNAJ 18.10: Beethoven: Godalni kvartet. Opus 132. a-Mol.

20: John Galsworthy: »Gozd«. Drama v 4. aktih.

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert. (Wagner, Čajkovski, Verdi, Smetana, Liszt.)

22.30: Godba za ples.

BRESLAU 20.25: Arieje in dueti iz oper: »Gloconda«, »Fausta«, »Eugen Onjegin«, »Rinaldos«, »Carmen«, »Aida«, »Rigoletto«, »Cavalleria rusticana«, »Werther«.

22.30: Godba za ples.

LEIPZIG 20.15: Schubert: Pesmi.

21.30: Godba za ples.

RIM 21: Odlomki iz opere: »Ribiči biserov«.

BRNO 19: Orkestralni koncert. 1. Brahms: Madžarski plesi. 2. Moszkowski: Špan-ski plesi. 3. Dvořák: Slovenski plesi.

Ponedeljek, 28. VI.

DUNAJ 20.10: Koncertna akademija.

BERLIN 20.50: Komorna glasba: od Haydna do Schönberga: 1. Reger: Godalni kvar-tet es-Dur. 2. Schönberg: Sekstet.

22: Orkestralni koncert. — Berlioz, Čajkovski, Wagner, Verdi. (Koncert bo oddajala vzporedno tudi angleška od-dajna postaja Dawentry.)

BRESLAU 20.25: Sinfonični koncert. — Cherubini: »Anakreon«. (Uvertura.) 2. Ta-tini: koncert d-Dur za čelo in orkester.

3. Brahms: I. sinfonija, c-Mol, op. 58.

LEIPZIG 20.15: Klasične operete. — Joh. Strauß, Millöcker, Zeller, Offenbach.

RIM 21.10: Vokalni in instrumentalni kon-cert.

BRNO 19: Koncert Moravskega kvarteta.

1. Dvořák: Es-Dur. 2. Dvořák: f-Dur.

20: Recitacije in pesmi.

Torek, 29. VI.

DUNAJ 19.30: »Prodajalec ptičev.« Opereta v 3. aktih. (Karl Zeller.)

BERLIN 20.30: Gregorijansko petje.

21: Poljuden večer. (Arieje, pesmi itd.)

BRESLAU 20.25: »Čajanka«, Veseloliga v treh aktih.

LEIPZIG 20.15: Carovnije v Krkonoših. (Igra z godbo in petjem, prirojena za radiofonija. Nato plesna godba.

RIM 21.10: Vokalni in sinfonični koncert: Gluck, Beethoven, Verdi, Donizetti, Berlioz, Alvarez, Rossini, Catalani, Puccini, Wagner.

BRNO 19: Orkestralni koncert: Kellar Bela, Meyerbeer, César Franck, Massnet, Dvořák.

20: Arieje, pesmi in dueti; nato godba za ples.

Sreda, 30. VI.

DUNAJ 20.10: Poljuden koncert. (Orkester in solisti.)

21.30: Sketch in godba za ples.

BERLIN 21.30: Schumann: Sinfonija, d-Mol, št. 4.

BRESLAU 20.25: Komorna glasba. 1. Hän-del: Sonata g-Dur, za flavto in klavir.

2. Beethoven: Godalni kvartet a-Mol,

op. 132. 3. M. Reger: Štirje komadi za flavto in klavir. 4. Haydn: Godalni kvartet f-Dur, op. 3. št. 5.

22.30: Godba za ples.

LEIPZIG 19.30: Lortzing: »Divji lovec«.

Opera v treh aktih.

RIM 21.10: Leo Fall: Odlomki iz operete »Dolarska princesa«.

BRNO 19: Koncert.

20: »Maske«. Drama v enem aktu (Rob. Bracco).

Četrtek, 1. VII.

DUNAJ 20.10: Koncert pevskega zbora du-najskih učiteljev.

BERLIN 20.30: Orkestralni koncert: Beet-hoven, Mozart, Goldmark, Čajkovski, Wieniawski, Glazunov.

22.30: Godba za ples.

BRESLAU 20.25: Romantika in fantazija v besedi in pesmi.

LEIPZIG 20.15: Tričetrstinski takt: Bach, Boccherini, Schubert, Ardiiti, Gounod, Mozart, Beethoven, Delibes, Strauss, Brahms.

RIM 21.10: Veliki koncert španske glasbe.

BRNO 19: Koncert: Chopin, Novak, Po-spisil.

20: Koncert vojaške kapele.

Petek, 2. VII.

DUNAJ 20.10: Prenos iz državne opere. (Program še ni določen.)

BERLIN 21: Komorni koncert: 1. York Bowen: Sonata c-Mol. 2. Beethoven: So-nata cis-Mol, op. 27. 3. Schumann: Pravi-ljčne slike, op. 113. (Štirje komadi.)

BRESLAU 20.25: Iz klasične poezije. (Re-citacije.)

21: »Obljuba za ognjiščem.« Muzikalna drama.

LEIPZIG 20.15: Rabindranath Tagore: Re-citacije njegovih del v verzih in prozi. (Med pavzami igra klavir.)

22.30: Godba za ples.

RIM 21.10: Koncert lahke glasbe.

BRNO 19: Orkestralni koncert: Mozart, Rubinstein, Gounod, Schubert, Čaj-kowski.

2: Dramatični večer.

20.30: Pesmi: Schubert, Loewe, Brahms.

Sobota, 3. VII.

DUNAJ 20: Schubertov večer. (Pesmi.)

22: Godba za ples.

BERLIN 20.30: Dvorišče v Berlinu pripo-veduje... (Akustična slika.)

22.30: Godba za ples.

BRESLAU 20.25: Zabaven večer. (Orke-ster, solisti itd.)

22.30: Plesna godba iz Berlina.

LEIPZIG 20.15: O veseljih popotnikov. (Or-kester in recitacije.)

RIM 21.10: Vokalni in instrumentalni kon-cert.

BRNO 19: Orkestralni koncert, Strauss,

20.30: Vesele pesmi in godba za ples.

TUDI

ljubljanski d a m s k i
svet zna ceniti
nedosežno fino

CREME MOUSON

Gaston Leroux:

Prikazen v Operi

Ce bi pripovedoval samo tako: »Ko sva prišla na dno kleti, sva zadela na ekvatorsko šumo, ki je žarela v poldanskem solncu, bi sicer dosegel imeniten učinek bedastega začudenja. Toda ne iščem nikakih učinkov; moj edini namen, ko pišem te vrste, je, da pripovedujem natanko vse, kar se je zgodilo g. vikontu de Chagnyju in meni pri grozni avanturi, s katero se je svoj čas pečalo tudi državno sodišče.

Zdaj naj se vrnem k dejstvu.

Ko se je strop razsvetlil in okoli naju zažarel gozd, je vikontova osuplost presegla vse meje. Pojav te neopredelne šume, ki naju je s svojimi debli in neštetimi vejami ovijala do neskončnosti, ga je pogreznil v strašno prepadlost. Z rokama si je segel na čelo, kakor da bi hotel pregnati sanjsko vizijo, in njegove oči so mežikale, kakor oči človeka, ki se z muko zbujal in se začel zavedati stvarnosti. Za hip je celo pozabil poslušati!

Povedal sem, da me pojav gozda ni prav nič presenetil. Zato sem lahko poslušal, kaj se je godilo v sosednji dvorani. Končno moje pozornosti ni toliko privlačil dekor, ki se ga je moja misel otresla, kolikor v prvi vrsti zrcalo samo. To zrcalo je bilo na nekaterih mestih razbito.

»Da, imelo je razpoke; nekemu se je navzlic njegovi debelini in trpežnosti posrečilo »posejati zrcalo s prameni«. To je jasno dokazovalo, da je mučilnica, kjer sva bila vjeta, bila že razbita.

Kak nesrečnež, čegar noge in roke so bile manj gole nego noge in roke obsojencev iz »Rožnih ur v Mazenderanu«, je nedvomno padel v to »Smrtno iluzijo« in je v besu in blaznosti butal ob zrcalo, ki navzlic lahkim poškodbam niso nehala odsevati njegovega smrtnega boja. In veja drevesa, na kateri se je obesil, je bila postavljena tako, da je mogel imeti pred smrtjo to poslednjo tolažbo, da je videl, kako brca obenem z njim — tisoč obešencev! Da, da! Jožef Buquet je bil tu...

Ali bova umrla kot oni?

Tega nisem verjel, ker sem vedel, da imava še nekaj ur pred seboj in da bom ta čas znal bolje izrabiti, nego je to bilo mogoče Jožefu Buquetu.

Mar nisem dobrega poznal večine Erikovih izumov in zvijač? Sedaj ali nikoli je napočil trenutek, da izkoristim svoje znanje.

Opustil sem popolnoma misel na povratek skozi prehod, po katerem sva dospela v to prokletlo sobo; nisem se pečal s vprašanjem, ali je mogoče premakniti notranjo skalo, ki je zapirala ta dohod. Tega nisem storil iz čisto preprostega vzroka: ker pač ni bilo nobene možnosti za to! ... Skočila sva bila s prevelike višine v mučilnico, kjer ni bilo nikakega pohištva, ki bi nama omogočilo povratek. Veja železnega drevesa je visela predaleč stran od skalnega vhoda. Tudi če bi se popel na rame vikontu de Chagnyju, bi še izdaleka ne dosegel do odprtine.

Ostal je edini izhod v Ludovik-Filipovo sobo, kjer sta bila Erik in Kristina Dadé. Na oni strani so bila vrata, v mučilnici pa je bil izhod za naju docela neviden... Potemtakem sem moral skušati, da jih odprem, čeprav nisem vedel, kje pravzaprav stoje, kar gotovo ni vsakdanja naloga.

Ko sem se dobrega prepričal, da ne smeva ničesar več upati do Kristine Dadé; ko sem slišal, kako vleče pošast ubogo deklico iz Ludovik-Filipove sobe, da ne bi motila najinega mučenja, sem se sklenil takoj podati na delo, to se pravi: iskati način, kako se odpirajo tajna, nevidna vrata.

Najprej pa sem moral pomiriti g. de Chagnyja, ki se je že izprehajal po planici kakor v halucinaciji. Kričal je nesmiselne besede brez zveze. Drobci razgovora med Kristino in pošastjo, ki ji je zamogel vjeti navzlic svojemu razburjenju, so nemalelo pripomogli, da je popolnoma zdrsnil s tira. Če dodate k temu še učinek magične šume in žarečo vročino, ki mu je priključala potoke znoja na senca, boste z lahkoto razumeli prenapeto razpoloženje g. de Chagnyja. Navzlic vsemu opozarjanju in prošnjam nisem mogel pripraviti svojega tovariša, da bi se vsaj malo previdneje obnašal.

Hodil je gori in doli brez razloga, zaganjal se je v neobstoječ prostor, misleč, da bo stopil v drevored, ki ga povede k obzorju, in se je zadeval po par korakih s čelom v sami odsev lažne šume!

Pri tem je kričal: »Kristina! Kristina! ...« in vihtel samokres. Na vse grlo je klical pošast, izživajoč glasbenega angela na smrtni dvoboji. Zmerjal je celo njegov iluzijski gozd. Mučenje je torej že pričelo učinkovati na ta nepripravljeni duh. Skušal sem, kolikor sem mogel, pobjliti vikontovo omamo: moral se je z roko dotakniti zrcala in železnega drevesa in razložil sem mu po zakonih optike celo to svetlobno slepilo, ki naju je obdajalo in ki mu vendar ne smeja podleči kakor kaka navadna nevedneža!

»Midva sva v sobi, v majhni sobi, to si ponavljajte neprenehoma... in iz te sobe bova prišla, ko najdeva vrata. Tako! Zdaj jih iščiva!«

In obljubil sem mu, da izsledim izhod, preden mine ure, če me pusti pri miru in me ne gluši neprestano s svojim blaznim kričanjem in tekanjem.

Tedaj se je iztegnil po tleh, kakor da je v gozdu, in je izjavil, da hoče čakati, dokler ne najdem gozdnih vrat, ker pač nima boljšega opravila. Smatral je potrebno pristaviti, da ima z mesta, kjer leži, »imeniten razgled«. (Mučenje je torej delovalo kljub vsemu mojemu dopovedovanju.)

Jaz pa sem pozabil na gozd in sem se lotil ene izmed zrcalnih ploskev. Obtipaval sem jo na vse strani in sem iskal na njej slabo točko, na katero je bilo treba pritisniti, da bi se zasukala vrata po Erikovem ustroju nihajočih vrat in propal. Včasih je bilo to slabo mesto le kak preprost madež na zrcalu, velik kakor grah, pod katerim je tičalo pero mehanizma. Iskal sem! Otipaval sem tako visoko, kolikor so roke mogle doseči. Erik je bil približno enako velik kakor jaz in prepirčan sem bil, da ni nastavljal mehanizma višje od lastne postave. To je bila pravzaprav le domneva, obenem pa tudi moj edini up. Sklenil sem, da bom tako neumorno in natančno obtipal vsi šest zrcalnih sten in nato pozorno preiskal tudi tla.

GOSPODINJE! Oglejte si prvovrstne izdelke sloveče tovarne testenin

„PEKATETE“

na Ljubljanskem velesejmu v paviljonu H št. 456-458.

Lastne tovarne v Ljubljani in v Il. Bistrici (Italija). Ustanovljeno 1899.

PIPAN & CIE KEMICNA KOMERCIJSKA
URUŽBA z o. z.

LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA št. 2.
In AMERIŠKANSKA PENSIJANSKA VRATA-
VARNOSTNA OLAJA, TIVOLSKA MIST.
BERGON, TERPENTIN — In NOVOROČNO
OLJE, KEMICNI IN TEHNIČNI PRIDMETI —
In ANGLEŠKO TOLVAJ JEDU-
NO OLJE ZNAMKE „H O M K O“
SUROVINE ZA USNJARJE IN MILARNE
LJUBLJ. VELESEJEM PAVILJON „E“ 79, 81, 83

POSETITE

LIPSKI jesenski 1926 velesejem

Splošni vzorčni ter tehnični velesejem od 29. avgusta do 4. septembra. — Tekatinski velesejem od 29. avgusta do 1. septembra.

(Usnje, čevlji, lesni izdelki, športne potrebščine, igrače, steklo, keramika, galanterija, optika, knjištva, grafika i. t. d.)

Zahtevajte prospekte in pojasnila od častnega zastopstva
STEGU in DRUGI, Ljubljana, Gledališka 8

F* L* A* M* M* E* N* T* O* D
TOVARNA GASILNIH APARATOV

VELESEJEM PAVILJON „G“ 344 — 346

Generalni zastopnik za S. H. S. **RADIOVOJ KRASNIK**,
Domžale — agentura in komisijska trgovina — Ljubljana

MIZARSKA TVRDKA
ERMAN & ARHAR

Iz razstavlja nekaj svojih izdelkov v paviljonu „G“ 295-299. Tam je interesantom na razpolago tudi novi KATALOG MODERNEGA POHIŠTVA, ki se oddaja vsakemu za znesek Din 50.—. Kdor naroči naših izdelkov za Din 3000.—, prejme katalog brezplačno! — Na zalogi v St. Vidu stalno solidni domači izdelki vsakovrstnega pohištva, tapetništva i. t. d. po konkurenčnih cenah. 5048a

„KRISTAL“ D. D.

tovarna ogledal in brušenega stekla v Mariboru.

Najstarejša in največje podjetje te vrste v državi. Izdeluje posebno fina ogledala in brušena stekla z okraski, popravila osepela ali sploh pokvarjena stara ogledala po niski ceni, jamči za prvovrsten, trpežen oblog, zarteklenje portalov

NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU PAVILJON „E“ 37

Kdor išče — najde!

Ta deček je srečen in vesel. Pomagal je materi pri pranju perila z

Zlatonog terpeninovim milom in našel je v milu pristen zlatnik!

Petrovič Josip

godbeni instrumenti na velesejmu pav. „G“.

Auto

Puch VIII. 38 HP, 6 se dežen, z Boschrazsvet ljavu, električnim starijem, skoro popolnoma nov, ugodno na prodaj. Ogleda se ga pri: Hrova Ljubljana, Vegova 61

izložbeni aranžer

in prva moč za kratko stroko se sprejme takoj.

(rgovski) dom, Maribor.

4751 a

Interesenti za mali avto!

Preden kupite, obiščite ljubljanski velesejem, paviljon F, kjer so na ogled C. S. R. NESSELSDOORFER TATRA. Za inter-4800a resente poskušne vožje.

Najsigurneše »porabl. torej najboljša

Reform

steklenice

za konzerviranje sadja in povrtnin v vseh velikostih ter vse druge priklone in Zupančev knjižo: Konzerviranje sadja in povrtnin ima v zalogi trdka

Lovre Petovar, Ivanjkovi.

151-a Ceniki se pošljejo na zahtevo.

„LEDA“

DAMSKO PERILO
je najcenejše, najtrpežnejše in najlepše!

POSETNIKI VELESEJMA oglejte si izlože in zalogo v tvornici „LEDA“, SELENBURGOVA ULICA števil 1.

Trgovcem popusti! — Pristopajte kot člani k zadrugi! — Zavarovajte Vaše hčerke za nevestino opremo! 5047a

Oglejte si specijalno detajlno in engros trgovino vrvarskih lastnih izdelkov

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave dolge konoplje, garantirano in sicer: VRVI za zvonove, transmisije, dvigala in za telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne oprti za transmisije (Müllergurten), oprti navadne vseh širokosti, vrvi in mreže za seno, ribje mreže, gugalne mreže (Hängematten), bombažev mrežice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, ognje-gasne cevi, štriki za perilo, tržne vrvice, širange uzde, špaga, dreča, zidarske in tesarske vrvice, trakovi in vrvice za taluzije. Velika zaloga pravih tržaskih bičevnikov, bičev, gož, jermenov, morske trave, žime vseh vrst, konjskih krtač, konjskih odelj, nepremočljivih vozniških plaht, juta platna, ribaric itd. po najnižji ceni! 4952

Specijalno montiranje (splajsanje) vrvi za transmisije in dvigala se izvrši solidno in točno.

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino
Ivan N. Adamič, Sv. Petra cesta 31

Telefon 441

PODROČNICI: Maribor, Vetrinjska ulica 20, telefon 454 — Kamnik, Sufna 4

Naročila in popravila se točno in vestno izvršujejo!

Razstava v lastni hiši

Oglejte si zalogo na ljubljanskem velesejmu

PAVILJON G — PROSTOR 305,

kjer se prodaja na drobno in veliko

IVAN PAKIŽ, Ljubljana, Stari trg 20, ustan. 1912.

Velika zaloga stenskih ur in budlik iz svetovnoznane tovarne z znamko „JUNGAUS“. Vskakovrstne precizne švicarske žepne ure. Velika izbira zlatnine in srebrnine, juvelov, jedilnega orodja, am. double blaga itd.

Najcenejši nakup! 4900a Najcenejši nakup!

REVMATIZEM.

ZAHVALNA IZJAVA.

Mnogospoštovanemu g. drju I. RAHLEJEVU, Beograd.

Prejel sem steklenico Vašega zdravila „RADIO BALSAMIKA“, ki sem jo porabil po navodilu. Po treh dneh sem zaznal olajšanje in boljše spanje. Potrebujem še dve steklenici, ki mi jih čim hitreje pošljite po povzetju, da bi jih dobil že čez 10 dni, ker je prva pošiljka trajala 21 dni.

Za čudodelno zdravilo in izlečenje Vam do smrti hvaležni s poštovanjem

Rade Popović, svečenik.

PLAV, dne 7. oktobra 1925.

Zdravilo „Radio Balsamika“ izdeluje, prodaja in razpošilja proti povzetju laboratorij „RADIO BALSAMIKA“, Beograd, Kosovska 43.

MANUFAKTURA na VELIKO

M. HRIBERNIK, Ljubljana
Dr. Tavčarjeva (Sodna) ulica 6. — Telefon št. 530

„I“ 614
Vrv - motvoz
A. Sinkovec d. d.
Grosuplje

Lepo stanovanje
s 2 sobama, kuhinjo, oddajni prostor, se odda. Pisma na upravo „Jutra“ pod značko „Jutra“ v Mariboru. 17848

Sostanovalec
se sprejme 1. julija ali prej. Naslov v upravi „Jutra“. 17796

Soba z 2 posteljama
se odda. Naslov pove upr. „Jutra“. 17735

Zamenjam
preveliko stanovanje za manjšo. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Zamenjam 34“. 17734

Letoviščarji, pozor!
Odda se za julij, avgust in september lepo, zravnano stanovanje, obkroženo s travi, opremljeno s kuhinjo, v bližini elektr. razsvetljave, v oddaljenosti par minut krasna senčasta sprehajališča. Polovica in oglada se lahko že dan pri Antonu Valtarju, k. letoviščarju v Mariboru. 17789

Mirna stranka
brez otrok, vedno od doma oddana, 18-letno stanovanje 2 sob in kuhinje, na takoj ali pozneje. Naslov: Staro, Selenburgova ul. 3 pri trdnici „Singer“. 17730

Kot sostanovalec
se sprejme gospod. Naslov v upr. „Jutra“. 17738

Opremljena soba
se odda solitni gospodini. Oglada se lahko od 12. do 2. ure. Naslov pove upr. „Jutra“. 17731

Prazno sobo
s posebnim vzhodom, odda ženi. Zelenka jama, Tovar. nika ulica. 17815

Stanovanje
2 sob, kuhinje, kopalnice, predobro, terase in vseh pritliklin. se razsvetljuje s tem primerom. Polovica se v upr. „Jutra“ pod značko „Zelenka 90“. 17736

2 opremljeni sobi
s souporabo kuhinje, oddajni prostor, se odda. Pisma na upravo „Jutra“ pod značko „Zelenka 78“. 17778

Prazna soba
separirana, se odda. Naslov pove upr. „Jutra“. 17732

Soba
prazna ali opremljena, se odda. Naslov v upr. „Jutra“. 17737

Opremljena soba
solitna, velika, se odda na Miklošičev cesti za 600 Din. Naslov pove upr. „Jutra“. 17739

Opremljena soba
s elektr. razsvetljavo in posebnim vzhodom, se odda. Naslov pove upr. „Jutra“. 17736

Dijaki
se sprejmejo na hrano in stanovanje v solitno sobo. Naslov pove upr. „Jutra“. 17738

Gospod
se sprejme v Zibertovi ulici št. 194 na stanovanje v solitno sobo. 17721

Starejši gospod
miren, 18-letno solitno sobo, opremljeno, se odda. Pisma na upravo „Jutra“ pod značko „Zelenka 35“. 17737

Lepa, prazna soba
parket, elektrika, voda, separirana, se odda s 15. julijem samo boljšemu gospodu v Rožni ulici št. 211. 17738

Opremljena soba
s posebnim vzhodom, 13-letna solitna gospodinja s 1. ali 15. julijem na Sv. Petra e. Taboru ali v isti bližini. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Solitna 55“. 17737

Stanovanje
obstoječe iz 2 sob s vsemi pritliklinami in elektr. razsvetljavo, zelo prikladno za letnišarje, se razsvetljuje s tem primerom. Polovica se v upr. „Jutra“ pod značko „Zelenka 90“. 17736

Soba
s 2 posteljama, električno razsvetljavo, se odda v Strelški ulici 18/II. 17690

Lepa soba
na Taboru, se odda. — Naslov pove upr. „Jutra“. 17735

Gospodinja
se sprejme na stanovanje, omeni, tudi na hrano v sredini mesta. Naslov pove upr. „Jutra“. 17737

Opremljena soba
separirana, se odda s hrano — Iv. Kosmač, Valvasorjeva trg 6. 17840

Stanovanje
2 sob in kuhinje, 18-letna stranka. Pisma do 600 Din. Pismena ponudba na upravo „Jutra“ pod „Mirna stranka brez otrok 38“. 17838

Malá posest
Maribor okolica, s malim vinogradom, rosnim kupom. Ponudbe „Maribor“, Rotovški trg 4. 17843

Živahni putki
18-letna inteligentna petelinčica domače pasme. Dopise, event. s sliko, pod značko „Lila, Misa“ na upr. „Jutra“. 17636

Gospod
srednjih let, značen s samostojno, tudi starejšo damo. Ponudbe na upr. „Jutra“. 17877

Brimber
Dvigajte pismo. 17720

Pseudonym
Anka Potočnikova naj dvigne pred pol leta izgubljeno pismo. 17818

Primerno nagrado
tistemu, ki mi naznaní naslov simpatične in pošteno devojke, srednje postave in primerno premoženja. — Trgovsko naobrazeno s deželno imajo prednost. Sem 38 let star in lastnik zdravstva Slovenije. Dopise na sliko pošlji na upr. „Jutra“ pod značko „Obitnik“. 17763

Gospod
srednjih let, s obrtom, želi poročiti enako gospodino, ki ima vesolje gostilno. Dopise s posilno imenom in sliko pošlji na upr. „Jutra“ pod značko „Obitnik“. 17763

Delovodja
s 3000 Din plače, star 34 let, želi dopisovati s gospodino od 18-22 let, v svrhu event. ženitve. — Dopise s sliko na upravo „Jutra“ pod „Prodajalica ali šivilja“. 17790

Katera gospodinja
bi poročila simpatičnega veleposredniškega sina s dobro dobo gostilno. Dopise s sliko in navedbo premoženja na upravo „Jutra“ pod „Lepa bodočnost 38“. 17730

Gospod
srednjih let, s obrtom, želi poročiti enako gospodino, ki ima vesolje gostilno. Dopise s posilno imenom in sliko pošlji na upr. „Jutra“ pod značko „Obitnik“. 17763

Dva gospoda
tvoja, mlada in inteligentna šteta poznavanja s boljšima in izobrazbenima gospodama od 18-25 let. Cenj. dopise po možnosti s slikama na upravo „Jutra“ pod „Dva stranca“. 17811

Išče se posojilo
20-30.000 Din proti popolni varnosti za snko obrt, ozir. se sprejme lihi družabnik s navedeno vsoto. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod značko „Družabnik 38“. 17738

Družabnika
s 150.000 Din izjem. — Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Uspeh zaljubljenca“. 17550

Posojilo
za izdajo in nakup zemljišča, upošlji pogoji za ženo „Moja“, Kredna stavba združba Maribor, Rotovški trg 4. 17844

Attilio!
„Moja ljubica“! Zakaj? — Kaj misliš? — Pisi na naslov 608 Vi... 17851

25letni mladenič
ki poseduje posveto in 2 obrti, želi poročiti gospodino s premoženjem Din 75.000. Ona s deželno imajo prednost. Dopise na upravo „Jutra“ pod „Mladenč 34“. 17635

Delovodja
s 3000 Din plače, star 34 let, želi dopisovati s gospodino od 18-22 let, v svrhu event. ženitve. — Dopise s sliko na upravo „Jutra“ pod „Prodajalica ali šivilja“. 17790

Katera gospodinja
bi poročila simpatičnega veleposredniškega sina s dobro dobo gostilno. Dopise s sliko in navedbo premoženja na upravo „Jutra“ pod „Lepa bodočnost 38“. 17730

Gospod
srednjih let, s obrtom, želi poročiti enako gospodino, ki ima vesolje gostilno. Dopise s posilno imenom in sliko pošlji na upr. „Jutra“ pod značko „Obitnik“. 17763

Klaviarje
harmonije na obroke in posodo svetovno najboljšo: Steinway, Holst, Bösendorfer, Forster, Stingl original etc. Dobije se v veliki zalogi in izbiro strokovnjaka in bivšega učitelja „Glasbene Matice“ 1541

Klaviir!
Tovarna in zaloga klaviirjev, prvovrstnih instrumentov različnih vrst, kakor tudi lastnih izdelkov. Poseben oddelček za popravila. Ugladovanje in popravila za Glasbene Matice, Konservatorij in druge institucije se izgovarjajo od moje tvrdice — Točna postrežba, zmerne cene, tudi na obroke. Izdelovalci klaviirjev H. Warbinek, Ljubljana, Hilsarjeva ulica 3. 17663

Vijolino
(česko), izigrano, s čistim glasom, dobro ohranjeno, izborna resonanca, v lepi etalji, ugodno prodam. — Oglada se od 12-1. ure na Poljanski cesti 13/II, levo. 17790

Lep orkestrir
velik, s električnim pogonom in papirnatimi notami se radi pomanjkanja prostora skoraj razprodal. — Naslov pove upr. „Jutra“. 16455

Samostojen obrtnik
Slovenec, 35 let star, se 18 let v Zagrebu, 18-let tem potem gospodnično ali vdovo, staro do 30 let, s dobo, potrebo na povečanje obrti ali za nakup trgovine. — Zanimaj takoj po poročilu Rečne poudbe posliti pod „Za 8850 na Publicista d. d., Zagreb, Gunduličeva 11. 17738

Gospodinja
stara 20 let, popolnoma osamljena, delovna, s nekaj premoženja, se želi poročiti s boljšim gospodom, malim obrtnikom ali posestnikom v starosti od 25-40 let. — Le rene ponudbe pod šifro „Mirno življenje št. 1008“ na upravo „Jutra“. 17638

Elektrotehnik
samostojen, star 34 let, trgom in prikupljuje bi poročil gospodini ali vdovo, katere dota bi omogočila ustanovit lastnega podjetja. — Prišel bi se tudi na obrt ali posestvo. Dopise s sliko na: Posredovalstvo za ženske „Glasba“, Ljubljana, pošti predal 68. 17678

Samostojen trgovec
40 let star, s dobro dobo trgovino in gotovino, blizu Maribora, 18-let tem potem simpatično družico. Dopise pod „Sigurana eksistenca 38“ na podružnico „Jutra“ v Mariboru. 17653

Klaviar
dobro ohranjen, prodajatelj: Korov pri Triflu, pošta Krško. 17598

Pianino
dobro ohranjen, se kupi. Ponudbe na upravo „Jutra“ s navedbo cene pod značko „Pianino 38“. 17689

Trobente
vse blazinaste, telev. robove hitro in precizno popravila in prečiščenja Alfonz Breznik Ljubljana, Most. št. 3 (poleg magistr.) Starj instrumenti se vzamejo v zameno ali pa kupijo. 1547

„I“ 614 ANTON ŠINKOVEC D. D., GROSUPLJE „I“ 614

Lepe in polne grudi!
more doseči vsaka žena in delo v najkrajšem času s preprostim „Jutro“. — Po zdravstvenih priporočilih se uporablja s vnanjo masazo Garnitura 110 D. „Grecos“ največji kosmetični aparat za popolno strastitev tudi najtežjih slabosti, se dr. Biera. Din 50. „Orthodor“ mali ortopedijski aparat, s katerim zadobi tudi najtežji nos v najkrajšem času zaželjeno obliko. 35 Din. „Edeco“ nos odstranjuje v najkrajšem času v „Edeco“ kopol. vsako jutro in večer po 5 minut uporabe, nakar izgine rdečica, pa naj bo radi katerikoli bolezni ali prehlada. Mnogo priznanj. Din 85. — Lepo obliko nos vam daje „Grecos“, se razsvetljuje s travi, a se ne vili niti izpod najfinjših flor-ogovarje — za glečje 55 Din, za nos 150 Din. „Edeco“, kamijaka tvorilca Berlin. — Slike in sliki s SRS Milan S. Polka, Zagreb, Maribor, trg 2. — Zahtevajte brezplačne cenike in navodila! 140-a

Velika zaloga modernega pohištva
po najnižjih cenah in na obroke priporoča trdnika Matija Andlovic, m' zarstvo Vidovdanska c. 2.

Pridite na velesejem paviljon „I“
koja 601 in 625

videli boste krasne bosanske preproge. Prepričali se boste, da so bosanski tepih najlepši kras za vsaki dom, ker s svojimi lepimi, živimi barvami, ter narodnimi in orientalskimi ornamentami nadkrijuje vse ostale izdelke.

Preproge, polagače, zastore, hodniške tepihe itd.
Zahtevajte cenik. Kupite blago iz prve roke. Sialne cene. Industrija bosanskih čilima Dušan Kecman, Bos. Petrovac. Za blago, ki ne odgovarja in se ga vrne v 8 dneh se vrne denar. 5141 a

Sir
pravi bohinski, zajamčeno polnomasten, prvovrstne kakovosti dobite le naravnost od trdnika **Franco Žmleček**, Bohinjska Bistrica.

Velesejem paviljon „I“ 645
Zastopnik **ALBIN TURK**, Ljubljana.

Mlatilnice
lastnega izdelka, nadalje posamezne dele kmečkih strojev ter njih popravila izvrše in po konkurenčnih cenah **ANTON KREMŽAR**, Št. Vid n. Ljubljano. 5145 a V zalogi več kosilnic po zelo ugodni ceni.

MODROCE
afrik, žimnate in fine volnene ter vse drugo s stiško pohištvo kupite najceneje pri trdniki **RUDOLF SEVER**, Ljubljana, 4704 Gospodarska 6.

Prodajam vse vrste mlevskih izdelkov
Pšenični zdrob, pšenično moko, 5136 a koruzni zdrob, koruzno moko itd. Na željo pošljem vzorce. Zahtevajte cenik. Trgovina z moko in deželnimi pridelki na debelo **Kuralt Josip, Domžale**.

„I“ 614
Morska trava-civilih **A. Sinkovec d. d.**
Grosuplje

ANT. KRISPER
LJUBLJANA, Mestni trg 26.

Tovarna raznovrstnih čevljev
za otroke, deklice, dečke, ženske, moške, navadne in fine kvalitete. Za delavce posebno močne izdelave. Komode (papuče) in dokolenice po brezkonkurenčni ceni.

Oddelek za galanterijsko blago na debelo.
Pletenine, čipke, sukanec, vezanine, razne čevljarke in krojaške potrebščine, krtače, šolske potrebščine itd.

Otroški vozički lastnega izdelka.
Eksport zobotrebcev adjustiranih in v zabojih.

Potovalna pisarna JOS. ZIDAR
Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Predprodaja železnih kart za vse države po originalnih cenah brez pribitka. — Oskrbuje potne vizume, zavaruje proti n-zgodam na potovanju. Vse osebne informacije glede potovanj, bodisi posameznih ali družabnih brezplačno; pismenim je priložiti znamko. Vsa dosedanja družabna potovanja so izpadla v največjo zadovoljnost udeležencev. Pohvalna pisma! 5160 a

Poštno hran. račun št. 10.679 Telefon Interurb. 106. Brzljavi: Zidar, Ljubljana — Žiro račun pri Narodni banki.

IVAN ZAKOTNIK
LJUBLJANA DUNAJSKA C. 46 Telefon št. 379

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tvarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. Gradba lesenih mostov, jezov in mlavov.

Parna žaga. — — — — — Tovarna furnirja.

Svetovno poznani
kvalitetni motocikli **Harley - Davidson**

ANT. KRISPER
LJUBLJANA, Mestni trg 26.

Tovarna raznovrstnih čevljev
za otroke, deklice, dečke, ženske, moške, navadne in fine kvalitete. Za delavce posebno močne izdelave. Komode (papuče) in dokolenice po brezkonkurenčni ceni.

Oddelek za galanterijsko blago na debelo.
Pletenine, čipke, sukanec, vezanine, razne čevljarke in krojaške potrebščine, krtače, šolske potrebščine itd.

Otroški vozički lastnega izdelka.
Eksport zobotrebcev adjustiranih in v zabojih.

Potovalna pisarna JOS. ZIDAR
Ljubljana, Dunajska cesta 31.

Predprodaja železnih kart za vse države po originalnih cenah brez pribitka. — Oskrbuje potne vizume, zavaruje proti n-zgodam na potovanju. Vse osebne informacije glede potovanj, bodisi posameznih ali družabnih brezplačno; pismenim je priložiti znamko. Vsa dosedanja družabna potovanja so izpadla v največjo zadovoljnost udeležencev. Pohvalna pisma! 5160 a

Poštno hran. račun št. 10.679 Telefon Interurb. 106. Brzljavi: Zidar, Ljubljana — Žiro račun pri Narodni banki.

IVAN ZAKOTNIK
LJUBLJANA DUNAJSKA C. 46 Telefon št. 379

MESTNI TESARSKI MOJSTER

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tvarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d. Gradba lesenih mostov, jezov in mlavov.

Parna žaga. — — — — — Tovarna furnirja.

Ležalni stol
samo Din 170- razpoložljivo po povzpeti Rudolf Radovan, tapetnik, Krekov trg 7.

Vsakovrsten žagan in tesan les
(suhe deske, tramli) za mizarje in tesarje vsako množico po najnižji ceni dobite vsak čas v največji zalogi pri trdniki **Fran Suštar** lesna industrija, trgovina in parna žaga 5045 Ljubljana Dolenjska cesta 3tev. 12.

POZOR
ženini in neveste **Žimnice**
matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje **Rudolf Radovan**, tapetnik **Krekov trg št. 7** (poleg Mesinca doma) 5045

Zastopstvo za Beograd
išče dobro uveden trgovca. Reference prve vrste. Več: Beograd, poštanski pretinac 4. 4817 a

„I“ 614
Dreta-oprti (Gurte) **A. Sinkovec d. d.**
Grosuplje

J. Stjepušin
Sisak

Naznanilo preselitve.

Karl Prelog, trgovina z volno, bombaževino in galanterijo je preselil svojo trgovino, doslej na Galusovem nabrežju 11, v
GOSPOSKO ULICO št. 3
Trgovina na Starem trgu 12 ostanje na istem mestu. Ob tej priliki se ceni odjemalcem zahvaljujemo za dosedanje zaupanje ter se priporočam za nadaljno naklonjenost. Z odličnim spoštovanjem
KARL PRELOG
5055a

Zahvala.

Za vse dokaze ljubezni in sočutja v bolezni in smrti, za krasne vence, za obilno udeležbo ob pogrebu našega nepozabnega, ljubljene soproga, očeta, brata in svaka, gospoda

Tone Bezočnika

posestnika, gostilničarja in lesnega trgovca

izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Izrečna zahvala pa boji gosp. dr. Irigolju in gosp. Kormanu za pretresljiv govor ob odprtem grobu, častiti duhovščini, Orjuni, Sokolu, požarni bratovi, pevskemu zboru za ginljive žalostinke in vsem tovarišem, ki so prihiteli od blizu in daleč počastiti spomin pokojnika.

Sv. Lorenc na Pohorju, dne 24. junija 1926.

Lizika Bezočnik, soproga, oče in sorodniki.

Zahvala.

Za iskrene dokaze sočutja ob smrti našega preljubega

Zorana

izraža vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, darovalcem vencev in cvetja, vsem, ki so tako mlado odvezetega rajkega fantka v cvetu let preminulega spremili v tako krasnem sprejemu v Plju iz bolnice in na domu na pokopališče k zadnjemu tihiemu počitku, svojo iskreno, najsrčnejšo zahvalo.

Velja še posebna zahvala gospodu primariju Dr. Kolarju, kateri se je z izredno skrbjo trudil ublažiti trpljenje ter rešiti življenje mlademu bitju, častitim sestram usmiljenkam, prečastiti duhovščini, gospodom profesorjem, učiteljem, meščanom, dijaštvu ter šolski mladini mesta Plju, ki so v tužnem, lepem sprejemu spremljali dobrega Zorana na prve dijaške počitnice. Prečastitemu gospodu župniku pri Sv. Antonu za krasne tolažljive nagrobne besede, domačim učiteljem, ki so se sočutno potrudili s šolsko mladino spremljati ga na zadnji poti.

Vsi pa ohranimo našega ljubega Zorana v trajnem spominu.

Sv. Anton v Slovenskih goricah, dne 24. junija 1926.

Prežalostna obitelj Tušakova.

Underwood

Telefon 980

pisalni stroj je dosegel svetovni sloves nad 2.000.000 strojev v prometu in rabi
Zastopstvo:
LUDVIG BARAGA, LJUBLJANA
Selenhurgova ul. 6
II 27a Telefon 980

Ko obiščeš ljublj. velesejem si oglej najprvo

v lastnem paviljonu

tvrdke **STANKO FLORIANČIČ**, trgovina z železnino v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 35

bogato in veliko zalogo vsega železninskega blaga kot razne vrste posode za kuhinjo, aluminijastih športnih posod in predmetov, strojev, orodja za obrtnike i. t. d., i. t. d.

POSTREŽBA SOLIDNA! 5000a CENE ZELO NIZKE!

ZAHVALA.

Hvala za vse izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti naše mamice, gospe

Amalije Koprive

Iskrena hvala darovalcem vencev, obrinemu društvu, zagorskemu Sokolu in vsem onim, ki so jo spremili na zadnji poti.

Zagorje — Beograd, junija 1926.

* Rodbine Koprive — Pavlovič.

5104

Potrti neizmerni žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prelužno vest, da je naša dobra soproga, nepozabna mati, tašča, stara mati in teta, gospa

MARIJA BREMC

soproga ključavničarskega mojstra in bišnega posestnika v soboto 26. junija 1926 po daljši mučni bolezni v 62. letu starosti, previdena s sv. zakramenti za umirajoče za vedno zatisnila svoje trudne oči.

Pogreb se vrši v nedeljo 27. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Cegnarjeva ulica 12, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto 3. julija ob 7. uri zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra.

V Ljubljani, dne 26. junija 1926.

5130 a
Franc Bremc, soprog. Marija Piro roj. Bremc, hči;
Josip Piro rač. svetnik, zet. Marija, vnukinja.

KOKS

Iz angleškega premoga nudi po ceni Din 80— za 100 kg.

Mestna plinarna.

Velika stara, prvovrstna vpeljana trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki

na najboljši točki srednje velikega mesta Slovenije SE ODDA v našem pod jako ugodnim pogoj. Samo ponudbe remh reflektantov na OGLASNI ZAVOD KOVACIČ, Maribor, Slomškov trg 15. 5070

5125-a

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nam je umrla včeraj v petek ob 4. uri popoldne, po kratki, mučni bolezni, naša nepozabna draga mama, stara mama, teta in tašča, gospa

Jožeta Kalan roj. pl. Hollstein

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne, iz mrtvašnice drž. bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. junija 1926.

Zalujoče rodbine:

Kalan, Bergmann, Vojnovič, Justin in Hollstein.

Podpisane tvrdke javljajo pretresljivo vest, da je preminul njih visokospoštovani senjoršef in ustanovitelj, gospod

Edvard Doctor

Nepozabni pokojnik je posvetil 50 let delovanja svojim podjetjem in ista v neumornem delu vodil k današnjemu procvitu. Njegov spomin bo vedno med nami, a nepozabno nam ostane njegovo delovanje.

Maribor, Nachod, Bratislava, Wien, Trst, dne 26. junija 1926.

Mariborska mehan. tvornica

Doctor & drug.

5136

IGN. ŽARGI „Pri nizki ceni“

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 3.
Trgovina z drobnim, pletenim in modnim blagom
ter raznim perilom in kravatami na debelo in
drobno. — Potrebščine za krojače in šivilje.
4796a

C. D. GAON, ZAGREB

TVORNIKA TRIKOTAŽE IN PLETENE ROBE
PAVILJON „J“ 578-580-582

5077

Fran Kotnik

lesna industrija
Verd pri Vrhniki

se priporoča za parketno iz-
delke vseh vrst, za sadne gaj-
bice, za zabojčke za slive. Izde-
lava stanovanjskih hiš po
amerikanskem sistemu. Opekarna
za zidno in strešno opeko. 5078

Obveščam

da je zopet otvorjena

gostilna na Vidovdanski c. 16,
nasproti hiralnice,
popreje pri Mezetu.

Vsi prostori so prenovljeni in moderno urejeni. Salon
primeren tudi za kake večje društvene sestanke. Poi-
gala bom največjo vatnost, da se cenj. gostom potreže
s samo izbranim in pristnim vinom po naj-
nižjih cenah in tudi s pravim domačim brinjevcem.
Mrzli prigrizki vedno na razpolago. — V posebni sobi
na razpolago tudi klavir.

Priporoča se

K. Milkovič,
gostilničarka.

5126-a

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ulica priporoča Pred Škofijo

svojo bogato zalogo vsakovrst-
nega moškega in ženskega blaga
po najnižjih cenah!

Ustanovljeno l. 1869. 5020-a Ustanovljeno l. 1869.

Znižane cene in največje skladi-
šče dvokoles, motorjev, otroških
vozičkov, sivalnih strojev, vsa-
kovrstnih nadomestnih delov,
pneumatike. Posebni oddelek
za popolno popravilo emajlira-
nje in ponikanje dvokoles,
otroških vozičkov, sivalnih stro-
jev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco.

„TRIBUNA“
F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlov-
ska cesta 4.

Dražbeni oklic.

Dne 5. julija 1926 ob 8. uri bo v Poljčanah
šte. 15, dražba zemljišč:

1. vl. št. 25 k. o. Poljčane, obstoječe iz hiše št. 15, cenjen
na 150.000 Din, umetnega valjčnega mlina, cenjenega na 100.000 Din,
mlinske oprave, cenjene na 75.000 Din, gospodarskih poslopij, ce-
nenih na 130.500 Din, vinograde, njiv, travnikov, gozdov, cenje-
nih na 83.001 Din 15 p in pritiki, cenjenih na 28.555 Din, sku-
paj 567.456 Din 15 p;

2. vl. št. 111 k. o. Poljčane, obstoječe iz hiše št. 19 z valjčnim
mlinom, cenjeno na 60.000 Din, notranje oprave v mlinu cenjene
na 37.500 Din, parne žage, cenjene na 40.000 Din, notranje oprave,
cenjene na 219.800 Din, kozolca in kleti, cenjenih na 14.000 Din,
travnikov, njiv in pašnikov, cenjenih na 5.208 Din 20 p in pritiki,
cenjene na 2.000 Din, skupaj 378.508 Din 20 p;

3. vl. št. 183 k. o. Poljčane, obstoječe iz gozda, cenjenega
na 1.603 Din 10 p;

4. vl. št. 22 k. o. Stanosko, obstoječe iz travnikov, njiv in
gozdov, cenjenih na 37.965 Din 40 p;

Najmanjši ponudek ad 1. 302.387 Din 42 p, ad 2. 190.455 Din
46 p, ad 3. 1.069 Din 72 p in ad 4. 25.310 Din 26 p.

Dražbale so bode najpreje posamezne parcele, nato posa-
mezne skupine in končno vsa zemljišča skupaj; obveljala bo ona
dražba, ki bo podala največje izkupilo.

Okrajno sodišče v Slovenski Bistrici, odd. II.,
dne 23. junija 1926.

Ko posetite ljubljanski velesejem, ne pozabite se zgledati pri trdki

Zalta & Žilič

trgovina z železnino, Ljubljana, Dunajska cesta šte. 11

In si ogledati bogato zalogo železnine, la nosilk, la portland cementa, pločevine; okovje za pohištvo, stavbe, orodje za
kompletiranje delavne vseh strok, vodovodni material, kuhinjsko posodo ter splešno vso v železninsko stroko spadajoče
blago.

Na debelo!

Brezkonkurenčne cene — Točna postrežba!

Na drobno!

Razstavljeno v paviljonu „J“ v kojah 572-576!

Največja tovarna pletenin, nogavic in trikotaže

„IKA“

Adamič & Kocbek

družba z o. z.

Kranj

SHS.

Izdeluje

pletenine,

nogavice

in 5116

trikotažo

vseh vrst

L. ROT, kožuhovina, Ljubljana, Mestni trg 9

V PAVILJONU „H“ šte. 467-471

je razstavljena razna moderna kožuhovina. Bogata izbira damskih krznenih
plaščev, jop, stol, nov in kož za izdelavo ovratnikov in
obrob. Strojenje, barvanje, izdelava kož po naročilu.

Nakup kož divljačine! 4881a

Znatno znižane cene!

Srečko Potnik in drug, Ljubljana

parna destilacija eseno, eteričnih proizvodov,
eterov ter izdelovanje sadnih sokov

Telefon 110 Metelkova ulica 13 Telefon 110

PRIPOROČA:

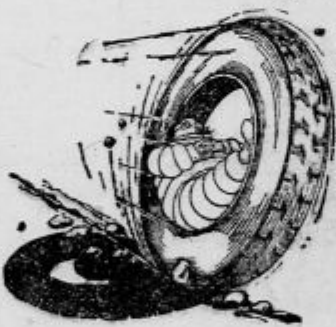
sadne marmelade, pravi malinovec, limonov sok,
arome za nealkoholne pijače, sadne
etere, esence za rum i. t. d., i. t. d.

= Paviljon „E“ šte. 97. =

477a

Michelin

najceneje

Kolesa

ES-KR, LEGRAND, STYRIJ
JUGO, TORPEDO, DUKKOPP,
GURICKE

Zarnice

OSRAM

Radio

Sivalni stroji

J. GOREC, kredite banke

5122 a

Po 12% čistih

obrestuje na tekoči račun vezane
vloge prvovredno 27 let staro in
renomirano industrijsko podjetje na
Hrvatskem, ki se nahaja v polnem
pogonu in dobri konjunkturi.
Za vloženi kapital nudimo popolno
sigurnost. Vprašanja na Publicitas
d. d., Zagreb, Gundulićeva ulica 11,
pod „Sigurnost“.

4887a

Inženir Gustav Zemánek

strojno-tehnična pisarna,

spec. za toplotno gospodarstvo, centralne
kurjave in vodovode,

LJUBLJANA, Gorupova ulica 17
4836-a TELEFON 621.

CIRIL VAJT

tovarna pletenin

KRANJ

PAVILJON I
št. 648-650

HENRIK FRANZL

tovarna nogavic in pletenin
Ljubljana, Privoz 17. Tel. 427

priporoča svoje prvovrstne izdelke kakor:
nogavice vseh vrst iz bombaža,
volne in flara, volnene jopice, bluže,
čepice, dokolenke, telovnike kakor
tudi vse v to stroko
spadajoče izdelke.

Na velesejumu koja 622

4873a

Bolni na pljučih

Tisoč že ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi

Umetnosti prehranjevanja,
ki je že marsikoga rešila smrti. Ona more
poleg vsakega načina življenja poma-
gati, da se bolezen hitro premaga. Nočno
znojenje in kašelj prenehata, telesna teža
se poveča, ter po vseobčnem poapnenju
skrajša bolezen.

Resni močje
zdravniške vede potrjujejo prednost te
moje metode in jo radi priporočajo. Čim
preje pričnete z mojim načinom prehra-
njevanja, tem boljše.

Popolnoma zastoj
dobite mojo knjigo, iz katere boste čr-
pali mnogo koristnega. Ker bo moj za-
ložnik v celem razposlal samo

10.000 izvodov zastoj
vsled tega pišite takoj, da boste tudi Vi
sprejeti v krog onih srečnih, ki bodo
dobilili to znamenito knjigo. Pišite na
naslov: AUGUST MÄRZKE, Berlin,
Wilmsdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5.
Abt. 870.

PALMA

kaučukaste pete in podplate

nosite ob vsakem vremenu. „PALMA“ ni razko-
šje, ker nudi elastično, ugodno hojo, in je
tembolj vsakemu praktičnemu in štedljivemu člo-
veku neobhodno potrebna, ker je mnogo trpež-
nejša in cenejša nego usnje. — En sam poizkus
vas hitro prepriča, tako da ne boste več hoteli
nositi čevljev brez „Palme“! 168 a

Luka Vilhar

URAR 5036 a

se je preselil iz Kopi-
tarjeve ulice na

Dunajsko cesto št. 12

Parketne desčice hrastove in bukovne
Jrstje za strope iz najhuljšega mate-
rijala 4953 a

Bakula (leseno pletivo) za strope in stene

Strešno lepenko in lesni cement

dobavljajo takoj in v vsaki množini najceneje

Tel. inter. 513 Jos. R. Puh Tel. inter. 513
Ljubljana, Gradaška ulica 22.

Priporoča se

železnina A. Sušnik

Ljubljana, Zaloška cesta.

Znižane cene! Točna postrežba!

Zrgovci s športnimi potrebščinami!

Paviljon „H“ 327

Ivan Savnik
Kranj - Slovenija

Lastni proizvod vsakovrstnih naramnic
in nahrbtnikov

Zaloga modnega, kratkega, norimberškega
in galanterijskega blaga

Na debelo! 4949 a Na debelo!

RESTAVRACIJA IN HOTEL

„LLOYD“

na SV. PETRA cesti šte. 7

se priporoča obiskovalcem velesejma z
izborni kuhinjo, prvovrstno pijačo
in lepimi sobami za tuje. Senčnat,
brezprašen vrt.

Z odli. spoštovanjem

MARIJA TAUZES.

VELETRGOVINA

F. M. Schmitt

LJUBLJANA 496 a

priporoča galanterijsko blago,

kovčke in usnjene izdelke, raz-
novrstno pletenino in volno,

igračke, otroške vozičke, devocijo-
narije na drobno in debelo.

Točna in solidna postrežba.

5129

Naznanjamo žalostno vest vsem
sorodnikom, prijateljem in znancem,
da je moj ljubljani mož, brat, stric in
stari oče, gospod

Provost Franc

sprevodnik v pokoju

dne 26. junija ob 4:30 zjutraj po dolgi
mučni bolezni previden s tolažili sv.
vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika se vrši
v nedeljo, dne 27. junija ob pol 3. pop.
iz hiše žalosti, Vodovodna cesta 170
na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 26. junija 1926.

Žalujoči ostali.

Peter Kobal

KRANJ, Glavni trg.
Podružnica: Ljubljana (Kolizej)
Velezaloga pohištva. Specijaliteta:
Klubbarniture. Lastno tapetnistvo
in zaloga vseh tapetniških predmetov,
 Crin d'Afric (morska trava).
Velesejem: Paviljon E 50-56.
Razstava v Kolizeju. 5013 a

Toplice Medija - Izlake

postaja Zagorje ob Savi,
 so zopet odprte. Termalna voda, ki zdravi
 želodec, odprte rane, ženske bolezni.
 Na razpolago sobe. Dnevna oskrba 50
 Din za osebo. Kraj gorski, lepi izprehodi
 in megle prosto. Pojasnila daje uprava
 Toplic.

4810a

Obiskovalcem velesejma

se priporočajo naslednje tvrdke:

Stavbno mizarstvo
PETER BIZJAK
 Ljubljana, Spodnja Siška 136
 4917

Pile (turplje) in rašpo
Ivan Figar
 blizu velesejma (ob gostilni „Novi svet“) 4909

IVAN JAX I SIN
 tovarniška zaloga šivalnih, pisal-
 nih in pletilnih strojev ter koles
 Ljubljana, Gosposvetska cesta 2
 4901

FOTO-ATELJE
ANT. URŠIČ
 (V HIŠI TRGOVSKE BANKE)
 VHOD IZ FRANČIŠKANSKE UL. 10/II.
 4926

Modna trgovina
T. Eger, Ljubljana
 Sv. Petra cesta šte. 2
 4879

Jermena

za cepe, gože, biče, bičevnike, modne pasove,
 motvoz (špagi), šmis, vrvi za perilo, konjske
 uzde, vrvice za tesarje in zidarje, strange,
 čumeljce, pasove (gurtne), dreto nudi po naj-
 nižjih cenah tvrdca **Osvald Dobeic**,
 Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9

Težke delavske

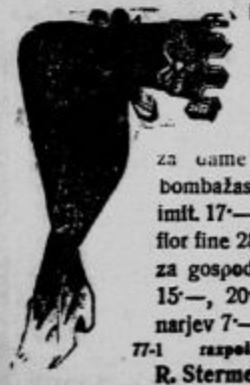
in vozne konje

štiri do šestletne, do-
 bavljiva vedno po naj-
 nižjih cenah

Julio Hoffmann,
Čakovec (Jugoslavija)
 Telefon šte. 31. 5086-a

GRAMOFONI

angleškega izvora, najnovejši tipi in v najpopol-
 nejši izdelavi se dobe samo pri firmi
A. RASBERGER, Ljubljana, Tavčarjeva 5.
 Plošče znamk: Angel, Columbia, Homokord,
 Odeon, Polyphon in Polidor dobite iz prvega
 vira, nepreigrane samo pri nas. — Najnovejši
 posnetki vedno v zalogi! — Za vsak, pri nas
 nabavljeni aparat jamčimo dve leti! — Vsa po-
 pravila se izvršijo strokovno v lastni delavnici.
 — Svarimo pred nakupom manjvrednega blaga,
 ni vse gramofon kar je temu podobno. Predno
 kupite kje druge gramofon ali plošče, obiščite
 našo trgovino, da si ogledate našo zalogo. 4990

Nogavice

za dame v vseh barvah,
 bombažaste Din 13-50, flori
 imit. 17-—, flori pristne 23-—,
 flori fine 28-—, svilene 40-—,
 za gospode Din 8-—, 10-—,
 15-—, 20-—, za otroke di-
 narjev 7-—, 8-—, 9-—, 10-—
 77-1 razpoložljiva veletrgovina
R. Sterneckl, Celje, št. 20.

Vzorci manufakture se pošljejo za 8 dni v
 pogled, ilustrirani cenik s čez 1000 slikami
 raznih domačih potrebščin pa zastojni.
 Kdor pride z vlakom, dobi nakupu primer-
 no povrnitev vožnje. Trgovci engros cene

Tvrdka

J. C. MAYER

LJUBLJANA

priporoča svojo veliko zalogo manufakturnega blaga
 in
 lepo izbero damskih, moških in otroških čevljev tvrdke
F. L. Popper, Chrudim.

PAVILJON „E“, PROSTOR 12, 14, 16

PRVA TOVARNA UMETNIH CVETLIC
CVETLIČARNA „PALMA“
 PODČETRTEK, SLOVENIJA IMETNIK FR. STRES
 KONKURENČNE CENE! 5099-a ZAHTEVAJTE CENIK!

Najbolji so „KRONA“ žebliji za podkve

Pozor!

Zahtevajte pri ku-
 povanju samo naše
 žeblije za podkve z
 naznačenim zaščit-
 nim znakom.

So najboljši in naj-
 dovršenější.

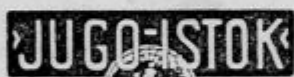
Zaščitni znak

Največja in
 najproduktivnejša
 tvornica.

Mustad,
 jugoslavenska tvor-
 nica čavala te žel-
 jezne i čelične robe
 deln. dr.
Karlovac.

Ustanovljeno leta 1885

Pollak & Schön

INFORMACIJE INKASO
Veliki moderni aparat
Sijajen in nagel uspeh

ZAGREB, Ilica 21
 Tel. interurb. 173 Telegr. Pollak Schön
 Zavod se nahaja v slovenskih rokah 4660 a

„Spectrum“ d. d.
 Inž. Kopista, Dubsky in Krstić
 tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII,
 Medvedova ulica 38, telefon 755
 82 Zagreb, Beograd, Osijek.
 Središnjica: Zagreb.

Zrcalno steklo, portalno steklo, mašinsko
 steklo 5-6 mm, ogledala, brušena v vseh
 velikostih in oblikah, kakor tudi brušene
 prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklje-
 vanje v med. Fina, navadna ogledala.

Na debelo!

Jadran

izvozna in uvozna družba z o. z.
v Ljubljani
Dunajska cesta št. 9.

Veletrgovina specerijskim in kolo-
 nijalnim blagom. Zaloga bencina
 in petroleja.

Konkurenčne cene!
 Ceniki na razpolago!
 Telefon int. št. 113. 4986

F. P. VIDIC & Kom. in ANTON KOVAČIČ

tovarna peči, štedilnikov
 in lončene posode
LJUBLJANA
 (Tržaška cesta 35, tovarna) — (Prešernova ul. 3, glavna pisarna)
 nudi obče priznano prvovrstno blago po izdatno znižanih
 cenah, in sicer:
 glinaste peči modernih oblik v raznih
 barvah, kmečke peči in lepe bele domače
 pečnice za štedilnike, čisto bele češke
 emalj ploščice za obložitev sten, štedil-
 nikov, kuhinj, kopalnic itd.
 Najboljša, točna in solidna postrežba.

Stampilje

Pečati
 Etikete
 Vse
 graver-
 stvo

Graverski zavod
Sitar & Svetek
 Ljubljana, Sv. Petra c. 13
 Velesejem

Paviljon E 33-35

Na vagoni in na drobnu bukova
 in hrastova drva ter bukovo ogli-
 lastne produkcije, vsakovrsten okrogli
 les, dalje trboveljski premog, mavec
 po konkurenčnih cenah pri tvrdki

D. Marušić,

Ljubljana — Sv. Petra cesta šte. 40.

deli za bicikle po znižanih cenah. — Velika izbira
 gramofonskih plošč.

EM. FISCHER, Zagreb, Jurišićeva ul. 6 i Sudnička ul. 3.
 Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike.

Velika odprodaja porcelana-
sle in emajlirane posode po
najnižji ceni.

A. KUS

Resljeva cesta šte. 4.

Kompletne garniture za kavo
 Din 200-—

Umivalne garniture od Din 250-—
 naprej. 5058

Bele umivalne garniture Din 200.

L. TURK

LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO 1/1
 Strojno pletenje, nogavice, čepce,
 obleke, lopice, majke i. t. d. 4884
 — Najnižje cene! —

Pohištvo

elegantno v formi
 najfinije v kvaliteti
 zmerno v ceni
 priporoča

A. AMANN, Tržič,
 tovarna pohištva. 70a

Kavarna in gostilna LEON

Ljubljana, Kolodvorska ul. 29.

Priporoča p. n. velesejskim poset-
 nikom svoja pristna dojenjska in šta-
 jerska vina kakor tudi izborna kuhinja.
 Odprto do 3. ure. Otvorjeno zopet
 4. uri zjutraj.
 Se vlijudno priporočata
Leon in Fani Pogačnik. 4987

Je najboljša in najcenejša.

Drago Cerlini

industrija kravat

Celje

Paviljon J - 557.

Suh tisov in smrekov les.

več vagonov ali tudi poedine vagoni v debelih
 hlohah za tesarska dela kupujemo. Promptna do-
 bava pogoj. Brača Janekovič, izz. dvorn. i. parna
 plana d. d. Zagreb, Bregovita ul. br. 5.

Felix Toman

kamnoseki mojster
 - Ljubljana -
 Resljeva cesta šte. 30

priporoča bogato
 zalogo nagrobnih
 spomenikov od
 marmorja in
 granita, plo-
 šče za grobnice,
 marmornate plo-
 šče za mogle
 po najnižjih
 cenah. 176-a

Lepa eno oziroma

dvenadstropna hiša

s priložno stanovanjsko hišico, velikim vrtom in
 dvoriščem v Siskli, 2 minuti od glavne ceste
 naprodaj za Din 300.000-—.
 Hiša je v najboljšem stanju, ima 11 stanovanj
 Lastnikovo ima 3 sobe z zaprtim balkonom in
 pritlikinami ter je kupcu na razpolago.
 Naslov v uravi lista.

Tekstilna stroka

Absolvent neke čehoslovaške
 višje tekstilne šole, s tovarniško
 prakso, išče primerne name-
 ščenja v tovarni, pri izvozni
 tvrdki i. t. d. — Ponudbe pod
 „Plača postransko“ na upra-
 vo lista. 5079-a

PEUGEOT ČEVLI

so, ker je njih
trpežnost in eleganca
neprekosljiva, **NAJCENEJŠI**

Aleksandrova cesta

Breg štev. 20

170

PEUGEOTGRAND PRIX
zmagalet in
imejitelj
svetovnega
rekorda**najmanjše vporabe bencina.**

Največja popolnost, produkt 30 letnega izkustva, nadkriljujočega kvaliteta dela, izpolni vse želje izkušenega in razvajanega avtomobilista: Mirno delovanje motorja, najprijetnejša vožnja, sigurnost obrata in d. l. zmožnost, najmodernejše zavore na 4 kolesih, pri

najmanjši vporabi

bencina in olja, to so znaki

moderne PEUGEOT avtomobila

kateri s svojo najmodernejšo vnanostjo in izpeljavo dokaže da je samo za kupce to, kar želi, zdeljeno v znak PEUGEOT. Peugeot bicikli vseh tip **znamke Lev s puščico**

Glavno zastopstvo:

O. Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11. Oglejte si najnovejše tipe na Ljubljanskem velesejmu
paviljon G štev. 284 — 290.**Trgovski potniki**

ki obiskujejo razne kraje naše domovine, dobe lahko sigurne stranske zasluge s prodajo predmeta, ki je v vsaki hiši brez razlike potreben. Obsežnost minimalna, teža neznatna. Ponudbe pod „I. B. 446“ na jugoslovensko RUDOLF MOSSE, oglasni zavod, Zagreb, Gajeva 1. 4639a

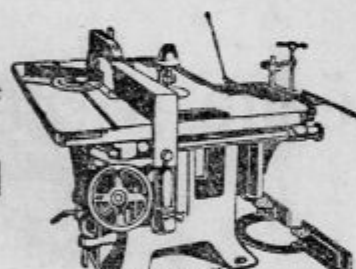
Spec. tovarna strojev za obdelavo lesa

Klein & Stiefel

FULDA

Na VELESEJMU V LJUBLJANI
bomo razstavili najnovejše
in najboljše
stroje za obdelavo lesa
v polnem obratu.

Obiščite naš prostor
208 PAVILJON „F“

Francoska linija, Cie. Gle. Transatlantique

Havre - Newyork

157a
samo 6 dni čez morje. Dobra hrana in pijača brezplačno.

Cie Chargeurs-Réunis,
Sud Atlantique,
Transport-Maritimes

za pomorske vožnje v Južno
Ameriko, Avstralijo, Ar-
gentinijo in Kanado. Za dru-
žine poljedelcev je brezplačen
prevoz v Sao Paulo.

Tozadevna pojasnila in vozne
listke daje zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana
Kolodvorska ulica št. 35.

Oddaja papirnih odpadkov v zakup v tobačni tovarni v Banjaluki

Tobačna tovarna v Banjaluki bo imela na podlagi odobrenja Uprave drž. monopolov E. M. št. 9489 od 4. junija 1926 na dan 10. julija 1926 ob 11. dopoldne ofertalno licitacijo za oddajo v enoletni zakup odpadkov papirja, cigaretnega papirja in kartonov v ekonomatu tobačne tovarne v Banjaluki.

Pogoje kakor pobjižja pojasnila za to licitacijo je mogoče vpogledati v pisarni ekonomata vsak delavni dan od 7. do pol 12. dop. in ob pol 14. do pol 16. ure popoldne.

Iz pisarne tobačne tovarne

I. br. 3042 v Banjaluki.

4878 a

BRZOJAV.

Da se upozna čim širša javnost z našim nedosegljivim milom

PALMOLIVE

ki je sestavina iz čistega palmovega in oljčnega olja brez kapljice
loja in sode, bomo to milo oddajali na velesejmu tudi

na drobno.

Cena Din 12.— za komad. Kupujte in prepičajte se!

Paviljon H 464.

5082

Niti razprodajne cene

niso tako ugodne kot sedaj v TRGOVSKEM DOMU v Mariboru
nastavljene nizke cene za vse pomladansko in poletno blago.

Vsled zelo neugodne deževne sezije sem se odločil vse
pomladansko in poletno blago razprodati in sem zato vsemu
blagu cene izdatno znižal. Nikdo naj ne zamudi te redke in ugodne
prilike in naj pohiti v TRGOVSKI DOM.

Velikanska izbira najlepšega blaga, sukna, volnenega blaga, pol-
delena, crepa, eponža, zefirja, popelina, etamina, batista, šifona,
platna, oksforta, plavine itd. kakor tudi največja izbira **polsvile in**
čiste svile v najlepših modnih barvah nudi v dobrem okusu vsa-
kemu kupcu najlepšo ugodnost za nakup svojih potrebščin

veletrgovina TRGOVSKI DOM, Maribor

Razni ostanki ne čisto zastoj.

Pomladanska razstava. 4882a Pomladanska razstava.

4 sedežni avto samo Din 48.000 —

Renault!

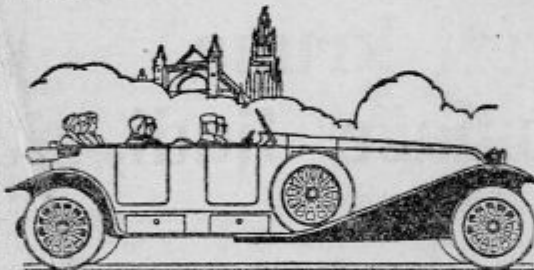
najsolidnejši voz.

Nove izdatno znižane cene!

Zahtevajte ponudbo pri zastopstvu:

A. LAMPRET,

Ljubljana, Dunajska cesta 22

POZOR!

Posebni Ljubljanskega velesejma oglejte si najmodernejšo zalogo v

PAVILJONU „E“ št. 39 — 47**turdke ANDREJ KREGAR,**

TVORNICI POHIŠTVA — ŠT. VID NAD LJUBLJANO.

JUGOSLAVENSKI ZERKOVIĆ

d. d. Maribor (TEZNO)

Telefon 312. :: Brzjavi: ZERKOVIĆ, MARIBOR. :: Poštni predal 27.

Pletilnica, tkalnica, galonski oddelek, barvarna, belilnica, li-
striranje, apretura, pleteni predmeti, čipke, trakovi, ga-
loni vsake vrste iz svile, volne, pavole, merceri-
ziranega in gvoždenega prediva. Največje
in najspešnejše podjetje v kraljevini.

Pletilnica, tkalnica, galonski odio, boja-
disaona, bijelonica, listiranje, apretura, ple-
teni predmeti, čipke, trakovi, galoni svije vrsta
od svile, vune, pamuka, mercerizirane i gvoždene
predje. Največje i najspešnejše poduzeće u kraljevini.

Krajevna zastopstva: :: Mjesna zastupstva:

Beograd: MARKO ALBAHARI, Knez Mihajlov vjenac br. 16,
Zagreb: A. M. MEWORACH sinovi, Bogovičeva ulica 7/II,
Ljubljana: VIDO BRATOVŽ, Gosposvetska cesta 2,
Sarajevo: „REPREZENTANCA“, poštini prečinac 109,
Skoplje: JAKOB D. BENADON, Skoplje.

Velesejem: Paviljon H, št. 435 — 437.

Velesejem: Paviljon H, št. 435 — 437.

Najnovejši damski čevli

svetovnoznane tvrdke NEIDER iz Dunaja se dobe
po brezkonkurenčnih cenah v našem oddelku za
čevlje v **Gradišču štev. 4.**

FRAN DERENDA & Cie., Ljubljana.

4864 a

Kdor si hoče nabaviti poceni in solidno pohištvo, naj
obišče v velesejmu v Ljubljani **pav. 28-108**, kjer ima

„LIPA“**zadr. miz. v Št. Vidu nad Ljubljano**

razstavljene svoje izdelke. Ali pa našo bogato zalogo
v Št. Vidu, kjer imamo veliko izbiro spalnic, jedilnic,
kuhinj itd.

Cene brezkonkurenčne. Delo zjamčeno. Zahtevajte
cenik.

4895.

OPOZARJAMO

da se bodo **SLAMNIKI** in **KLO-**
BUKI za gospode in dečke od pripravih do najjinejših tekem
velesejma **najceneje prodajali v trgovini klobukov**

JOS. POK NASL. A. JAMNIK — LJUBLJANA,

4741a

STARI TRG.

* Prvi strokovno-
specijalni atelje za

ČRKOSLIKARSTVO

PRISTOU & BRICELJ

LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 1. Selenburgova ul. 7

Specijaliteta: **STEKLENE NAPISNE FIRME**

Ustanovljeno leta 1903

Telefon št. 908

Monopolno skladišče vžgalic
pri

„PROMET“

veletrgovina
Ernest Eisler, Karlovac

nudi

VZIGALICE Jadranska straža

(čuvajmo naše more)

za znižano ceno Din 90.—, franko post. Karlovac.

Naročajte pri

„PROMET“

veletrgovina
Ernest Eisler, Karlovac

Zrinski trg 23. Brz.: Promet.

Prodaja hotela

Radi preoprečenosti poslom prodajem iz slobodne ruke moj
po celom svetu poznati hotel **Grand Palace** u gradu Hvaru
na ostrvu Hvaru (Lesina) Jadranska Madeira (Južna Dalmacija).

Hotel je gradnja iz hvarskog bijelog mramora, prvoklasni na-
mještaj, električna rasvjeta, vodovod, vlastiti motorni čamci, pred
hotelom divna terasa i perivoji svakovrsnog tropskog drveća i bilja,
narandža i limunova. Hotel ima vlastitu rezerve električnu centralu.
Hotel je gradnja za moderni „Sanatorium“ a ima sa dependencama
oko 100 soba. Leži na najljepšem položaju u sredini grada, okrenjen
prema suncu i moru. Posjećuje ga samo omladina publika iz cijelog
svijeta. Pošto je to najljepši objekt u cijeloj Dalmaciji preporučujem
ga domaćim institucijama da ga kupe za „Sanatorium“.

Ozbiljni reflektanti neka se odmah lično na mene obrate. Na
pismene se upite ne odgovara.

MILAN ČANAK

vlasnik hotela Royal

Zagreb, Ilica broj 44.

6011

Vojvodinski čevljarji so na svojem občnem zboru, ki se je vršil 23. maja t.l. v Novem Sadu, protestirali proti organiziranju delavnic za popravilo naše obutvi

Čevljarjem!

Ne smatramo, da smo izpolnili svojo dolžnost služiti javnosti s tem, da prodajamo obutev.

Moralna dolžnost vsakega trgovca in proizvajalca je, da skuša in se trudi doseči možnost, da se njegovi proizvodi izrabljajo do skrajnosti.

Naši odjemalci se pritožujejo, da nočete popravljati naših čevljev.

Vsled Vašega postopanja smo primorani, organizirati delavnice za popravilo čevljev.

Nočemo nikomur odvzeti kruha.

Zaposlujeemo samo domače ljudi, izučene v čevljarski stroki.

Organiziramo delavnice tako, da zaposleni čevljarji kar največ popravijo ter čim več zaslužijo in, da strankam čim najceneje postrežejo.

Tovarna „BATA“ nima od delavnic za popravila čevljev v kraljevini SHS. nikakih koristi. Koristi imajo samo odjemalci in čevljarski delavci.

Radi tega Vaš protest proti našim delavnicam za popravila čevljev ni upravičen.

